KIC
Karen Information Center

ကျိုင်းတင်းစာ

လူ့အခွင့်အရေး၊ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီအရေး

ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် | The Karen News | အတွဲ (၈)၊ အမှတ် (၆)

မန်းကျော်ပြိမ်း

နော်အုန်းလှ

နော်ဆဲဆဲ

မန်းသန်းဝင်းဦး

စောထွန်းထွန်း

ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီး

ရုပ်ထု ဖြုတ်ချထားမှုဒေါ်

– သူတို့အမြင် –

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်၊ ဘဲဂရက်ကျေးရွာတွင် စိုက်ထူထားသည့် ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီး၏ ကြေးရုပ်ထုအား ဒီဇင်ဘာ ၃ ရက်နေ့ ညနေက ဖြုတ်ချထားလိုက်ရသည့် အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ကရင်နိုင်ငံရေးပါတီနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစျိုးမှ ခေါင်းဆောင်များ၏ အမြင်သဘောထားများ ...

စာမျက်နှာ (၂၁) သို့ ▸▸▸

၂၀၀၈ ဘောင်ထဲမှ နိုင်ငံရေးပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ကေအဲန်ယူပြော

စာမျက်နှာ (၄) သို့ ▸▸▸

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း တပ်မတော်၏ တိုက်ခိုက်မှုများ ရပ်တန့်ရေး နိုင်ငံတကာ ဖိအားပေးရန် နိုင်ငံတကာရောက် ကရင်များ တိုက်တွန်း

စာမျက်နှာ (၄) သို့ ▸▸▸

ကရင်ဒုံးအက UNESCO သို့ တင်သွင်းနိုင်ရန် နောက်ဆုံးအဆင့် စုပေါင်းတင်ဆက်ကပြ

စာမျက်နှာ (၅) သို့ ▸▸▸

“ကရင်အမျိုးသားရေးလက္ခဏာ မပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းတော်လှန်ရမည်” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာပေပြိုင်ပွဲပြုလုပ်

ဇန်နဝါရီ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စောမြတ်ဦးသာ

ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ် ဝင်းရော်ဒေသတွင် နှစ်စဉ်ကျင်းပမြဲ ရိုးရာကောက်သစ်စားပွဲ အကြို အထိမ်းအမှတ်အနေဖြင့် ဖော့ကော်ကေ စာယဉ်မှ ဇန်နဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့တွင် **“ကရင်အမျိုးသားရေးလက္ခဏာ မပျောက်အောင်ထိန်းသိမ်းတော်လှန်ရမည်”** ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကောက်သစ်အထိမ်းအမှတ် စာပေပြိုင်ပွဲတွင် ထည့်သွင်းကျင်းပသွားသည်။

ဝင်းရော်ဒေသ ဒိုင်လွတ်+ တမိုဝေါင်းရပ်မှ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်တော့မည့် ၃၁ ကြိမ်မြောက် ကရင်တိုင်းရင်းသားတို့၏ ရိုးရာ ကောက်သစ်စားပွဲတွင် နှစ်စဉ် ကရင်စာပေပြိုင်ပွဲ ကျင်းပလေ့ရှိပြီး တို့ကျေးရွာ ကောက်သစ်စားပွဲ၊ တို့ဌာနမြေ တို့ကာကွယ်ရမည်၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာ မပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းတော်လှန်ရမည် စသဖြင့် ပေးထားသည့် ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး ခေါင်းစဉ်များကို ကရင်စာဖြင့် ရေးသားယှဉ်ပြိုင်ကြသည်ဟု စာပြိုင်ပွဲတာဝန်ရှိသူမှ ပြောသည်။

ဖော့ကော်ကေ စာယဉ်အဖွဲ့ ဦးဆောင်သူ စောယောင့်သာအဲဆန်က ‘ရိုးရာကောက်သစ်စားပွဲအကြိုအနေနဲ့ ဒီကဗျာဆောင်းပါး ခေါင်းစဉ်တွေကို ပြိုင်ပွဲပြုလုပ်ပေးတာပါ။ ဒီခေါင်းစဉ်တွေအပေါ်မှာ လူငယ်တွေ သမိုင်းကြောင်း ပိုလေ့လာဖြစ်မယ်၊ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုတွေ ရှိလာမယ်။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အရောင်ဆိုးခံရမှုတွေ ဖြစ်လာရင် သိရှိကာကွယ်နိုင်ဖို့ စာပေကနေ မီးမောင်းထိုးပြချင်တာပါ’ဟု ဇန်နဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့ ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကဗျာ၊ ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်များကို လိုက်ထူလီ (လိက်ထူလီ) ပိုးကရင်စာပေဖြင့် ရေးသားယှဉ်ပြိုင်ကြပြီး ကျေးရွာ ၈ ရွာမှ လူငယ်၊ လူလတ်အတန်းလိုက် ခွဲထားကာ ပေးထားသည့် ခေါင်းစဉ်အသီးသီးဖြင့် လူငယ် ၁၉၉ ဦး လာရောက်ယှဉ်ပြိုင် ဖြေဆိုကြသည်ဟု စာပေပြိုင်ပွဲ ကျင်းပရေး ဦးဆောင်သူများထံမှ သိရသည်။

စာပေပြိုင်ပွဲ လာရောက်ဖြေဆိုသူ စောအဲအဲက ‘ကရင်အမျိုးသားရေးလက္ခဏာ မပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းတော်လှန်ရမည် နဲ့ တို့ဌာမြေ တို့ကာကွယ်ရမည် ခေါင်းစဉ် ၂ ခု လာရောက် ရေးသား ယှဉ်ပြိုင်တာပါ။ ကရင့်သမိုင်းတွေ ယဉ်ကျေးမှု စာပေသမိုင်းတွေ ကြိုလေ့လာထားရတယ်ပေါ့နော်။ ဆုတစ်ဆုတော့ မှန်းထားတယ်။ သမိုင်းအကြောင်းအရာတွေ ဓလေ့ထုံးတမ်း အမွေအနှစ်တွေ အများကြီး သိလာရတယ်’ဟု ပြောသည်။

ရိုးရာကောက်သစ် အထိမ်းအမှတ် ကရင်စာပေပြိုင်ပွဲကို ခေါင်းစဉ်အလိုက် ဆု ၄၀ ကျော် လျာထားကာ ဇန်နဝါရီ ၂၇ ရက်နေ့ ကောက်သစ်စားပွဲတော်နေ့တွင် ဆုရသူများကို ဂုဏ်ပြုချီးမြှင့်သွားမည်ဖြစ်ပြီး ရိုးရာပွဲတော်ကို ကိုဗစ်လမ်းညွှန်ချက်နှင့် အညီသာ အကျဉ်းချုံးကျင်းပသွားမည်ဟု ဦးဆောင်သူများက ပြောသည်။

စောဘဉီးကြီးရုပ်ထုကိစ္စ ကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းကာ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်သွားမည်

ဇန်နဝါရီ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စဖန်းရှောင်း

ပြီးခဲ့သည့် ဇန်နဝါရီလ လဆန်းပိုင်းက ဖြုတ်ချလိုက်ရသည့် ဘဲဂရက်ကျေးရွာရှိ ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် စောဘဉီးကြီး ရုပ်ထု ပြန်လည် တင်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် ကရင်အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့် အလွှာအသီးသီး ပါဝင်သည့် ကော်မတီတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းကာ ကြိုးပမ်းသွားမည် ဖြစ်သည်ဟု ဦးဆောင်လှုပ်ရှားသူများထံမှ သိရသည်။

ယနေ့ ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့ ကန်ကြီးဒေါင့်မြို့နယ် ကွင်းယားကြီးကျေးရွာ၊ ပေါ်တော်မူကျောင်းရှိ ဖားစည်ပြတိုက်တွင် ပြုလုပ်သည့် ရုပ်ထုပြန်လည် တင်မြောက်နိုင်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အစည်းအဝေးအပြီး ထိုသို့သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

အစည်းအဝေး တက်ရောက်ခဲ့သူ ကရင်အမျိုးသား သဟာယအဖွဲ့နာယက မန်းသက်နိုင်ဦးက ‘ရုပ်ထု ပြန်လည်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဥပမာ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ၊ လူငယ်တွေ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ စာယဉ်တွေအားလုံး ပေါ့။ ဒီအရေးအရာမှာ ပါဝင်နိုင်တဲ့သူတွေအားလုံး ပါဝင်လာဖို့ ဖိတ်ခေါ်သွားမယ်’ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် စောဘဉီးကြီး၏ ဇာတိ ဘဲဂရက်ရွာတွင် ဓိုက်ထူထားသည့် စောဘဉီးကြီး ကိုယ်တပိုင်း ကြေးရုပ်ထုကို ဒေသအာဏာပိုင်များ၏ ဖိအားပေးမှုများကြောင့် ပြီးခဲ့သည့် ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းက ဖြုတ်ချထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။

ယနေ့ကျင်းပသည့် အစည်းအဝေးတွင် ကရင်နိုင်ငံရေး ပါတီများ၊ အခြားနိုင်ငံရေးပါတီဝင် ကရင်အမျိုးသားများ၊ ဇရာဝတီ ကရင်လူငယ်များ၊ လူမှုရေးအသင်းအဖွဲများ၊ စာပေ ယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီဝင်များ၊ ကရင်ဥပဒေ ပညာရှင်များ ပါဝင်တက်ရောက် ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်ဟု သိရသည်။

ထိုသို့ ဆွေးနွေးကြရာတွင် ရုပ်ထုပြန်လည် တင်မြောက်နိုင်ရေး ကော်မတီတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းလုပ်ဆောင်မည့် ဆုံးဖြတ် ချက်များအပြင် စောဘဉီးကြီးရုပ်ထု နှင့်ပတ်သက်ပြီး နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အဆင်ပြေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင်သွားမည်ဆိုသည့် ဆုံးဖြတ်များကိုပါ ချမှတ်နိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု အစည်းအဝေး တက်ရောက်သူများထံမှ သိရသည်။

စောဘဉီးကြီးရုပ်ထု ပြန်လည် တင်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် ယနေ့ပဏာမ အစည်းအဝေး ခေါ်ယူဆွေးနွေးခြင်းသာ ဖြစ်ပြီး နောက်ထပ်အစည်းအဝေးများ ခေါ်ယူညှိနှိုင်းပြီးမှသာ အဆိုပါကော်မတီ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ချမှတ်ဖွဲ့စည်း လုပ်ဆောင်သွားမည်ဟု သိရသည်။

ညောင်တုန်း ကရင် မင်္ဂလာဖားစည်လှည့်လည်မှု အစဉ်အလာမပျက်ပြုလုပ်

ဇန်နဝါရီ ၁၂ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စဖန်းရှောင်း

ဇရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး ညောင်တုန်းမြို့နယ် ကရင် စာပေယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီမှ နှစ်စဉ်ပြုလုပ်နေကျ မင်္ဂလာ ဖားစည်လှည့်လည်မှုကို ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းက ဇရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ညောင်တုန်းမြို့တွင် အစဉ်အလာမပျက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်ဟု သိရသည်။

ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးနေ့ကို ကြိုဆိုသောအားဖြင့် ပြုလုပ်သည့် အဆိုပါ မင်္ဂလာဖားစည် လှည့်လည်မှုကို ယခင်နှစ်များကဲ့သို့ စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ကိုဗစ်ကာလအရ အကျဉ်းချုံးသဘောဖြင့်သာ ပြုလုပ်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်ဟုလည်း ဦးဆောင်သူများထံမှ သိရသည်။

‘အရင်နှစ်တွေကတော့ မင်္ဂလာဖားစည်ကို ဒုံးအဖွဲ့သားတွေနဲ့ ကရင်ပြည်သူလူထုတွေနဲ့အတူ နှစ်သစ်ကူးပြုလုပ်တဲ့နေရာအထိ သယ်ဆောင်ပြီး လှည့်လည်တာပေါ့။ ဒီနှစ်ကတော့ ကိုဗစ်ကာလအရ နှစ်သစ်ကူးကို ညောင်တုန်းမြို့က ကရင်စာယဉ်ရုံးမှာပဲ လုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်တော့ မြို့တွင်းလောက်ပဲ လှည့်လည်ဖြစ်တာဖြစ်ပါတယ်’ဟု ညောင်တုန်းမြို့နယ် ကရင်စာပေ ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး မန်းမျိုးမြင့်ထွေးက ပြောသည်။

ယနေ့နံနက်ပိုင်းက ပြုလုပ်သည့် အဆိုပါ မင်္ဂလာဖားစည် လှည့်လည်မှုကို ညောင်တုန်းမြို့နယ် ကရင်စာပေယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီနှင့်အတူ ကရင်လူငယ်ဖွဲ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအသင်း–KYDA မှ လူငယ်များပါဝင်ပြီး ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သတ်မှတ်စည်းကမ်းချက်များ နှင့်အညီ ပြုလုပ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လည်း သိရသည်။

မြို့နယ်အဆင့် အနေဖြင့် ပြုလုပ်မည့် ညောင်တုန်းမြို့နယ် ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးနေ့ကို ညောင်တုန်းမြို့ အမှတ် ၇ ရပ်ကွက်၊ အနော်ရထာလမ်းရှိ ကရင်စာပေယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီရုံးတွင်သာ ကျင်းပမည်ဖြစ်ပြီး အလံတင် အခမ်းအနားများ၊ သဝဏ်လွှာ ဖတ်ကြားခြင်းများ၊ အကျေးအမွေးများဖြင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စည်းကမ်းချက်များနှင့်အညီ ကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်ရှိသူများထံမှ သိရသည်။

ငြိမ်းချမ်းလိုက နည်းလမ်းဟောင်းကို စွန့်လွှတ်ပါ

နှစ်သစ်ရဲ့ ဒုတိယလ ဖေဖော်ဝါရီ (၁)ရက် မနက်ခင်း ကြီးမားသည့်သတင်းဆိုးတစ်ခု ပြည်သူများအတွက် ရောက်ရှိလာသည်။ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သမ္မတ၊ အစိုးရဝန်ကြီးများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူအချို့ကို မြန်မာစစ်တပ်က ထိန်းသိမ်းလိုက်သည့်သတင်းပင်။ ဤနေ့မတိုင်ခင် တစ်ပတ်အလိုကပင် စစ်အာဏာ သိမ်းမသိမ်း ဝေဖန်သုံးသပ်မှုများ၊ စိုးရိမ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော်လည်း ယခုမူ လက်တွေ့ဖြစ်လာပေပြီ။

ယင်းသို့ ထိန်းသိမ်းခဲ့ပြီးချိန် နောက်ပိုင်း ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများ ခေတ္တပြတ်တောက်သွားခြင်းကြောင့် မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် မြန်မာ့အသံ ရေဒီယို အစီအစဉ်များ ပုံမှန် ထုတ်လွှင့်နိုင်မှု မရှိသေးကြောင်းပင် အစီရင်ခံ တင်ပြထားသည်အထိ ဖြစ်ရှိခဲ့သလို သတင်းဌာနကြီးများ၏ သတင်းဦးများကလည်း ဆက်တိုက် ထွက်ရှိလာခဲ့သည်။ သို့သော် မြဝတီရုပ်သံလွှင့်ဌာန၏ မနက် ၈ နာရီသတင်း၌လည်းကောင်း၊ တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး၏ ကြေညာချက်အမှတ် (၁/၂၀၂၁)တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ပုဒ်မ (၄၁၇)အရ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံး အရေးပေါ် အခြေအနေကို ထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်သည်။

အကြောင်းရင်းမှာ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ မဲရလဒ်ကွာခြားမှုအပေါ် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ ဒုတိယအကြိမ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အထူး အစည်းအဝေးကို ခေါ်ယူမဖြေရှင်းပေးခြင်း၊ အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးခေါ်ယူပေးရန် တင်ပြမှု နှစ်ကြိမ်ကို နိုင်ငံတော် သမ္မတက ငြင်းပယ်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဟု ပြောဆိုထားသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ အိမ်တော်၌ ယနေ့မနက်ပိုင်း၌ပင် နိုင်ငံတော်ယာယီ သမ္မတအဖြစ် ဦးမြင့်ဆွေ၊ ကာချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်၊ ဒုတိယ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးစိုးဝင်း အပါအဝင် နိုင်ငံတော်၏ အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးကို ကျင်းပပြုလုပ်ကြောင်းလည်း တပ်မတော် သတင်းမှန်ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့က မွန်းလွဲပိုင်းတွင် သတင်းထုတ်ပြန်ထားသည်။

'နှစ်သစ်ကို စစ်ရေးနှင့်ကြိုမလား၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ကြိုမလား' ဆိုသည့် ကရင်လူငယ်များ၏ မကြာသေးခင်က လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု၏ခေါင်းစဉ်ကဲ့သို့ တပ်မတော်နှင့် နိုင်ငံတော်တာဝန်ရှိသူများသည် ပြည်သူလူထု အထိတ်တလန့် မဖြစ်စေရန်၊ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ကြစေချင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကိုဗစ်ကပ်ရောဂါကာလ မကင်းစင်သေးခြင်း၊ ကာကွယ်ဆေးများ နိုင်ငံအတွင်း ရောက်ရှိလာသော်လည်း လူတိုင်း တစ်ပြေးညီ ကုသမှုမခံယူပြီးသေးခြင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အစ ကေအဲန်ယူနှင့် မြန်မာစစ်တပ်တို့အကြား ဖြစ်ပွားခဲ့ကြသည့် တစ်ကျော့ပြန် တိုက်ပွဲများကြောင့် ကရင်ပြည်နယ်၊ ဖာပွန်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်များတွင် လူထုထောင်ချီ၍ တောတောင်များ၌ ပင်ပမ်းဆင်းရဲစွာ စစ်ဘေးရှောင်နေရခြင်း၊ လက်နက်ကြီးကြောင့် ကလေးငယ်တစ်ဦး ဦးခေါင်းဒဏ် ရာရခဲ့ပြီး ပြည်သူများ အပြစ်မဲ့ ပစ်သတ်ခံရသည့် သတင်းများသာ ကြားသိနေရသည်။

ယခုလို ပဋိပက္ခဖြစ်ရပ်များက တိုင်းသိပြည်သိသာမက ကမ္ဘာသိဖြစ်ရာ ပြဿနာများကို အပြန်အလှန် အပြစ်ဖို့ကာ NCA ကို လိုသလို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် လုပ်ဆောင်နေခြင်းများမှာ မဖြစ်သင့်ပေ။ တရားဝင် အပစ်ရပ်စာချုပ် လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည့် ၆ နှစ်တာအတွင်းသို့ နှစ်ဖက်အကြား ထိုက်သင့်သည့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်နိုင်ခြင်း မရှိဘဲ နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်နေခြင်းနှင့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များကို ရုတ်ချည်း ထိန်းသိမ်းလိုက်ခြင်းမှာ ယခင် နည်းလမ်းဟောင်းအတိုင်း ဖြေရှင်း လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်နေပေသည်။

အမှန်တကယ် ငြိမ်းချမ်းရေး လိုလားပါက နည်းလမ်းဟောင်းများကို စွန့်လွှတ်ပြီး တဖက်နှင့် တစ်ဖက် အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ကာ ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုများ၊ တိုင်းရင်းသားပြည်သူလူထုများ၏ နိုင်ငံရေးမျှော်မှန်းချက်ကို အသိအမှတ်ပြုပြီး မိမိပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသ၊ နိုင်ငံနှင့် အပ်စပ်ကိုက်ညီသည့် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းနှင့် ကိုက်ညီသော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံတော်ကို လက်တွေ့ကျကျ ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းလျှောက်လှမ်းကြရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

လက်နက်ကြီးထိမှန်၍ ကျောက်ကြီး ဒေသခံတစ်ဦး ဒဏ်ရာပြင်းထန်

ဇန်နဝါရီ ၁၉ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စအိုင်ဆူး

လတ်တလော တပ်မတော်နှင့် စစ်ရေးတင်းမာနေသည့် KNU –ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၊ တပ်မဟာ (၃) နယ်မြေ၊ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ ပယ်ကော်ခီးကျေးရွာ၌ ဒေသခံတစ်ဦး တပ်မတော်၏ လက်နက်ကြီးထိမှန်၍ အပြင်းအထန် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကြောင်း ၎င်းနှင့်အတူ ရှိနေသည့် စောဝါးဒို့က ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ ပယ်ကော်ခီးကျေးရွာ၌ နေထိုင်သူ အသက် (၄၁) နှစ်အရွယ် စောလယ်ဘောသည် စစ်ပြေးရောင်နေရသည့် နေရာမှ မိမိကျေးရွာနေအိမ်သို့ အိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန်များကို အစာကျွေးရန် ပြန်ရောက်နေစဉ် တပ်မတော်၏ လက်နက်ကြီး စစ်ခတ်မှုကြောင့် ထိမှန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဒေသခံစောဝါးဒို့က ယခုလို ပြောသည်။

ၜင်းက 'ရွာပြန်လာလို့ ထိတာ။ ဖြစ်တဲ့အချိန် သူနဲ့ ကျနော်ပဲရှိတယ်။ လက်နက်ကြီးက ၂ လုံးပစ်တာ ၁ လုံးပဲ ရွာထဲ ထိတယ်။ သူ့ပေါင်မှာတော့ ဒဏ်ရာရတယ်။ တောထဲပြန်ပြီး ဆေးကုတယ်။ အသက်အန္တရာယ် စိုးရိမ်ရလား၊ မစိုးရိမ်ရလားတော့ မသိဘူး။ သူ့မိသားစုတွေတော့ ရွာမှာမရှိဘူး။ ရွာသားတွေကတော့ ထွက်ပြေးကုန်ပြီ။ လောလောဆယ် ရွာမှာ ကျနော်တစ်ယောက်ထဲပဲ'ဟု ပြောသည်။

ထို့အတူ ဗိုလ်မှူး မောင်မောင်ဆန်း ဦးစီးသော တပ်မတော်ခြေမြန်တပ်ရင်း (ခမရ–၆၀၃)မှ လက်နက်ကြီး လက်နက်ငယ်များဖြင့် ကျေးရွာအတွင်းသို့ ရမ်းကား ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ဖော်ပြပါ ဒေသခံ စောလယ်ဘောမှာ ပေါင်နှစ်ဖက်နှင့် ဦးခေါင်း ထိခိုက် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ပြီး စိုးရိမ်ရကြောင်းနှင့် KNU ညောင်လေးပင်ခရိုင် ကျောက်ကြီးမြို့နယ် တာဝန်ရှိသူများမှ ဆေးဝါးကုသပေးနေကြောင်း KNU ပြန်ကြားရေးဌာနဆိုင်၏ သူးလေသတင်းစဉ်က ယနေ့ ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် အစိုးရက တပ်မတော်ကို ယခုကဲ့သို့ NCA ကို အထပ်ထပ် ချိုးဖောက်ခိုင်းသောကြောင့် ပစ်ခတ်မှု ဖြစ်ပွားရခြင်း ဖြစ်ပြီး ၎င်းပြဿနာကို အစိုးရနှင့် KNU ခေါင်းဆောင်များတွေ့ဆုံပြီး ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းရမည် ဖြစ်သည်ဟု ၎င်းဖြစ်စဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး KNU ညောင်လေးပင်ခရိုင် ကျောက်ကြီးမြို့နယ် အတွင်းရေးမှူး ပဒို စောဆာဝါးမှ ၎င်းသတင်းစဉ်၌ ပြောဆိုထားသည်။

လတ်တလော ဖြစ်ပွားနေသည့် ပစ်ခတ်မှု ဖြစ်စဉ်များသည် ပြီးခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလ ၂၈ ရက်မှစ၍ ယခုအချိန် ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်ပြီး ကျေးရွာပေါင်း (၄) ရွာမှ အိမ်ခြေပေါင်း (၁၃၀) ခန့်နှင့် လူဦးရေ ၇၉၀ ဦး ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေရကြောင်း ဒေသခံရွာသားများ၏ ဆိုပေမယ့် နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်းပြီး ပြောပြချက်အရ သိရသည်။

အဆိုပါ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသည့် စစ်ရှောင်ဒေသခံ ပြည်သူများသည် လတ်တလောအချိန်တွင် အခြေခံ အစားအသောက်များ လိုအပ်သလို အလွန်အေးသည့် ရာသီဥတုနှင့် ကျန်းမာရေးအခက်အခဲ ရှိလာသည့် အတွက် အလှူငွေနှင့် ပစ္စည်းများ ပါဝင်လှူဒါန်းကြရန် ဧရာဝတီကရင်လူငယ် ဦးဆောင်ကော်မတီက တိုက်တွန်းထားသည်။

လက်ရှိ ပစ်ခတ်မှုဖြစ်စဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်–KNLA စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး စောကျော်နိုက 'နှစ်ဖက် ညှိနှိုင်းပြီးမှ သွားလာဖို့ ကျနော်တို့ ပြောထားကြပေမယ့် ညှိနှိုင်းပြီး မသွားရင်တော့ ကျနော်တို့မှာ ရှိတဲ့ စည်းကမ်းအတိုင်း တုန့်ပြန်ရမှာပဲ။ အခုက သူတို့(စစ်တပ်)အကြောင်းကြားပြီး သွားတာဆိုပေမယ့် နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်းပြီး နှစ်ဖက်စလုံးသဘောတူမှ သွားရမှာပေါ့'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

အလားတူ လတ်တလော တပ်မတော် နှင့် KNU အကြားပြန်လည်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပစ်ခတ်မှု ဖြစ်စဉ်ကြောင့် မူတြော်(ဖာပွန်)ခရိုင်ရှိ ဒွယ်လိုးမြို့နယ်၊ မဲချိုကျေးရွာသား အသက်(၃၅) နှစ်အရွယ် စောသာဆဲမှာ ပြီးခဲ့သည့် ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့က လက်နက်ကြီး ထိမှန်သေဆုံးခဲ့သလို၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင်လည်း မယ်ဝေ (မဲဝိုင်း) ဒေသခံ ကလေးငယ်တစ်ဦး ဦးခေါင်း၌ လက်နက်ကြီး ထိမှန်ခဲ့ကြောင်း KNU က ပြောသည်။

သို့သော် KNLA တပ်ဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့် သတ်မှတ် နယ်မြေကျော်လွန်၍ ပုံမှန် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသည့် တပ်မတော်လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့ဝင်များကို မကြာခဏနှောင့်ယှက်ပစ်ခတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ယခင်နှစ်ဖက်စလုံးသဘောတူ ရပ်စဲထားသည့် ပြည်နယ်အတွင်း ပစ်ခတ်မှုများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဒီဇင်ဘာလမှစ၍ ယခုလအထိ ၁၅ ကြိမ် ခွောင်းခွောင်း ပစ်ခတ်ခဲ့ကြောင်း နှင့် အပြစ်မဲ့ အရပ်သားများကိုပါ နှောင့်ယှက်ပစ်ခတ်သည်အထိ ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တပ်မတော် သတင်းမှန် ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့က ပြီးခဲ့သည့် ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ထို့အတူ KNLA ၏ လုပ်ရပ်များသည် NCA စာချုပ်ပါ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ၊ Code of Conduct အခန်း(၃)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ချိုးဖောက်ခဲ့ကြောင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီသို့ ကန့်ကွက် အကြောင်းကြားသွားမည် ဖြစ်ကြောင်းလည်း တပ်မတော်က ဆိုထားသည်။

တရင်သတင်းစဉ်

အမှုဆောင်နာယက
မန်းလင်းမြတ်ကျော်
အယ်ဒီတာချုပ်
နန်းဖော့ဂေ
အမှုဆောင်အယ်ဒီတာ
စောထွန်းလင်း
တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ
စောသိန်းမြင့်

သတင်းထောက်များ
စဖန်းရှောင်း နန်းဝေဖြိုးဇာ၊
စအိုင်ဆူး၊ စောမြတ်ဦးသာ၊
စောရှား

ကရင်ပိုင်း
နော်အေးပြုံး

စာစီဒီဇိုင်းအယ်ဒီတာ
ကျော်အဲနယ်
ထုတ်ဝေသူ
စောထွန်းလင်း (၀၂၀၄၈)
အမှတ် (၈) ရပ်ကွက်၊ ထောင်ဝိ (၁၂) လမ်း၊ ဖားအံမြို့
ကရင်ပြည်နယ်

ပုံနှိပ်သူ
နှစ်သစ်ဦးပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၆၀၁)
27(A), Corner of U Hmoo St and U Tun Nyo St, Dagon (East) Industrial Zone, Yangon
ဆက်သွယ်ရန်
အမှတ် (၈) ရပ်ကွက်၊ ထောင်ဝိ (၁၂) လမ်း၊ ဖားအံမြို့ ကရင်ပြည်နယ်။

kicnews@yahoo.com,
kicnews97@gmail.com
www.kicnews.org,
www.karennews.org
www.karen.kicnews.org

09973883218, 09452849329, 09764943688

ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း တပ်မတော်၏ တိုက်ခိုက်မှုများရပ်တန့်ရေး နိုင်ငံတကာဖိအားပေးရန် နိုင်ငံတကာ ရောက်ကရင်များ တိုက်တွန်း

ဧန်နဝါရီ ၂၇ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စအိုင်ဆူး

အရပ်သား ထိခိုက် သေဆုံးမှုများရှိနေသည့် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း တပ်မတော်၏ တိုက်ခိုက်မှုများကို ရပ်တန့်စေရေးအတွက် ဥရောပသမဂ္ဂ(EU) အပါအဝင် ဥရောပ တိုင်းပြည်များအနေဖြင့် တပ်မတော်အပေါ် ဖိအားပေးသွားရန် နိုင်ငံတကာရောက် ကရင်များက ဧန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့က ကြေညာချက် ထုတ်ပြန် တောင်းဆိုလိုက်သည်။

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလက စတင်ခဲ့ပြီး အရှိန်မြင့်တက်လာသည့် တိုက်ခိုက်မှုများနှင့်အတူ အရပ်သားထိခိုက်သေဆုံးမှုများ ရှိလာသည့် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း တိုက်ခိုက်မှုများအပေါ် EU အပါအဝင် ဥရောပ တိုင်းပြည်များအနေဖြင့် အသံတိတ် နှုတ်ဆိတ်နေကြောင်း ဥရောပ ကရင်ကွန်ရက် (European Karen Network) က ဆိုသည်။

မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် Joint Peace Fund အနေဖြင့် ထည့်ဝင်ထောက်ပံ့နေသည့် EU ဥရောပသမဂ္ဂအပါအဝင် ဖြိတိန်၊ နော်ဝေ၊ ဖင်လန်၊ အီတလီ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဂျာမနီ တိုင်းပြည်များအနေဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း တပ်မတော်၏ အရပ်သားအပေါ် ပစ်မှတ်ထားတိုက်ခိုက်နေမှုများကို အဆုံးသတ်စေရေး တောင်းဆိုသွားရန် ဥရောပ ကရင်ကွန်ယက်အဖွဲ့က ၎င်းထုတ်ပြန်ချက်၌ တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ထို့အပြင် တပ်မတော်၏ လက်နက်ကြီး ရမ်းသမ်း ပစ်ခတ်မှုများကြောင့် ထောင်နှင့် ချီသည့် အရပ်သားပြည်သူများသည် အစားအစာနှင့် အိုးအကာမရှိ တောထဲတွင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသလို လူသားချင်း စာနာသည့် အကူအညီ အထောက်အပံ့များလည်း တားမြစ် ပိတ်ပင်ခံနေရကြောင်း ဆက်လက်ဖော်ပြထားသည်။

ထိုသို့ လူသားချင်းစာနာမှု ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပိတ်ပင်တားမြစ်ခံရမှုသည် နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှု မြောက်သလို ၎င်းကို အမြန်ဆုံး ရပ်သိမ်းပေးရေးနှင့် အရပ်သားများ ကူညီထောက်ပံ့မှု အမြန်ဆုံးရရှိစေရေးအတွက် EU အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး အလှူရှင်များအနေဖြင့် တောင်းဆို သင့်ကြောင်းလည်း ၎င်း ကွန်ရက်က ဆိုသည်။

အလားတူ ဩစတြေးလျရောက် ကရင်တိုင်းရင်းများနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဩစတြေလျား ကရင်အဖွဲ့ (AKO) အနေဖြင့်လည်း ယနေ့ ရက်စွဲဖြင့် သဘောထား ထုတ်ပြန်ရာတွင် လတ်တလော ကရင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းအတွင်း တပ်မတော်၏ တိုက်ခိုက်မှုများအပေါ် ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း အနေဖြင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် တာဝန်ယူမှု ပျက်ကွက်နေကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ကုလသမဂ္ဂ နှင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းမှ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အားပေးထောက်ခံခဲ့သော်လည်း လက်ရှိ မြန်မာ့တပ်မတော်၏ တိုက်ခိုက်မှု တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်လာမှုအပေါ် မြန်မာအစိုးရ နှင့် တပ်မတော် အပေါ် ဖိအားပေးဖို့ လိုအပ်ကြောင်း AKO ၏ ပြောခွင့်ရ စောလွင်ဦးက ယခုလို ပြောသည်။

၎င်းက 'ဒီပြဿနာကို ချက်ချင်းမဖြေရှင်းဘဲ အရမ်းရှည်တဲ့ ကာလတစ်ခုအဖြစ် ဆက်သွားနေရင် ကျနော်တို့ လူထုက ပိုနစ်နာမယ်ဆိုတဲ့အတွက် ဒီဟာတွေကို ချက်ချင်းရပ်ဖို့ လိုတယ်။ အရင်ဆုံး လက်ရှိ လက်နက်ကြီးနဲ့ ပစ်တာတွေ ရပ်ဆိုင်းဖို့ရယ်၊ နယ်မြေထဲကနေ ထွက်သွားဖို့ရယ် အရင်လုပ်ဖို့လိုတယ်။ ဒါကို တပ်က နားမထောင်ဘူးဆိုရင် NLD အစိုးရမှာ တာဝန်ရှိတယ်။ NLD ကပါ နားမထောင်ရင်တော့ ICJ အပါအဝင် ICC တို့ပါ သူတို့ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ဖို့ပါ တာဝန်ရှိလာမယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

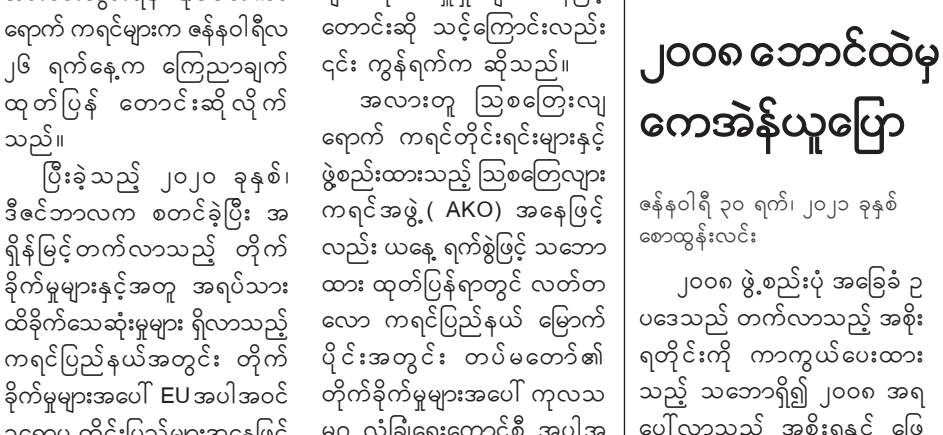

၂၀၀၈ ဘောင်ထဲမှ နိုင်ငံရေးပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ကေအဲန်ယူပြော

ဧန်နဝါရီ ၃၀ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စောထွန်းလင်း

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေသည် တက်လာသည့် အစိုးရတိုင်းကို ကာကွယ်ပေးထားသည့် သဘောရှိ၍ ၂၀၀၈ အရပေါ်လာသည့် အစိုးရနှင့် ဖြေရှင်းရမည့် အခက်အခဲ ကိစ္စရပ်များသည် ၂၀၀၈ ဘောင်ထဲမှ ဖြေရှင်းမည်ဆိုပါက အဖြေရှိမည်မဟုတ်ဟု ကေအဲန်ယူ–အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ပဒိုစောတာဒိုမူးက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

လက်ရှိ အကြပ်အတည်းကို ကျော်လွှားရန်နှင့် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး ပေါ်ထွန်းလာစေရန် သက်ဆိုင်ရာ အစုအဖွဲ့များ အားလုံးပါဝင်မည့် မျက်နှာစုံညီ ညှိနှိုင်းနိုင်သည့် အရေးပေါ် အစည်းအဝေးတစ်ခုကို အမြန်ဆုံးခေါ်ယူရန် ကေအဲန်ယူ–က ရင် အမျိုးသားအစည်းအရုံးက ဧန်နဝါရီ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်ထုတ် ပြန်လိုက်သည့်အပေါ် ၎င်းက ယခုလို ပြောဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

'၂၀၀၈ကို အခြေခံပြီးတော့ပဲ ပြဿနာ ဖြေရှင်းနေမယ် ဆိုရင်တော့ အဖြေကမရှိတဲ့ အတွက်ကြောင့် အမှန်တကယ် ပြဿနာပြေလည်ရေးနဲ့ အမျိုးသားပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးအတွက် ဆိုရင်တော့ အစိုးရ ဦးဆောင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုတွေနဲ့ တပ်မတော်၊ ကျနော်တို့တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ ကြားမှာ တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းမှုတစ်ခု အမြန်လိုအပ်တယ်။ ဒါက ကျနော်တို့ နိုင်ငံရဲ့ ထွက်ပေါက်တစ်ခု ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြောလိုတာဖြစ်တယ်'ဟု ပဒိုစောတာဒိုမူးက ပြောသည်။

အဆိုပါ ကေအဲန်ယူ၏ သတင်းထုတ်ပြန် ကြေညာချက်တွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်မည့် ပြည်ထောင်စုပေါ်ထွန်းရန် ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အနှစ်သဘောဆောင်သည့် ပြဿနာဖြေရှင်းသည့် လုပ်ရပ်အားလုံးကို သက်ဆိုင်သူများက အစွမ်းကုန် ရှောင်ရှားရန်လိုပြီး ပြည်ထောင်စု အကျိုးကိုရှေးရှုပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ ညှိနှိုင်းအဖြေရှာသွားခြင်းသည် လက်ရှိနိုင်ငံရေး အကြပ်အတည်း၏ လိုအပ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် ရွေးကောက်ပွဲ တိုင်း၏ အရှုံး၊ အနိုင်၊ ရလဒ်တရားမျှတမှုတို့ကို တောင်းဆိုခြင်းသည် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်သာ ဖြစ်ပြီး အငြင်းပွားမှုများအား သက်ဆိုင်ရာ အစုအဖွဲ့များက တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှုအပေါ် အခြေခံ၍ ညှိနှိုင်း ဖြေရှင်းကြစေလိုကြောင်း၊ အဓိကအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီ အနှစ်သာရ မပျက်စေဘဲ အပြန်အလှန် လေးစားအသိအမှတ်ပြုမှုကို အခြေခံရန် လိုကြောင်း ထောက်ပြထားသည်။

လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံသည် သာမန်နိုင်ငံရေး အကြပ်အတည်းနှင့် သမရိုးကျ စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်နေရခြင်း မဟုတ်သလို ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နှင့် တန်းတူရေး၊ ကွဲပြား စုံလင်သော တိုင်းရင်းသားများ ဖြစ်တည်မှု ဝိသေသ လက္ခဏာများ ပါဝင်သည့် ကျယ်ပြန့်သည့် ပြဿနာရပ်များနှင့်လည်း ရင်ဆိုင်နေရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကေအဲန်ယူက ပြောသည်။

ထို့ကြောင့် လက်ရှိ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် နိုင်ငံရေး အကြပ်အတည်းကို ကျော်လွှားရာတွင် အာဏာလွန်ဆွဲမှုကို ကျော်လွန်ပြီး ပြည်ထောင်စု ဖြစ်ထွန်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီ စံနှုန်းများကို အလေးထားသည့် သက်ဆိုင်ရာ အစုအဖွဲ့များ အားလုံးပါဝင်မည့် မျက်နှာစုံညီ ညှိနှိုင်းနိုင်သည့် အခင်းအကျင်းတစ်ခု အရေးပေါ်လို အပ်နေသည်ဟု ကေအဲန်ယူ၏ သတင်းထုတ်ပြန် ကြေညာချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲစာရင်းများမှားယွင်းမှု ရှိနေသည့်အတွက် ဖြေရှင်းပေးရန် တပ်မတော်က ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ထံ တောင်းဆိုထားပြီး ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ကမူ ဥပဒေများနှင့်အညီ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပခဲ့သည်ဟု တုန့်ပြန်ပြောဆိုထားသည်။ ထိုအငြင်းပွားမှုကို အကြောင်းပြုပြီး ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေး ရပ်တန့်သွားနိုင်သည့်အပေါ် အများ ပြည်သူတို့ စိုးရိမ်မှုများရှိနေကြောင်း ယခု ရက်ပိုင်းအတွင်း မီဒီယာအသီးသီးတွင် ဖော်ပြထားသည့် သတင်းများတွင် တွေ့ရသည်။

ကရင်ဒုံးအက UNESCO သို့ တင်သွင်းနိုင်ရန် နောက်ဆုံးအဆင့် စုပေါင်းတင်ဆက်ကပြ

ဧနီနဝါရီ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နန်းခလိန်းဖောင်အွာ

ကရင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် တစ်ခုဖြစ်သည့် ဒုံးအကကို ယူနက်စကိုသို့ တင်သွင်းနိုင်ရန် စုပေါင်း တင်ဆက်ကပြမှု အခမ်းအနားကို ဖားအံတက္ကသိုလ်၊ ဘွဲ့နှင်းသဘင်ခန်းမဆောင်၌ ဧနီနဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့က ကျင်းပပြုလုပ်သွားခဲ့သည်။

ကရင်ဒုံးအကကို အမျိုးသားဒြပ်မဲ့ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ဖြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ ပညာရေး၊ သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း (UNESCO) မှ အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန် ပြည်နယ်အဆင့် တွင် နောက်ဆုံးတင်ဆက် ကပြပြီး လာမည့် မတ်လကုန်တွင် အမည်စာရင်း တင်သွင်းသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ကရင်ပြည်နယ် လူမှုရေးဝန်ကြီး ဦးဘိုဘိုဝေမောင်က ပြောသည်။

ဝန်ကြီး ဦးဘိုဘိုဝေမောင်က 'ယူနက်စကို ကို တင်သွင်းတဲ့အခါမှာ ဒုံးအကကို ဘယ်ဒေသတွေမှာ ဘယ်လိုပုံစံမျိုး ထိန်းသိမ်းသလဲဆိုတာ ပြရတာ ရှိတယ်။ ဒေသ ၁၇ ခုမှာဆင်းပြီး သုတေသန အချက်အလက် တင်ပြဖို့ မှတ်တမ်းယူတယ်။ ယူနက်စကို တင်ဖို့အထိ အတော်ပြည့်စုံနေပြီ ပြောလို့ရတယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ပဒေသရာဇ်ခေတ်၊ ကိုလိုနီခေတ်၊ လွတ်လပ်ပြီးခေတ်များတွင် ကခဲကြသည့် ကျဲဒုံး၊ ကျားဒုံး၊ မောင်ရိုး၊ ၁၂လရာသီ ဒုံးအကများကို မြို့နယ်အသီးသီးမှ စာပေယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့များ ကပြဖော်ဖြေကြပြီး ဒုံးသမိုင်းကြောင်းကို တာဝန်ရှိသူများက ဖတ်ကြား ရှင်းလင်းခဲ့သည့်အပြင် ကရင်ဒုံးအက နှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသန ပြုစုခဲ့သည်များကိုလည်း ကျမ်းတစ်စောင် ဖြစ်ရန် အထိ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံများထံမှ သိရသည်။

ယနေ့ စုပေါင်းတင်ဆက်ကပြမှု အခမ်းအနားသို့ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် နန်းခင်ထွေးမြင့်နှင့်အတူ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများ၊ မြို့နယ်အသီးသီးရှိ ကရင်စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီဝင်များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ဒုံးအက သုတေသန တာဝန်ရှိသူများ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

ကော့ပလံရွာမှ ၁၂ လရာသီ ဒုံးအကအဖွဲ့၌ လာရောက်ကပြသူ နန်းဟေစူးခလိန်းက 'ရွာကိုယ်စားပြု ဒုံးအဖွဲ့အနေနဲ့ လာရောက်ဖြေဖျော်ခွင့်ရတာ အရမ်းဝမ်းသာတယ်။ တက္ကသိုလ်စင်မြင့်ထက်မှာ တစ်ခါမှ မကဖူးဘူး။ ခုလို ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှု ဒုံးအကကို ဖော်ထုတ်ခွင့်ရတဲ့အတွက်လည်း ဝမ်းသာတယ်ပေါ့နော်။ ကိုယ့်အမျိုးသားရေး ယဉ်ကျေးမှုအပေါ် အားလုံး ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်စေချင်တယ်'ဟု ကေအိုင်စီ သို့ ပြောသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ယူနက်စကိုအဖွဲ့မှ မြန်မာ့သနပ်ခါးကို အမျိုးသားဒြပ်မဲ့ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်အဖြစ် ပထမဆုံး အသိအမှတ်ပြုခံခဲ့ရပြီး လာမည့် မတ်လတွင် ကရင်ရိုးရာဒုံးအက၊ မန္တလေး လွန်းရာချိတ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်မှ လက်ဖက်ကို ပြည်ထောင်စုအဆင့် အမည်စာရင်းသွင်းမည် ဖြစ်ကာ ဒုံးအက ရွေးချယ်ခံရပါက ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ယူနက်စကို ထံသို့ အမည်စာရင်း တင်သွင်းသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်ရှိသူထံမှ သိရသည်။

ကရင်ဒုံးအက UNESCO သို့ တင်သွင်းမည့် ကရင်ရိုးရာ ဒုံးအကကို တင်ဆက် ကပြသည့် အခမ်းအနားသို့ ဝန်ကြီးချုပ်က သူမ၏ အဖွင့်မိန့်ခွန်းသို့ ထည့်သွင်းပြောကြား လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝန်ကြီးချုပ် နန်းခင်ထွေးမြင့်က 'ခေတ်အဆက်ဆက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဒုံးအကတည်ရှိတာ ထိန်းသိမ်းလာပြီးတော့ ဒီနေ့ခေတ်မှာ ဖော်ထုတ်လာတာကို ကရင်ပြည်နယ် တစ်ခုတည်း သာမက၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံလုံး သာမက ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးပါ အသိအမှတ်ပြုနိုင်တဲ့ဟာ တစ်ခုကို ကျမတို့ ကြိုးစားနေတာပါ'ဟု ပြောသည်။

ဧနီနဝါရီ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စောရှား

တစ်ကမ္ဘာလုံး အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန် ကြိုးစားနေကြသည့် ဒုံးအကဆိုင်ရာဆရာ၊ အကသမားနှင့် တာဝန်ရှိသူများ၊ ပံ့ပိုးကူညီသည့် အဖွဲ့အစည်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် လိုအပ်ချက်၊ ပင်ပမ်းမှုများစွာ ရှိကြသော်လည်း နောင်လာနောက်သားများ စားသုံးနိုင်ရန် အပင်စိုက်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ကြီးချုပ်က ဥပမာပေးကာ အားပေးစကား ပြောဆိုသွားခဲ့သည်။

ယနေ့ပြုလုပ်သည့် အခမ်းအနားသို့ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးများ၊ ကရင်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ အစိုးရ ဌာနဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများ၊ ဒုံးအကဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ဖိတ်ကြားထားသည့် ပရိသတ်များ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

အခမ်းအနားတွင် ဝန်ကြီးချုပ်မိန့်ခွန်း ပြောကြားခြင်း၊ ခေတ်အလိုက် ဒုံးအကများ ဖြစ်ကြသည့် ကိုလိုနီခေတ်ဒုံး၊ ပဒေသရာဇ်ခေတ် ကျဲဒုံး၊ လွတ်လပ်ပြီးခေတ် ၁၂ လရာသီဒုံး၊ ကျားဒုံး၊ မျက်မှောက်ခေတ် ဒုံးအကများ ကပြခြင်း၊ ဒုံးအကပညာရှင်များမှ ကကြိုးကကွက်နှင့် ဝတ်စုံများအကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဒုံးအကကို UNESCO (ကုလသမဂ္ဂ၏ ပညာရေး၊ သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း) အသိအမှတ်ပြု တင်သွင်းရန် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လကုန်ပိုင်းမှ စတင်ကြိုးပမ်းခဲ့ကာ ဇူလိုင်လကုန်ပိုင်းတွင် ဒုံးအကနှင့်အတူ ရှမ်းပြည်လက်ဖက်၊ မန္တလေး လွန်းရာချိတ်တို့က ဆန်ကာတင် ၃ မျိုးစာရင်းထဲ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထိုဆန်ကာတင် သုံးမျိုးအနက် တစ်မျိုးကိုသာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားပြုအဖြစ် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဆက်လက်ရွေးချယ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုမှတဆင့် ယူနက်စကိုအဖွဲ့ထံသို့ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် တင်သွင်းရမည်ဟုလည်း ဒုံးအက တာဝန်ရှိသူများထံမှ သိရသည်။

ကရင်ပြည်နယ် ပညာရေးနှင့်ဆိုင်သည့် အဆောက်အဦးပေါင်း (၂၀၀) ကျော် ခွင့်ပြုချထား

ဧနီနဝါရီ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စောမြတ်ဦးသာ

ကရင်ပြည်နယ် မြို့နယ် ၇ မြို့ရှိ ပညာရေးနှင့်ဆိုင်သည့် အဆောက်အဦးပေါင်း ၂၀၀ ကျော်ကို ၂၀၂၀–၂၀၂၁ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ခွင့်ပြုချထားပေးကြောင်း ပြည်နယ်ပညာရေးဌာန တာဝန်ရှိသူထံမှ သိရသည်။

စာသင်ဆောင်၊ ဝန်ထမ်းအိမ်ရာ၊ အားကစားနေရာ၊ သိပ္ပံဆောင်၊ စာကြည့်တိုက်၊ ကျောင်းအိပ်ဆောင်နှင့် ပညာရေးရုံး အဆောက်အဦးများကို မြို့နယ်အလိုက် ချထားပေးပြီး ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများ ကောင်းမွန်စွာ ပညာသင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် ခွင့်ပြုချထားပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပြည်နယ်ပညာရေးမှူး ဦးငွေစိုးက ကေအိုင်စီသို့ ပြောဆိုသည်။

'ပညာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦးပေါင်း ၂၂၅ ခု ဒီနှစ်ချထားပေးတယ်။ မြို့နယ် ၇ ခုစလုံးပါ။ ဥပတိရုပ်မကောင်းတဲ့ ကျောင်းဆောင်တွေ အဆောက်အဦးတွေ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ပေးတာ ပညာတွေ ကောင်းကောင်း မွန်မွန် သင်ယူနိုင်ဖို့ပါ။ ပညာရေး ကဏ္ဍတွေ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သွားမယ်။ နိုင်ငံတော်က ချထားပေးတဲ့ အဆောက်အဦးတွေလည်း ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းဖို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်'ဟု ဧနီနဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ပြည်နယ်ပညာရေးဌာန အနေဖြင့် မြို့နယ် ၇ ခုတွင် အဆောက်အဦး ၉၈ ခုသာ ခွင့်ပြုချထားပေးခဲ့ပြီး ကျောင်းသားဦးရေ တိုးလာသည့်အပေါ် ကျောင်း အဆောက်အဦးများနှင့် ဆရာ/ဆရာမ ဝန်ထမ်း လိုအပ်ချက်များ ရှိနေသေးဟု ပညာရေးဌာန တာဝန်ရှိသူထံမှ သိရသည်။

ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ် ကျောက်ဘီလူးရွာ အထက်တန်းကျောင်းအုပ် ဆရာဦးဝင်းထွဋ်အောင်က 'အထကကျောင်း ဖြစ်လာပြီးတော့ ကျောင်းသားဦးရေ ၅၀၀ နီးပါး ရှိလာတယ်။ ကျောင်းဆောင်သစ် လိုအပ်တာပေါ့နော်။ ၄ ခန်းတွဲကျောင်း တစ်ဆောင်ပဲ ရှိသေးတယ်။ ကျန်တာက ကျေးရွာစီမံမှုနဲ့ ယာယီကျောင်းဆောင်မှာ သင်ကြားနေတာပါ။ အခု RC တစ်ထပ်ကျောင်းဆောင် တစ်ခုရတော့ အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာပါတယ်။ ဒေသခံကလေးတွေ ပညာသင်ယူမှု အခွင့်အလမ်း ပိုလာတာပေါ့'ဟု ဧနီနဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် ကျောင်းဆောင်သစ်နှင့် ဆရာ/ဆရာမဝန်ထမ်းများ နှစ်စဉ်ချထားပေးလျက်ရှိကာ ကျောင်းသားဦးရေများလာသည့်အတွက် လိုအပ်ချက်များ ရှိနေသေးပြီး တစ်ပြည်နယ်လုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ပညာရေးဝန်ထမ်း ၂,၇၀၀ ကျော်သာ ရှိသည်။ ကိုဗစ်ရောဂါ ဖြစ်နေသည့်အတွက် ယခုစာသင်နှစ်တွင် စာသင်ကျောင်းများ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်နိုင်မှု အပေါ် ညွှန်ကြားမှု မရှိသေးကြောင်း ပြည်နယ်ပညာရေးဌာန တာဝန်ရှိသူထံမှ သိရသည်။

အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပုံစံသစ်ကိုကြိုဆိုပြီး လက်တွေ့ကျသည့် ပုံစံဖြစ်ရန် KNU မျှော်လင့်

ဇန်နဝါရီ ၁၈ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စအိုင်ဆူး

၂၀၂၁ ခုနှစ်မှစ၍ စတင်ကျင့်သုံးမည့် အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပုံစံသစ် (New Peace Architecture) ကို ကြိုဆိုပြီး လက်တွေ့ကျသည့်ပုံစံဖြစ်ရန် မျှော်လင့်ကြောင်း KNU-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးက ပြောဆိုလိုက်သည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်မှစ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဆွေးနွေးမှုမပြေလည်လာခဲ့သည်မှာ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တိုင်အောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး ဆွေးနွေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် အကြိမ်ကြိမ် ဆွေးနွေးတိုက်တွန်းခဲ့ရာမှ ယခုလို အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပုံစံသစ် စတင်ပြောဆိုလာမှုအပေါ် ဝမ်းမြောက်မိကြောင်း KNU အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ပဒိုစောတာဒိုမူးက ပြီးခဲ့သည့်ရက်ပိုင်းတွင် ကေအိုင်စီသို့ ယခုလို ပြောသည်။

'အခု ကျနော်တို့ ပြန်ကြားမိတာက New Peace Architecture ပေါ့။ ဒါက အစိုးရအတွက် အမြင်အသစ်တစ်ခု အနေနဲ့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပေမယ့် ဒါတွေက ကျနော်တို့ အမြဲတမ်း အရင်က တိုက်တွန်းပြောဆိုခဲ့သလို ပြန်လည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ လုပ်ဖို့အတွက် အခုဆိုရင်တော့ ပြော ဆိုလာတာမျိုးတော့ ရှိနေပြီ။ ဒီအတွက် ကျနော်တို့ ဝမ်းသာတယ်။ ဒါပေမယ့် အပြောသက်သက်ပဲမဟုတ်ဘဲနဲ့ မူဝါဒအသစ် တကယ်ပြောင်းလဲလား၊ မပြောင်းလဲလား ဆိုတာတော့ စောင့်ကြည့်သွားမယ်'ဟု ပဒိုစောတာဒိုမူးက ပြောသည်။

အဆိုပါ New Peace Architecture ကို ပြီးခဲ့သည့် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၊ နိုင်ငံတကာ နှစ်သစ်ကူးနေ့တွင် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှ ၎င်း၏ နှစ်သစ်မိန့်ခွန်း၌ စတင်မိတ်ဆက်ပြောဆိုလိုက်ပြီး ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင်လည်း ၎င်းငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပုံစံသစ်နှင့် ပတ်သက်၍ နေပြည်တော်၌ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံးသတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင်လည်း နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ဦးဇော်ဌေးက ထည့်သွင်း ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

အစိုးရ အနေဖြင့် ယခင်နှင့် မတူဘဲ ဆွေးနွေးပြီး လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်နိုင်မည့် အခြေအနေအထိ သွားမည်ဖြစ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်မည့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် Peace Building (ငြိမ်းချမ်းရေး

တည်ဆောက်ခြင်း)၊ State Building (နိုင်ငံတော် တည်ဆောက်ခြင်း)၊ နှင့် Nation Building (အမျိုးသားလက္ခဏာ သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု ကြင်အင်လက္ခဏာ တည်ဆောက်ခြင်း) ဟူ၍ လုပ်ငန်းစဉ် ၃ ခုဖြင့် သွားမည်ဟု ဦးဇော်ဌေးမှ ရှင်းလင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ် (၃)ခုမှ Peace Building ၌ အပစ်ခတ်ရပ်စဲခြင်း၊ အပစ်ရပ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း၊ ခိုင်မာအောင် ပြုခြင်း၊ စောင့်ကြည့်မှုယန္တရားများ ခိုင်မာအောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စစ်ဘေးရှောင် နေရပ်ပြန်ရေး ကိစ္စများပါဝင်မည်ဟု ဆိုသည်။

ထို့နောက် State Building တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များကို အားကောင်းအောင် ပြုခြင်း၊ အခွင့်အရေး ပိုမိုပေးခြင်း၊ အာဏာပိုမိုခွဲဝေခြင်း၊ မဏ္ဍိုင်သုံးရပ်၏ ယန္တရားပိုမိုခိုင်မာအောင် ပြုခြင်းတို့ပါဝင်ပြီး Nation Building တွင် လူမျိုးပေါင်းစုံကို ကိုယ်စားပြုသည့် အားလုံး လက်ခံသော အမျိုးသားရေး ကြင်အင်လက္ခဏာ ဖော်ဆောင်မည့် အဆင့်ဟူ၍ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

သို့သော် အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ် (၃)ခုမှာ မဖြစ်မနေ လုပ်ဆောင်ရမည့်ကိစ္စတွင် ပါဝင်သော်လည်း တိုင်းပြည်၏ အဓိက ပြဿနာမှာ နှစ်ပေါင်း (၇၀) ကျော်ကြာ မဖြေရှင်းနိုင်သည့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်နှင့် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ ဖြစ်ကြောင်း KNU အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ပဒိုစောတာဒိုမူးက ဆက်ပြောသည်။

'ကျနော်တို့ မျှော်လင့်တာက အစိုးရအနေနဲ့ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ် (Political Process) တစ်ခုထဲ မဟုတ်ဘဲနဲ့ National reconciliation spirit (အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေး စိတ်ဓာတ်ပါ) ပါဝင်ဖို့လိုတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျနော်တို့ တိုင်းပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေး ပြဿနာနဲ့ စိန်ခေါ်မှုက နှစ်ခုပဲရှိတယ်၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒပဲ ဖြစ်တယ်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ပျောက်သွားမယ် ဆိုပေမယ့်လည်း လူမျိုးကြီးဝါဒက ဆက်ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံးက ကျနော်တို့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ဘယ်တော့မှ တည်ဆောက်လို့ရမှာ မဟုတ်ဘူး'ဟု ၎င်းက ပြောသည်။

လက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ပုံစံသစ်နှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရဘက်မှ တရားဝင် အသိပေး ဆွေးနွေး အကြောင်းကြားလာခြင်း မရှိသေးသည့်အတွက် အသေးစိတ်ကို မသိရှိရသေးကြောင်း အပစ်ရပ်တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများဘက်က ဆိုသည်။

ရခိုင်ပြည် လွတ်မြောက်ရေးပါတီ (ALP) ဒုဥက္ကဋ္ဌ ဦးခိုင်စိုးနိုင်အောင်က 'အစိုးရက New Peace Architecture နဲ့သွားမယ်လို့တော့ကြားတယ်။ ဒါပေမယ့် အရင်တုန်းက သွားခဲ့တဲ့ Peace Architecture အပေါ်မှာ အခြေခံပြီးတော့ သူတို့အနေနဲ့ ဘယ်လိုစီစဉ်ထားလဲဆိုတာကတော့ ကျနော်တို့ အနေနဲ့ မှန်းလို့ မရသေးဘူး။ ဒါပေမယ့် အရင်တုန်းက သွားခဲ့တဲ့ Peace Architecture အပေါ်မှာ အခြေခံပြီးတော့ အသစ်ရေးဆွဲလို့ရှိရင်တော့ ပြည်သူတွေနဲ့ရော တိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ရော ပိုပြီးတော့ အဆင်ပြေမလားလို့ သုံးသပ်မိတယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ထို့အပြင် အစိုးရ နှင့် တပ်မတော်အကြား အမြင်ကွဲပြားမှုများ ရှိနေခြင်းကြောင့် လက်ရှိသွားလိုသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို သွားနိုင်ရန် အချိန်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး တပ်မတော်အနေဖြင့်လည်း ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်း သွားရန် စိတ်ဆန္ဒရှိရန် လိုအပ်ကြောင်းလည်း ဦးခိုင်စိုးနိုင်အောင်က ဆက်ပြောသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း ယခင် အပစ်ရပ်စာချုပ် NCA လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် (၁၀)ဖွဲ့ နှင့် အစိုးရတို့အကြား ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး

စစ်ရှောင်များအတွက် ပဲခူးကရင် ရေးရာဝန်ကြီး နော်ပွယ်စေး ကူညီထောက်ပံ့မှုပစ္စည်းများပေးအပ်

ဇန်နဝါရီ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စဖန်းရှောင်း

ကျောက်ကြီးမြို့နယ် အတွင်း လတ်တလော စစ်ရေးတင်းမာမှု အခြေအနေများကြောင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသူ ဒေသခံများအတွက် လိုအပ်သည့် ကူညီ ထောက်ပံ့မှုပစ္စည်းအချို့ကို ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ကရင်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီး နော်ပွယ်စေးမှ ယမန်နေ့က ကရင်လူမှုရေးရာအဖွဲ့ထံ သွားရောက် ပေးအပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့၊ နေ့လည်ခန့်က ကရင်ရေးရာဝန်ကြီးနှင့် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအပါအဝင် ဌာနဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူအချို့မှ ကူညီထောက်ပံ့မှုပစ္စည်းများ လက်ခံရယူမည့် ညောင်လေးပင်ခရိုင် ကရင်လူမှုရေးရာအဖွဲ့နှင့် ကျောက်ကြီးမြို့နယ်ရှိ KNU –ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဆက်ဆံရေးရုံးတွင် တွေ့ဆုံကာ ပေးအပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကူညီထောက်ပံ့မှု ပစ္စည်းများ သွားရောက်လက်ခံရယူခဲ့သည့် ညောင်လေးပင်ခရိုင် ကရင်လူမှုရေးရာအဖွဲ့မှ ပြောခွင့်ရှိသူ စောစိုပယ်တယ်က 'ဝန်ကြီးကတော့ စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူတွေအတွက် လာလှူတာပါ။ စောင်တွေ၊ အဝတ်အစားတွေ၊ ဆေးဝါးနဲ့ ငါးခြောက်တွေ ပါတယ်။ နောက်ပြီးဝန်ကြီးကတော့ အခြား ဘာတွေလိုအပ်လဲ၊ ဘာကူညီပေးနိုင်မလဲ မေးမြန်းတာရှိတဲ့အတွက် ကျနော်တို့ကလည်း ဒေသခံတွေရဲ့ ဆန္ဒအမှန်ကို ပြောပြခွင့်ရခဲ့တယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ညောင်လေးပင်ခရိုင် ကရင်လူမှုရေးရာအဖွဲ့အနေဖြင့် ဝန်ကြီးနှင့်တွေ့ဆုံရာတွင် စစ်ဘေးရှောင်ဒေသခံများ၏ လိုလားတောင်းဆိုမှုများဖြစ်သည့် စစ်ရေးပဋိပက္ခ ချုပ်ငြိမ်းရေး၊ ၎င်းတို့နေထိုင်ရာဒေသတွင်းရှိ တပ်စခန်းများ ရုပ်သိမ်းပေးရေးနှင့် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသည့် အခြေအနေများအပေါ် နှစ်ဖက် တွေ့ဆုံညှိနှိုင်း အဖြေရှာရေး စသည့် အချက်များကို တင်ပြဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်ဟုလည်း သိရသည်။

'ကျနော်တို့က ဒီထောက်ပံ့ကူညီတဲ့ ပစ္စည်းတွေကိုတော့ လက်ခံထားပြီးပြီ။ နှစ်ဖက်တွေ့ဆုံ ညှိနှိုင်းမှုမရှိဘူး၊ သေချာတဲ့ရလဒ်လည်း တစ်ခုခု မရှိဘူး ဆိုရင် ဒီလိုအခြေအနေမှာ အဲဒီကူညီတဲ့ပစ္စည်းတွေကို စစ်ဘေးရှောင်နေရတဲ့ ဒေသခံတွေဆီ ကျနော်တို့လည်း သွားပို့ပေးလို့မရဲဘူး။ သေချာတဲ့ရလဒ် တစ်ခုခု အဆင်ပြေရင်တော့ ကူညီမှုတွေအတွက်ပိုပြီး ထိရောက်နိုင်မှာပေါ့'ဟုလည်း စောစိုပယ်တယ်က ဆက်ပြောသည်။

အဆိုပါ တင်ပြမှုများအပေါ် ဝန်ကြီးအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိများထံ ပြန်လည်တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်ဟုလည်း ကရင်လူမှုရေးရာအဖွဲ့၏ ပြောပြချက်အရ သိရသည်။

ညီလာခံ ၂၁ရာစု ပင်လုံ အစည်းအဝေးကို (၄)ကြိမ်တိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပြီး ပြည်ထောင်စုသဘောတူစာချုပ် အစိတ်အပိုင်း(၁)မှ (၃) အထိချုပ် ဆိုနိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကာ နောက်ဆုံးချုပ်ဆိုသော အစိတ်အပိုင်း (၃)တွင် အဆင့် (၃)ဆင့် ပါဝင်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး ကတိကဝတ်များ ပါရှိသည်။

ယခင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်များတွင် ဆွေးနွေးမှုရလဒ်များ ထွက်ပေါ်လာ ခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မှု မရှိခဲ့ဘဲ လက်ရှိ အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်သစ်တွင် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖော်ပြပြောဆိုမှုများ ပါရှိလာသည့်အတွက် ထူးခြားမှုရှိကြောင်း ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပညာရှင်ကဏ္ဍ၌ ပါဝင်နေသူ နော်မေဦးက သုံးသပ်ပြောဆိုသည်။

၎င်းက 'အရင်တုန်းက အကောင်အထည်လိုက်ပါ ဖြစ်ပေါ်တာမရှိဘူး။ နေပြည်တော်အဆင့်လောက်၊ ထိပ်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်အဆင့်လောက် ပြောဆိုဆွေးနွေးတာမျိုးပဲ ရှိခဲ့တယ်။ ဒီပြောဆိုမှုတွေက လုပ်ငန်းတစ်ခုအနေနဲ့ အကောင်အထည်ပေါ်မလာဘူး။ ဒါပေမယ့် အခု Architecture အသစ်ထဲမှာတော့ အစိုးရရဲ့ ပြောဆိုမှုအရ ဆွေးနွေးမှုနောက်မှာ အကောင်အထည် ဖော်မှုတွေ လိုက်ပါလာလိမ့်မယ်ပေါ့။ လုပ်ကြည့်မှပဲ ဘယ်လောက်ထိ အလုပ်ဖြစ်လဲမဖြစ်လဲဆိုတာ သိရမှာပေါ့။ ဒါကထူးခြားမှုတစ်ခုပဲ'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

အစိုးရ၊ တပ်မတော်နှင့် KNU အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် (၁၀)ဖွဲ့အကြား ၃ နှစ်နီးပါးကြာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်လာခဲ့သော်လည်း ယနေ့အချိန်ထိ ဆွေးနွေးမှု သဘောတူညီချက်များအပေါ် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိသေးသလို အပစ်ရပ်နယ်မြေတချို့တွင်လည်း နှစ်ဖက်ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုများ မကြာခဏ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။

ကျန်ရှိသော ကချင် (KIA)၊ ကရင်နီ (ကယား) (KNPP)၊ ရှမ်း (မြောက်) (SSPP)၊ တအာင်း (ပလောင်) (TNLA)၊ ကိုးကန့် (MNDAA)၊ 'ဝ' (UWSA)နှင့် ရခိုင် (AA) အစရှိသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းကြီးများ အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်လာနိုင်ရန် မကြာခဏ ဆွေးနွေးမှုများ ရှိသော်လည်း ယနေ့အချိန်ထိ ခိုင်မာသည့် အပစ်ရပ်ဆွေးနွေးမှု လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးကြောင်း တွေ့ရသည်။

လက်ရှိတွင်လည်း အဆိုပါ ကျန်ရှိသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း တချို့နှင့် ပဏာမ အပစ်ရပ် စာချုပ် (Bilateral) အဆင့် ချုပ်ဆိုနိုင်ရန် ညှိနှိုင်းနေဆဲဖြစ်သလို ၎င်းမှတဆင့် NCA ထိုးရန်သာ ကျန်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းနေဆဲ ဖြစ်သည်။

အရပ်သား (၂) ဦးပစ်သတ်ခံရမှု စစ်တပ်နှင့် KNU အပြန်အလှန် စွပ်စွဲ

ဧန်နဝါရီ ၂၀ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်

ဧန်နဝါရီ ၁၉ ရက်က ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ကျောက်ကြီးမြို့နယ်မှ အရပ်သား ၂ ဦး ပစ်သတ်ခံရမှုနှင့်ဖြစ်စဉ်ပတ်သက်ပြီး စစ်ရေးတင်းမာမှု ဖြစ်ပွားနေသည့် မြန်မာ့တပ်မတော်နှင့် KNU-ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးတို့အကြား အပြန်အလှန်စွပ်စွဲထုတ်ပြန်ခဲ့ကြသည်။

တပ်မတော် သတင်းမှန်ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့၏ ဧန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့ သတင်းထုတ်ပြန်ထားချက်တွင် ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ မူသဲကျေးရွာအရှေ့ဘက် ၈ မိုင်ခန့်အကွာလုံခြုံရေး တပ်စခန်း၏ အရှေ့ဘက်တွင် မွန်းလွဲ ၁ နာရီ ၁၅ မိနစ်ခန့်က ပစ်ခတ်သံကြား၍ သွားရောက်စစ်ဆေးရာ စခန်း၏ မီတာ ၁၂၀၀ ခန့်အကွာတွင် ဒေသခံ အရပ်သား နှစ်ဦး လက်နက်ငယ် ဒဏ်ရာများဖြင့် သေဆုံးလျက် တွေ့ရှိခဲ့ကြောင်း ဆိုသည်။

ထို့အပြင် အဆိုပါ အရပ်သားနှစ်ဦးမှာ ကျောက်ကြီးမြို့၊ တောင်ငူတန်းရပ်ကွက်တွင် နေထိုင်သူ အသက် (၅၄)နှစ်အရွယ် ဦးတာနှင့် အသက် (၄၂) နှစ်အရွယ် ဦးထွန်းစိုးတို့ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို KNU တပ်မတော (၅) ပြည်သူ့စစ် တပ်ရင်း(၁)အဖွဲ့မှ ပစ်သတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ၎င်းအရပ်သား နှစ်ဦးထံမှလည်း ဈေးရောင်းရငွေများကို လုယက်ယူဆောင် သွားခဲ့ ကြကြောင်း တပ်မတော်ဘက်က ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

သို့သော် KNU ဘက်မှ ပြန်လည်ထုတ်ပြန်ချက်အရ ယမန်နေ့ ၁၉ ရက်နေ့၊ နံနက် ၇ နာရီ အချိန်တွင် KNU တပ်မတော (၃) နှင့် တပ်မတော(၅)အကြားရှိ လားတာ(နယ်ခြား) စခန်းဝန်းကျင်တွင် တပ်မတော်၏ ရမ်းသန်း ပစ်ခတ်မှုကြောင့် အသက် (၅၂) နှစ်အရွယ် ဦးတာ နှင့် အသက် (၄၂) နှစ်အရွယ် ဂျီဖိုး ဆိုသူ အရပ်သားနှစ်ဦး သေဆုံးသွားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် အဆိုပါ အရပ်သား သေဆုံးရာနေရာသည် တပ်မတော်စခန်းများသာ ရှိကြောင်းနှင့် တပ်မတော်၏ ခြေမြန်တပ်ရင်း(ခမရ-၅၇)မှ ဧန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့က ရွာသားများအနေဖြင့် ရွာပြင်ကိုက်(၅၀) ထက် ကျော်လွန်၍ သွားလာခြင်း မပြုရန်နှင့် သွားလာပါက လုံခြုံရေးအရ ပစ်ခတ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း မူသဲဒေသခံ ကျေးရွာတာဝန်ရှိသူ စောစေးခေသော၊ စောခင်သန်းမူး၊ စောဂေနေမူးနှင့် စောဖားနေ တို့ကိုခေါ်ယူ သတိပေးထားကြောင်းလည်း KNU ပြန်ကြားရေးဌာန၏ သူးလေ သတင်းစဉ် စာမျက်နှာ၌ ဖော်ပြထားသည်။

လတ်တလော ထွက်ပြေးနေရသည့် ဟဲဒဲကျေးရွာ ဒေသခံ စောဝါးသိုက 'သူတို့(စစ်တပ်) ဗိုလ်က ပြောထားတာရှိတယ်။ သူတို့ အနီးအနားမှာသွားရင် အကုန်ပစ်ဖို့ ပြောထားတယ်။ အခုကျနော်တို့ ရွာသားတွေ ဘယ်ကိုမှ သွားလို့ လာလို့ မရဲတော့ဘူး။ မူသဲနဲ့ ကျနော်တို့ ရွာဘက်ကို ဆက်သွယ်ထားတဲ့ ကျနော်တို့အမြဲ ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား သွားဝယ်စားတဲ့လမ်းကို စစ်တပ်ဘက်က မူသဲရွာသားတွေကို မသွားလာဖို့ အကုန်ပိတ်ထားတယ်'ဟု ယမန်နေ့က ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

KNU တပ်မဟာ(၅) အနေဖြင့် ယခုကဲ့သို့ အပြစ်မဲ့ ပြည်သူများအား လက်နက်ဖြင့် ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်မှုသည် NCA စာချုပ်ပါ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ၊ Code of Conduct အခန်း(၃)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ချိုးဖောက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ(ပြည်နယ်အဆင့်) Joint Ceasefire Monitoring Committee, State Level နှင့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဗဟိုဌာန NRPC သို့ ကန့်ကွက်အကြောင်းကြားသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း တပ်မတော်ဘက်က ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။

ထို့အတူ ၎င်းဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပွားခဲ့ သည့် နယ်မြေအတွင်း ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်မှ ယခုအချိန်အထိ KNU တပ်မဟာ (၅) အ နေဖြင့် နှောင့်ယှက်ပစ်ခတ်မှု ၆ ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အဆိုပါနယ်မြေအတွင်း တပ်မတော်မှ လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးလျက် ရှိကြောင်းနှင့် ယခုဖြစ်စဉ်အား ဖြစ်စဉ်မှန် ပေါ်ပေါက်စေရေး ဆက်လက်စုံစမ်းစစ်ဆေးဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်ဟုလည်း ဆက်လက် ဖော်ပြထားသည်။

သို့သော် KNU တပ်မဟာ(၅)၏ ပြောခွင့်ရ ပဒို မန်းမန်းမန်းက 'ကျနော်ပြောချင်တာက တပ်မဟာ (၅)မှာ တပ်မတော်ဘက်က ထုတ်ပြန်ထားသလိုမျိုး ပြည်သူ့စစ်တပ်ရင်း(၁) ဆိုတာ မရှိဘူး။ ဒါက လိမ်တယ်ဆိုတာပေါ်နေတာပဲ။ ကျနော်တို့မှာ အဲ့လို တပ်ရင်းမျိုး တစ်ခါမှမရှိဘူး' ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

လတ်တလော KNU တပ်မဟာ(၅)၊ မူတြော်(ဖာပွန်)ဒေသနှင့် တပ်မဟာ(၃) ခလယ်လွီထူး (ညောင်လေးပင်) ဒေသတို့တွင် တပ်မတော် နှင့် ၎င်းတို့အကြား စစ်ရေးတင်းမာမှုများ ရှိနေသည်ဟု သိရသည်။

ဂျပန်ရောက် တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲများ ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေး ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုပြုလုပ်ခဲ့

ဧန်နဝါရီ ၂၈ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်

ဂျပန်နိုင်ငံရောက် ကရင် အပါအဝင် ရခိုင်၊ ကချင် နှင့် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ပါဝင်သည့် အစုအဖွဲ့မှ မြန်မာ ပြည်တွင်းစစ် ရပ်စဲရေးနှင့် တပ်မတော်၏ တိုင်းရင်းသားဒေသ ကျူးကျော် တပ်စွဲထားမှုများကို ရုပ်သိမ်းပေးရေးအတွက် ဂျပန်နိုင်ငံ၊ Shibuya မြို့ရှိ ကုလသမဂ္ဂ (UN) ရုံးရှေ့တွင် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခဲ့ကြကြောင်း ဦးဆောင်ပါဝင်သူများက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

လတ်တလော ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း ဖြစ်ပွားနေသည့် တပ်မတော်၏ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်–NCA ချိုးဖောက်သည့် လုပ်ရပ်များကို ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခြင်းအပြင် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များအတွင်း မြန်မာစစ်တပ်၏ စစ်ရာဇဝတ် ကျူးလွန်မှုများကို အမြန်ဆုံး အရေးယူပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြောင်း ဦးဆောင်ပါဝင်သူ Overseas Karen Organization-OKO မှ အတွင်းရေးမှူး စောလင်းစိန်ကယခုလို ပြောသည်။

၎င်းက 'အဓိကကတော့ ကရင်ပြည်နယ်အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်တွေမှာ စစ်တပ်ကနေ နယ်မြေ ကျူးကျော်ပြီးတော့ တိုင်းရင်းသားတွေကို သတ်ဖြတ်တာတွေ၊ အမျိုးသမီးတွေကို အဓမ္မပြုကျင့်တာတွေ စစ်ပြေးရောင်နေရတာတွေ စတဲ့ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတွေ စစ်ရာဇဝတ်မှု မြောက်တာတွေကို တာဝန်ရှိတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင် နဲ့ စစ်ခေါင်းဆောင်တွေကို ICJ ကနေ အမြန်ဆုံး အရေးယူဖို့ UN ရုံးရှေ့မှာ ဆန္ဒ ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြတာပါ'ဟု ပြောသည်။

Overseas Karen Organization- OKO (Japan), Kachin National Organization- KNO (Japan), Arakan National Democratic Party- ANDP (Japan) စသည့် တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့ ၃ ဖွဲ့မှ ပါဝင်၍ ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပြီး အချက် (၉)ချက်ပါ တောင်းဆိုချက်များကို လည်း ကြွေးကြော်တောင်းဆိုခဲ့ကြကြောင်း သိရသည်။

အဆိုပါ အချက်(၉)ချက် အနေဖြင့် ပြည်တွင်းစစ် အမြန်ဆုံး ရပ်တန့်ရေး၊ NCA ချိုးဖောက်ပြီး ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း ကျူးကျော်စစ် ဖန်တီးသည့် မြန်မာစစ်တပ် ပြန်လည် ဆုတ်ခွာရေး၊ တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်အတွင်း တပ်စွဲထားမှုများ အမြန်ဆုံး ဆုတ်ခွာရေး၊ စစ်ပွဲရပ် ဆန္ဒပြ ကျောင်းသားများ ဖမ်းဆီးထားမှု အမြန်ဆုံးလွှတ်ပေးရေး၊ အဓမ္မပြုကျင့်ခံခဲ့ရသူ ကချင်ဆရာမ နှစ်ဦး၏အမှုမှန် ဖော်ထုတ်ရေး၊ AA(ရက္ခိုင့်တပ်တော်)အား အကြမ်းဖက်အဖွဲ့မှ အမြန်ဆုံး ရုပ်သိမ်းပေးရေး၊ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် လွတ်တော်တွင်း တပ်မတော်သားများ ထွက်သွားရေး၊ စစ်ခေါင်းဆောင်များကို ICJ, ICC တို့မှ အမြန်ဆုံး အရေးယူပေးရေးနှင့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် တည်ဆောက်ရေးတို့ ပါဝင်သည်။

ပြည်သူ့ဘဝလုံခြုံရေး တာဝန်ယူမှုအပြည့်ဖြင့် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ကေအဲန်ယူ ညောင်လေးပင်ခရိုင် ထုတ်ပြန်

ဧန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စဖန်းရှောင်း

ပြည်သူလူထုဘဝ လုံခြုံရေးနှင့် စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှု ကင်းသည့် ဘဝရပ်တည်ရေး အာမခံနိုင်ရန် NCA စာချုပ်ပါ သဘောတူညီချက်များအတိုင်း တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆက်လက်လုပ်ဆောင် သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ညောင်လေးပင်ခရိုင်က ဧန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ဒီဧင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့မှ စတင်ကာ တစ်လကျော်ကြာ ကျင်းပခဲ့သည့် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၊ ညောင်လေးပင်ခရိုင်၏ ၂၃ ကြိမ်မြောက် ကွန်ဂရက် အစည်းအဝေးအပြီးတွင် ၎င်းခရိုင်က ထိုသို့ သဘောထားကြေညာချက် ထုတ်ပြန်လိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

'အခု ဖြစ်နေတာတွေက လမ်းဖောက်တဲ့ကိစ္စ နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာတွေပေါ့။ အတီးတို့မှာလည်း ကိုယ့်ပြည်သူတွေ လုံခြုံမှုရှိဖို့ ကာကွယ်ရမှာ တာဝန်အပြည့် ရှိတယ်လေ။ လူထုအသက် လုံခြုံမှုအပြင်ကို သွားလာရေး၊ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရေးတွေမှာ လုံခြုံမှု အာမခံချက် ရှိအောင်တော့ NCA ဘောင်ထဲက အတိုင်းပဲ ဆက်လုပ်ဆောင်သွားမယ်'ဟု ထုတ်ပြန်ချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြောဆိုခွင့်ရှိသူ ပဒို စောနဲထူးဗျိုင်းက ပြောသည်။

ထို့အပြင် ကျောက်ကြီးမြို့နယ်အတွင်း လတ်တလော ဖြစ်ပွားနေသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကေအဲန်ယူ (ဗဟို) အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ -JMC ထံ တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ဗဟို၏ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်းလည်း ၎င်းက ဆက်လက် ပြောဆိုသည်။

လမ်းအရှည်အားဖြင့် ၅၁ မိုင် ၇ ဖာလုံရှိသည့် အဆိုပါ လမ်းဖောက်လုပ်မှုမှာ ကေအဲန်ယူ၏ နယ်မြေသတ်မှတ်ချက်များအရ ကေအဲန်ယူ ညောင်လေးပင်ခရိုင်(တပ်မဟာ ၃) ကျောက်ကြီးမြို့နယ် အပါအဝင် ၎င်းနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်သည့် ဖာပွန်–မူတြော်ခရိုင် (တပ်မဟာ ၅) နယ်မြေအထိ ပေါက်ရောက်သည့် လမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အဆိုပါ လမ်းတိုးချဲ့ခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ဟု ဆိုကာ တပ်မတော်ဘက်မှ စတင်ခဲ့သည့် ကျောက်ကြီးမြို့နယ် (သံဘို)–မူသယ်– ဘော်စဲခိုး– ပလာခိုး–

စာမျက်နှာ (၇) သို့ ▶▶▶

ယမန်နေ့က ကျောက်ကြီး ဒေသခံ တစ်ဦးမှာလည်း လက်နက်ကြီး ကျည်ထိမှန်၏ အပြင်းအထန် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ ကြောင်း သိရသည်။

စစ်ရေးပဋိပက္ခများကို အမြန်ဆုံးကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် သမ္မတနှင့် အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ထံ အရပ်ဖက်အဖွဲ့ (၁၀၀) ကျော်မှ အိတ်ဖွင့်စာပို့

ဇန်နဝါရီ ၂၀ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
နန်းဝေဖြိုးဇာ

KNU– ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး နယ်မြေတွင် ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်– KNLA နှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်ကြား အရှိန်မြင့်ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေသည့် တိုက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ အမြန်ဆုံး ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးဝင်းမြင့်နှင့် အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ထံ အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်း ၁၀၀ ကျော်က ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အိတ်ဖွင့်ပေးစာတစ်စောင် ပေးပို့ခဲ့သည်။

အရှိန်မြင့် ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေသော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ ဖြစ်ပွားသည့် ကာလတွင် ဖာပွန်ခရိုင်၊ သထုံခရိုင်နှင့် ညောင်လေးပင်ခရိုင်တို့တွင် ဒေသခံ ပြည်သူလူထု ၄,၀၀၀ ခန့်မှ အိုးအိမ်စွန့်၍ နီးစပ်ရာ ဒေသများတွင် ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေရသည့် အပေါ် စိုးရိမ်နေသည့်အတွက်ကြောင့် အမြန်ဆုံး ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း ၁၆၅ ဖွဲ့က ယခုလို အိတ်ဖွင့်ပေးစာ ပေးပို့ခြင်းဖြစ်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားသည့်အကြောင်းရင်းမှာ နိုင်ငံရေးပြဿနာများ ပါဝင်သည့်အတွက် နိုင်ငံရေးပြဿနာကြောင့် ဖြစ်ပွားသည့် ပဋိပက္ခများသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် အမြန်ဆုံး ကူညီဆောင်ရွက်ပေးစေလိုသည့်အတွက် တိုင်းရင်းသားဒေသရှိ အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ စုပေါင်း၍ ယခုလို အိတ်ဖွင့်စာပေးပို့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကရင်အမျိုးသမီး အစည်းအရုံးမှ နော်ဆဲဆဲက ပြောသည်။

'တိုင်းရင်းသား ဒေသမှာ တိုက်ပွဲစဖြစ်ရင် မြန်မာ့တပ်မတော်ဘက်ပဲ စတင်အမှား လုပ်တာကို တွေ့နေရတာပေါ့။ ဒါကို မြန်မာ့တပ်မတော်ဘက် ဘာမှ ပြောတာမရှိဘူး၊ စစ်ရေး လှုပ်ရှားမှုလုပ်တယ်၊ အင်အားတိုးချဲ့တယ်၊ ရိက္ခာ ထပ်ပို့တယ်၊ ဒါကို တိုင်းရင်းသား ဒေသမှာ ရှိတဲ့ လူထုတွေ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တွေက မကြိုက်ဘူးဆိုတာလည်း သိတယ်။ ဒါပေမယ့် အစိုးရဘက်က ဘာမှပြောတာ မရှိဘူး၊ တာဝန်ယူတာမရှိဘူး၊ အဲဒါကြောင့် ကျမတို့က လူထုဘက်ရပ်တည်ပြီး တောင်းဆိုတာ ဖြစ်တယ်'ဟု နော်ဆဲဆဲက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ထို့အပြင် မြန်မာ့တပ်မတော်မှ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးသဘောတူ စာချုပ် –NCA ပါအချက်များကို လျစ်လျူရှုပြီး KNU ၏ သတ်မှတ်နယ်မြေတွင် တပ်အင်အားတိုးချဲ့မှုနှင့် တပ် လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် မြန်မာ့တပ်မတော်နှင့် KNU ကြား စစ်ရေးတင်းမာလာပြီး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ဒေသခံ ပြည်သူလူထုများ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေရသည့်အပြင် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ ထိခိုက်မှုနှင့် သေဆုံးမှုများရှိလာသည့်အတွက် တရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်ပေးရန်နှင့် နောက်နောင် မဖြစ်ပွားစေရေး အာမခံပေးရန် အိတ်ဖွင့်ပေးစာတွင် တိုက်တွန်းထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား ဒေသများ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ၏ အကြောင်းရင်းခံသည် နိုင်ငံရေး ပြဿနာဖြစ်သည့်အတွက် နိုင်ငံရေးနည်းလမ်းနှင့်သာ အဖြေရှာသင့်ကာ စစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် အင်အားတိုးချဲ့ နေရာယူခြင်းများကို ရပ်သိမ်း ရပ်တန့်ပြီး အမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရန် အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများမှ လက်မှတ်ထိုး တောင်းဆိုထားသည်။

NCA လက်မှတ်ထိုးထားသည့် KNU နှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်တို့ကြား ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသည့် အကြောင်းရင်းခံများကို လေ့လာကြည့်ရာတွင် မြန်မာ့တပ်မတော်ဘက်မှ စီမံကိန်းများအပါအဝင် နယ်မြေကျူးကျော် ဝင်ရောက်မှုနှင့် စစ်အင်အားတိုးချဲ့မှု ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသောကြောင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှု ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းဖြစ်သည်ဟု အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ သမ္မတနှင့် နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ထံ အိတ်ဖွင့်ပေးပို့စာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် နယ်မြေအတွင်း ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်မှ ယခုအချိန်အထိ KNU တပ်မဟာ (၅)အနေဖြင့် နှောင့်ယှက်ပစ်ခတ်မှု ၆ ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အဆိုပါ နယ်မြေအတွင်း တပ်မတော်မှ လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးလျက် ရှိကြောင်းနှင့် ယခုဖြစ်စဉ်အား ဖြစ်စဉ်မှန် ပေါ်ပေါက်စေရေး ဆက်လက်စုံစမ်းစစ်ဆေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း သတင်းရရှိသည်ဟု တပ်မတော် သတင်းမှန်ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့၏ အင်တာနက် စာမျက်နှာတွင် ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက် နေ့က ထုတ်ပြန်ထားသည်။

နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲ ပေးပို့သည့် နှစ်သစ်ကူး သဝဏ်လွှာတွင် ကရင်လူမျိုးကြား သွေးကွဲစေကြောင်း လူငယ်များပြော

ဇန်နဝါရီ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
နန်းဝေဖြိုးဇာ

ကရင်နှစ် ၂၇၆၀ ပြည့်နှစ်ဈ၃ ကြိမ်မြောက် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့အတွက် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်တို့ ပေးပို့ခဲ့သည့် သဝဏ်လွှာတွင် ကရင်လူမျိုးကြား သွေးကွဲစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ အလွဲအမှားများ ရေးထည့်ထားသည်ဟု ကရင်လူငယ်များမှ ကောက်နုတ်သုံးသပ်သည်။

အဆိုပါ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးမှ ပေးပို့သော သဝဏ်လွှာထဲတွင်ပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများကို ကရင်လူငယ်များမှ ကောက်နုတ်ဆန်းစစ်ပြီး ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့က အွန်လိုင်းတွင် စာတမ်းငယ်ဖတ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်တို့ ပေးပို့သည့် သဝဏ်လွှာကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ကရင်လူမျိုးအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံနေသည့် နိုင်ငံရေး စနစ်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရပြီး ကရင်လူမျိုးများမှ မြန်မာပြည်အတွင်း ဝင်ရောက်လာသည့် အချိန်ကာလနှင့်ပတ်သက်၍ လွဲမှားစွာ ဖော်ပြထားကာ ကရင်လူမျိုးများ၏ သက်ဆိုင်သည့် သမိုင်း၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုကို ချန်လှပ်ထားခြင်းသည် ကရင်လူမျိုးအားလုံး အထင်အမြင် လွဲစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ အလွဲအမှားများ ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်း ကရင်လူငယ်များမှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြထားသည်။

သဝဏ်လွှာမှ ပါရှိသည့် အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ကရင်လူငယ်ကွန်ရက်မှ စောဟန်ဖြိုးလင်းက 'သဝဏ်လွှာနှစ်ခုမှာ အဓိက ကရင်ပြည်နယ်ကိုပဲ ဦးတည်တာတွေ့ရတယ်။ ဆိုလိုတာက ကရင်ပြည်နယ်မှာမှ ကရင်လူမျိုး၊ အခြားဒေသမှာနေထိုင်တာ ကရင်လူမျိုး မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ဆိုတော့ ကရင်လူဦးရေ မနည်း နည်းအောင် လုပ်ချင်တာဖြစ်တယ်။ အချက်အလက်မှားယွင်းဖော်ပြပြီး ကရင်လူမျိုးတွေကို ဝါးမြိုလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ အထူးသဖြင့် ကရင်လူမျိုးကြားမှာ သွေးခွဲလိုက်တာပေါ့' ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ထိုသဝဏ်လွှာထဲတွင် ကရင်လူမျိုးတို့၏ လိုလားသည့် တန်းတူအခွင့်အရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို ဖော်ပြထားခြင်း မပါရှိသည့်အပြင် ကရင်ပြည်နယ်ကို စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဦးတည်နေသည်ကိုသာ တွေ့ရှိရပြီး ကရင်ပြည်နယ်အပြင် မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းတို့တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် စစ်ရေးတင်းမာမှုများကို မျက်ကွယ်ပြု၍ နိုင်ငံရေးပြဿနာများကို ဖြေရှင်းလိုသည့် ဆန္ဒမရှိကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရှိရကြောင်း ကရင်လူငယ်များမှ စာတမ်းတွင် သုံးသပ်ထားသည်။

ကရင်လူမျိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ BC ၇၃၉ အစား AD ၇ ရာစုနှင့် ၈ ရာစုခန့် အတွင်းကပင်ဟု တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်၏ ပေးပို့သည့် ကရင်နှစ်သစ်ကူး သဝဏ်လွှာထဲတွင် မှားယွင်းစွာ ဖော်ပြခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ KNU Concerned Group ကလည်း ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကန့်ကွက်စာ ထုတ်ပြန်ထားခြင်းလည်း ရှိသည်။

▶ စာမျက်နှာ (၇) "မြည်သူဘဝလုံခြုံရေး"မှ အဆက်

ယွန်းစလင်းလမ်းကို ယခင် ၁၂ ပေလမ်းအကျယ်မှ ၃၄ ပေအကျယ် လမ်းချဲ့ထွင်ခြင်း လုပ်ဆောင်မှုအပေါ် ကေအဲန်ယူ အပါအဝင် ဒေသခံများ၏ ကန့်ကွက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သလို အဆိုပါတင်းမာမှု အခြေအနေများကြောင့် နှစ်ဖက်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ အကြား မကြာခဏ ပစ်ခတ်မှုများလည်း ဖြစ်ပွားခဲ့ဖူးသည်။

အဆိုပါဖြစ်စဉ် နောက်ဆက်တွဲ အခြေအနေများကြောင့် ပြီးခဲ့သည့် ဇန်နဝါရီလဆန်းပိုင်းမှ စတင်ကာ ယနေ့အထိ အဆိုပါလမ်းဖောက်လုပ်မှုဧရိယာ တစ်လျှောက် တကျော့ပြန် ပြန်လည်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပစ်ခတ်မှုများကြောင့် ဒေသခံ ထောင်ချီ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရမှုများမှာလည်း ယနေ့အထိ ရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ပဒုံစောနဲထူးဗျိုင်းက ဆက်လက်ပြောဆိုသည်။

ထို့အတူ ပြီးစီးခဲ့သည့် ခရိုင်ကွန်ဂရက်တွင်လည်း အဆိုပါကိစ္စရပ်များ အပါအဝင် ကေအဲန်ယူ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေး၊ လူမှုရေး၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကိစ္စရပ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ခရိုင်အမြဲတမ်းကော်မတီ၊ အလုပ်အမှုဆောင်နှင့် ဌာနဆိုင်ရာ ကော်မတီဝင်များကို ပြန်လည်ရွေးချယ်ခဲ့ကြပြီး ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက် ၃၄ ချက်ကိုလည်း ကွန်ဂရက်မှ ချမှတ်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြောင်း ထုတ်ပြန်ချက်အရ သိရသည်။

ကေအဲန်ယူ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအရ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း ခရိုင်နှင့် တပ်ဖက်ဆိုင်ရာပိုင်း တပ်မဟာကို နယ်မြေဒေသတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားရာ ညောင်လေးပင်ခရိုင်နှင့် တပ်မဟာ(၃)မှာ ကေအဲန်ယူ ထိန်းချုပ်နယ်မြေဒေသတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုများ ချက်ချင်း ရပ်ဆိုင်းပေးရန်နှင့် အမြန်ဆုံးညှိနှိုင်း အဖြေရှာရန် ကရင်ပါတီ တိုက်တွန်းအကြံပြု

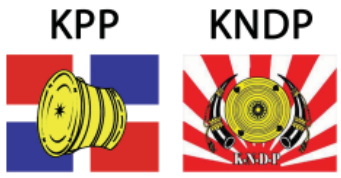

ဧန်နဝါရီ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စောရှား

KNLA- ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်နှင့် မြန်မာ့တပ်မတော် တို့အကြား ဖြစ်ပွားနေသော ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှုများအား ချက်ချင်းရပ်ဆိုင်းပေးရန် KNDP- ကရင်အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီမှ အလေးအနက် တိုက်တွန်းတောင်းဆိုကြောင်း ဧန်နဝါရီ ၂၁ ရက်နေ့တွင် သတင်း ထုတ်ပြန် ကြေညာလိုက်သည်။

KNU-ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး ထိန်းချုပ်နယ်မြေများ ဖြစ်သည့် ဖာပွန်နှင့် ညောင်လေးပင်(ကျောက်ကြီး) ခရိုင်ဒေသများတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် ပြည်သူလူထု၏ အသက် အိုးအိမ်သေကြေ ပျက်စီးရခြင်း၊ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရခြင်း၊ အတိဒုက္ခရောက်ရခြင်းများကို ထောက်ထားသောအားဖြင့် ယခုလို တိုက်တွန်းခြင်း ဖြစ်ကြောင်း KNDP ဥက္ကဋ္ဌ မန်းအောင်ပြည်စိုးက ပြောသည်။

၎င်းက 'တိုက်ပွဲတွေကြောင့် ပြည်သူပြည်သားတွေ ဒီလောက် ပြေးနေလွှားနေ ဒုက္ခရောက်နေရတာကို အမြန်ဆုံးအဖြေရှာဖို့၊ စစ်ပွဲတွေ ရပ်ဆိုင်းဖို့ဆိုပြီးတော့ တိုက်တွန်းတာ။ တိုက်တာ ခိုက်တာတွေက မဖြစ်သင့်၊ မလုပ်သင့်တော့ဘူးလေ'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးသဘောတူ စာချုပ်(NCA) ကို လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော တပ်မတော်များ ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ နှစ်ဖက်စလုံးမှ NCA ၏ သဘောသဘာဝများကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ တိတိကျကျ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြရန် တိုက်တွန်းလိုကြောင်းလည်း မန်းအောင်ပြည်စိုးက ဆက်ပြောသည်။

ယခုနှစ်ဆန်းပိုင်းမှ စတင်ကာ ဖာပွန်နှင့် ညောင်လေးပင် ခရိုင်အတွင်း KNU ၏ တပ်မတော်ဖြစ်သည့် KNLA နှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်တို့အကြား ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် ဒေသခံလူထု ၄,၀၀၀ ခန့်မှာ နီးစပ်ရာ ဒေသများတွင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရ ကြောင်းလည်း သိရသည်။

KNDP ထုတ်ပြန် ချက်၌ အဆိုပါ ကိစ္စရပ်အပြင် ၂၀၂၀ ပါတီစုံရွေးကောက်ပွဲတွင် ကရင်ပြည်နယ်သည် ပြည်နယ်၊ တိုင်းအားလုံးတွင် မဲမသမာမှု အများဆုံးဖြစ်ကြောင်း မြန်မာတပ်မတော်၏ စိစစ်တွေ့ရှိထုတ်ပြန်ထားသည်ကို တွေ့ရသည့်အတွက် ပြည်နယ်တွင်းရှိ မဲဆန္ဒရှင်များအနေဖြင့် ခိုင်လုံသော အထောက်အထားဖြင့် သိရှိခွင့် ရရေး တာဝန်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများမှ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ဖော်ပြရှင်းလင်းပေးပါရန်လည်း ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ပါရှိသည်။

၎င်းအပြင် ယခုလအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော ကရင်ပြည်နယ် နယ်ခြားစောင့်တပ်–BGF တပ်ရင်းများမှ ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင် ၃ ဦးကို အနားယူရန် ဖိအားပေးရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် တင်းမာမှုများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရေး အတွက် နှစ်ဖက်စလုံး(မြန်မာတပ်မတော်နှင့် BGF)မှ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ အကြေအလည် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်သွားကြရန် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ကြောင်းလည်း KNDP ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ပါရှိသည်။

ပြည်နယ်ပါတီများ ပူးပေါင်းကာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် တရားဝင် နိုင်ငံရေးပါတီအဖြစ် ထုတ်ပြန်ကြေညာဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပြည်နယ် အခြေစိုက် KNDP သည် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ၌ မဲဆန္ဒနယ် တစ်နေရာမျှ အနိုင်မရရှိသော်လည်း ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း ဒုတိယ မဲအများဆုံး ရရှိခဲ့သည့် ပါတီဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

Covid-19 ရောဂါကာလတွင် ဖာပွန်၊ ညောင်လေးပင်(ကျောက်ကြီး)ဒေသများ၌ ပစ်ခတ်မှုများကြောင့် ဒေသခံများမှာ ထပ်မံ ဒုက္ခရောက်နေသည့်အပေါ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရည်စူးလျက် အစိုးရတပ်နှင့် KNU လက်နက်ကိုင်တပ်တို့မှ ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် အမြန်ဆုံးတွေ့ဆုံ၊ ညှိနှိုင်းအဖြေရှာပေးပါရန် အကြံပြုကြောင်း ရန်ကုန်အခြေစိုက် KPP-ကရင်ပြည်သူ့ပါတီကလည်း ယနေ့တွင် သဘောထားထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်သည်။

BGF နှင့် တပ်မတော်ထိပ်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်များဆွေးနွေးမှု အပြီးသတ်ရလဒ် မထွက်

ဧန်နဝါရီ ၁၆ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နေနော်

ကရင်ပြည်နယ် နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့ BGF တပ်ဖွဲ့တစ်ခုလုံး နုတ်ထွက်စာတင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဧန်နဝါရီ ၁၅ ရက်နေ့က မြိုင်ကြီးဌာနအထူးဒေသရှိ BGF တပ်နယ် (၁)၊ အမှတ် (၁၀၁၁) တပ်ရင်းအစည်းအဝေးခန်းမတွင် မြန်မာ့တပ်မတော် ထိပ်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်များနှင့် BGF ခေါင်းဆောင်များ၏ ၄ နာရီအကြာဆွေးနွေးမှုမှာ ပြေလည်မှုအချို့ ရရှိသော်လည်း အပြီးသတ်ရလဒ် ထွက်ပေါ်လာခြင်း မရှိသေးကြောင်း သိရသည်။

ဧန်နဝါရီ ၁၄ ရက်နေ့က အရှေ့တောင်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ် တိုင်းရုံးမှာ BGF တပ်ဖွဲ့မှ တပ်ရင်းမှူး ၁၃ ဦး နှင့် တပ်ဖွဲ့ဝင် အရာရှိအရာခံ ၇၇ ဦး နုတ်ထွက်စာတင်ခြင်းကိစ္စကို မနေ့က တပ်မတော်ဘက်မှ အမှတ်(၄)စစ်ဆင်ရေး အထူးတပ်ဖွဲ့မှူး ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးအောင်စိုး၊ ပြည်သူ့စစ်နှင့် နယ်ခြားတပ်များ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဗိုလ်ချုပ် အောင်ပိုင်ဦး၊ အရှေ့တောင်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ် တိုင်းမှူး ဗိုလ်မှူးချုပ် ကိုကိုမောင်နှင့် တပ်မ ၂၂ မှ တပ်မမှူးတို့မှ မြိုင်ကြီးဌာနအထူးဒေသရှိ BGF တပ်နယ်(၁)၊ အမှတ်(၁၀၁၁) တပ်ရင်းအစည်းအဝေးခန်းမတွင် BGF ထိပ်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်များနှင့် နေ့လည် ၁၂ နာရီမှ မွန်းလွဲ ၃ နာရီထိ ဆွေးနွေးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုပါဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ခဲ့သူ ကရင်နယ်ခြားစောင့်တပ် ဗဟိုကွပ်ကဲရေးနှင့် စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းမှု ဗိုလ်မှူးနိုင်မောင်ဇော်က 'မနေ့က ဆွေးနွေးပွဲမှာ BGF တစ်ဖွဲ့လုံး နုတ်ထွက်စာ တင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး ၂ လခန့် အချိန်ယူစဉ်းစားပြီးခေတ္တ ဆိုင်းငံ့ထားဖို့ နှစ်ဖက်သဘောတူညီမှုသာ ရရှိခဲ့တယ်။ တပ်မတော်ဘက်က BGF ထိပ်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်တဲ့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး စောချစ်သူနဲ့ တပ်မှူး ၂ ဦးကို နုတ်ထွက်ဖို့ ဖိအားပေးမှု ဆက်ရှိနေပြီး တစ်ဖွဲ့လုံး နုတ်ထွက်စာတင်တဲ့အပေါ်မှာသာ ပြန်လည် စဉ်းစားဖို့ အချိန် ၂ လ ပေးလိုက်တဲ့ သဘောပါ။ ဒီအခြေအနေက ပြေလည်မှုရရှိတယ်လို့ ပြောလို့ မရသေးဘူး'ဟု ၎င်းက ပြောသည်။

အဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သည့် ဗိုလ်မှူးကြီး စောချစ်သူနှင့် တပ်မှူး ၂ ဦးကို နုတ်ထွက်ရန် ဖိအားပေးမှုကြောင့် တစ်ဖွဲ့လုံး နုတ်ထွက်စာတင်ရခြင်း ဖြစ်ပြီး ယခုလို ဆက်လက်တင်းမာမှု ရှိလာပါက BGF တစ်ဖွဲ့လုံး နုတ်ထွက်ကာ မိခင် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် တိုးတက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ကရင်အမျိုးသား တပ်မတော် -DKBA အဖြစ် ပြန်လည်ရပ်တည်ကာ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ဘာသာသာနာ အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်သွားဖွယ် ရှိကြောင်း BGF တပ်မှူးတစ်ဦးက သုံးသပ်ပြောဆိုသည်။

ကရင်ပြည်နယ်ထဲရှိ ရွှေကျိုလ်မြို့သစ်စီမံကိန်း အပါအဝင် တရားမဝင် ကာစီနို လောင်းကစားရုံများနှင့် တရားမဝင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုကြောင့်ဟု ဆိုကာ ပြီးခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလဆန်းပိုင်းက BGF အထွေထွေအတွင်းမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး စောချစ်သူ အပါအဝင် တပ်နယ် ၃ တပ်နယ်မှူး ဗိုလ်မှူး စောမုတ်သုန်နှင့် တပ်နယ် ၂ တပ်နယ်မှူး ဗိုလ်မှူး စောတင်ဝင်းတို့ကို နုတ်ထွက်စာတင်ရန် တပ်မတော်ဘက်က ဖိအားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဖိအားပေးမှုကြောင့် ဗိုလ်မှူး စောမုတ်သုန်က ပြီးခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလ ၈ရက်နေ့တွင် နုတ်ထွက်စာတင်ခဲ့သည်။

BGF နှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်တို့ကြား တင်းမာမှုကို ပြေလည်ရန် ညှိနှိုင်းမှုများ လုပ်ဆောင်နေကြောင်း တပ်မတော် သတင်းမှန် ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ဇော်မင်းထွန်းက သတင်းဌာနများကို ပြောဆိုထားသည်။

ကရင်ပြည်နယ်၊ နယ်ခြားစောင့်တပ် -BGF သည် တိုးတက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ကရင်အမျိုးသားတပ်မတော် -DKBA တပ်ရင်း ၁၂ ရင်းနှင့် ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ -KPF တပ်ရင်း ၁ ရင်းဖြင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး လက်ရှိ တပ်ဖွဲ့ဝင်အင်အား ၇,၀၀၀ ကျော်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။

တပ်မတော်၏ တိုက်ခိုက်မှုများအပေါ် နိုင်ငံတကာမှအရေးပေါ်တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ရန် KPSN တိုက်တွန်း

ဧန်နဝါရီ ၁၈ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စအိုင်ဆူး

ကရင်ပြည်နယ်၊ ဖာပွန်ဒေသနှင့် ပဲခူးတိုင်း ညောင်လေးပင်ဒေသတို့တွင် လတ်တလောဖြစ်ပွားနေသည့် တပ်မတော်၏ လက်နက်ကြီးများဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများကို နိုင်ငံတကာမှ အရေးပေါ် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရန် ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေး အထောက်အကူပြု ကွန်ရက်–KPSNက ကြေညာချက်ထုတ်ပြန် တိုက်တွန်းလိုက်သည်။

တပ်မတော်၏ လက်နက်ကြီးဖြင့် ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ဒေသခံကျေးရွာသားများ ထိခိုက်သေဆုံးမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသလို ဒေသခံထောင်နှင့်ချီ၍ ဘေးလွတ်ရာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရမှုများမှာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ရာရောက်ပြီး နိုင်ငံတကာမှ ပါဝင်ဖိအားပေးရန်လိုအပ်ကြောင်း KPSN က ဆိုသည်။

ကွန်ရက်၏ ပြောခွင့်ရ နော်ဝါးချရီးက 'အခု စစ်တပ်ရဲ့ တိုက်ခိုက်မှုတွေက အရပ်သားတွေကို ပစ်မှတ်ထားပြီး တိုက်ခိုက်တာပဲ။ ဒေသခံတွေနေတဲ့ ရပ်ရွာထဲတွေမှာ လုပ်ကိုင် စားသောက်နေရာတွေမှာ လက်နက်ကြီးတွေနဲ့ ပစ်ခတ်တာက နိုင်ငံတကာ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်နေတာပဲ။ အခုစစ်ပြေးရှောင်တွေကို အကူအညီပေးဖို့ စစ်တပ်ဘက်က ပိတ်ဆို့တားမြစ်တာကလည်း နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ ချိုးဖောက်မှု တစ်ရပ်ပဲ။ အဲ့အတွက် အထူးသဖြင့် UN လုံခြုံရေးကောင်စီနဲ့ နိုင်ငံတကာအနေနဲ့ မြန်မာအစိုးရနဲ့စစ်တပ်ကို ဖိအားပေး ပြောဆိုဖို့လိုတယ်'ဟု ပြောသည်။

တပ်မတော်၏ လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်မှုများကြောင့် ဒေသခံ ကျေးရွာသူကြီးတစ်ဦး ထိခိုက်သေဆုံးပြီး၊ (၁၁)နှစ်အရွယ် ကလေးငယ်တစ်ဦး အပြင်းအထန် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့ကာ ဒေသခံ ၃,၇၀၀ ကျော် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေကြရသည့်အပေါ် အပြင်းအထန် ရှုတ်ချကြောင်း KPSN ၏ ထုတ်ပြန်ချက်၌ ဆိုထားသည်။

ကျေးရွာသူကြီး ထိခိုက်သေဆုံးသွားသည့်ဖြစ်စဉ်မှာ ပြီးခဲ့သည့် ဧန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့က တပ်မတော် အရှေ့တောင်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်၏ အမှတ်(၈) စစ်ဆင်ရေး ကွပ်ကဲမှု ဌာနချုပ် (စကခ)၏ လက်အောက်ခံ ခြေမြန်တပ်ရင်း (ခမရ–၄၀၄) တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ လက်နက်ကြီး ပစ်ခတ်မှုကြောင့် KNU တပ်မဟာ(၅) နယ်မြေ ဒွယ်လိုးမြို့နယ်၊ မဲချိုကျေးရွာအုပ်စုတွင် တောင်ယာလုပ်ငန်း သွားရောက် လုပ်ကိုင်နေသူ အသက်(၃၅) နှစ်အရွယ် စောသာဆဲမှာ လက်နက်ကြီး ထိမှန်သေဆုံးခဲ့မှုကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

အလားတူ အသက် (၁၁) နှစ်အရွယ် ကလေးငယ်တစ်ဦး ထိခိုက်မှုဖြစ်စဉ်မှာလည်း တပ်မတော်ဘက်က ထုတ်ပြန်ချက်တွင် KNLA ဘက်မှ လက်ဖြောင့်သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်းဆိုထားပြီး KNLA ၏ ကနဦး ထုတ်ပြန်ချက်အရ တပ်မတော်၏ လက်နက်ကြီး မဆင်မခြင်ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ထိခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည့် ဖြစ်စဉ်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ထုတ်ပြန်ချက်ပါ ဖော်ပြချက်အရ ဒေသခံ ကျေးရွာသားများ မိမိနေရပ် ပြန်နိုင်ရေး အတွက် တပ်မတော် အနေဖြင့် တပ်များကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးပြီး တိုက်ခိုက်မှုများကို ရပ်တန့်ရန် တောင်းဆိုထားပြီး မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကူညီပံ့ပိုးပေးနေသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ပူးပေါင်း ရံပုံငွေအဖွဲ့ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များ အနေဖြင့်လည်း အပစ်ရပ် သဘောတူညီချက် စာချုပ်အပေါ် ဖျောက်ဖျက်နေမှုများ ရပ်တန့်သည်အထိ ကူညီထောက်ပံ့မှုများကို ဆိုင်းငံ့ထားသင့်ကြောင်းလည်း KPSN က ဆိုသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလမှစ၍ KNU-ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး တပ်မဟာ (၅)နယ်မြေ၊ မူတြော်(ဖာပွန်)ခရိုင်၊ ဒွယ်လိုးမြို့နယ်၊ မယ်ဝေ(မဲဝိုင်)ဒေသတွင် တပ်မတော်နှင့် KNLA တို့အကြား ပစ်ခတ်မှုများ စတင်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ထောင်နှင့်ချီသည့် ဒေသခံများ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ခဲ့ကြရသည်။

အလားတူ KNU တပ်မဟာ (၃)နယ်မြေ၊ ညောင်လေးပင်ခရိုင်နှင့် တပ်မဟာ(၁)နယ်မြေ၊ သထုံခရိုင်တို့တွင်လည်း အလားတူ ပစ်ခတ်မှုများ ဖြစ်ပွားနေပြီး ထောင်နှင့်ချီသည့် ဒေသခံများ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေကြရကာ စာသင်ကျောင်းများလည်း ယာယီ ပိတ်ထားကြရကြောင်း ဒေသခံများက ဆိုသည်။

ကေအဲန်ယူ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ပဒိစောတာဒိမူး နှင့်ဆက်သွယ်မေးမြန်းခြင်း

လတ်တလော တကျော့ပြန် စစ်ရေးတင်းမာနေသည့် KNU တပ်မဟာ(၅) ဖာပွန်ဒေသနှင့် တပ်မဟာ(၃) ကျောက်ကြီး ဒေသမှ စစ်ရေးပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားမှုနှင့် အရပ်သား ထိခိုက်သေဆုံးမှုများ ရှိခြင်းအပေါ် KNU အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ပဒိစောတာဒိမူးကို ဆက်သွယ်မေးမြန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

လက်ရှိ KNU တပ်မဟာ(၅) နဲ့ တပ်မဟာ(၃) မှာ ဖြစ်နေတဲ့အောက်ခြေစစ်ရေးပဋိပက္ခအခြေအနေကိုကနဦး ပြောကြားပေးပါ။

အဓိက ကတော့ တစ်ဖက်မှာ NCA လက်မှတ်ရေးထိုးထားတဲ့ အခြေခံနဲ့ ကျနော်တို့ bilateral ရေးထိုးထားတဲ့ အခြေခံကနေပြီးတော့ ကျနော်တို့ ဆက်လက်ဆွေးနွေးနိုင်တဲ့ အနေအထားတွေ မရှိတော့တဲ့ အပေါ်မှာ တစ်ဖက် တပ်မတော်ဘက်ကလည်း အင်အားတိုးချဲ့မှုတွေ ရှိလာခဲ့တဲ့အပေါ်မှာတော့ ကျနော်တို့ကလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကာကွယ်ရမယ့် အနေအထားကနေ အခြေခံပြီးတော့ ပြန်ပြီးတုံ့ပြန်တဲ့အတွက်ကြောင့် တင်းမာမှုတွေ ရှိပါတယ်။

လောလောဆယ် ကျနော်တို့ အောက်ခြေကို ညှိနှိုင်းကြားထားပါတယ်။ အခြေအနေကို ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း လုပ်ဖို့ပေါ့။ တစ်ဖက်မှာလည်း ညှိနှိုင်းမှုမရှိဘဲ လုပ်ဆောင်လာတဲ့ ကိစ္စမှန်သမျှကို ကျနော်တို့တောက်လျှောက် နည်းလမ်း ရှာပြီးတော့ နားလည်မှု တစ်ခုတည်ဆောက်နိုင်မလားဆိုပြီး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲတွေကို အခြေခံ သွားဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပွဲတွေ မဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ အောက်ခြေက သူတို့ရဲ့လုံခြုံမှု အတိုင်းအတာအရ ချိုးဖောက်မှုတွေကို လက်မခံနိုင်တဲ့အပေါ်တတ်နိုင်သမျှ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတွေ ရှိပါတယ်။ လောလောဆယ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်မသွားအောင် ကျနော်တို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။ ဘာဖြစ်လဲဆိုတော့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုကို အခြေခံပြီးတော့ နိုင်ငံရေးအရ ဖြေရှင်းရမယ့်ကိစ္စတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဒါတွေကိုတော့ ကျနော်တို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။

လတ်တလော ပဋိပက္ခမှာ အရပ်သား ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရတာတွေနဲ့ ထိခိုက်သေဆုံးတာတွေ အထိရှိလာခဲ့တယ်။ အထူးသဖြင့် အရပ်သား နှစ်ယောက်သေဆုံးမှုမှာလည်း အပြန်အလှန် စွပ်စွဲ ထုတ်ပြန်ထားတာတွေရှုတဲ့အပေါ်မှာ ဘယ်လိုကြောင့်ဖြစ်ရတယ်လို့ သိထားလဲ။

ဒီကိစ္စမှ မဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်တကယ်က ပြီးခဲ့တဲ့ မဲဇေ(မဲဝိုင်)ဘက်မှာ ကလေးငယ်တစ်ယောက် လက်နက်ကြီး ဗုံးဆဲထိပြီး နောက်ဆုံး ကျနော်တို့ ကုသပေးနေရတဲ့ အနေအထားတစ်ခုမှာလည်း တပ်မတော်က ကျနော်တို့ကို စွပ်စွဲတာရှိပါတယ်။ နောက်ထပ် နှစ်ယောက် လူသေတဲ့ဖြစ်စဉ်မှာလည်း အောက်ခြေက တင်ပြတဲ့ အခြေခံမှာ တပ်မဟာ–၃ လမ်းကြောင်းတလျှောက်မှာ စစ်ရေးတင်းမာမှု ဖြစ်ကတည်းက အဲ့ဒီက ရွာသားတွေကို တပ်မတော်က အမိန့်ပေးထားတယ်။ ရွာကနေ အပြင်ကို ကိုက် ၅၀ ထွက်တာတွေ့ရင် ပစ်သတ်မယ်လို့ ပြောထားတယ်။ အဲ့ဒီ မူသယ်ရွာနဲ့ အဲ့နားက တလျှောက်ကို။

မနေ့တစ်နေ့ကလည်း ဆက်ဆံရေးရုံးကို တပ်မတော်ဘက်က အာဏာရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်က လာပြီး ကြိမ်မောင်းသွားသေးတယ်။ တွေ့ရင် ပစ်သတ်မယ်ဆိုတဲ့ ပုံစံမျိုးတွေပေါ့။ ဆိုတော့ ဒါတွေက လက်တွေ့ ဖြစ်နေတာနဲ့ သူတို့(စစ်တပ်)က ကျနော်တို့ကို စွပ်စွဲတာနဲ့ကတော့ မစပ်ဟဘူးလို့ ကျနော်တို့ ငြင်းဆိုချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျနော်တို့ ပြောလိုတာက ဒီကိစ္စကို ဖြေရှင်းဖို့ နှစ်ဖက်ကြားမှာ ဖြေရှင်းရမဲ့ Mechanism (အဖွဲ့အစည်း ယန္တရား) တခု ရှိဖို့လိုတယ်။

ဒါကိုကျနော်တို့ တစ်စိုက်မတ်မတ် တောင်းဆိုလာတာကြောပါပြီး။ အဲ့တော့ JMC ကလည်း အလုပ်မဖြစ်ဘူး။ JMC က အလုပ်မဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဘယ်လို ပုံစံမျိုးနဲ့ ကျနော်တို့ လက်တွေ့ ကျကျ ညှိနှိုင်း အဖြေရှာပြီး ဒီလိုမျိုး တဖက်ကို တစ်ဖက် အခြေအမြစ်မရှိ စွပ်စွဲတဲ့ဟာမျိုးတွေ မလုပ်ဘဲနဲ့ တကယ်တမ်း ဖြစ်လာပြီဆိုရင် နှစ်ဖက်က တာဝန်ပေးအပ်တဲ့ ယုံကြည်လေးစားရလောက်တဲ့ ကြားနေအပြင် နှစ်ဖက်ကလည်းပါဝင်ပြီးတော့ ဘက်လိုက်မှု မရှိဘဲနဲ့ စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်တဲ့ပုံစံမျိုးတွေ လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။

ဒီဟာက အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးတွေရဲ့ သဘောသဘာဝအရ ဒီလိုပဲ ရှိကြစမြဲပါပဲ။ ကျနော်တို့လည်း ဒါကိုအခြေခံပြီး မျှော်လင့်ခဲ့တာပဲ။ လက်တွေ့မှာ JMC က တပ်မတော်ဘက်က တစ်ဖက်သတ်အုပ်စိုးတဲ့ ပုံစံမျိုးတွေ ဖြစ်သွားတဲ့အခါကျတော့ ယုံကြည်မှုတွေ ထိခိုက်ပြီးတော့ နောက်ဆုံး JMC က ဘယ်လိုမှ အလုပ်လုပ်လို့မရတော့ ပုံစံဖြစ်သွားတာပေါ့။ အဲ့တော့ တယောက်ကိုတယောက်၊ တဖက်ကိုတဖက် အပြစ်တင်စွပ်စွဲတာထက်စာရင်တော့ ကျနော်တို့ ဒီ Mechanism တစ်ခုရအောင် ဘယ်လို အဖြေရှာမလဲဆိုတာကို ကျနော်တို့ပိုပြီး လိုလားပါတယ်။

လတ်တလော အရပ်သား ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရတာတွေ၊ ပစ်ခတ်မှု ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားလာမှုတွေကို ရပ်တန့်ဖို့ KNU ဘက်က ဘယ်လို ဖြေရှင်းမှုမျိုး လုပ်ဆောင်နေသလဲ။

ဒီဟာက ရေတို နဲ့ ရေရှည် နှစ်ပိုင်းဖြေရှင်းရမယ့် ကိစ္စပေါ့။ ပထမကတော့ ရေတိုဖြေရှင်းရမဲ့ IDP ကိစ္စကို ဘယ်လို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမလဲ ဆိုတာကို ကျနော်တို့ နည်းလမ်းရှာနေပါတယ်။ အစိုးရနဲ့လည်းတွေ့မယ်။ တပ်မတော်နဲ့လည်းတွေ့မယ်။ အခုကတော့ တပ်မဟာ ၃ ဘက်မှာတော့ စာနာထောက်ထားတဲ့ ကရင်လူငယ်တွေရဲ့ ကြိုးစားမှုနဲ့ စေတနာရှိနေတဲ့ လူတွေရဲ့ ကူညီထောက်ပံ့မှုတွေနဲ့ ပို့ဆောင်မှုတွေတော့ ကျောက်ကြီးကိုတော့ ရောက်လာပြီ။ အဲ့ကနေ IDP နေရာကို ဆက်သွားဖို့ကတော့ နောက်တစ်ဆင့် ကျနော်တို့ နည်းလမ်းရှာနေပါတယ်။ အဲ့ဒါကတော့ ကျနော်တို့နဲ့ တပ်မတော်နဲ့ အစိုးရကြားမှာ မည်သို့နှိုင်းဘဲနဲ့တော့ ဒီပစ္စည်းတွေကို ပို့ရ ခက်နေပါမယ်။ အဲ့ဒီအတွက်ရိက္ခာတွေ အမြန်ဆုံးရောက်အောင် ညှိနှိုင်းဖို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။

အခုကတော့ လူတွေမြင်တာကတော့ IDP တွေ ထွက်ပြေးနေတာပေါ့။ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်တာကတော့ နှစ်ဖက် သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးထားတဲ့ စာချုပ်တွေရဲ့ အခြေခံပေါ်မှာ လေးစားလိုက်နာမှုမရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီလိုမျိုး ဖြစ်တယ်လို့ပဲ ကျနော်တို့ သုံးသပ်ပါတယ်။

ခုနက ပြောသလို ရေတိုဖြေရှင်းရမယ့် ပြဿနာကတော့ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးဖြစ်စေခဲ့တဲ့ IDP ပြဿနာကို ကျနော်တို့ ချက်ချင်းပဲ ဖြေရှင်းဖို့လိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါတွေက လတ်တလော IDP တွေကြုံတွေ့နေရတဲ့ အခက်အခဲ ပြဿနာကို အခိုက်အတန့်လေး ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းပါ။ ရေရှည် ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ဆိုရင်တော့ တစ်ဖက်က လက်မှတ်ထိုးထားတဲ့ စာချုပ်တွေအပေါ်မှာ အခြေခံပြီး လိုအပ်တဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတွေ ဆက်သွားဖို့ လိုပါတယ်။

ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ကျနော်တို့ ၂၀၁၂ စက်တင်ဘာမှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး နယ်မြေမှာရှိတဲ့ ပြည်သူလူထုတွေရဲ့ ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်းတဲ့ ဘဝရပ်တည်ရေးကို ရှိဖို့အတွက် နှစ်ဖက်စလုံးက လုပ်ဆောင်ရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောတူညီချက်တစ်ခုက ရှိပါတယ်။ အဲ့သဘောတူညီချက်ကို အခြေခံပြီးတော့မှ ဆွေးနွေးဖို့အတွက် အဆိုပြုထားတာ ရှိပါတယ်။ ၂၀၁၂ ကတည်းက အခုထက်ထိ မဆွေးနွေးနိုင်သေးဘူးဆိုတော့ စဉ်းစားကြည့်ပေါ့။

ဒီဟာတွေကလည်း တစ်ဖက်က NCA ရေးထိုးတဲ့ နေရာမှာလည်း Bilateral agreement ကို ပြန်ပြီးတော့ ခိုင်မာစေတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကလည်း ရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် NCA အရ ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဆွေးနွေးနိုင်မယ့် Space က အခန်း–၃ မှာရှိပါတယ်။ ဆိုတော့ ဒီဟာတွေအကုန်လုံးကို ပေါင်းပြီးတော့ ဆွေးနွေးဖို့ လိုပါတယ်။ ဆွေးနွေးဖို့ ကျနော်တို့ စာပို့ထားပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ (တပ်မတော်) အကြောင်းပြန်စာကို စောင့်နေပါတယ်။ ပြောချင်တာက ရေရှည်ပြဿနာ ပြေလည်ရေးကတော့ ဆွေးနွေးပွဲက ထွက်လာတဲ့ အဖြေပေါ်မှာပဲ မူတည်ပါလိမ့်မယ်။

တပ်မတော်ဘက်က ယနေ့အချိန်ထိ ဒီကိစ္စကို ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ KNU ဘက်က အကြောင်းကြား အဆိုပြုထားတာကို ပြန်အကြောင်းပြန်ခြင်းမရှိသေးဘဲ လက်ရှိ ဖြစ်နေတဲ့ ပဋိပက္ခကို အချိန်မီ မဖြေရှင်နိုင်ဘဲ ဆက်ဖြစ်နေဦးမယ်ဆိုရင် ဘာတွေ ဖြစ်လာနိုင်မယ်လို့ သုံးသပ်မိလဲ။

ဒီကိစ္စကတော့ တပ်မတော်ဘက်က ပြန်စာပြန်လာမယ်လို့ပဲ မျှော်လင့်ပါတယ်။ တစ်ဖက်မှာလည်း အစိုးရအပေါ်မှာလည်း ကျနော်တို့ တောင်းဆိုမှု ပြုချင်တာပေါ့။ တပ်မတော်ကလည်း အမှန်တကယ်ကတော့ အစိုးရတစ်ရပ်ရဲ့ အောက်မှာရှိတဲ့ အခါကျတော့ အစိုးရအနေနဲ့ ဒီကိစ္စကို တပ်မတော်အနေနဲ့ စာပြန်နိုင်ဖို့အတွက်ကို ဝိုင်းပြီးတော့ တွန်းအားပေးနိုင်ဖို့ကို ကျနော်တို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

အရပ်ဖက်အဖွဲ့တွေ၊ ကရင်နိုင်ငံရေးပါတီ တွေလည်း လတ်တလောပဋိပက္ခအပေါ်မှာ သဘောထားထုတ်ပြန်တာတွေရှိသလို ပဋိပက္ခ အဆုံးသတ်နိုင်ရေး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးအဖြေရှာဖို့ တိုက်တွန်း တောင်းဆိုတာတွေလည်းရှိတယ်။ နောက်ပြီး KPSN ရဲ့ထုတ်ပြန်ချက်မှာ ရွှန ခန ရွှမ,ခရွှ ကို ကူညီထောက်ပံ့နေတဲ့ နိုင်ငံတကာကိုပါ ပါဝင်ဖိအားပေးလာဖို့ တောင်းဆိုတာတွေရှိတဲ့အပေါ် ဘယ်လို လုပ်ဆောင်သွားမလဲ။

ကျနော်တို့ ဖြစ်နိုင်ခြေ လမ်းကြောင်းအားလုံးကို ရှာဖွေပြီးတော့ လုပ်သွားမှာပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်က အားလုံးပိုင်ဆိုင်တဲ့ Home made လို့ ကျနော်တို့ ပြောပေမယ့် Local made နဲ့ ဒီလိုမျိုး သွားလို့ကတော့ ဘယ်လိုမှ အလုပ်ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ NCA အရက နိုင်ငံတကာရဲ့ ပါဝင်ခွင့်က နည်းပညာပိုင်းအရ၊ Observer (လေ့လာသူ) အရ၊ Facilitator ပဲဖြစ်ဖြစ် ဆိုတဲ့အပိုင်းမှာ နည်းပညာပိုင်းမှာ ခွင့်ပေးထားတာလည်း ရှိပါတယ်။

တစ်ဖက်မှာ နိုင်ငံတကာရဲ့ ပါဝင်ခွင့်ကတော့ NCA မှာ ကန့်သတ်မှုရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျနော်ပြောလိုတာက ကျနော်တို့ သေသေချာချာ ဆွေးနွေးဖို့ လိုပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်လိုတဲ့ စိတ်ဆန္ဒ အကုန်လုံးမှာ ရှိမယ်ဆိုရင် ရပ်တည်ချက်ကို တစ်ဖက်သတ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်တဲ့ ပုံစံမျိုးတွေ မလုပ်ဘဲနဲ့ နှစ်ဖက်ကြား လေးစားထိုက်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကနေပြီးတော့ Third Party ပေါ့နော် နိုင်ငံတကာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ အမှန်တကယ်

တစ်ဘက် စာမျက်နှာသို့ ▸

> တပ်မဟာ(၃) လမ်းကြောင်းတလျှောက်မှာ စစ်ရေးတင်းမာမှု ဖြစ်ကတည်းက အဲ့ဒီက ရွာသားတွေကို တပ်မတော်က အမိန့်ပေးထားတယ်။ ရွာကနေ အပြင်ကို ကိုက် ၅၀ ထွက်တာတွေ့ရင် ပစ်သတ်မယ်လို့ ပြောထားတယ်

ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရ ကောက်ခံသည့်အခွန်များတွင် ယစ်မျိုးခွန်အများဆုံးဖြစ်

ဧနှစ်ဝါရီ ၂၅ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စောမြတ်ဦးသာ

ကရင်ပြည်နယ် အစိုးရ၏ ၂၀၂၀–၂၀၂၁ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ကောက်ခံခဲ့သည့် အခွန်အမျိုးအစား ၉ မျိုးထဲတွင် ယစ်မျိုးခွန်အများဆုံး ကောက်ခံရရှိသည်ဟု ယခုလဆန်းပိုင်းက ၎င်းတို့ ထုတ်ပြန်လိုက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ပြည်သူ့အတွက် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း မှတ်တမ်းများအရ သိရသည်။

ပြည်နယ်အစိုးရ၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များမှ မြေယာပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့် အခွန်၊ တာတမံခွန်၊ ဓာတ်သတ္တုပစ္စည်းများ ထုတ်ယူသည့်အခွန်၊ ရေခွန်၊ အင်းအိုင်ခွန်၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းခွန်၊ ပစ္စည်းခွန်၊ ဘီးခွန်၊ ယစ်မျိုးခွန်များကို အမျိုးအစားအလိုက် ကောက်ခံခဲ့ကြပြီး တစ်နှစ်အတွင်း ကျပ်သန်း ၈၁၆.၇၈၆ ခန့်ရှိမည်ဟု ငွေစာရင်းစာစောင်မှတ်တမ်းများတွင် သိရသည်။

'ဓာတ်သတ္တုခွန် တို့ကျတော့ ပြည်ထောင်စုကနေ ကောက်တဲ့အခါ ပြန်ရတာက ငွေလုံးငွေရင်းနဲ့ ပြန်ရတာပဲရှိတယ်။ ဒီအခွန်တွေနဲ့ သူတို့ မရဘူးပေါ့နော်။ လက်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအရ အခွန်က လုံလောက်မှုတော့ မရှိပါဘူး။ ပြည်နယ်အသုံးစရိတ်က နည်းနည်းပဲ ဝင်တယ်။ ကျန်တာက ပြည်ထောင်စုကနေ ပြန်ထောက်ပံ့တာပါ။ သူဟာသူ ရပ်တည်နိုင်ဖို့အတွက်ဆိုရင် အခွန်စနစ်လည်း ပြောင်းရမယ်'ဟု အခွန် ကောက်ခံမှု စနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကရင်ပြည်နယ် အရပ်ဖက်အဖွဲ့၊ ကရင့်ရေးရာကော်မတီမှ ဦးဆောင်သူ စောကျော်စွာက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ် အစိုးရမှ ၂၀၂၀–၂၀၂၁ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ကောက်ခံခဲ့သည့်အခွန် ၉ မျိုးအနက် ယစ်မျိုးခွန် ကျပ် ၂၄၄.၃၅၉ သန်း အများဆုံးရရှိပြီး ရေခွန်ကျပ် ၀.၉၅၀ သန်း အနည်းဆုံး ရရှိသည်ဟု မှတ်တမ်းများအရ သိရှိရသည်။

ကရင်ပြည်နယ် လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးတင်မျိုးဦးက 'စားသောက်ဆိုင်တွေကနေ ရတဲ့အခွန် များတယ်။ အရက်၊ ဘီယာ ယစ်မျိုးခွန်တွေပါတယ်။ ဖားအံ၊ မြဝတီ၊ ကော့ကရိတ် မြို့နယ် ၃ ခုက အခွန်ပိုရတယ်။ ပြည်ထောင်စုက အခွန်ရှိတယ်။ ပြည်နယ်က ရတဲ့အခွန်တွေက နည်းပါတယ်။ ပြည်နယ်ကရတဲ့ အခွန်နဲ့ ပြည်ထောင်စုကရတဲ့ အခွန် ၂ ခု ပေါင်းပြီး ရပ်တည်ရတယ်ပေါ့နော်'ဟု ဧနှစ်ဝါရီ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကေအိုင်စီ သို့ ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ် ၂၀၂၀–၂၀၂၁ ခု ဘဏ္ဍာရေးရန်ပုံငွေမှာ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေ ကျပ် ၅၅၃.၂၂၇ သန်းရရှိပြီး ကြွေးမြီရငွေ ကျပ် ၁၄,၇၈၅.၂၁ သန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမှ ထောက်ပံ့ငွေ ကျပ် ၁၂၄,၉၇၅.၈၃၈ သန်းတို့ဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းခဲ့ကာ နှစ်တစ်နှစ်အတွင်း ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အခွန်ကောက်ခံရရှိငွေမှာ ကျပ် ၈၁၆.၇၈၆ သန်း ရှိမည်ဟု ပြည်သူ့အတွက် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေ စာရင်းစာစောင်မှတ်တမ်းအရ သိရသည်။

ဖားအံမြို့ရှိ စားသောက်ဆိုင်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ စောအဲရှားက 'အစိုးရက ဖြစ်နိုင်ရင် အရက်ဆိုင်တွေကို လျှော့ချစေချင်တာပေါ့နော်။ ပြီးတော့ အခွန်တွေ တိုးမြှင့်ကန့်သတ် လိုက်တာလေ။ လိုင်စင်သမားတွေက အခွန်ပုံမှန် ဆောင်နေကြဆိုတော့ မထူးခြားဘူး။ အခုဆိုင်သေး၊ ဆိုင်လတ်တွေက အခွန်ဆောင်လာတယ်။ ကိုဗစ်ကာလမှာတော့ အခက်အခဲရှိကြတယ်။ အရောင်းအဝယ် အေးကြတယ်။ အပြည့်အဝတော့ ကောက်ခံမှု မရှိသေးပါဘူး'ဟု ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်အနေဖြင့် လမ်းဦးစီးဌာနမှ ကျပ် ၃၁,၀၅၄.၇၉၇ သန်း အများဆုံး ခွင့်ပြုချထားခဲ့ပြီး ပြည်နယ် ဘတ်ဂျက်မှ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များတွင် ဖားအံနှင့် ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်သည် ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ် အများဆုံးဖြစ်ကာ ဖာပွန်မြို့နယ်သည် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံး စရိတ်အနည်းဆုံးဖြစ်သည်ဟု ၎င်းတို့ထုတ်ပြန်ထားသည့် မှတ်တမ်း ဧယားများအရ သိရသည်။

ပြည်နယ်အစိုးရသစ်တွင် ကျန်းမာရေးကြောင့် ဆက်ပါဝင်တော့မည်မဟုတ်ဟု ဝန်ကြီးစောပြည်သာပြော

ဧနှစ်ဝါရီ ၁၈ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စောထွန်းလင်း

မကြာမီ ဖွဲ့စည်းတော့မည့် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့သစ်တွင် ကျန်းမာရေး အခြေအနေကြောင့် ဆက်ပါဝင်တော့မည် မဟုတ်ဘဲ အနားယူသွားမည်ဟု ပြည်နယ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ သစ်တော၊ သတ္တုနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီး စော ပြည်သာက ဧနှစ်ဝါရီ ၁၈ ရက်တွင် ပြောသည်။

'မလုပ်တော့ဘူးလေ။ ကျန်းမာရေးအရ ကျနော့်ခြေထောက်က ဟိုးတလောက ဆေးရုံတက်ကုထားရတယ်။ ကျနော်မလုပ်တော့ဘူး၊ လူသစ်ရှာဖို့ ပြောထားတယ်'ဟု ဝန်ကြီး စောပြည်သာက ပြောသည်။

ထို့အပြင် ကရင်ပြည်နယ် အစိုးရသစ် ဖွဲ့စည်းရာတွင် အပြောင်းအလဲအချို့ရှိမည်ဟု သတင်းထွက်ပေါ်နေသလို ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် နန်းခင်ထွေးမြင့်ကလည်း အစိုးရအဖွဲ့

စာမျက်နှာ (၁၅) သို့ ▶▶▶

ကရင်ပြည်နယ်မဲစာရင်းများကို တပ်မတော်က စိစစ်ထုတ်ပြန်နေသည့်အပေါ် မှတ်ချက်မပေးလိုဟု ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ပြော

ဧနှစ်ဝါရီ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စောထွန်းလင်း

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ ကရင်ပြည်နယ် မဲစာရင်းများကို တပ်မတော်သတင်းမှန် ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့က စိစစ်ထုတ်ပြန်ထားသည့် အပေါ် မည်သို့မျှ မှတ်ချက်မပေးလို ကြောင်း ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ အတွင်းရေးမှူး ဦးမောင်မောင်နိုင်က ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

၎င်းက 'အဲ့ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ကြေငြာချက်တွေလည်း ထွက်ထားတာ ရှိတာပဲလေ။ ကျနော်တို့ ပြည်နယ်ကော်မရှင်က ကြေငြာချက်တွေ မထွက်ထားပါဘူး'ဟု ပြောသည်။

ဧနှစ်ဝါရီ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စောထွန်းလင်း

ဒီလိုဆိုရင် ပြည်သူတွေ ဘယ်လိုသိရှိနားလည်ပြီး ဆန္ဒမဲပေးရမှာလဲ၊ ခရိုင်တို့ မြို့နယ်ကော်ခွဲတို့ကတော့ ဘာမှပြောစရာမရှိပါ

စာမျက်နှာ (၁၅) သို့ ▶▶▶

▶ တစ်ဘက် စာမျက်နှာမှအဆက်

ဘယ်ဘက်မှ မရပ်တဲ့ အစုအဖွဲ့လည်းဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ ပုံစံမျိုးနဲ့ ကျနော်တို့ သွားဖို့ လိုပါတယ်။

ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်က ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၁၅ ကနေစပြီး အခု ၅ နှစ်ကျော်တိုင်ရှိနေပါပြီ။ ဒီအတိုင်းသွားတာက လုံးဝအလုပ်မဖြစ်တော့တဲ့ ပုံစံမျိုးကိုကျနော်တို့ ကြုံနေရပါတယ်။ ဒါကြောင့် NCA က အလုပ်ဖြစ်ပါတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို ပြသဖို့ဆိုရင်တော့ NCA နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ တာဝန်ရှိတဲ့သူတွေ အကုန်လုံးက ဒီဟာကို အဖြေရှာဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီလိုဖြေရှင်းတဲ့နေရာမှာ နိုင်ငံတကာက အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးကို အတွေ့အကြုံရှိ Third Party လို လေ့လာစောင့်ကြည့်သူ၊ နည်းပညာအကြံပေးတွေရဲ့ ပါဝင်မှုက အရေးကြီးလာပြီလို့ မြင်ပါတယ်။

ဒါကိုလည်း ကျနော်တို့ တစ်စိုက်မတ်မတ်တောင်းဆိုခဲ့သလို KNU အနေနဲ့ bilateral agreement ထဲမှာ နိုင်ငံတကာ ပါဝင်ပြီးတော့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ခိုင်မာရေးအတွက် လေ့လာစောင့်ကြည့်ဖို့ အပိုင်းကိုလည်း သဘောတူထားတာရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစာချုပ်တွေကို အကုန်လုံး ပြန်သုံးသပ်ပြီးတော့ အဖြေရှာဖို့လိုပါတယ်။ စာချုပ်တွေက အလကား ချုပ်ဆိုထားတာမဟုတ်ပါဘူး။ နှစ်ဖက်ကြားက သဘောတူထားတဲ့ အခြေခံကနေ ချုပ်ဆိုထားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီစာချုပ်တွေရဲ့ ဘောင်ထဲကနေ ဖြေရှင်းသွားဖို့ လိုပါတယ်။

လတ်တလောပြဿနာကိုဖြေရှင်းနိုင်မယ့် JMC လည်း အလုပ်မဖြစ်ဘူးလို့ စောစောက ဆိုထားတယ်။ ဒီ JMC က ဘယ်လို အလုပ်မဖြစ်တာလဲ၊ ဒါကိုကော ဘယ်လို ပြုပြင်ပြောင်းလဲဖို့ လုပ်နေလဲ။

ဒီလိုမျိုး ပြဿနာဖြစ်ပြီးဆိုရင် JMC က သက်ဆိုင်ရာ အစုဖွဲ့ ဖွဲ့ပြီးတော့ သွားကြည့်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြဿနာ ဖြစ်လာတဲ့ အခြေခံက JMC ရဲ့ တာဝန်က ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန် အချက်တွေက အဓိပ္ပာယ် အပြည့်အဝ ပေးထားဖို့ လိုပါတယ် နှစ်ဖက်တာဝန်ရှိသူတွေက။ ဥပမာ– လမ်းဖောက်တဲ့ကိစ္စ၊ ဒီကိစ္စကို ကျနော်တို့ ပြောတာက ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရမယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဘက်က ယူဆချက်ကတော့ လမ်းဖောက်တာ တပ်မတော်ရဲ့အလုပ်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်တာပဲဆိုတဲ့ ပုံစံမျိုးနဲ့ လုပ်တဲ့အခါမျိုးကျတော့ အဲ့ဒါ JMC မှာ လမ်းဖောက်တာ မပါနေဘူး။ JMC က ဘယ်လို သွားပြီးတော့ ကြည့်မလဲ။ အမှန်တကယ်က နှစ်ဖက်တပ် တွေ့ပြီးတော့ လမ်းဖောက်တာက NCA ထဲမှာ မပါဘူးဆိုရင်၊ လမ်းဖောက်တဲ့ ကိစ္စကို ဘယ်လို သဘောတူညီချက်မျိုး နှစ်ဖက်ကြားမှာ ချမှတ်ထားဖို့ လိုသလဲဆိုတာကို ဆွေးနွေးရမယ်။

အဲ့လိုဆွေးနွေးဖို့အတွက် နှစ်ဖက်တပ် တွေ့ဆုံပွဲတွေ ရှိရမယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၅ နှစ်တာ ကာလအတွင်းမှာ အဲ့ဒါတွေကို တောက်လျှောက် မလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ တောက်လျှောက် ကိုယ့်ရဲ့ ရပ်တည်ချက်နဲ့ သွားတဲ့ ပုံစံမျိုးက နောက်ပိုင်း ကျနော်တို့ကြားမှာ ယုံကြည်မှုကို ထိခိုက်သွားတဲ့ ပုံစံဖြစ်သွားတယ်။ လက်မှတ်တော့ ထိုးထားတယ်၊ ဆွေးနွေးဖို့လည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ဖက်က အောက်ခြေမှာ တပ်တွေကို ဖြန့်ပြီးတိုးချဲ့လာတဲ့ ပုံစံတွေ ဒါတွေ ဖြစ်လာတဲ့အခါကျတော့ ကျနော်တို့ဘက်ကတော့ ဒါဟာ NCA ကို တစ်ဖက်သတ်အသုံးချပြီးတော့ အခွင့်အရေးယူတာပဲ ဆိုတဲ့ Negative ပြန်မြင်လာတာပေါ့။ နှစ်ဖက် သဘောတူညီတဲ့ ကိစ္စမရှိဘဲနဲ့ လုပ်ဆောင်တဲ့ချက် မှန်သမျှ ဒီအချိန်မှာတော့ ကျနော်တို့ဘက်က ကိုယ့်ကိုယ်ကိုကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ဆိုတဲ့ အခြေခံပေါ်မှာမူတည်ပြီးတော့ ပြန်ပြီး တွန်းလှန်ရခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ဆုံး ဘာဖြည့်စွက်ပြောချင်သေးလဲ။

ကျနော်တို့ နှစ်ဖက်ကြားမှာ နှစ်ဖက်က လက်ခံတဲ့ Mechanism မရှိဘဲနဲ့ တစ်ဖက်ကို တစ်ဖက်အဲ့လို စွပ်စွဲနေတဲ့ ကိစ္စက ကျနော်တို့ တည်ဆောက်နေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ပိုပြီးတော့မှ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သွားစေတယ်။ ဆိုတဲ့ အဲ့ဒီတစ်ချက်ကို ပြောလိုပါတယ်။ ဒါကို ပြေလည်အောင် လုပ်ဖို့ ဆိုရင်တော့ နှစ်ဖက်တပ် အမြန်ဆုံးတွေ့ဖို့ လိုတယ်။ ပြီးလို့ရှိရင် နှစ်ဖက် လက်ခံနိုင်တဲ့ ယန္တရားကို ချဖို့လိုတယ်။

အဲ့ဒီ ယန္တရားကို အခြေခံပြီးတော့ ကျနော်တို့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲတဲ့ နယ်မြေမှာ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိပြီးတော့ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းအားဖြင့် နှစ်ဖက်စလုံးက ကိုယ်လုပ်ချင်တဲ့ ကိစ္စရပ်တိုင်းကို လုပ်လို့ မရဘဲနဲ့ နှစ်ဖက် လက်ခံတဲ့ အခြေခံကနေ လုပ်သွားဖို့လိုပါတယ်။ ဒီကနေ့ ကျနော်တို့ Code of Conduct တွေ လုပ်ထားတယ်၊ JMC တွေလုပ်ထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ နှစ်ဖက်လက်ခံတဲ့ အခြေခံနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆက်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးဖို့ လိုပါတယ်။

အဲ့အပိုင်းကို ဆက်မသွားဘဲနဲ့ ဒီအတိုင်း တစ်ဖက်သတ် စွပ်စွဲမှုတွေ လုပ်နေသမျှကတော့ သူစွပ်စွဲ ကိုယ်စွပ်စွဲနဲ့ ကျနော်တို့ ဘယ်မှမရောက်ဘဲနဲ့ နောက်ဆုံး ကျနော်တို့အားလုံး ကမ္ဘာ့အလယ်မှာ မျက်နှာပျက်စရာဖြစ်မယ် ဆိုတာကို ပြောချင်ပါတယ်။

ထိရှုလဖၢဘၣ်မၤလၢ ကျၤလဘံ်ဉ်

မဉ်နဉ်ဒၢစၢရး(တီၤကွီး)

ပဂဲၢ်ကဲၤထဉ် ပှၤဂီး ပအီၤလၢ ဂ့ၢ်ခိၣ်ချိုးယိၤ ပၵးပွးလန္ဉဘၣ ဆၤဖံးဆၤမၤ ကအီၤဝ့ၢ်လီၤ. ပအီၤလၢ ဂ့ၢ်ခိၣ်ချိုးယိၤမွဲ ဆၤမုဆၤလၢ ဆၤရှုဆၤမုကကဲၤထဉ်အဂး ကအီၤဝ့ၢ် ဆၤကျၤစးံးအၣ်မၤလီၤ. ပှၤဂီးဂၤ ဆံးကီးဆံးနိ၊ ကမိအီၤဂ့းအီၤဘၣလၢ ဆၤလးဆကျဲး, ကမိအ့ၣ်ဘၣ ဆၤအ့ၣ်ဆၤအီးအအွံ့ အဆၤ့, ကမိဝိးကီ့ ဆၤကီ့ဆ့ဝိးအဂ့းအဘၣ အမံ့မံ့လီၤ. လါနၤ့ဂ့ၢ ကယဲပစီၤနိ၊ ကနးနဉ့ လကဲၤထ့ဘၣ အီၤဝ့ၢ်အ့ၣမၤလီၤ. ကနးနဉ့ ဂ့ၢခိၣ်ယိၤ ဆံးဆၤလဖ ကမိအီၤဝ့ၢ်လၢ ဆၤရှုဆၤမု ခံ့ခံ့ရှုရှုဖ့ လါနၤ့ဂ့ၢ အီၤဝ့ၢ်လန္ဉဘၣလီၤ. ဆံးကနးနဉ့ အီၤလၢ အဝဲးဒီ့ အဆံးခးဒီ့ဖ့လါနၤ့ ဆံးအဂူၤဂၤ ဂဲၤမၤနဉ့ မၤစ့ ဂဲၤဖ့ဝ့ၢ်ဘ့ ဆၤရှုဆၤနး, ဆၤကျဆၤဂဲၤလဖလီၤ.

နဘံ်ဒဲပၤနိ၊ ပဝ့ၢ်ဒ့ မွဲပှဖြိ ဆံးအကွီးနိုတၤ ပဆံးဆၤထီးလူၤ ဘ့ထူဖြိ့ဘၣ, ဘ့စူးကီ့ဘၣ, ဘ့အီၤလၢဆၤယံးဆၤရှိးဖ့ ကူၤ့ကူၤ့ကိးဂၤလီၤ. အ့ၤ ပအီၤကျၤ့ကျၤ့လၢ ဆၤယံးဆၤရှိးဖ့နိ၊ ဒုၤဒၤလဖ ဂဲၤမၤနၤ့မၤစ့ပၤ လန္ဉဘၣယီၤယီၤလီၤ. ဆၤယံးဆၤရှိးလအီၤဘ့ ပလ့ၢ်ကွဲၤမိ့ပီး့ ဝ့ထူလဖ ဆံးအဂူၤဂၤ(ဒုၤဒၤလဖ) ဂဲၤမၤနၤ့မၤစ့ဝ့ၢ်လီၤ. အကွီးနိုတၤ ဆၤယံး ဆၤရှိးယီး ကဘၣအီၤဝ့ၢ် အ့ၣမၤလီၤ.

ပဆံးကထ့ထီၤအဂး လၤယၢခီၤ နဘံ်ဒဲပၤယီး ဘ့ကျၤစံး ဘ့ဆဲ့လၢဆံးခံးဂး, ထံၤဂဲးခးဂဲးဂး, ရှးခံးဂးလဖ နီ့လီၤ. အ့ၤပကျၤစံး ဆံးဆၤအဆၤဖံ ဆၤမၤနိ၊ ကဂၤဒဲကဂၤ ကခရၤ့ဒဲကခရၤ့ ကဘၣအီၤဝ့ၢ် လၤဆၤဝ့ၢ်ယၢနၤဝ့ၢ ဆၤယံးဆၤရှိး ဖၤ့ကိးဂၤလီၤ.

ပှဖြိ့ဆံးဆၤယီး အီၤဝ့ၢ်ဝံ့လ့ဘၣ လၤခးပယ့ဖ့ အလးကိးစိ့ အကွီးနိုတၤ ဆံးအဂူၤဂၤနိ၊ မၤထွဖးပၤ နွယီၤယီၤ, မၤဂၤဂီ့ပၤ နွဝ့ၢ်ဝ့ၢ်, ပဘၣပၤထံးပးယၤဘၣ ကိးဂၤလီၤ. အဝ့ၢ်ဝံးနိ၊ မၤထွဖးပၤ ဝ့ၢ်လၤဆၤဘိ့ဆၤဘၣ, ဆံးဆၤခံးဂးလဖလီၤ. ကယဲပမၤ ဆၤဖံးဆၤမၤကမံ့မံ့ ပးထံးပးယၤဘၣ လအီၤဘ့ နဘံ်ကဘၣထီးဆၢဘၣဝ့ၢ်လီၤ. ဆံးဆၤအဂး ပှလၤဖြိ့စူးဖြိ့ဝံးနိ၊ ဘ့ပးထံးပးယၤဘၣ ကဘၣအ့နွၤ ပှၤ့အဂူၤဂၤလဖလီၤ. လၤပစူးဖြိ့ဖ့ ပှဖြိ့လဖ ဒဲၤခီၤဒဲၤ(အချင်းချင်း)ပနဲၤလိၤဘၣန္ဉ လါနၤ့ဂ့ၢ် အ့ၤဆံးၤအဂူၤဂၤ ဂဲၤနူးလ့ စဲးထ့လ ပနဲၤ့ ပဗီ့နိ၊ ပနဲၤလန္ဉဘ့ ယီၤယီၤလီၤ. ဘိ့ယီၤ ဘၣဆဲ့လ ဆၤရှုဆၤမု ဆ့ၤထၢစူးမု လံၤအ့ၤလ့ (ဝန်ခံစာချုပ်)အီၤဝ့ၢ် လါနၤ့ဂ့ၢ ပနဲၤဘၣလိၤဘၣန္ဉ ထီးလူၤ အ့ၤ. ပှလၤဆ့ၤထၢ စူးမုလဖနိ၊ ကဘ့ယၢန္ဉၤပၤ အ့ၣမၤလီၤ.

ကနးနဉ့ လၤနဘံ်အခရၤ့ဖ့ ဆံးအဂူၤဂၤ ကအီၤဝ့ၢ်ဘ့ဒဲ ကမိဂဲၢမၤလ့ဒိ့ဘၣ မၤလ့အဲၤဘၣလီၤ. ကနးနဉ့ မွဲဘဲၢနိ၊ဝိးအ့ၤ. ကခရၤ့ဒဲခရၤ့ ဆၤဒုးဘုၤ လအီၤဘ့, ဆၤရှုဆၤမုကအီၤအဂး ကကဲ့ဒဲကကဲ့ လ့ပိးဘၣလိၤဘၣ ဆ့ၤထၢစူးမု လၤလံၤအ့ၤ လ့ဖ့ အီၤဝ့ၢ် လါနၤ့ဂ့ၢ လမိစီၤနါဘ့ လံၤအ့ၤလ့ ကမိမၤဂၤဂီ့ လံၤအ့ၤလ့နိ၊လီၤ. အကွီးနိုတၤ ကခရၤ့ဒဲ ကခရၤ့ ဆၤနဲၤလဖနိ၊ ပကလ့ၢ်နဲၤလိၤဘၣ ပဘ့ၢလဲ့. ပဆ့ၤထၢစူးမုလၤ လံၤအ့ၤလ့ဖ့ဂီ့ လံၤအ့ၤလ့ဘနိ့ နိ၊ ပလစီၤနါဘ့ ကကဲ့ထ့ လံၤဆၤဘံ့ဝိး ပျိၤပျိၤလီၤ. ဆၤနဲၤလဖ မွဲလကဲ့ထ့ဘ့လီၤ.

ဆၤနိ၊အကွီး ကကျၤအိၤ ပှဒိမ့ရှၤစံးဝ့ၢ်, အီၤပထူးထ ဆၤဒုးလိၤဘၣ(ဆၤဒုးဆၤယၤ)ဂီ့ မၤထ့ထီၤ မၤဂ့ၢ်မၤဘ့ဆၤနိ၊ မွဲ ဆၤရှုဆၤမုအ့ၤ. အဝ့ၢ်စံးထၢဝ့ၢ်လါလါ ဘိ့ယီၤ ကဲ့ထ့မိ့ပီး့ အဝ့ၢ်အဆၤချဲ့ ယ့ၣးဇ. ကခရၤ့ဒဲကခရၤ့ ဆၤဖ့ဝ့ၢ်ယၢ ဆၤလီၤလိၤဘၣလအီၤဘ့ လ့ၢနူးလ့ကျိုဖ အဝ့ၢ်ဝံ့အဆၤပၤ့ လးဂီ့ မၤအ့ထ့အဂဲးအဘၣ, မၤကဲ့ထ့ဆၤဒုးဆၤယၤ, အ့ၤန္ဉမၤလဲ ထ့ အလးယ့ၣးလီၤ. ဆၤနိ၊အကွီး ယမိလီၤဘ့ နဘံ်လၤရှါဖြ ကယ္ဆယီၤနးဆံးလီၤ.

ကကျၤအိၤ ထိရှၤဝံ့နိ၊ အီၤဝ့ၢ်လၤ ဝံ့ရှါဝနၤ့ ကျၤလီၤ. ထိရှၤဝံ့နိ၊ အီၤဝ့ၢ်ဒ့လၤ အဝိၣ်ဝံ့နိ၊ မုမုလၤလၤ ဥပ့ဝ်ါဘၣယီၤဝ့ၢ် ကိၣ်ဘံ့လီၤ. အဝ့ၢ်ဝံးနိ၊ ကဘံ့ဒဲကဘံ့ ဖ့ဂဲးဖ့ဘၣလိၤဘၣ, မၤနၤ့မၤစ့လိၤဘၣ လအီၤဘ့, စီၤနါလိၤဘၣအဆၤချဲ့, အဲၤလိၤဘၣအ့ၤမၤ ဆ့ဂီ့ အီၤဝ့ၢ်ဒ့လၤ ဆၤယံးဆၤရှိးဖ့ ကိၣ်ဘံ့နိ၊ လီၤ.

မုကနံး ကျၤလဘံ့နိ၊ မိကဲ့ဘၣအဘၣလၤ ထိရှၤနိ၊ ဂဲၤမၤလ့ဒိ့ဘၣ, မၤလ့အဲၤဘၣလၤ အဝ့ၢ်ဝံ့အနဲ့ အဝီ့လီၤ. ကျၤယီၤမွဲမၤထံးမၤဝိးဘ့လၤ ထိရှၤလဖ ကျၤ့ကျၤ့နိုတၤ အဝ့ၢ်နိ၊ ဥ့မုဘၣပွံၢ်ဝ့ၢ် အ့ၤမၤဆ့လီၤ.

လဆီ့မိ့အ့ၤပၤ လ့ထံးဘ့ဆၤနးမံ့ ခးဝံးခွံးကဆါ ထိရှၤဒ့နိ၊လီၤ. ဂီ့ အီၤလဆိ ထိရှၤအထံးဝိးဝံးနိ၊ ဂဲၤလၤကဆါထိရှၤဒ့အီၤ လဒ့ဘ့အကဆါ, လီ့ ယိထ့ဝ့ၢ်နိ၊ ဒ့ဘ့အကဆါထိရှၤ လ့ထွးဝံၢ အဘၣလအီၤလ့ဘ့ လၤဝံ့ဖးဒ့အခ့ထံးတၤ အဝ့ၢ်ဝံ့ အဘၣလမုဘ့ အဘၣဘ့ထံးဘ့နဲ့ နးမၤလွၤအကွီ့ ဂ့ကိးရှါထ့ အဝ့ၢ်ဝံ့အလူ ဆီ့ဆီ့လွၤလီၤ. အဝ့ၢ်ဝံ့ မၤဝ့ၢ်မၤဘ့ အထိရှါကဆါဒ့ဂီ့ ပူလ့ဝ့ၢ် ဂ့ၢဝ့ၢဘ့ဘ့လီၤ.

ထိရှၤဝံ့နိ၊ လီ့ယိထ့ဝ့ၢ်လၤ အဝ့ၢ်ဝံ့အထံးဝိးဖ့နိ၊ လဒ့လ့ဘ့ကျၤလဘံ့လီၤ. ကျၤလဘံ့နိ၊ ဖျးထ့ခွံးယူးလီၤ. အကွီးနိုတၤ ထိရှၤဒ့ကဘံ့နိ၊ စံးဝ့ၢ်, ထံၤဝိးဝံးဇ... ဆၤမၤယီၤ မွဲဒ့ ပဆၤမၤလီၤ. မွဲပှၤ့အဂူၤဂၤ အဆၤမၤ့အ့ၤ. အယီၤ ကျၤလဘံ့ ပဒ့လ့ၤ့အ့ၤ. မဲနၤ့မၤလဲ့ကဆါဒ့ဇ...ပလဝ့ၢ်ဘ့ အကွီး, နဘ့လ့ၤ့အုၤဒ့လၤ ထံၤဖံးခိ့အဖ့ၤနဲ့, စံးဝ့ၢ်ဘဲၢနိ၊ဝိးဂီ့ ထိရှၤလဖနိ၊ ကိၣ်ရှၤထ့အလူ ဆီ့ဆီ့တၤ တ့ၤလ့ၤပးလ့ၤယဲ့ယိလီၤ. အဝ့ၢ်ဝံ့အလူ နိ၊ ပံ့ၤလ့ၤလမံ့ၤလဖ့ ယဲ့ယဲ့အကွီ့ ပ့အ့ၤပၤဆၤဖိ ဆၤပါ(မုဆိုး)လဂၤနိ၊ နါဂၤ့ဘ့ဒဲ ဂဲၤစီးဝ့ၢ်လၤ ထိရှၤဝံ့အအီၤ ဥ့ယၢဝ့ၢ်လၤ ကဆါထိရှၤဒ့ လဘံ့ အဘၣလအီၤလ့ဘ့တၤ အဘၣလမုဘ့ အမ့ၤထံၢလ့ နိ၊လီၤ.

လယံၤလမိဘ့ ရွါမရှၤနိ၊ ဂဲၤစီၤလၤ ပ့အ့ၤပၤ ဆၤဖိၤဆၤပါအအီၤ ဒ့ဘ့လၤအဝ့ၢ်ဂ့နိ့တၤ စံးဝ့ၢ်, နမ့ၤထံၢလ့နိ၊ ဘ့မ နီၤလဲ့ ဝဲစီးဇ...ပ့အ့ၤပၤ ဆၤဖိၤဆၤပါနိ့ ယိထ့ရွါမရှၤဂီ့ ကဆါထိရှၤဒ့ယီၤ နဘၣ်ခွံးဘ့ၣ... အဝ့ၢ်စံးထဲ့ဝ့ၢ်တၤ, မွဲနဲ့ဝဲစီၤ... မဲနၤ့မၤလဲ့ဖုဇ... နဘၣ်ခွံးကဆါထိရှၤဒ့ယီၤ မွဲဒ့ ယဆၤခိးတၤအီၤ ကဆါဒ့လီၤ. ယလ့ၤဘၣဆၤဖိၤ ဆၤပါ ယဖ့ၤဘၣဘ့မ, ဆၤဂၤ ဖျိၤယၤ, ယဒ့ဘ့ ဆၤကၤဆၤဂဲၤဒဲ ယဘၣလမုဘ့အထီဖ့ ကဆါထိရှၤဒ့ယီၤ ဂဲၤဒ့ယၤဂီ့ ပွံ့ၤထ့အလူ, လ့ၤယူၤ လၤယမ့ယၤ, ကဆ့ၤကဆ့, နဲ့ယၤဖ့ၤဘၣအတီၤ အလီ့, ယလ့ၤဖိၤအခဲ့, ယဒ့ထဲ့ဖ့ၤဘၣ, အဝ့ၤ အတီၤတၤ ယဂဲၢထဲ့ထီ့လၤ ယဂံ့ယပ့ ဝ့ၢဝ့ၢဘ့ ဘ့နိ၊လီၤ. ပှလၤဆၤခၤဆၤဖိၤဆၤပါနိ၊ လီၤဘ့ စပွၤဖြိရှၢမရှၤနိ၊လီၤ.

ဘဲၢဝိး ရွါမရှၤနိ၊ ဥ့ယၢဝ့ၢ်တၤ အဘၣလမုဘ့ ဒဲ ဆၤဘ့မၤပိးဒ့အကွီးစံးဝ့ၢ်, ယကဘ့မၤ ပဝ့ၢလဲ့ ဝဲစီၤ... ပှလၤဆၤခၤ ဆၤဖိၤဆၤပါနိ့စံးဝ့ၢ်, ဘ့မၤဂီ့နိ့ ပမၤဝ့ၢလၤ့အ့ၤ. အီၤထးထိရှၤကဒီ့ယီၤ ဆၤကၤ ဆၤဂဲၤ လအီၤဘ့အဂး, ပှဂူၤဂၤမၤနၤ့မၤစ့ လန္ဉ ဘ့အဂး, နဘ့ခိးယိ ဖ့ဂဲးဖ့ဘၣလီၤ. စံးဝ့ၢ်ဘဲၢနိ၊ဂီ့ စးထ့လၤမုလနံၤနိ၊ စပွၤဖြိရှၢမရှၤဒဲ အထံၢအဖျဲ လဖနိ၊ ခိးယိ ထိရှၤဝံ့ထီးလူနိ့လီၤ. ထိရှၤလဖဆ့ အီၤဘ့ဝ့ၢ် ဥ့ပွံ့ၢဘၣမုၤ ကိၣ်ဘံ့လီၤ.

ရှါဖြိကယ္ဆယီၤ အ့ၤပအ့ၤဂူၤအ့ၤပၤ ထံၤထံၤဆးဆးနိ၊ ကန္ဉဘ့ဆၤဥ့ၤယၢနၤ့ဘ့, ဆၤလ့ၤထ့ၤလ့ၤထီၢ လၤယၢခီၤအဂး, ဆၤကိ့ကိ့ဥ့ၤအဂး, ကျၤစံးၤအ့ၤပၤ နၤ့ဘ့ထဲ့ကိးဂၤလီၤ. ဆၤနိ၊အကွီး ပှဖြိ့ဆံးၤကိးဂၤ ပမၤထံၤမၤဝိးလၤ ပှဂူၤဂၤနိ၊ ဘ့ယိထံၢယိဆး အဝ့ၢ်ဝံ့မၤအဘၣပဥ့ဘ့လဲ့နိ၊ ဘ့ယိထ္ဆၢဝ့ၢဘ့လီၤ. ကနးနဉ့ မၤလ့ဘူးဘၣ, မၤလ့အဲၤဘၣ, မၤလ့ဒိ့ဘၣဂီ့ အနၤ့ဆါဝံ့နိ၊ ပနဲၤထီးလူၤ တၤ လခဲ့နိ၊ အ့လီၤ ပၤဘ့ဝ့ၢ်လီၤ. နဘံ်ဒဲပၤထီးလူၤ ဘ့ပၤထံၤပၤယၤဘၣဂီ့ ပှၤ့လဂၤ အဆၤကိ့ဘ့ကိ့ဥ့ၤ အခ့ထံၤခ့ပၤ့ဒဲ အ့ၤအီၤလ့ၤထဲ့နိ၊ အ့ၤ့ဂူၤအ့ၤပၤဂီ့မၤ ပမၤထံၤမၤဝိးနိ၊ ကနူဝ့ၢဘ့လီၤ. ပှဖြိ့ဆံးၤဖိၤ ထီးလူၤဝံးဇ..... ဘဲၢဝိး ထိရှၤလဖယီၤ မၤထံၤမၤဝိး ဘ့မၤလၤကျၤလဘံ့ နဘံ်ကိးဂၤ လကဲ့ထ့ဘ့လါဆံး. မၤထံၤမၤဝိး ဘ့မၤလဂ့ၢလါဆံး.

အီၤဆီ့အီၤချဲ့ကိးဂၤလါဆံး.

မဉ်နဉ်ဒၢစၢရး(တီၤကွီး)

KIC
Karen Information Center

ကညီတၢ်ကဒိန်

ပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယဝ်
ကလုာ်ဒူဉ်ခွဲးယဝ်
ဒ်ၢ်မိဉ်ဖြဉ်စံဉ်

လါဖှၤဒြူးအါရံး ၂၀၂၁ နံဉ် | The Karen News | ကတြူၢ် (၈) အဘဉ် (၆)

စီးဘးအူကံတၢ်ဂီးစိးပျၤတၢ်ဂ့ၢ် ကဝုာ်ကျဲးစားဒုးအိဉ်ထိဉ်ကမံးတံာ်တဒူဉ်

လါယနူးအါရံး ၂၇ သိ, ၂၀၂၁ နံဉ် စးဖါ၌

ဖဲအပူးကွံာ် လါယနူးအါရံး ထိဉ်သိအဆၢကတိၢ် ဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်ထုးလီးကွံာ် ကညီဒိကလုာ်ခိဉ်နၢ် စီးဘးအူကံ့ တၢ်ဂီးစိးပျၤ ဖဲဘဲကယဲးသဝီပူးတၢ်ဂ့ၢ်အံး ဒ်သိးတၢ်ကကှးဟ်ထိဉ်ကဒါ ကနှဉ်အဂိၢ် ကဂ့ာကျဲးစား ဒုးအိဉ်ထိဉ်ဝဲ ကမံးတံာ်တဒူဉ်လ၊ အပဉ်ဃုာ်ဒီး ကညီတၢ်ကရ၊ကရိတဖဉ်စုာ်စုာ် အဂ့ၢ် နှဉ် သုဉ်ညါဘဉ်လ၊ပှၤတိခိဉ်ရိဉ်မဲ ဟူးဂဲၤတၢ်ဖိတဖဉ်အအိဉ် နှဉ်လီၤ.

ဖဲမဟါ လါယနူးအါရံး ၂၆ သိအနံၤ ဒ်သိးတၢ်ကကှးဟ်ထိဉ်ကဒါ စီးဘးအူကံ့ တၢ်ဂီးစိးပျၤ ကနှဉ်အဂိၢ်ကးကံ့ဒိဉ်ကိၢ်ဆဉ် ကွ့ယါကံ့သဝီ, ပိၤတိၤမူးကွံ့ တၢ်ကွၢ်ကိကျိဉ်အလိၢ် တၢ်မးဝဲဒဉ်တၢ်အိဉ်ဖြဉ်တခါဝံၤ သးလီၤပလိာ်ဆ၊တဲာ်လီၤဝဲဒဉ် နှဉ်လီၤ.

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၃) ▶▶▶

ကပတုာ်ကွံာ်တၢ်ထိဉ်ဒုးတဖာ်လ၊အဆိအချ ဒီးကထိဉ်ယူထိဉ်ဖိးယုတၢ်အစ၊လ၊အချအဂိၢ် ကညီပဉ်တံဉ် ဆိဉ်တချဟ့ဉ်ကျဉ်ဝဲ

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၄) ▶▶▶

ဖုကိၢ်ခိဉ်စီးတၢ်မျၢ်ဘိဒီး ကညီတၢ်ပၢ်ဆ၊အတၢ်လဲးခီဖျိ

တံနိ (သဝီတါ)

ခွဉ်အဲန်ယူဉ်ကရ၊ခိဉ်(ကိၢ်ခိဉ်)ဖုတၢ်မျၢ်ဘိအံး မ့ၢ်ခိဉ်နၢ်တဂၤ လ၊အမၤတၢ်လိၤလိၤဘျၢ်ဘျၢ် ဒ် ကရ၊မိၢ်ပ့ၢ်တၢ်ပာ်လိၤဃာ်ဝဲ ကျဲသနူးအသိး, အဲ့အပှၤ ကလုာ်, အဲ့ကညီတၢ်ပၢ်ဆ၊, တီဒီးအပှၤကလုာ်, တီ ဒီး အတၢ်ပၢ်ဆ၊, တီဒီးအတၢ်ကရ၊ကရိတုၤလ၊ အသးသမူ တၢ်သါလိၢ်ခံကတၢၢ် တစုတဂၤနှဉ်လီၤ . . .

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၃) ▶▶▶

ဘံလ့လိၢ်ကဝီၤဖိတကထိဘျဉ်ပာ်ဖျိထိဉ်ကဒီးတၢ်ဘဉ်သးခံဘျိတဘျိ

လါယနူးအါရံး ၂၈ သိ, ၂၀၂၁ နံဉ်, စးဖါ၌

ဘံလ့ကိၢ်ဆဉ်အပူး လိၢ်ကဝီၤဖိတဖာ် ဘဉ်ယိဉ်ဝဲလ၊သုးတၢ်သဘဉ်သဘူဉ် ကဟဲကွ့ၤကဲထိဉ်ကဒါအဃိ ဖဲမဟါ(လါယနူးအါရံး ၂၇ သိ) ဂီၤခီအဆ၊ကတိၢ်နှဉ် လိၢ်ကဝီၤဖိ တကထိဘျဉ် ခံဘျိတဘျိ ပာ်ဖျိ ထိဉ်ကဒီးတၢ်ဘဉ်သးအဂ့ၢ် နှဉ် သုဉ်ညါဘဉ်နှဉ်လီၤ.

ဖဲအပူးကွံာ် လါဒဉ်စ့ဘၢဉ်ထိဉ်သိအဆ၊ကတိၢ်နှဉ် KNU-ကညီဒိကလုာ်စ၊ဖြဉ်ကရ၊ သုးက့(၁)ဟိဉ်ကဝီၤတဖာ်အပူး ခီဖျိလ၊ ပခိဉ်သုးမ့ၢ်ဒိဉ်ဒီး KNU တဖာ်အဘၢဉ်စ၊ၤတၢ်ဖ့ဉ်ဆ၊ လ၊အကဲထိဉ်သးတဆိတၢ်အိဉ်သး အတၢ်ပိာ်ထွဲထိဉ်အခံတဖာ်အယိ ဘဉ်မးဝဲဒဉ်တၢ်ပာ်ဖျိထိဉ်သးအံၤလီၤအဂ့ၢ်နှဉ် ပှၤလ၊အပာ်ဖျိထိဉ်သးတဖာ်စံးဝဲနှဉ်လီၤ.

ပှၤလ၊အပာ်ဃုာ် လ၊တၢ်ပာ်ဖျိထိဉ်သးအကျါ လိၢ်ကဝီၤဖိ စီၤအဲ့ဒိဉ် စံးဝဲလ၊ "စးထိဉ် ဖဲလါဒဉ် စ့ဘၢဉ်အခါနှဉ် ဖဲလိၢ်ကဝီၤဝဲအံၤ အပူး ပထံဉ်ဘဉ် လ၊တၢ်ဒုးကကဲထိဉ် တၢ်အိဉ်သးအိဉ်ဝဲလီၤ. လိၢ်ကဝီၤဖိ တဖာ်စ့ၢ်ကီး လ၊တၢ်အံၤအဖိခိဉ် မ့ၢ်နၤခိနှဉ်မံတဘျိဘဉ်, ဘဉ်ဟးစံဉ် အိဉ်ခူသူဉ်ဝဲလီၤ. လ၊တၢ်အိဉ်သးအံၤအဖိခိဉ် ထံဖိကိၢ်ဖိ ကမျၢ်တဖာ် ဘဉ်ယိဉ်ဝဲလ၊တၢ်ဒုးကကဲထိဉ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး

ကွၢ်ဆူလံာ်ကဘျံးပၤ (၃) ▶▶▶

ပယီၤသုးဒွဉ်အူကမျၢ်၀်အဟံဉ်တဖျၢဉ်အဂ့ၢ်ခွဉ်အဲဉ်ယူဉ်စံးဝဲ

လါယနူးအါရံး ၂၆ သိ. ၂၀၂၁ နံဉ်

မှၢ်တြိ၀်ကိ၀်ရူဉ်. ဒွဉ်လိကိ၀်ဆဉ် မဲဝ့ၤသဝီပူၤ ဖဲလါယနူးအါရံး ၂၄ သိအနံၤ ဟါခိ ၆ နဉ်ရံဉ်အဆၢကတိ၀်နှဉ် ကိ၀်ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ် ဒွဉ်အူဝဲ ကမျၢ်အဟံဉ်တဖျၢဉ်အဂ့ၢ်နှဉ် ခွဉ်အဲဉ်ယူဉ် မှၢ်တြိ၀်ကိ၀်ရူဉ် ပှၤကတိၤတ၀်ပၢ ပဒိဉ်မါမါ ဟ်ဂၢ်ဟ်ကျၢၤ စံးဘဉ်ခွဉ်အဲးစံဉ်နှဉ်လိၤ.

အ၀ဲစံးဝဲလၢ "ဒ်တ၀်ဖိလာ်ဟှဉ် တ၀်ကစိဉ်အသိးနှဉ် ကိ၀်ပယီၤသုး မှၢ်ဒိဉ်ဒွဉ်ဝဲနှဉ် မှၢ်တ၀်ကစိဉ်လၢအလိၤတ၀်လိၤ. ဒွဉ်အူဝဲ တ၀်ဂ့ၢ်တ၀်ကျိၤတခိနှဉ် တသွဉ်ညါဘဉ်. လၢသဝီပူၤနှဉ် ခမရ–၃၃၉ သုးရူဉ်အိဉ်ဝဲလိၤ. လၢသဝီပူၤသီခါ စ့ၢ်ကီးဖိဉ်ဝဲအိဉ်စ့ၢ်ကီးလိၤ" အဂ့ၢ်နှဉ် ပဒိဉ်မါမါ စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

တ၀်ဆၢကတိ၀် လၢတ၀်ကမၤဖျါထိဉ် တ၀်မှာ်တ၀်ခုဉ်အတိ၀်ပူၤအံၤကိ၀်ပယီၤ သုးမှၢ်ဒိဉ်တကပၤ တ၀်ဖံးတ၀်မၤ လၢအပညိဉ်ဝဲဒဉ်သဝီဖိတဖဉ်အံၤ မှၢ်တ၀်ဟူးတ၀်ဂဲၤ လၢအတကြားဝဲဘဉ်လီၤအဂ့ၢ်နှဉ် ပဒိဉ်မါမါ ဆဲးစံးဝဲနှဉ်လိၤ.

စးထိဉ် ဖဲတလါညါအံၤထိဉ်သိ အဆၢကတိ၀်နှဉ် ခီဖျိလၢ ခွဉ်အဲဉ်ယူဉ် သုးက့(၅) ဒီး ကိ၀်ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ်တဖဉ်အဘၢဉ်စၢၤ သုးတ၀်ဖှဉ်ဆၢဟဲအိဉ်ထိဉ်အယိ မဲၤ ဝ့ၤသဝီဖိ တဖဉ်အါဒဉ်တက့ၢ်နှဉ် ဘဉ်ဃ့ၢ်မှဲ့ ဟးဖျိးဝဲဒဉ်ဒီး လၢသဝီအပူၤနှဉ်အိဉ်တ့ၢ်က့ၤ ထဲ သိခါဒီး အတက်တနီၤလီၤအဂ့ၢ်နှဉ် လိ၀်ကဝိဖိတဖဉ် စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

ဘဉ်ထွဲ ဒီးတ၀်ဂ့ၢ်ကဲထိဉ်သးအံၤ ခွဉ်အဲးစံဉ်ဆဲးကျိးသံက့ၢ်ဝဲဒီး သုးမှၢ်ဒိဉ်ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါ လၢအ ဘဉ်ထွဲတဖဉ် တနှဉ်ဝဲဘဉ်အသိး လၢသုးမှၢ်ဒိဉ် တ၀်ဘိးဘဉ်ရၤလီၤ တ၀်ကစိဉ် လၢအမှ်အတိ ကရူ်အ(social media site)အပူၤ စ့ၢ်ကီး ထုးထိဉ်ပဉ်ဖျါဝဲတအိဉ် နီတမံၤ ဒံးဘဉ်လီၤ.

သုးမှၢ်ဒိဉ်တ၀်ထိဉ်ဒုးတဖဉ်အဖိခိဉ်ထံဝုၤကိ၀်ဂၤကဟ့ဉ်ဂ့ၢ်ဂိ၀်အူတ၀်ဆိဉ်သနံးအဂိ၀် KPSN ဆိဉ်တခူထိဉ်ဝဲ

လါယနူးအါရံး ၁၉ သိ. ၂၀၂၁ နံဉ် စးအဲဉ်ခူ

ကညီကိ၀်စဲဉ်. ဖဉ်ပူဉ်ဟိဉ်ကဝိၤ ဒီး ပကိကိ၀်ခဲ ချၤဉ်လွံ၀်ထူဉ်ဟိဉ်ကဝိၤတဖဉ်အပူၤ တကိ၀်ခါ တ၀်ကဲထိဉ်သးလၢ ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ် ခံးလီၤ ကျိဖးဒိဉ် ဆူကမျၢ်အအိဉ်တဖဉ်အံၤ ထံဝုၤကိ၀်ဂၤကဟ့ဉ်ဂ့ၢ်ဂိ၀်အူတ၀်ဆိဉ်သနံးအဂိ၀် ကညီတ၀်မၤစၢၤဆိဉ်ထွဲ တ၀်မှာ်တ၀်ခုဉ်ပှာ်ဘျုးစဲ-KPSN အံၤ ဖဲလါယနူးအါရံး ၁၈ သိအနံးနှဉ် ထုးထိဉ်ဝဲလံာ်တ၀်ဟ်ဖျါ ဒီး ဆိဉ်တခူထိဉ်ဝဲနှဉ်လိၤ.

ခီဖျိ လၢပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ် ခံးလီၤ ဝဲကျိဖးဒိဉ်အယိ လိ၀်ကဝိၤူဖိသဝီတဖဉ် တ၀်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဘဉ်သဲ ဟဲအိဉ်ထိဉ်ဝဲအသိး လိ၀်ကဝိၤဖိ လၢကထိဘဉ်စံဉ်ဖှဲးဖျိးဝဲဒဉ်အံၤနှဉ် မှၢ်ဒဉ်တ၀်ဘျၢသဲစးဒီး အလိ၀်အိဉ်လၢ ဟိဉ်ခိဉ်ဒီ ဘဉ်တ၀်ဘျၢသဲစးဒီး အလိ၀်ဟဉ် တ၀်ဆိဉ်သနံးအဂိ၀်လိဉ်ဝဲ အဂ့ၢ်နှဉ် KPSN စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

KPSN ပှၤကတိၤတ၀်ပၢ နီၢ်ဝါခုဉ်ရှဲ စံးဝဲ "ခဲအံၤ ပယီၤသုးမၤဝဲတ၀်ထိဉ်ဒုးအံၤ ထိဘိနှဉ်(target)ဝဲဒဉ်ပှၤ ထံဖိကိ၀်ဖိကမျၢ်တဖဉ်လိၤ. တ၀်လိ၀်လၢလိ၀်ကဝိၤဖိမၤအိဉ်မၤအိအလိ၀်တဖဉ်အပူၤနှဉ် ပယီၤသုး ခံးလီၤဝဲဒဉ်ကျိ ဖးဒိဉ်အံၤ မၤဟးဂိၤဝဲ ဒဉ်ထံကိ၀်ဒိဘှဉ်တ၀်သိဉ်တ၀်သိလီၤ မိၤနီၤ. လၢကလဲၤဟ့ဉ်ပှၤလိ၀်အိဉ် ကမှဲဖိတဖဉ် တ၀်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤအဂိ၀် သုးမှၢ်ဒိဉ်အံၤ ကးတံ၀်ကြဲဝဲကျဲအံၤ စ့ၢ်ကီး မၤဟးဂိၤဝဲဒဉ်ထံကိ၀်ဒိဘှဉ် တ၀်သိဉ်တ၀်သိလီၤ. တ၀်အဃိနှဉ် လီၤဆီဒဉ်တ၀် UN တ၀်ဘံဉ်တ၀်ဘၢ ကိဉ်ကးအံၤ အဝဲသှဉ်အမူဒါအိဉ် လၢကဘဉ်ဟ့ဉ်တ၀်ဆိဉ် သနံးဆူ ကိ၀်ပယီၤ ပဒိဉ်ဒီး သုးမှၢ်ဒိဉ်အအိဉ် လီၤ" အဂ့ၢ်နှဉ် စံးဘဉ်ခွဉ်အဲးစံဉ် နှဉ်လိၤ.

ခီဖျိ လၢပယီၤသုးဒးလီၤကျိဖးဒိဉ်အဃိ လိ၀်ကဝိၤသဝီသးပှၤတကဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးသံဝဲဒဉ်ဒီး, ဖိသဉ်(၁၁) နံဉ်တကၤ ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဝဲ နးနးကလဲာ်အဖဲဉ်လိ၀်ကဝိၤဖိ (၃,၇၀၀)ဘျဲ ဘဉ်ဟ်တ့ၢ်ကွံာ်အလိ၀်အကျဲဒီး ဘဉ်စံဉ်မှဲ့ဟးဖျိးဝဲအဖိခိဉ် ဝဲာ်အၢဝဲာ်သိဝဲဒိဉ်ခိဉ် မှၢ်မှၢ်အဂ့ၢ်နှဉ် KPSN လံာ်တ၀်ဟ်ဖျါအပူၤ စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

ဘဉ်ထွဲဒီးသဝီသးပှၤ် ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးသံဝဲတ၀်ဂ့ၢ်အံၤ ဖဲအပူၤကွံာ်လါယနူးအါရံး ၁၂ သိအနံၤ ခီဖျိလၢ သုးမှၢ်ဒိဉ် မှၢ်ထိဉ်ကလံၤထံးကိ၀်ခီသုးဝဲၤလိ၀်ခိဉ်သှဉ် နီဉ်ဂံာ်(၈)ပၢဆူၤရဲဉ်ကျဲၤ သုးဝဲၤလိ၀်ခိဉ်သှဉ် (စကခ)စုဒှဉ်တိၤအဖိလာ် ခိဉ်ရူသုးရူဉ်(ခမရ–၄၀၄) သုးဖိတဖဉ် ခံးဝဲ ကျိဖးဒိဉ်အယိ KNU သုးကှ(၅)ဟိဉ်ကဝိၤ ဒွဉ်လိကိ၀်ဆဉ်. မဲခွိၤသဝီကရူ် စီးသးဆၢ(၃၅)နံဉ်အံၤ ဘဉ်ဝဲ ဒီး ကျိဖးဒိဉ်အယိသံဝဲနှဉ်လိၤ.

ဒ်နှဉ်အသိး ဘဉ်ထွဲဒီးဖိသဉ်(၁၁)နံဉ် ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးတ၀်ဂ့ၢ်အံၤ စ့ၢ်ကီး သုးမှၢ်ဒိဉ်တကပၤထုးထိဉ်ဟ်ဖျါဝဲလၢ မှၢ်ဝဲဒဉ် KNLA တကပၤခးဝဲဒဉ်လီၤဒီး မှမှၢ်လၢ KNLA ထုးထိဉ်ဟ်ဖျါဝဲအသိးနှဉ် ခီဖျိ လၢပယီၤသုး ဟးခးနှါစီၤကျိဖးဒိဉ်အယိ ဖိသဉ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဝဲဒဉ်နှဉ်လိၤ.

လၢနှဉ်အဖဲာ်ညါ KPSN လံာ်တ၀်ဟ်ဖျါအပူၤဟ်ဖျါဝဲလၢ လိ၀်ကဝိၤ သဝီဖိတဖဉ် ဒ်သိးကကှၤ ကဒါလၢနိ၀်ကစ၀်အလိ၀်အကျဲ ကနှ့်အဂိ၀် သုးမှၢ်ဒိဉ်အံၤကဘဉ်ထုးကွံာ် အသုးကလၢၤတဖဉ်ဒီး က ဘဉ်ပတုာ် ကွံာ်တ၀်ထိဉ်ခုးဝဲ က လုာ်ဒွဉ်တဖဉ်ဒီး တ၀်မှာ်တ၀်ခုဉ် ဟ်ဖွိဉ်ကျိဉ်စုတ၀်ဆိဉ် ထွဲမၤစၢၤ ကရူ်ဃုာ်ဒီး ထံဝုၤကိ၀် ကဟှမၤစၢၤ တ၀်ဖိတဖဉ်လၢအမၤ စၢၤဝဲဒဉ် ကိ၀် ပယီၤတ၀်မှာ်တ၀်ခုဉ် တ၀်မၤအကျဲ တဖဉ်အံၤစ့ၢ်ကီး အလိ၀်အိဉ်လၢ ကဘဉ်ပတုာ်ကွံာ်တ၀်ဆိဉ် ထွဲမၤ စၢၤတဖဉ်အဂ့ၢ်နှဉ် KPSN စံး ဝဲနှဉ် သူလ့ၢ်တ၀်ကစီၤ အပူၤ ဟ်ဖျါဝဲနှဉ် လိၤ.

တကိ၀်ခါ ဃဲအၢသဝီ လိ၀်ကဝိၤဖိ စီၤဝါဒိဉ် လၢဘဉ်ဃ့ၢ်ပူၤဖျဲး အသးအံၤ စံးဝဲလၢ "ပယီၤသုးဒိဉ် တကၤတဲ ဃာ်ဝဲအိဉ်ဝဲလိၤ. မှၢ်လဲၤ လၢအဝဲသှဉ်တ၀်လိ၀် အကပိၤကပၤနှဉ် ကခးဝဲခဲလၢာ်နှဉ်တဲဃာ်ဝဲလိၤ. ခဲအံၤ ပသဝီဖိတဖဉ်လဲၤတဘျဉ် နီတပူၤလၢၤဘဉ်. မှၢ်သဲဉ်သဝီ လၢပလဲၤဃုအိဉ် ဟုသးၤသိ. အံသဉ်. မိၢ်ဂံာ်သဉ်အကျဲနှဉ် ခဲအံၤတပျဲဝဲ လၢာ် လၢပှၤမှၢ်သဲဉ်သဝီဖိနှဉ် တ ဘဉ်ထံဉ် လိာ်သးလၢၤဘဉ်" အဂ့ၢ်နှဉ် စံးဘဉ် ခွဉ်အဲးစံဉ် ဖဲမဟါနှဉ်လိၤ.

တကိ၀်ခါ KNU သုးက့(၅), မှၢ်တြိ၀်(ဖဉ်ပူဉ်)ဟိဉ်ကဝိၤ ဒီး သုးက့(၃) ချၤဉ်လွံ၀်ထူဉ်ဟိဉ်ကဝိၤ တဖဉ်အပူၤ ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ်ဒီး ခွဉ်အဲဉ်ယူဉ်အဘၢဉ်စၢၤတ၀်ဒုး ဆဲးကဲထိဉ်ဝဲဒဉ် အဆၢတဝဲာ်ဘဉ်အယိ လိ၀်ကဝိၤသဝီဖိလၢအကထိ ဘဉ် စံဉ်မှဲ့ဟးဖျိအိဉ်ဝဲ အဖၢမှၢ်ဒီးနှဉ် လိၤ.

ဒ်နှဉ်အသိး ဖဲအပူၤကွံာ်တနှံ အတိ၀်ပူၤစ့ၢ်ကီး မှၢ်တြိ၀်လိ၀်ကဝိၤ သဝီသးဟ်တကၤဘဉ်ဝဲ ဒီးကျိဖးဒိဉ် အယိသံဝဲဒဉ်အသိး ဖိသဉ်(၁၂) နံဉ် တဂၤစ့ၢ်ကီး အခိဉ်သဉ်ဃဲ ဘဉ် ဒိဝဲ ဒီးကျိနးနးကလဲာ်ဒီး ဖဲမဟါလၢၢ်ဒိဉ်လိ၀်ကဝိၤသဝီဖိတဂၤ စ့ၢ်ကီး ဘဉ်ဝဲဒဉ်ဒီးကျိဖးဒိဉ်နးနးကလဲာ် အဂ့ၢ်နှဉ် သုဉ်ညါဘဉ်နှဉ် လိၤ.

တ၀်ခးသံကဒီးဝဲလၢၢ်ဒိဉ်လိ၀်ကဝိၤသဝီဖိ(၂)ဂၤ

လါယနူးအါရံး ၂၀ သိ. ၂၀၂၁ နံဉ်

ဖဲမဟါ လါယနူးအါရံး ၁၉ သိအနံၤ ချၤဉ်လွံ၀်ထူဉ်ကိ၀်ရူဉ် လၢၢ်ဒိဉ်ကိ၀်ဆဉ်(သုးက့–၃)ဒီး မှၢ်တြိ၀်ကိ၀်ရူဉ် (သုးက့–၅)အဘၢဉ်စၢၤ တ၀်ခးသံကဒီးဝဲ လိ၀်ကဝိၤကမျၢ် ၂ ဂၤ ကဲထိဉ်သးအဂ့ၢ်နှဉ် သှဉ်ညါဘဉ် နှဉ်လိၤ.

တ၀်ခးသံ ကမျၢ် ၂ ဂၤ တ၀်ဂ့ၢ်ကဲထိဉ်သးအံၤအဖိခိဉ် ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ် ဒီး ကညီဒိကလုာ်စၢဖိုဉ် ကရၢ-KNU ခံဘူဉ်လၢာ် ထုးထိဉ်ဟ်ဖျါလိာ်ဘၢလိာ်ကျိ်လိာ်သး အဂ့ၢ်နှဉ် သှဉ်ညါဘဉ်နှဉ်လိၤ.

ဖဲမဟါ လါယနူးအါရံး ၁၉ သိအနံၤ ဒ်ပယီၤသုးတ၀်ဘိးဘဉ်ရၤလိၤတ၀်ကစိဉ်ကရူ် ထုးထိဉ်ဟ်ဖျါဝဲအသိးနှဉ် လၢၢ်ဒိဉ်ကိ၀်ဆဉ်, မှၢ်သဲဉ်သဝီမှၢ်ထိဉ်တကပၤ ဘဉ်ဖဲမှၢ်ဃုာ်လိၤ ၁ နဉ်ရံဉ် ၁၅ မံးနံး အဆၢကတိ၀် နှၢ်ဟူဝဲဒဉ်ကျိသိဉ် အဃိ ဖဲလဲၤဃံမံသမိးဝဲ အဆၢကတိ၀်နှဉ် လၢအယံးဝဲဒီး သုးကလၢၤ (၁၂၀၀) မံထၢဉ်ဃဉ်ဃဉ်အံၤ ထံဉ်ဝဲလၢ လိ၀်ကဝိၤကမျၢ် ၂ ဂၤ သံဝဲဒဉ်ဒီး ကျိဖိအဂ့ၢ်နှဉ် စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

လၢနှဉ်အမဲာ်ညါ ကမျၢ် ၂ ဂၤ အံၤ အိဉ်ဝဲဒဉ်လၢ လၢၢ်ဒိဉ်ကိ၀်ဆဉ်, တီၤဂူးတါ ကဝိၤဒ္ အူတ၀်(၅၄)နံဉ် ဒီး အူထိစိ(၄၂)နံဉ်ဒီး ပှၤ ၂ ဂၤ အံၤ မှၢ်ဝဲဒဉ် KNU သုးက့(၅) ကမျၢ်သုးရူဉ်(၁)ကရူ် ခးသံဝဲဒဉ် အဂ့ၢ်ဒီး ဟံးဆူဉ်နှဉ်ဝဲစ့ လၢပှၤသံခဂၤအအိဉ် စ့ၢ်ကီးအဂ့ၢ်နှဉ် ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ်တ၀်ကစိဉ်အပူၤ ဟ်ဖျါဝဲနှဉ်လိၤ.

ဘဉ်ဆဉ် ဒ် KNU တကပၤထုးထိဉ်ဟ်ဖျါဝဲအသိး ဖဲမဟါ ၁၉ သိ ဂီၤခိ ၇ နဉ်ရံဉ်အဆၢကတိ၀်နှဉ် KNU သုးက့(၃)ဒီး သုးက့(၅)အဘၢဉ်စၢၤ ဖဲကစ၀် တကွံတ၀်လိ၀် အကပိၤကပၤနှဉ် ခီဖျိလၢပယီၤသုးခးလီၤကျိအဃိ အူတ၀်(၅၇)နံဉ် ဒီး ကွံဉ်ဖိ(၄၂)နံဉ် ကမျၢ်ခံဂၤဘဉ်သံဝဲဒဉ်လိၤအဂ့ၢ်နှဉ် ဟ်ဖျါဝဲနှဉ်လိၤ.

KNU သုးက့(၅)ဟ့ကတိၤတ၀်ပၢ ပဒိဉ်မါမါ စံးဝဲလၢ "ယအဲဉ်ဒီး တဲနှဉ် သုးက့(၅)အံၤ ဒ်ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ် ထုးထိဉ်ဟ်ဖျါဝဲအသိးနှဉ် ကမျၢ်သုး သုးရူဉ်(၁)နှဉ် တအိဉ်ဘဉ်. တ၀်အံၤမှၢ်အလံဉ်အိဉ်လိအိဉ် ဝဲလီၤနှဉ်ဖျါဝဲလီၤ. ပသုးရူဉ် ဒ်အံၤ တအိဉ်နီ တဘျီဘဉ်" အဂ့ၢ်နှဉ် စံးဘဉ်ခွဉ်အဲးစံဉ်နှဉ်လိၤ.

လၢနှဉ်အမဲာ်ညါ တ၀်လိ၀် လၢ ကမျၢ်ခံဂၤသံအလိ၀်နှဉ် အိဉ်ဝဲဒဉ် ထဲ ပယီၤသုးကလၢၤတဖဉ်အဂ့ၢ်ဒီး ပယီၤသုး ခိဉ်ချသုးရူဉ်(ခမရ–၅၇) အံၤ ဖဲလါယနူးအါရံး ၁၆ သိအနံၤ နှဉ် ဟှဉ်ပလိ၀်သဝီဖိတဖဉ်လၢတ ဘဉ်ဟး ထိဉ်သဝီချၢဘဉ်. မှၢ်ထံဉ်နှဉ်ဝဲသဝီဖိဟးထိဉ် လၢသဝီချၢအါနှဉ်အကဲး(၅၀)နှဉ် ဒ်အဝဲသှဉ် တ၀်ဘံဉ်တ၀်ဘၢအဂိ၀် ကခးဝဲဒဉ် လၢ ကျိလီၤနှဉ် ကိးဟှဉ်ပလိ၀် စံး ဘဉ်ဝဲ မှၢ်သဲဉ်သဝီပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါ စီးစ့ခွၢ်သိ. စီးခုၤသါမူ. စီးဂုၤနှဉ်မူ ဒီး စီးဖါနှဉ် သှဉ်တဖဉ်အဂ့ၢ်နှဉ် KNU တ၀်ဘိးဘဉ်ရၤလီၤဝဲၤကျိၤ သုးမှၢ်ဒိဉ်တကပၤထုးထိဉ်ဟ်ဖျါဝဲလၢ မှၢ်ဝဲဒဉ် KNLA တကပၤခးဝဲဒဉ်လီၤဒီး မှမှၢ်လၢ KNLA ထုးထိဉ်ဟ်ဖျါဝဲအသိးနှဉ် ခီဖျိ လၢပယီၤသုး ဟးခးနှါစီၤကျိဖးဒိဉ် အယိ ဖိသဉ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဝဲဒဉ်နှဉ် လိၤ.

လၢနှဉ်အမဲာ်ညါ KPSN လံာ်တ၀်ဟ်ဖျါအပူၤဟ်ဖျါဝဲလၢ လိ၀်ကဝိၤ သဝီဖိတဖဉ် ဒ်သိးကကှၤ ကဒါလၢနိ၀်ကစ၀်အလိ၀်အကျဲ ကနှ့်အဂိ၀် သုးမှၢ်ဒိဉ်အံၤကဘဉ်ထုးကွံာ် အသုးကလၢၤတဖဉ်ဒီး က ဘဉ်ပတုာ် ကွံာ်တ၀်ထိဉ်ခုးဝဲ က လုာ်ဒွဉ်တဖဉ်ဒီး တ၀်မှာ်တ၀်ခုဉ် ဟ်ဖွိဉ်ကျိဉ်စုတ၀်ဆိဉ် ထွဲမၤစၢၤ ကရူ်ဃုာ်ဒီး ထံဝုၤကိ၀် ကဟှမၤစၢၤ တ၀်ဖိတဖဉ်လၢအမၤ စၢၤဝဲဒဉ် ကိ၀် ပယီၤတ၀်မှာ်တ၀်ခုဉ် တ၀်မၤအကျဲ တဖဉ်အံၤစ့ၢ်ကီး အလိ၀်အိဉ်လၢ ကဘဉ်ပတုာ်ကွံာ်တ၀်ဆိဉ် ထွဲမၤ စၢၤတဖဉ်အဂ့ၢ်နှဉ် KPSN စံး ဝဲနှဉ် လိၤ.

စးထိဉ်ဖဲအပူၤကွံာ် လါဒံဉ်စ့ ဘၢဉ်ထိဉ်သိနှဉ် KNU-ကညီဒိ ကလုာ်စၢဖိုဉ်ကရၢ သုးက့(၅) ဟိဉ်ကဝိၤ, မှၢ်တြိ၀်(ဖဉ်ပူဉ်)ကိ၀် ရူဉ်, ဒွဉ်လိကိ၀်ဆဉ်, မဲခွိၤဟိဉ် ကဝိၤ အပူၤနှဉ် ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ် ဒီး KNLA တဖဉ်အဘၢဉ်စၢၤ တ၀်ဒုး စးထိဉ် ကဲထိဉ်ဝဲဒဉ်ဒီး လိ၀်ကဝိၤ သဝီဖိ လၢအကထိဘဉ်စံဉ်မှဲ့ ဟးဖျိးဝဲဒဉ်နှဉ်လိၤ.

ဒ်နှဉ်အသိး KNU သုးက့(၃) ဟိဉ်ကဝိၤ, ချၤဉ်လွံ၀်ထူဉ်ကိ၀်ရူဉ်ဒီး သုးက့(၁)ဟိဉ်ကဝိၤ, ဒူသထူဉ် ကိ၀်ရူဉ်တဖဉ် အပူၤစ့ၢ်ကီး ခီဖျိ လၢတ၀်ဒးလိာ်သးကဲထိဉ်ဝဲဒဉ်အ ဃိ လိ၀်ကဝိၤ ဖိလၢအကထိဘဉ် စံဉ်မှဲ့ဟးဖျိးဝဲဒဉ်ဒီး တ၀်သိဉ်လိ ကွီတဖဉ်စ့ၢ်ကီး တ၀်ဘဉ်ကးတံ၀် ဃာ်တစိၢ်တလိၢ် အိဉ်ဝဲအဂ့ၢ်နှဉ် လိ၀်ကဝိၤဖိတဖဉ် စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

ဒ်သိးတ၀်ကမၤဖျါထိဉ် NCA လံာ်ဃဲးဃာ်လၢလၢပွဲၤပွဲၤအဂီၤ်ဘံလှ လီၤ်ကဝီၤဖိ ခံကထိဃဉ်ဃဉ်ပာ်ဖျါထိဉ်တ၀်ဘဉ်သး

လါယနူးအါရံး ၂၅ သိ, ၂၀၂၁ နံ့ဉ်. ခွၢ်အံးစံဉ်

ဒ်သိး တ၀်ကဟံးထိဉ်ဖိဉ်ထိဉ် မၤဖျါထိဉ်ထံကိၢ်ဒိဘှဉ် တ၀်ပတှာ် တ၀်ခး-NCA အပူၤ တ၀်သိဉ်တ၀် သိတဖှဉ်အဂီၤ် ဖဲမဟါ လါယူနူး အါရံး ၂၄ သိ ဂီၤခိအဆၢကတိၢ်နှဉ် ဒူသထူဉ်ကိၢ်ရှဉ်, ဘံလှကိၢ်ဆဉ် အပူၤ လီၤ်ကဝီၤဖိ ခံကထိ ဃဉ် ဃဉ်မၤဝဲ တ၀်ပာ်ဖျါထိဉ်တ၀်ဘဉ် သးတခါနှဉ်လီၤ.

ကညီ ဒိကလုာ်စၢဖြိဉ်ကရၢ-KNU ဟိဉ်ကဝီၤတဖှဉ်အပူၤ တကိၢ်ခါ တ၀်အိဉ်သးလၢ အကဲထိဉ်သး တဖှဉ်အံၤ ထံကိၢ်ဒိဘှဉ်တ၀်ပတှာ် တ၀်ခး-NCA တ၀်သိဉ်တ၀်သိ လၢ ခံခိခံကပၤ ဆဲးလီၤဝဲတဖှဉ် တ၀်လုာ်သူဉ်ခိပတာ်ဟဲအိဉ်ထိဉ်ဒိး လီၤ်ကဝီၤကျၢ်တဖှဉ် တ၀်ဘဉ်ယိဉ် ဘဉ်ဘှိ ဟဲ အါထိဉ်ဝဲအဃိ ဘဉ်ပာ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ်သးလီၤအဂှၤ်နှဉ် ပှၤလၢ အတိခိဉ်ရိဉ်မဲ တ၀်တဖှဉ် စံးဘဉ်ခွဉ် အဲးစံဉ်နှဉ်လီၤ.

ပှၤလၢအတိခိဉ်ရိဉ်မဲ ပာ်ဃုာ်လၢ တ၀်ပာ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ်သးအကျါတဂၤ စီးထူထူလှ စံးဝဲလၢ "ပဒိဉ်အံၤ ဆဲးလီၤဝဲဒဉ် NCA လံာ်ဃဲးဃာ်ဒိး KNU အံၤဘာ်ဆဉ် ပဒိဉ်သုးအံၤ ဆဲးသူဒံးဒဉ်သုးဒီၤ စိရိုးသန္ဓဒိး တလူဟိ်ဖမၤထွဲဝဲ တ၀် သဝိအပူၤ တ၀်ပာ်ထိဉ်ဝဲဒဉ် စီးဘး အူကွံ့တ၀်ဂီၤစိးပျၢအံၤ ခိဖျိလၢ လိ်ၤ်ကဝီၤ ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖှဉ်ဟှဉ်ဝဲ တ၀်ဆိဉ်သန်းအဃိ ဖဲအပူၤကွံာ်လါယနူးအါရံး ၃ သိ ဟါဒိအဆၢ ကတိၢ်နှဉ် ဘဉ်တ၀်ထုးလီၤကွံာ်အီၤ နှဉ်လီၤ.

တ၀်မၤဝဲတ၀်အိဉ်ဖြိဉ်လၢ ဘျိ ဝဲ အံၤအပူၤ ကညီထံရူၢ်ကိၢ်သဲးပဉ်တဲဉ်တဖှဉ်, ကညီထံရူၢ်ကိၢ်သဲး ဟှဉ်တဲဉ် လၢအဂၤတဖှဉ်, အှဉ်ယဉ် ဝတဲဉ် ကညီသးစ၀်တဖှဉ်, ပှၤဂ့ၢ်ဝိ ကရူၢ်ကရၢတဖှဉ်, လံာ်လံာ် တ၀် ဆဲးတ၀်လၢ ကမံးတံာ်ဖိတဖှဉ်, ကညီပိၢ်ရိဖိတဖှဉ် ဟှဉ်ဃုာ်ဟဲထိဉ် တၢဉ်ပိဉ်တဲ သကိးဝဲအဂှၤ်နှဉ် သှဉ်ညါဘဉ်နှဉ်လီၤ.

တ၀်အိဉ်ဖြိဉ်ဘျိဝဲအံၤ ဒ်သိးတ၀် ကကူၤဟ်ထိဉ်ကဒါ စီးဘးအူကွံ့ တ၀်ဂီၤစိးပျၢကန့်အဂီၤ် မှၢ်တ၀်ကိး ပတြိာ်ဆိဝဲတ၀်အိဉ်ဖြိဉ်ဒိး တၢဉ်ပိဉ် တဲသကိးဝဲနှဉ်လီၤ. တ၀်အိဉ်ဖြိဉ်လၢ ခံတဘျိတ၀်တၢဉ်ပိဉ် တဲသကိးမှၢ် ဝံၤမး ဘဉ်ထွဲဒိးတ၀်ကဒုးအိဉ်ထိဉ် ကမံးတံာ်တ၀်ဂ့ၢ်ဒိး တ၀်ဖံးတ၀်မၤ အကျဲ လၢကဘဉ်ဟံးထိဉ်ဖိဉ်ထိဉ် ဝဲတဖှဉ် ဒိးတ၀်ဖံးတ၀်မၤမူဒါတဖှဉ် အံၤ ကဆၢတဲာ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်ဝဲလီၤ အဂှၤ်နှဉ် သှဉ်ညါဘဉ်နှဉ်လီၤ.

ဒ်သိးကဘျိရဲသုးတ၀်သဘံဉ်သဘှဉ်တဖှဉ်လၢအဆိအချုအဂီၤ်တ၀်ကရၢ ကရိ(၁၀၀) ဘျိဉ်ဆုၢထိဉ်လံာ်ဆူကိၢ်ခိဉ်ဒီးပှၤဟှဉ်ကူဉ်တ၀်ဖိအအိဉ်

လါယနူးအါရံး ၂၁ သိ, ၂၀၂၁ နံ့ဉ်. နါဝှဖြိစဉ်

KNU- ကညီ ဒိကလုာ်စၢဖြိဉ်ကရၢ ဟိဉ်ကဝီၤအပူၤ ကညီဒိကလုာ် တ၀်ထူဉ်ဖျဲးသုးမှၢ်ဒိဉ်-KNLA ဒီး ကိၢ်ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ်တဖှဉ်အ ဘာ်စၢၤ ဘဉ်ထွဲဒီး တ၀်ဒုးဆဲး ကဲထိဉ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်တ၀်ဂ့ၢ်အံၤ ဒ်သိး က ဘျိရဲဝဲ လၢအဆိအချုအဂီၤ် ဖဲလါယနူးအါရံး ၂၀ သိအနံၤ် ကမျၢ် တ၀်ကရၢကရိ ၁၀၀ ဘျိဉ် ဆုၢထိဉ် လံာ်တဘဉ်ဆူ ထံကိၢ်ကိၢ်ခိဉ် အူဝ မှဉ် ဒီး ပှၤဟှဉ်ကူဉ်တ၀်ဖိ ဒိဉ်အိဉ် ဆါဆူးကွံဉ်အအိဉ် အဂှၤ်နှဉ် သှဉ် ညါဘဉ် နှဉ်လီၤ.

ခိဖျိ လၢတ၀်ဒုးဆဲးကဲထိဉ်ဝဲ တဘိယျာ်ဃိအဃိ ဖာ်ပျာ်ကိၢ်ရှဉ်, ဒူသထူဉ်ကိၢ်ရှဉ် ဒီး ချာဉ်လွံာ်ထူဉ် ကိၢ်ရှဉ်တဖှဉ်အပူၤ လီၤ်ကဝီၤထံဖိ ကိၢ်ဖိကမျၢ် ၄,၀၀၀ ဃဉ်ဃဉ် ဘဉ်ပာ်တ၀်ကွံာ် အတ၀်အိဉ်တ၀်ဆီး အလိၢ်အကျဲဒီး ဘဉ်လဲးဃ့်အိဉ်ရူ သူဉ်လၢတ၀်လိၢ်အဂၤတဖှဉ်အံၤ အ ဖိခိဉ် ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘှိတ၀်လၢအဝဲ သှဉ်အဂိၤ်အဃိ ဒ်သိး တ၀်ကဘျိ ရဲဝဲ လၢအဆိအချုအဂီၤ် ကမျၢ် တ၀်ကရၢကရိ ၁၆၅ ခွဉ် ဘဉ်ဆုၢ ထိဉ်ဝဲ လံာ်ဒ်အံၤန္ဉာ်လီၤ.

တ၀်ခးလိာ်သး ကဲထိဉ်အဂှၤ် အကျိၤန္ဉာ် ခိဖျိလၢထံရူၢ်ကိၢ်သဲး တ၀်ဂ့ၢ်ကိအဃိ တ၀်သဘံဉ်သဘှဉ် ကဲထိဉ်တဖှဉ်အံၤ ဆၢမ့ၢ်လၢ် လၢ ထံကိၢ်ပဒိဉ်အံၤ ကဘျိရဲဟံးထိဉ် ဖိဉ်ထိဉ်ဝဲအဂိၤ် ကလှာ်ဘူဉ်လိၢ်ကဝီၤ ကမျၢ်တ၀် ကရၢကရိတဖှဉ်ဟိဖှိဉ် ထိဉ်သးဒီး ဘဉ်ဆုၢထိဉ်ဝဲလံာ် ဒ် အံၤလီၤအဂှၤ်နှဉ် ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢ နိၢ်ဆၢဆၢ စံးဝဲနှဉ်လီၤ.

"လၢကလုာ်ဘူဉ် ဟိဉ်ကဝီၤအပူၤ တ၀်ဒုးမ့ၢ် စးထိဉ်ကဲထိဉ်နှဉ် ပထံဉ်ဘဉ် လၢပယီၤသုးတကပၤ စးထိဉ်မၤကမ့ာ်တ၀်လိၤမိၤ. တ၀်အံၤ အဖိခိဉ် ကိၢ်ပယီၤသုးမှၢ်ဒိဉ်တကပၤ တတဲတ၀် နိတမံၤဘဉ်. မၤဝဲသုး တ၀်ဟူးတ၀်ဂဲၤ, မၤအါထိဉ်ဝဲ ပှၤနိဉ်ဂံၢ်, ဆုၢထိဉ်ဝဲတ၀်အိဉ်တ၀်အိ, တ၀်သူဉ်တဖှဉ်အံၤန္ဉာ် ကမျၢ် လၢ အအိဉ် လၢကလုာ်ဘူဉ်ဟိဉ်ကဝီၤ အပူၤတဖှဉ် တအဲဉ်ဒိးဝဲ ဒဉ်က လုာ်ဘူဉ်ဖိဉ်စုကဝဲဖိတဖှဉ် စှၢ်ကီး သူဉ်ညါဝဲလီၤ. ဘဉ်ဆဉ် ပဒိဉ်တကပၤ တတဲတ၀် နိတမံၤဘဉ်. ကဟံးမူဒါတအိဉ်ဘဉ်. တ၀်အယိန္ဉာ် ပဝဲသူဉ်တဖှဉ်ပအိဉ် ဆၢထၢဉ်လၢ ကမျၢ်အအိဉ်တကပၤလိၤဒိး ပဃုထိဉ်ဝဲဒဉ်လီၤ." အဂှၤ်နှဉ် နိဉ်ဆၢဆၢ စံးဘဉ်ခွဉ်အဲးစံဉ်နှဉ်လီၤ.

လၢန္ဉာ်အဝဲညါ ကိၢ်ပယီၤသုး မှၢ်ဒိဉ်အံၤ ကွၢ်ကဟ်ကွံာ်ဝဲဒဉ် ထံကိၢ်ဒိဘှဉ် တ၀်ပတှာ်တ၀်ခး(NCA) တ၀်သိဉ်တ၀်သိတဖှဉ်ဒိး လၢ KNU တ၀်ဟ်ပနိဉ် ဟိဉ်ကဝီၤတဖှဉ်အပူၤ မၤအါထိဉ်ဝဲ သုးဂ်ၢ်ဘါဒိးဟူးဂဲၤဝဲ အဃိ ပယီၤသုးဒီး KNU တဖှဉ် အဘၢဉ်စၢၤ သုးတ၀်ဖှဉ်ဆၢဟဲအိဉ် ထိဉ်ဝဲဒီး ခိဖျိလၢ တ၀်ခးလိာ်သး ကဲထိဉ်အဃိ လိၢ်ကဝီၤထံဖိကိၢ်ဖိ ကမျၢ်တဖှဉ်ဘဉ်စံဉ်မှဲဟးဖျိး အ မဲာ်ညါ လိၢ်ကဝီၤကမျၢ်တဖှဉ် ဘဉ် ဒိဘဉ်ထံးဒီး ဘဉ်သံဘဉ်ပှၢ်ဟဲအိဉ် ထိဉ်ဝဲအဃိ ဒ်သိးကမၤဖျါထိဉ် တ၀်ထဲသိးတုၤသိးအဂိၤ်ဒီး လၢခံ လၢလာ်သုးတဟဲအိဉ်ထိဉ်လၢၤ တဂ့ၢ်အဂိၤ် ကဟှာ်ဝဲတ၀်အှာ်ဂ်ိၤသးအဂိၤ် ဆိဉ်တန္ဓထိဉ်ဝဲလၢလံာ်ဆုၢ ထိဉ်အပူၤန္ဉာ်လီၤ.

ကလုာ်ဘူဉ်ဟိဉ်ကဝီၤတဖှဉ် အပူၤ ဖိဉ်စုကဝဲတ၀်သဘံဉ်သဘှဉ်တ ဖှဉ် ကဲထိဉ်သးအဂှၤ်အကျိၤအံၤ မှၢ် ဝဲဒဉ် ထံရူၢ်ကိၢ်သဲးတ၀်ဂ့ၢ်ကိအဃိ ကြၢးလၢကဘဉ်ဘျါရဲဝဲ လၢထံရူၢ် ကိၢ်သဲးအကျိၤအကျဲအသိးလီၤ. ဒီး တ၀်မၤဝဲတ၀်ထိဉ်ဒုးဒီး မၤအါထိဉ် နိဉ်ဂံၢ်ဟံးနှၢ်လိၢ်ကျဲတဖှဉ်အံၤ က ပတှာ်ကွံာ်ဝဲဒီး ဒ်သိးကဟံးထိဉ် ဖိဉ် ထိဉ်ဘျါရဲဝဲ လၢအဆိအချုအဂိၤ် ကမျၢ်တ၀်ကရၢကရိတဖှဉ် ဆဲး လီးစုမှၢ်ကျၢ်ဃ့ထိဉ်ဝဲနှဉ်လီၤ.

▶ ကဘျုးပၤ(၁) "ဘ့လ့လီၢ်ကဝီဖိ" တ၀်ဖိဝ်ထွဲ

တ၀်ဘဉ်ယိဉ် ဘဉ်ဘှိသု တအိဉ်တ ဂ့ၤအဂိၤ် ခံခိခံကပၤ ခိဉ်နှၢ်လၢ တ၀် ဖိခိဉ်တဖှဉ် ကဘျိရဲ ထိဉ်ဃူထိဉ် ဖီးဝဲဒီး ဝံၤဘျိ ပလိဉ်ဘဉ်ဝဲဒဉ် တ၀်မှာ်တ၀်ခူဉ်အဃိ ဘဉ်ပာ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ်သးဒ်အံၤလီၤ" အဂှၤ်နှဉ် စံးဝဲနှဉ်လီၤ.

တ၀်ပာ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ်သး လၢ ဘျိဝဲအံၤန္ဉာ် KNU- ကညီဒိ ကလုာ်စၢဖြိဉ်ကရၢ ဘံလှကိၢ်ဆဉ် အပူၤ ယီၤကျါဝိကရူၢ် သဝိ ၄ ဖျာဉ်, ထံဖးဒိဉ်ထုဉ်သဝိကရူၢ် သဝိ ၆ ဖျာဉ်, ဃိဖိယျ်ါ သဝိကရူၢ် သဝိ ၂ ဖျာဉ်, သဝိပာ်ဖြိဉ်ခဲလၢာ် ၁၂ ဖျာဉ် လိၢ်ကဝီၤဖိ ၁,၄၀၀ ဘျိဉ် ဟိဃုာ် ဝဲအဂှၤ်နှဉ် သှဉ်ညါဘဉ်လၢ ပှၤတိ ခိဉ်ရိဉ် မဲတ၀်ဖိတဖှဉ်အအိဉ်နှဉ် လီၤ.

လၢတ၀်ပာ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ် သးအပူၤ လိၢ်ကဝီၤကမျၢ်တဖှဉ် ကိးသတြိဃ့ထိဉ်ဝဲတ၀်ဂ့ၢ် ၆ ထံဉ် လၢအမှၢ် တ၀်ကမၤဖျါထိဉ် ထံကိၢ်

ဒဘှဉ်တ၀် ပတှာ်တ၀်ခးလံာ်ဃဲး ဃာ် အတ၀်အါဉ်လီၤအီလီၤတဖှဉ်, တ၀်ကလူၤ ပိာ်မၤထွဲတ၀်ပတှာ် တ၀်ခး အတ၀်သိဉ် တ၀်သိတဖှဉ်, ပတလိဉ်ဘဉ်လိၢ်က ဝိၤပူးစုကဝဲ တ၀်သဘံဉ်သဘှဉ်ဘဉ်, ပတလိဉ် ဘဉ်သုးကလၢၤတဖှဉ်က ဆီလီၤ သး လၢ ဒူသဝိပူးဘဉ်, ပဒိဉ် က ဟံးမူဒါ ဒီးဘှါရှဲကွံာ် တ၀်ဂ့ၢ်ကီ လၢအကဲထိဉ်သး လၢတ၀်ဖိလာ် တဖှဉ်ဒီး ထံရူၢ်ကိၢ်သဲးတ၀်ဂ့ၢ်ကိန္ဉာ် တ၀်ကဘဉ်ဃဲဉ်လီးဘှါရှဲအီၤ လၢ ထံရူၢ်ကိၢ်သဲးအကျဲ သှဉ်တဖှဉ်နှဉ် လီၤ.

ဖဲအပူၤကွံာ် လါဒိဉ်စ့ဘၢဉ် ၂၂ သိအနံၤ်နှဉ် KNLA သုးက့(၁)ဟိဉ် ကဝီၤ ပယီၤသုးကလၢၤတခါလၢ အဆီလိၤ်သးဖဲယီၤကျါသဝိ သိခါ ဖွဉ်ကရၢ်အပူၤအံၤ KNDO သုးရူဉ် ခိဉ်တဂၤ ဟှဉ်ဒုးသှဉ်ညါဝဲ ဒ်သိး ကထုးကွံာ်သုးကလၢၤ ဖဲလါဒိဉ်စ့ ဘၢဉ် လၢာ်ကဲထိဉ်သးဝံၤအလိၢ်ခံ ဖဲလါယနူးအါရံး ၂ သိအနံၤ်နှဉ် ခံခိခံ ကပၤတၢ်ခးလိာ်သးကဲထိဉ် ဝဲတဆံး တက့ာ်အဂှၤ်နှဉ် လိၢ်ကဝီၤ ဖိတဖှဉ် စံးဝဲနှဉ်လီၤ.

ခိဖျိ လၢတ၀်အိဉ်သးတဖှဉ်အံၤ အဃိ တ၀်ကးတံာ်ဝဲတ၀်လဲးထိဉ် က့ၤလီၤတဖှဉ်အိဉ်ဝဲအသိး ခိဖျိလၢ တ၀်ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘှိ တ၀်ပျံၤတ၀်ဖုး တဖှဉ်အဃိ လၢမ့ၢ်နၤခိနှဉ်မဲ လၢ ဟံဉ် တဘျဉ်ဘဉ်ဒီး ဘဉ်လဲးဃ့်အိဉ် ခူသူဉ် လၢပှာ်ပူးတ၀်အိဉ်သးတဖှဉ် ဟဲ ကဲထိဉ်ဝဲလီၤအဂှၤ်နှဉ် လိၢ်က ဝိၤဖိ တဖှဉ်စံးဝဲအသိး သှဉ်ညါဘဉ် နှဉ်လီၤ.

ဖဲအပူၤကွံာ် လါယနူးအါရံး ၂၄ သိအနံၤ်စ့ၢ်ကီး ဘံလှကိၢ်ဆဉ် အပူၤ တၢအုးခံသဝိဃုာ်ဒီး သဝိ ဟ်ဖြိဉ်ခဲလၢာ် အဖျာဉ် ၂၀ ဘျိဉ်, လိၢ်ကဝီၤကမျၢ် ဟ်ဖြိဉ်ခဲလၢာ် ခံ ကထိဘျိဉ် မဲဝဲတ၀်ဟ်ဖျါထိဉ်တ၀် ဘဉ်သး ဒ်အံၤစ့ၢ်ကီးအိဉ်ဝဲ နှဉ် လီၤ.

▶ ကဘျုးပၤ(၁) "စီးဘးအူကွံတ၀်ဂီၤစိးပျၢ" တ၀်ဖိဝ်ထွဲ

တ၀်ကတိၤ "မီဉ်" အခီပညီမ့၀်ဝဲတ၀်တမံၤလ၀်လ၀် လၢနမၤအီၤလၢအလၢဝ်နဂ်ၢ်နဘါ, နတ၀်ကူဉ်တ၀်ဆးဒီး နတ၀်ဆိကမိဉ် ဆိကမး ခဲလၢဝ်အပူၤန္ဉ်လီၤ. လၢတ၀်နှဉ်အယိ တ၀်ကတိၤ "သမိဉ်နှ၀်တ၀်သဘျ" အခီပညီမ့၀်ဝဲတ၀်လၢဝ်ဘူဉ်လၢဝ်စ့ၤလၢတ၀်ကန့၀်ဘဉ်တ၀် ထူဉ်ဖျဲးအဂိၢ်နှဉ်လီၤ. နမ့၀်ပဝ်လီၤ နသး နှိၢ်နှိၢ် ဒ်သိး နတ၀်ဖံးတ၀်မၤ ကဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ် ဒီးနကဒိးနှ၀်ဘဉ် တ၀်မံၤလၢသဉ်ကပီၤ လၢ နသးသမူဒိကတိၢ်ညါ လၢ အဘဉ်ဃးဒီးနှိၢ်ခိအဂံၢ်အဘါမ့၀်ဂ့ၤ. တ၀်ကူဉ်ဘဉ် ကူဉ်သ့မ့၀်ဂ့ၤန္ဉ် နကဘဉ်ဂဲၤလိ်ဝ်အီၤသပုၢ်ပ့၀် ဒီးကလၢဝ်နတ၀်ဆၢကတိၢ်ဖးယံဝ်ညါန္ဉ်လီၤ. တချုးလၢ နကဒိးနှ၀်ဘဉ်တ၀် လၢကပီၤဒံးဘဉ်နှဉ် နကထံဉ်ဘဉ် သဂၢ်ဒီး တ၀်လၢအတၤ်တ၀်ဒီးနၤခီဖျိတ၀်ကိတ၀်ခဲ, တ၀်ကိ၀်တ၀်ဂီၤ.တ၀်သူဉ်လီၤဘုံးသးလီၤဘါ, တ၀်သူဉ်လီၤကတုၤသးလီၤကဒါအါကလုဉ်လၢၤနပဒုဉ်ဟးဆဲးအီၤ တသ့ဘဉ်နှဉ်လီၤ.

သမိဉ်နှ၀်တ၀်သဘျ

စီၤကိ၀်ဖျိစ့ (တိနိ၀်ဖိ)

တ၀်လၢအတၤ်တ၀်ဒီးနတ၀်အိဉ်မူသ့ဉ်တဖဉ် နကဘဉ်သဂၢ်အီၤဃါမနၤန္ဉ်လီၤ. နမ့၀်ပဒ္ဉ်ဟးဆဲးဘဉ်ဖုးအီၤန္ဉ် နကလီၤတိ၀်ကွံဉ်လၢနတ၀်ဖံးတ၀်မၤ အပူၤန္ဉ်လီၤ. မ့၀်အဂ့၀်ဒ်လဲဉ်နှဉ် နမ့၀်ပဒ္ဉ်ဟးဆဲးဘဉ်ဖုး တ၀်ဒ်သိးအံၤသ့ဉ်တဖဉ် သၢ ပျၢၤတ၀်လၢနကဘဉ်သ့ဉ်ညါ, တ၀်လၢနကဘဉ်လဲၤခီဖျိအီၤ, ထံဉ်ဘဉ်အီၤ, ကွ၀်ဆၢဉ်မဲဉ်အီၤန္ဉ်နတသ့ဉ်ညါဘဉ်အဂ့၀်အဂိၤ်အိဉ်ဒ်လဲဉ်. မၤအသးဒ်လဲဉ် နကခိးတြိဆၢကူၤအီၤအဂိၢ် တ၀်ကူဉ်တ၀်ဆးဒီး တ၀်သ့ဉ်ညါဆိပဉ်စၢၤ တ၀်အစၢတအိဉ်ဒံး လၢနဂိၢ်ဘဉ်အယိန္ဉ်လီၤ. ဒ်သိးတ၀်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤနခီဉ်ကန့ၢ်, မၤနၤၤကွံဉ်ကသ့အဂိၢ်တ၀်လိဉ်ဘဉ်အဆိကတ၀်တမံၤ မ့၀်ဝဲ နဘဉ်မၤပူၤဖျဲး နသးလၢလၢပွဲၤပွဲၤ လၢကယဲ၀်မ့်တ၀်လၢကမၤဟးဂီၤ, မၤလီၤပွိ၀်ကွံဉ် နတ၀်ဆၢန့ၢ်ကယဉ် နှ်, သးအတ၀်တဂုဉ်ကျဲးစၢး, ဒီးတ၀်လၢအကြိမၤတံဉ်တဉ်နတ၀်အိဉ်မူ အတ၀်ဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်ဆူညါအကျဲသ့ဉ်တဖဉ် နှဉ်လီၤ.

နမ့်မၤပူၤဖျဲးနသးဒီးတ၀်နိးတ၀်ဘျုး, တ၀်ကိတ၀်ခဲ ဃုဉ်ဒီးတ၀်ထုးဃၢသ့ဉ်တဖဉ်လၢအဘဉ်ဃးဒီးဟိဉ်ခိဉ် တ၀်အိဉ် ယၢၤကီးမံၤဒဲးနှဉ် နကထံဉ်နှ၀်ကျဲအပျိတဘိ လၢနကလဲၤတုၤဆူနတ၀်မၤနၤဖိတၢဉ်နှဉ်လီၤ. ပုၤယှ်ၢ် တ၀်ဖိတဂၤမ့၀်အိဉ် ဒီးသးအတ၀်ဆၢန့ၢ် ကယဉ် နှ်တ၀်လၢကမၤန့်မၤနၤတ၀်ဘဉ်ဆဉ်သန်ဂ့အဝဲမ့၀်တမၤလ့ၤ မၤလိ (ကွီးလိ) အသးဂ့ၤဂ့ၤ, မ့၀်တအိဉ် ကတဲၤကတီၤအသးလၢကခီဉ်ဆၢတ၀်တၤသ့ဉ်တဖဉ် ဘဉ်နှဉ်လ့ၤတကွၤမၤနၤတ၀်တသ့နီတဘျိလၢအတ၀် အိဉ်မူ အပူၤဘဉ်နှဉ်လီၤ.

တ၀်လၢအတြိမၤတဲဉ်တဉ်ပုၤအါဒဲအါဂၤအသးဒ်သိး အသုတမၤနၤၤတ၀်တဂုၤန္ဉ် မ့၀်ဝဲဒဉ် သးလၢအဆၢန့ၢ်ကယဉ်နှ်တ၀်တအိဉ်, တ၀်တအိဉ်ဒီးတ၀်ဆၢသးလၢကမၤနၤၤတ၀်, တဒီဉ်တဲဉ်ကွံဉ် ပျံၤလၢအဘံတ၀်ယဉ်အတ၀်အိဉ်မူနှဉ်လီၤ. ဒီးမ့၀်ပုၤသ့ဉ်တဖဉ်လၢအိဉ်မူဒဉ် အတ၀်အိဉ်မူဖုဖုံညီညီ, လၢတနံၤဘဉ်တနံၤ အဂိ၀်, တအိဉ်ဒီး တ၀်ကူဉ်ထိဉ်ဖးလီၤလၢ တ၀်အိဉ်အိဉ်ကုးအိဉ်ပုံၤလၢ တ၀်အိဉ်မူခါဆူညါအဂိ၀်ဘဉ်. တ၀်အံၤမ့၀် အပ၀်ဖျါထိဉ် ပုၤလၢအတအိဉ်ဒီးတ၀်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢကမၤထူဉ်ဖျဲး အသးလၢ တ၀်နးတ၀်ကျဲးအပူၤဘဉ်နှဉ်လီၤ. ပုၤဒိသိးအံၤ သ့ဉ်တဖဉ်အံၤမ့၀်ပုၤသ့ဉ်တဖဉ်လၢအအိဉ်ဒီးတ၀်နဉ်သံ,ဒ်ပစံးတ၀်အသိးတ၀်ဒုဉ်တ၀်ထု

တ၀်လၢအတၤ်တ၀်ဒီးနတ၀်အိဉ်မူသ့ဉ်တဖဉ် နကဘဉ်သဂၢ်အီၤဃါမနၤန္ဉ်လီၤ. နမ့၀်ပဒ္ဉ်ဟးဆဲးဘဉ်ဖုးအီၤန္ဉ် နကလီၤတိ၀်ကွံဉ်လၢနတ၀်ဖံးတ၀်မၤ အပူၤန္ဉ်လီၤ. မ့၀်အဂ့၀်ဒ်လဲဉ်နှဉ် နမ့၀်ပဒ္ဉ်ဟးဆဲးဘဉ်ဖုး တ၀်ဒ်သိးအံၤသ့ဉ်တဖဉ် သၢ ပျၢၤတ၀်လၢနကဘဉ်သ့ဉ်ညါ, တ၀်လၢနကဘဉ်လဲၤခီဖျိအီၤ, ထံဉ်ဘဉ်အီၤ, ကွ၀်ဆၢဉ်မဲဉ်အီၤန္ဉ်နတသ့ဉ်ညါဘဉ်အဂ့၀်အဂိၤ်အိဉ်ဒ်လဲဉ်. မၤအသးဒ်လဲဉ် နကခိးတြိဆၢကူၤအီၤအဂိၢ် တ၀်ကူဉ်တ၀်ဆးဒီး တ၀်သ့ဉ်ညါဆိပဉ်စၢၤ တ၀်အစၢတအိဉ်ဒံး လၢနဂိၢ်ဘဉ်အယိန္ဉ်လီၤ. ဒ်သိးတ၀်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤနခီဉ်ကန့ၢ်, မၤနၤၤကွံဉ်ကသ့အဂိၢ်တ၀်လိဉ်ဘဉ်အဆိကတ၀်တမံၤ မ့၀်ဝဲ နဘဉ်မၤပူၤဖျဲး နသးလၢလၢပွဲၤပွဲၤ လၢကယဲ၀်မ့်တ၀်လၢကမၤဟးဂီၤ, မၤလီၤပွိ၀်ကွံဉ် နတ၀်ဆၢန့ၢ်ကယဉ် နှ်, သးအတ၀်တဂုဉ်ကျဲးစၢး, ဒီးတ၀်လၢအကြိမၤတံဉ်တဉ်နတ၀်အိဉ်မူ အတ၀်ဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်ဆူညါအကျဲသ့ဉ်တဖဉ် နှဉ်လီၤ.

နမ့်မၤပူၤဖျဲးနသးဒီးတ၀်နိးတ၀်ဘျုး, တ၀်ကိတ၀်ခဲ ဃုဉ်ဒီးတ၀်ထုးဃၢသ့ဉ်တဖဉ်လၢအဘဉ်ဃးဒီးဟိဉ်ခိဉ် တ၀်အိဉ် ယၢၤကီးမံၤဒဲးနှဉ် နကထံဉ်နှ၀်ကျဲအပျိတဘိ လၢနကလဲၤတုၤဆူနတ၀်မၤနၤၤဖိတၢဉ်နှဉ်လီၤ. ပုၤယှ်ၢ် တ၀်ဖိတဂၤမ့၀်အိဉ် ဒီးသးအတ၀်ဆၢန့ၢ် ကယဉ် နှ်တ၀်လၢကမၤန့်မၤနၤၤတ၀်ဘဉ်ဆဉ်သန်ဂ့အဝဲမ့၀်တမၤလ့ၤ မၤလိ (ကွီးလိ) အသးဂ့ၤဂ့ၤ, မ့၀်တအိဉ် သုးမ့၀်ဒဲဉ်တဖဉ် အဘၢဉ်စၢၤ တ၀်ခးလံဉ်သးလၢ အကဲထိဉ်တဖဉ်အံၤဒ်သိးကပတုဉ် ကွံဉ်ဝဲတဘျိဃိ အဂိၢ် KNDP-ကညီ ဒိကလုဉ်ဒံဉ်မိဉ်ကခဲဉ်တုဉ်ပဉ်တံဉ် ဆိဉ်တခူဃ့ထိဉ်ဝဲ သပှ်ပှ်အဂ့၀်နှဉ် ထုးထိဉ်ဘိးဘဉ်ရၤလိ်ဝဲ ဖဲမဟါ (လါယနူးအါရံၤ ၂၁ သိအနံၤ)နှဉ်လီၤ.

KNU-ကညီဒိကလုဉ်စၢဖိုဉ် ကရၢ တ၀်ပၢဟိဉ်ကဝိးအပူၤတဖဉ်လၢ အမ့၀် မ့၀်တြိ၀်ဒီး ချုဉ်လွံ၀်ထူဉ်ကိ၀်ရှဉ်ဟိဉ်ကဝိးတဖဉ်အပူၤ ခီဖျိလၢ တ၀်ဒုးကဲထိဉ်အဃိ ထံဖိကိ၀်ဖိကမျၢ်တဖဉ် ဘဉ်စံဉ်ဘဉ်ဃ့ၢ်လိၤဘဉ်တ၀်ကိ တ၀်ခဲထဲအံၤန္ဉ်ဃုတ၀်အစၢလၢ အဆိအချ, ကပတုဉ်ကွံဉ်တ၀်ဒုးတ၀်ယၤအဂိၢ် ပဆိဉ်တခူထိဉ်ဝဲလီၤ. တ၀်ထိဉ်ဒုးတဖဉ်အံၤတကြား ဘဉ်, တကြားမၤဝဲလၢၤဘဉ်" အဂ့၀်နှဉ် စံးဘဉ်ခွဉ်အဲးစံဉ်နှဉ်လီၤ.

KNLA ဒီး ပဒိဉ်သုးမ့၀်ဒိဉ်အံၤမ့၀်သုးမ့၀်ဒိဉ်တဖဉ်လၢအဆဲး လီၤဃာ်ဝဲ ထံကိ၀်ဒိဘှဉ် တ၀်ပတုဉ် တ၀်ခးလံဉ်ဃံးဃာ်(NCA)အယိ ခံခိ ခံကဟၤလၢာ်(NCA)အလု၀်အလ၀် တဖဉ်အံၤ ဒ်သိးကမဖျါထိဉ် ဟံးထိဉ်ဖိဉ်ထိဉ်အီၤ လၢလၢပွဲၤပွဲၤ လီၤတ၀်လီၤဆဲးအဂိၢ် အဲဉ်ဒိးဆိဉ်တခူထိဉ် စု်ကိးဝဲအဂ့၀်နှဉ် မါအိၤဟ့ံးစိဆဲးစံး ဝဲနှဉ်လီၤ.

စးထိဉ် ဖဲတနံဉ်အံၤထိဉ်သိ အဆၢကတိ၀် မ့၀်တြိ၀် ဒီး ချုဉ်လွံ၀် ထူဉ်ကိ၀်ရှဉ်အပူၤ KNU အသုးမ့၀်ဒိဉ်လၢ အမ့၀် KNLA-ကညီတ၀်ထူဉ်ဖျဲးသုးမ့၀်ဒိဉ်ဒီး ကိ၀်ပယီးသုးမ့၀်ဒိဉ်တဖဉ် အဘၢဉ်စၢၤ ခီဖျိ လၢတ၀်ဒုးကဲထိဉ်ဝဲအယိ လိ၀်ကဝိးကမျၢ် ၄,၀၀၀ ဃဉ်ဃဉ် ဘဉ်ဃ့ၢ်မှဲ ဟးဖျိးဝဲဒဉ်အဂ့၀်နှဉ် သ့ဉ်ညါဘဉ်လီၤ.

စဲးခံ လၢ ပှၤဂုၤပှၤဂၤအလိ၀်ခံတဂုၤ. မ့မ့်တခီ အိဉ်ဒီးတ၀်သးစွံကတုၤလၢနတ၀်မၤဂ့ၤမၤဂၤပှၤလၢအလိဉ်ဘဉ် နတ၀်မၤစၢၤတကွ၀်. တဘဉ်သးဒဲဂ့ၤဒဲဂီၤဒီး မၤဝံၤတ၀်အမံၤဒဲနမူဒါအယိန္ဉ်တဂ့ၤ. ထဲန္ဉ်မးနကဒိးန္ဉ်ဘဉ်နဲ တ၀်သူဉ်မဲသးမုဉ်လၢတ၀်အိဉ်မူတစီၤဒဉ်နၤ နှဉ်လီၤ.

တချုးလၢ နကမၤတ၀်အဒိဉ်အမု်တမံၤမံၤ ဒဲးဘဉ်နှဉ်ခံကွ်ၢ်စီၤကွ်ၢ်အီၤလီၤတံ၀်လီၤဆဲးတကွ်ၢ်,ခံကွ်ၢ်စီၤကွ်ၢ်အီၤ လ့ၤတုၢ်လ့ၤတီၤ, အထံးအခံအိဉ်ဒ်လဲဉ်, ဒ်သိးအသူအသဉ် ကအိဉ်ဖျိထိဉ်ဖျိဖျိဖျါအဂိၢ်နှဉ်တကွ်ၢ်.အဝဲအံၤမ့၀်ကျဲကူဉ်ခူသူဉ်အဂ့ၤကတၢ်တဘိလၢ ကတြိဆၢမၤဘံဉ်မၤဘၢကၡ့ၤ နတ၀်အိဉ်မူအကျဲဖိၤ ကပူၤဖိၤအဂိၢ်နှဉ်လီၤ. ဖဲပုၤတဂၤ ထူးထိဉ်တီၤထိဉ် အခါနှဉ်ပုၤအိဉ်ဝဲအါဒံးအါဂၤလၢဘဉ်အိဉ်လၢတ၀်သ့ဉ် ဝံၤလီၤဒိအကျါနှဉ် သ့ဉ်နီဉ်ထိဉ် တကွ်ၢ်. တ၀်အိဉ်မူ ဒ်ပမုံၤပပ၀်စံးစဲ "ဂ့ၤဘုဉ်ခိဉ်ကဆုဉ်ဘုဉ်လဉ်" အံၤလီၤဂဉ် ဒ်ထိဉ်ပှဉ်လၢဆဲးကရဉ်တကါတြၢ်ထိဉ်အမဲ်ကိအသိးနှဉ်လီၤ. မ့၀်တ၀်ဂ့ၤ လၢပှၤ. အါဂၤအမဲဉ်ညါဘဉ်ဆဉ် ပှၤအလိ၀်ခံတခီကဲထိဉ် တ၀်အိဉ်ဖျါလၢခိဒ် "တ၀်ဖိညီၤ သါတအီဉ်ဒဲ, အထးခိဉ်စဲလၢဒံးချဲ" အသိးနှဉ်လီၤ.

တ၀်ထိဉ်တ၀်တဲဝ်နှဉ် မ့၀်နတံၤသကိးလၢအဂ့ၤနှဉ်လီၤ. တ၀်သူဉ်ဆးသးဖးနှဉ် မ့၀်တံၤသကိးအဂ့ၤကတ၀်လၢ နဂိၢ်နှဉ်လီၤ. ဒိဉ်တုဉ်ခိဉ်ပုံၤလၢ တ၀်စံးတ၀်ကတိၤ.တ၀်ဖံးတ၀်မၤ.ဒီးတ၀်သကဲဝ်ပဝးထီဘိန္ဉ်တကွ်ၢ်. တ၀်အဲဉ်တ၀်မံၤလၢ သဉ်ကပီၤန္ဉ် ဂ့ၤန့ၢ်ဒံးကျိဉ်ဖိၤစုဖိၤတကွ်ၢ်လီၤ. တ၀်အရှုဒိဉ်ကတ၀်ၢ်တန္ဉ်အိဉ်ဒီး သးအတ၀်သူဉ်မဲသးမုဉ်, ဂုဉ်ကျဲးစၢၤဖံး တ၀်မၤတ၀်လၢဉ် ဆၢလၢဉ်ကတိၢ်လၢ တ၀်တိတ၀်တြၢ် အပူၤန္ဉ်လီၤ. နဂုဉ်ကျဲးစၢးမၤတ၀်ထဲလဲဉ်ဘဉ်ဆဉ်တ၀်သူဉ် မဲသးမုဉ် မ့၀်တအိဉ်လၢနသူဉ်ကံၢ်သးလဲအပူၤဘဉ်နှဉ် နတ၀်အိဉ်မူ ဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်တသ့နီတဘျိဘဉ်,နဖံးမၤတ၀်လၢဉ်ဆၢလၢဉ်ကတိၢ်ဘဉ်ဆဉ်တ၀်တိတ၀်တြၢ် မ့၀် တအိဉ်လၢ ပှၤအါဂၤအဂိၢ်ဘဉ်နှဉ် မ့၀်မးတ၀် လၢတၤတ၀်ဒီးတ၀်မံၤလၢသဉ်ကပီၤန္ဉ်လီၤ. တ၀်မံၤလၢသဉ်ကပီၤအံၤ ဟဲဝဲလၢကျဲခံဘိ ဒ်လဉ်အံၤအသိး နှဉ်လီၤ.တ၀်အိဉ်ဒီးတ၀်မံၤလၢသဉ်ကပီၤလၢတ၀်မၤဘူဉ်ဖိထၢဖိပုၤစုၤတ၀်ဘဉ်ဘျုးအဂိၢ်ဒီးပုၤဂၤဂၤအဂိၢ်ဖိၤန္ဉ်လီၤ. ပအိဉ်မူလၢဟိဉ်ခိဉ်အံၤ ပမံၤဟူသဉ်ဖျါ ပုၤထံဉ်သ့ဉ်ညါပုၤသ့ဉ်ထဲကျဲခံဘိလၢပမၤ တ၀်ဂုၤအယိပုၤအါဂၤစံးထိဉ်ပတြၢၤပုၤဒီးပမၤ တ၀်အကမဉ်အယိပုၤအါဂၤ ဒုဉ်ဒွဲဉ်ပယွဲ ပုၤအယိ နှဉ်လီၤ. ဒီပုၢ်ဝဲ်ကညီဖိခဲလၢဉ်သ့ဉ်သုဖၢ ကဲထိဉ်ဒိထိဉ်ထိ, တ၀်ကဝိၤဆူ ပုၤလၢပခိဉ် ပယၢၤအဂိၢ်ဖဲတ၀်သ့ လၢအိဉ် ဒီးနၤ ဖဲနအိဉ်နဆိး တ၀်လိ၀်တပူၤလ၀်လ၀်နှဉ် တကွ်ၢ်. တ၀်ဆိဉ်ဂ့ၤလၢနဂိၢ်နှဉ် မ့၀်ကအိဉ်ဝဲတနံၤ နကထံဉ်ဘဉ်ကွၤ်နဲ အသူအသဉ် နှဉ်လီၤ. ထဲန္ဉ်မး သမိဉ် နှ်တ၀်သဘျ ကအိဉ်ထိဉ်လၢနသးဂံၢ်ပူၤသပှ်ၢကတၢ်နှဉ်လီၤ.

လၢတ၀်အဲဉ် ကကွဲၢ်ကဘီ

စီၤကိ၀်ဖျိစ့ (တိနိ၀်ဖိ)

ကပတုဉ်ကွံဉ်တ၀်ထိဉ်ဒုးတဖဉ်လၢအဆိအချဒီးကထိဉ်ယူထိဉ်ဖိးယုတ၀်အစၢလၢအချအဂိၢ်ကညီပဉ်တံဉ် ဆိဉ်တခူဟ့ဉ်ကူဉ်ဝဲ

လါယနူးအါရံၤ ၂၂ သိ, ၂၀၂၁ နှံ့, စီးဂျါ

KNLA-ကညီဒိကလုဉ် တ၀်ထူဉ် ဖျဲးသုးမ့၀်ဒိဉ် ဒီး ကိ၀်ပယီး

ဖုကိ်ာ်ခိ်ာ်
စီးတော်မျာ်ဘီ
ကညီတော်ပာ်ဆာ
အတော်လဲးဒီဖျိ

တံနီ (သဝီတါ)

လါယနူးအါရံး(၄)သိ. မ့ာ်ကညီဒိကလုာ်စၢဖြိာ်ကရၢမ့ာ်နံး Karen National Union Day ဒီးလါယနူးအါရံး (၃၁)သိ. မ့ာ်ကညီတော်ပာ်ဆၢမ့ာ်နံး Karen Revolution Day ဒီးလါဖ့ၤဘြူးအါရံး(၁၁)သိ. မ့ာ်ဝဲကညီဒိကလုာ် မ့ာ်နံး Karen National Day နှဉ်လိၤ. လၢတော်နှဉ်အဃိ လါသလ့ၤဒီးလါထ့ကူာ်ခံဘ့ာ်အံၤမ့ာ်မ့ာ်နံးဒိဉ်မ့ာ် နံးထိလၢအဒုးသ့ာ်နိဉ်ထိဉ်ကှၤ. ပဖုၤကလုာ် ဖုၤကညီဖိတဖာ်လၢ– ပဖုၤကလုာ်တော်ပာ်ဆၢခိဉ်နာ်တ ဖာ်အတော်ဂဲၤလိာ်ထံရူာ်ကိ်ာ်သဲးဂ့ာ်ဝိလၢပကဒိးနှဉ်ဘ့ာ် က့ၤပထံပကိ်ာ်အတော်သဘျုအဂိ်ာ်တော်လဲးခီဖျိအတော်ဂ့ာ်တဖာ်နှဉ်လိၤ. ကညီတော်ပာ်ဆၢ ခိဉ်နာ် ဒီးကမျာ်ထံဖိ ကိ်ာ်ဖိတဖာ်ဂုာ်ကျဲးစၢးဝဲ လၢကဒိး ၁၉၃၈ နံဉ်နှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၄၀ နံဉ်နှဉ် ထိဉ်ကဒိးဝဲသုးသရူာ်တ်မၤလိဒိးသုးပ့ာ်ဆု တော်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ တ်မၤလိ ဖဲမ့ာမြိဉ်ဝံၤ ဘဉ်ဟံးထိဉ်မူဒါလၢအမ့ာ်ဝဲ– ပ့ာ်ဆု်ဒီးသုးတ်ကူဉ် ဘဉ်ကူဉ်သ့ တ်မၤလိသရူာ် (Inteligence & Army Education Instructure) ဖဲ မ့ာမြိဉ်တုၤလၢ ၁၉၄၂ နံဉ်. ကွပာ်သုးဟဲနာ်လိၤ. ဆူကိ်ာ်ပယီၤပူၤနှဉ်လိၤ.

ဖဲကွပာ်သုး ဟဲနာ်လိၤ. ဆူကိ်ာ်ပယီၤပူၤ ဒီး အဲကလံးသုး ဘဉ်ဂုၤက့ၤအခံဆူကိၤလၢသူကိ်ာ်အခါ အဝဲတလဲဟိာ် အဲကလံးသုးမ့ာ်ခိဉ်အခံ ဆူကိၤလၢသူကိ်ာ် ဘဉ်. အဝဲလဲးထိဉ်လူၤက့ၤ အဲကလံးသုးဖိအိဉ်တ့ာ်လၢဖဉ်ပူဉ် လူၤသိခိဉ်ဖွဉ်ဂိၤပူၤတဖာ်လိၤ. ဖဲနှဉ်ထံဉ်နှ်ဘဉ်က့ၤ– ကညီကိ်ာ်တ်သဘျ(ဖဲဉ်ဒြာဉ်ကိ်ာ်စၢဖြိာ်) လၢအကဘဉ် အိဉ်ဃုာ်ဒီးကလုာ်ဒူဉ်တ်ခွဲးတ်ယာ်ထဲသိးတုၤသိးလိာ်သး. တ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤဘဉ်နိ်ာ်ကစ်အသးအဂိ်ာ်. တ်ဆၢကတိ်ာ်ယဲာ်တ့ာ်ဝဲ (၇၂)နံဉ်လံ. ဘဉ်ဆဉ်မ့ာ်လၢပယီၤ ကလုာ်ဒိဉ်စိသနူးအပဒိဉ် ဒီးပယီၤသုးမိးစိရိုးကရူ် အပှၤတဖာ်နှဉ် အိဉ်ဒီးသး လၢအဲဉ်ဒီးဒိဉ်စိလၢကလုာ်ဒူဉ် အဂၤတဖာ်အဖိခိဉ်. ဒီးအသးတအိဉ်ဟ့ဉ်ဘဉ်သးဝဲ ကလုာ်ဒူဉ်အဂၤတဖာ် အတ်ခွဲးတ်ယာ်ဘဉ်အဃိ. တုၤ မ့ာ်မဆါတခံးအံၤ ပအိဉ်ဒံးဒ့ဉ်လ၊ တ်ဂဲၤလိာ်ကဒိးန့်ဘဉ် တ်သဘျ အဆၤကတိ်ာ်နှဉ်လိၤ.

လၢကညီတ်ပၢ်ဆၢ (၇၂)နံဉ်အတ်ဂဲၤလိာ်. တ်လဲးခီဖျိဆၢကတိ်ာ်တဖ်အပူၤကညီခိဉ်နှ်ာ် သိဉ်ဒူဒီးထံဖိကိ်ာ်ဖိလၢအကလးကလိ်ာ်တဖ်ာ် ဘဉ်ဟ့ဉ်လီၤတ့ာ်ကွံာ်ဝဲ အသးသမူလၢထံကိ်ာ်ဒီး အပှၤကလုာ်အဂိ်ာ်နှဉ်လိၤ. လၢခိဉ်နှ်တဖ်အကျါ. လၢတ်ကွဲးမၤလၢကပီၤက့ၤ –တ်ဒုးအိဉ်ထိဉ် ကညီဒိကလုာ်စၢဖြိာ်ကရၢမ့ာ်နံး ပွဲးထိဉ် (၇၃)နံဉ်. ကညီတ်ပၢ်ဆၢပွဲးထိဉ် (၇၂)နံဉ်ဒီး ကညီဒိကလုာ်မ့ာ်နံး ပွဲးထိဉ်ဝဲ (၇၃)နံဉ်အဂိ်ာ် အဲဉ်ဒီး ကွဲးဒုးသ့ာ်နိဉ်ထိဉ်က့ၤပဖှၤကလုာ်ကညီဖိ. လီၤဆိဒဉ် တ်ကညီစၢသွံဉ်သိပှၤသးစ်တဖ်လၢ– ကညီတ်ပၢ်ဆၢသုးခိဉ်ကျၢ်ခိဉ်စိ ဒီးခ့ာ်အဲန်ယျာ်ကရၢခိဉ်/ ကိ်ာ်ခိဉ် (၇)ဂၤတဂၤလၢအမ့ာ်ဝဲ. ကိ်ာ်ခိဉ်ဖုတ်မျာ်ဘီ အဂ့ာ် တနီၤ်အဖိလာ်အသိးလိၤ.

မၤတ်လၢအဲကလံးသုးမ့ာ်ဒိဉ်ပူၤ ဆၢကတိ်ာ်–

စီးတ်မျာ်ဘီအိဉ်ဖျိဉ်ထိဉ်ဖဲ ၁၉၂၀ နံဉ်. လါဒံဉ်စဲဘာ်(၂၂)သိ. ဖဲဝိၢ်စံသဝီ. ဘလူကွိ (ဘီလူးကျွန်း) နှဉ်လိၤ. အဒိပှၤ်ဝဲ်အိဉ်ထဲခံဂၤ. အနိဒီးအီၤနှဉ်လိၤ. ဖဲအဝဲထိဉ်ကွိမၤလိတ်တီၤစၢဉ်သး ဆၢကတိ်ာ်အခါ ဟးထိဉ်လၢဟံဉ်ဒီး လဲးနှာ်လီၤဆူသုးပူၤလိၤ. မ့ာ်လၢအဖံသ့ဉ်ညါထွဲဒီး လဲးကိးက့ၤအိၤအဃိ ဟဲက့ၤထိဉ်ကဒါကွိလိၤ. ထိဉ်ကဒါကွိတုၤအဖျိထိဉ်တီၤထိကွိဝံၤလဲးနှာ် လီၤကဒီးသုးအသိတဘျိလၢ(Burma Rifle) ထိဉ်ဝဲဂံၢ်ခိဉ် ထံးသုးတ်မၤလိဖဲမ့ာမြိဉ် (ပြင်ဦးလွှင်)ဖဲ ၁၉၃၈ နံဉ်နှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၄၀ နံဉ်နှဉ် ထိဉ်ကဒီးဝဲသုးသရူာ်တ်မၤလိဒိးသုးပ့ာ်ဆု်တော်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ တ်မၤလိ ဖဲမ့ာမြိဉ်ဝံၤ ဘဉ်ဟံးထိဉ်မူဒါလၢအမ့ာ်ဝဲ– ပ့ာ်ဆု်ဒီးသုးတ်ကူဉ် ဘဉ်ကူဉ်သ့ တ်မၤလိသရူာ် (Inteligence & Army Education Instructure) ဖဲ မ့ာမြိဉ်တုၤလၢ ၁၉၄၂ နံဉ်. ကွပာ်သုးဟဲနာ်လိၤ. ဆူကိ်ာ်ပယီၤပူၤနှဉ်လိၤ.

ဖဲကွပာ်သုး ဟဲနာ်လိၤ. ဆူကိ်ာ်ပယီၤပူၤ ဒီး အဲကလံးသုး ဘဉ်ဂုၤက့ၤအခံဆူကိၤလၢသူကိ်ာ်အခါ အဝဲတလဲဟိာ် အဲကလံးသုးမ့ာ်ခိဉ်အခံ ဆူကိၤလၢသူကိ်ာ် ဘဉ်. အဝဲလဲးထိဉ်လူၤက့ၤ အဲကလံးသုးဖိအိဉ်တ့ာ်လၢဖဉ်ပူဉ် လူၤသိခိဉ်ဖွဉ်ဂိၤပူၤတဖာ်လိၤ. ဖဲနှဉ်ထံဉ်နှ်ဘဉ်က့ၤ– ကညီကိ်ာ်တ်သဘျ(ဖဲဉ်ဒြာဉ်ကိ်ာ်စၢဖြိာ်) လၢအကဘဉ် အိဉ်ဃုာ်ဒီးကလုာ်ဒူဉ်တ်ခွဲးတ်ယာ်ထဲသိးတုၤသိးလိာ်သး. တ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤဘဉ်နိ်ာ်ကစ်အသးအဂိ်ာ်. တ်ဆၢကတိ်ာ်ယဲာ်တ့ာ်ဝဲ (၇၂)နံဉ်လံ. ဘဉ်ဆဉ်မ့ာ်လၢပယီၤ ကလုာ်ဒိဉ်စိသနူးအပဒိဉ် ဒီးပယီၤသုးမိးစိရိုးကရူ် အပှၤတဖာ်နှဉ် အိဉ်ဒီးသး လၢအဲဉ်ဒီးဒိဉ်စိလၢကလုာ်ဒူဉ် အဂၤတဖာ်အဖိခိဉ်. ဒီးအသးတအိဉ်ဟ့ဉ်ဘဉ်သးဝဲ ကလုာ်ဒူဉ်အဂၤတဖာ် အတ်ခွဲးတ်ယာ်ဘဉ်အဃိ. တုၤ မ့ာ်မဆါတခံးအံၤ ပအိဉ်ဒံးဒ့ဉ်လ၊ တ်ဂဲၤလိာ်ကဒိးန့်ဘဉ် တ်သဘျ အဆၤကတိ်ာ်နှဉ်လိၤ.

လၢကညီတ်ပၢ်ဆၢ (၇၂)နံဉ်အတ်ဂဲၤလိာ်. တ်လဲးခီဖျိဆၢကတိ်ာ်တဖ်အပူၤကညီခိဉ်နှ်ာ် သိဉ်ဒူဒီးထံဖိကိ်ာ်ဖိလၢအကလးကလိ်ာ်တဖ်ာ် ဘဉ်ဟ့ဉ်လီၤတ့ာ်ကွံာ်ဝဲ အသးသမူလၢထံကိ်ာ်ဒီး အပှၤကလုာ်အဂိ်ာ်နှဉ်လိၤ. လၢခိဉ်နှ်တဖ်အကျါ. လၢတ်ကွဲးမၤလၢကပီၤက့ၤ –တ်ဒုးအိဉ်ထိဉ် ကညီဒိကလုာ်စၢဖြိာ်ကရၢမ့ာ်နံး ပွဲးထိဉ် (၇၃)နံဉ်. ကညီတ်ပၢ်ဆၢပွဲးထိဉ် (၇၂)နံဉ်ဒီး ကညီဒိကလုာ်မ့ာ်နံး ပွဲးထိဉ်ဝဲ (၇၃)နံဉ်အဂိ်ာ် အဲဉ်ဒီး ကွဲးဒုးသ့ာ်နိဉ်ထိဉ်က့ၤပဖှၤကလုာ်ကညီဖိ. လီၤဆိဒဉ် တ်ကညီစၢသွံဉ်သိပှၤသးစ်တဖ်လၢ– ကညီတ်ပၢ်ဆၢသုးခိဉ်ကျၢ်ခိဉ်စိ ဒီးခ့ာ်အဲန်ယျာ်ကရၢခိဉ်/ ကိ်ာ်ခိဉ် (၇)ဂၤတဂၤလၢအမ့ာ်ဝဲ. ကိ်ာ်ခိဉ်ဖုတ်မျာ်ဘီ အဂ့ာ် တနီၤ်အဖိလာ်အသိးလိၤ.

မၤတ်လၢအဲကလံးသုးမ့ာ်ဒိဉ်ပူၤ ဆၢကတိ်ာ်–

စီးတ်မျာ်ဘီအိဉ်ဖျိဉ်ထိဉ်ဖဲ ၁၉၂၀ နံဉ်. လါဒံဉ်စဲဘာ်(၂၂)သိ. ဖဲဝိၢ်စံသဝီ. ဘလူကွိ (ဘီလူးကျွန်း) နှဉ်လိၤ. အဒိပှၤ်ဝဲ်အိဉ်ထဲခံဂၤ. အနိဒီးအီၤနှဉ်လိၤ. ဖဲအဝဲထိဉ်ကွိမၤလိတ်တီၤစၢဉ်သး ဆၢကတိ်ာ်အခါ ဟးထိဉ်လၢဟံဉ်ဒီး လဲးနှာ်လီၤဆူသုးပူၤလိၤ. မ့ာ်လၢအဖံသ့ဉ်ညါထွဲဒီး လဲးကိးက့ၤအိၤအဃိ ဟဲက့ၤထိဉ်ကဒါကွိလိၤ. ထိဉ်ကဒါကွိတုၤအဖျိထိဉ်တီၤထိကွိဝံၤလဲးနှာ် လီၤကဒီးသုးအသိတဘျိလၢ(Burma Rifle) ထိဉ်ဝဲဂံၢ်ခိဉ် ထံးသုးတ်မၤလိဖဲမ့ာမြိဉ် (ပြင်ဦးလွှင်)ဖဲ ၁၉၃၈ နံဉ်နှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၄၀ နံဉ်နှဉ် ထိဉ်ကဒီးဝဲသုးသရူာ်တ်မၤလိဒိးသုးပ့ာ်ဆု်တော်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ တ်မၤလိ ဖဲမ့ာမြိဉ်ဝံၤ ဘဉ်ဟံးထိဉ်မူဒါလၢအမ့ာ်ဝဲ– ပ့ာ်ဆု်ဒီးသုးတ်ကူဉ် ဘဉ်ကူဉ်သ့ တ်မၤလိသရူာ် (Inteligence & Army Education Instructure) ဖဲ မ့ာမြိဉ်တုၤလၢ ၁၉၄၂ နံဉ်. ကွပာ်သုးဟဲနာ်လိၤ. ဆူကိ်ာ်ပယီၤပူၤနှဉ်လိၤ.

ဖဲကွပာ်သုး ဟဲနာ်လိၤ. ဆူကိ်ာ်ပယီၤပူၤ ဒီး အဲကလံးသုး ဘဉ်ဂုၤက့ၤအခံဆူကိၤလၢသူကိ်ာ်အခါ အဝဲတလဲဟိာ် အဲကလံးသုးမ့ာ်ခိဉ်အခံ ဆူကိၤလၢသူကိ်ာ် ဘဉ်. အဝဲလဲးထိဉ်လူၤက့ၤ အဲကလံးသုးဖိအိဉ်တ့ာ်လၢဖဉ်ပူဉ် လူၤသိခိဉ်ဖွဉ်ဂိၤပူၤတဖာ်လိၤ. ဖဲနှဉ်ထံဉ်

လိာ်အသး ဒီးအဲကလံးသုးခိဉ်ဒိဉ်ဖုထီခိဉ် (Major Segrean)ဒီး ဟူးဂဲၤဖံးသကိးမၤသကိးဃုာ်တ် ဒီးအီၤ ဖဲဖဉ်ပူဉ်ကိ်ာ်ရူာ်ဟိဉ် ကဝိၤအပူၤဒီးလၢချဉ်လွံာ်ထူဉ်ကိ်ာ်ရူာ်ဟိဉ်ကဝိၤပူၤနှဉ်လိၤ. ဖဲ ၁၉၄၃ နံဉ်နှဉ် ကွပာ်သုးဖိဉ်ချးနှ်အီၤ ဒီး ထၢနှာ်အီၤဆူပယိာ်ပူၤသၢလါဖဲလၢ်ဒိဉ်(ကျောက်ကြီး)နှဉ်လိၤ. ကွပာ်ပျ်ထိဉ်အီၤ လၢယိာ်ပူၤဒီးမၢအလဲၤဟးလူၤဖိဉ်က့ၤ အသကိး အဲကလံးသုးဖိတဖာ် နှဉ်လိၤ. လၢကျဲခံအံၤနှဉ် အဝဲဟဲက့ၤထံဉ်လိာ်ဘဉ်အသးဒီးအသကိး သုးဖိတဖာ်ဒီး ဟူးဂဲၤဖံးမၤသကိးကဒီးတ်လၢဖဉ်ပူဉ်ကိ်ာ်ရူာ်ဟိဉ်ကဝိၤပူၤနှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၄၅ နံဉ်. အဲကလံးအသုးဟဲကွၤနုာ်လီၤကဒါဆူကိ်ာ်ပယီၤပူၤဒီး ကရၢကရိဒုးအိဉ်ထိဉ်ကဒါကွၤ အသုးလၢအမ့ာ်ဝဲ (Force 136 guerilla)ဖဲသိသံဉ် ကစ်ာ်ခိဉ်နှဉ်. အဝဲကဲထိဉ်ဝဲသုးဆူဉ်ခိဉ် (Platoon commander) ဒီး ဘဉ်တ်ဟ့ဉ်လီၤအီၤမူဒါလၢ ကဘဉ်လဲၤလီၤဟ့ဉ်သုးတ်သိဉ်လိ ဒီး ကရၢကရိထိဉ်ကဒါကွၤ သုးလၢချဉ်လွံာ်ထူဉ်မူကိ်ာ်ဆဉ် ဒီး လၢ်ဒိဉ် ကိ်ာ်ဆဉ်ဟိဉ် ကဝိၤပူၤနှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၄၆ နံဉ်. တ်ဒုးဖးဒိဉ်ဝံၤဆၢကတိ်ာ် အဲကလံး ဒုးအိဉ်ထိဉ်ကဒါကွၤကညီသုးဖိဉ်စုကဝဲၤ (Karen Rifle)နှဉ်. ဒ်အဝဲမ့ာ်တ့ာ်အဲကလံးသုးဖိတဂၤအသိး နှာ်လီၤမၤကွၤတ်လၢ နိဉ်ဂံၢ်(၁)ကညီသုးရူဉ် (First Karen Rifle) လၢသုးခိဉ်ဒိဉ်စိမ့ာမြိဉ် တိခိဉ်ရိဉ်ဝဲဝဲ အပူၤတုၤလၢ ၁၉၄၉ နံဉ်. ကညီတ်ပၢ်ဆၢစးထိဉ်တစု. ဒ်သုးရူဉ်ပှ်ဆ့ါခိဉ် (Battalion Intelligence Officer)တဂၤအသိးနှဉ်လိၤ.

မၤတ်လၢကညီတ်ပၢ်ဆၢသုးမ့ာ်ဒိဉ်ပူၤ ဆၢကတိ်ာ်–

ဟိဉ်ခိဉ်တ်ဒုးဖးဒိဉ် ခံဘျိတဘျိဝံၤ. တချုး ကိ်ာ် ပယီၤဒိးန့်တ်သဘျဒံးဘဉ် တ်ဘဉ်စၢဆၢကတိ်ာ်နှဉ် တ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်ဝဲ ကိ်ာ်ပယီၤတ်ဖိဉ်စုကဝဲၤအသုးမ့ာ်ဒိဉ်လၢ အဲကလံးသုး အတ်ပၢဖိလာ်မ့ာ် ဒ်အံၤလိၤ. ကိ်ာ်ပယီၤ သုးမ့ာ်ဒိဉ်ပူၤသုးရူဉ်အိဉ်ဝဲ (၁၅)ရူဉ်လၢ အ

မ့ာ်ဝဲ–Burma Rifle ပယီၤဖိဉ်စုကဝဲၤသုးရူဉ်နိဉ်ဂံၢ်(၁, ၂, ၃, ၄, ၅, ၆, ၆). Karen Rifle ကညီဖိဉ်စုကဝဲၤသုးရူဉ်နိဉ်ဂံၢ်(၁, ၂, ၃). Kachin Rifle ကချဉ်ဖိဉ်စုကဝဲၤသုးရူဉ်(၁, ၂, ၃). Chin Rifle ခ္ဉီဖိဉ်စုကဝဲၤသုးရူဉ်(၁, ၂) ဒီး Chin Hill Battalion ခဲလၢ်သုးရူဉ်အိဉ်ဝဲ(၁၅)ရူဉ်လီၤ. ပယီၤဖိဉ်စုကဝဲၤ အသုးရူဉ်နိဉ်ဂံၢ်(၁, ၃, ၄, ၅, ၆) ယဲာ်ရူဉ်အံၤ အပှၤသုးဖိ တဖ်မ့ာ်ထဲပယီၤကလုာ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်မ့ာ်မ့ာ် 2nd Burma Rifle (Chindit Force) အသုးတဖုအံၤ မ့ာ်ထဲပှၤကီၤရခါဖိ. ပှၤအဖြဲးကၤဖိ ဒီးပှၤကီၤလၢဝါဖိတဖာ်နှဉ်လိၤ. မ့ာ်စ့ာ်ကီးသုးပ့ာ်ဆု သုးရူဉ်လီၤဆိနှဉ်လိၤ. ကညီသုးရူဉ် သၢရူဉ်အိဉ်ဆိလီၤသးဟိဉ်ကစ်ၤအလိာ်မ့ာ်ဝဲ– (1st Karen Rifle) တိအူဟိဉ်ကစ်ၤ, (2nd Karen Rifle) ထံထဉ်စ့ဟိဉ်ကစ်ၤ ပြည်မြို့နယ်, (3rd Karen Rifle) ကိ်ာ်ပယီၤ ထးခီစကဲကိ်ာ်ခိဉ် (စစ်ကိုင်းတိုင်း) ဟိဉ်ကဝိၤနှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၄၉ နံဉ်ခိဉ်ထံး. ကညီတ်ပၢ်ဆၢစးထိဉ်တဘျိဃီ အဲကလံးသုးလၢအမ့ာ်ဝဲ–နိဉ်ဂံၢ်(၁) ကညီသုးရူဉ်(1st Karen Rifle) ပၢ်ဆၢထိဒါက့ၤကိ်ာ် ပယီၤ (ဖဆပလ)အူနူးပဒိဉ်ဒီး နှာ်လီၤမၤသကိးက့ၤတော် ဒီးကညီတ်ပၢ်ဆၢနှဉ်လိၤ. ကညီဒိကလုာ်ဂၤသး (KNDO) ဒီးနိဉ်ဂံၢ်(၁) ကညီသုးရူဉ်ပာ်ဖြိဉ်ထိဉ်သး ဒီးလဲးထိဉ် ဒုးဝဲတိအူဂ့ာ် ဖဲလါဖ့ၤဘြူးအါရံးဒီး မၤန်ဝဲ တိအူ ဒီတဂ့ာ်ညါလိၤ. ဖဲတ်ထိဉ်ဒုးန့်တိအူဂ့ာ်ဝံၤ အလိာ်ခံနှဉ် သုးခိဉ်ဒိဉ်စိမ့မိဉ် အလိာ်အလၢထိဉ် ဆူသုးခိဉ်ကျၢ်ဒီး သုးခိဉ်တ်မျ်ဘီဘဉ်တ်သုးထိဉ် အလိာ်အလၢဆူ သုးခိဉ်ဒိဉ်ဖိ(Major) ဒီးကဲထိဉ်ဝဲ (Office Command-OC)နှဉ်လိၤ.

၁၉၅၀ နံဉ်တုၤ ၁၉၅၄ နံဉ်နှဉ် အဝဲဘဉ်ဟံးန့်မူဒါဖဲတီအူကိ်ာ်ရူဉ်. သုးက့(၂) ဒ်သုးခိဉ်ဒိဉ်တဂၤအသိး. ဘဉ်ရူလိာ်မၤသကိးတ် ဒီးသိဉ်မှံးလၢအမ့ာ်ဝဲ (ဗကပ) ဒီးတရူးဝါတဖဉ် ဒ်တ်ဆဲးကျိုးမူဒါခိဉ်တဂၤအသိးနှဉ်လိၤ. ဖဲ ၁၉၅၄–၁၉၅၉ နံဉ်နှဉ် တ်ဟ့ဉ်အီၤ မူဒါလၢသုးက့သုး ဂ့ာ်ဝိခိဉ်(BM)ဒီး ဖဲ ၁၉၅၉ နံဉ်နှဉ် တ်သုးထိဉ် အလိာ်အလၢဆူသုးခိဉ်ဒိဉ်စိဒီး ဘဉ်ဟံးမူဒါ ဒ်သုးက့ခိဉ်တဂၤအသိး တကတိ်ာ်ဃိဒ်ကိ်ာ်ရူာ်ခိဉ်တဂၤအသိး နှဉ်လိၤ.

သုးခိဉ်ကျၢ်တ်မျ်ဘီဒီးကညီထံရူာ်ကိ်ာ်သဲး–

ဖဲအဝဲ ကဲမ့ာ်ထိဉ် ကိ်ာ်သူလၢ သုးက့(၂)အသုးက့ခိဉ် ဒီးတိအူကိ်ာ်ရူာ်ခိဉ်ဆၢကတိ်ာ်, ၁၉၆၂ နံဉ် တ်လိၤဖးအိဉ် ထိဉ်အဆိကတ်ာ်တဘျိ လၢကညီခိဉ်နှ်ခံဖုအဘ၁ာ်စၢၤ ဘဉ်ဃးဒီးတ်သးတလိၤဃလိာ်အိဉ် ထိဉ်ခိဖျိ တ်ပၢ်ဆၢ အကျဲသနူလၢအမ့ာ်ကျဲ ခံဘိတဘိ (ခုတိယလမ်းစဉ်)ဖဲ "ကဆိဝါခိကရဲး" အခါနှဉ်. သုးခိဉ်ဒိဉ်တ်မျ်ဘီအိဉ် ဆၢထၢဉ်ဂၢ်ဂၢ်ကျၢကျၢလၢတ်ပာ်လိၤ (KNU)ကျဲ သနူအဖိခိဉ်နှဉ်လိၤ. မ့မ့်မူဆိကိ်ာ်ကစ်ၢ စီးဟါထၢဉ်သဉ်ဖွ ဒီး ပှၤလၢအဆိဉ်ထွဲအိၤတဖာ် ပိာ်ထွဲထိဉ်အခံ သုးက့(၃) ခိဉ်နှ်ခုၤဂၤ ဒီး သုးက့–၇(ခဲအံၤသုးက့–၅)ခိဉ်နှ်တခုံး ဟးထိဉ်ကွံာ် လၢတ်အိဉ်ဖိဉ်ပူၤလိၤ. ဖဲသုးခိဉ်ကျၢ် နူးဝ် ကွဲမ့ာ်ကလုာ်ဒူဉ် တ်ပၢ်ဆၢတဖာ်လၢကဟဲက့ၤ လီၤမၤတ်မ့ာ်တ်ခုာ်နှဉ် မူဆိကိ်ာ်ကစ်ၢ ဟ်တ့ာ်ကွံာ်ကညီတ်ပၢ်ဆၢဒီး ကှၤလီၤဖိဉ်လိာ်စုမၤသကိးက့ၤတော်ဒီး (ဖဆပလ) နူးဝ့သုးပဒိဉ်နှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၆၄ နံဉ်နှဉ်. သုးခိဉ်ဒိဉ်တ်မျ်ဘီဘဉ် တ်ကိးက့ၤအိၤလၢ(KNUP) လိၢ်ခၢဉ်သးဝဲၤလိၢ်ခိဉ်သ့ဉ်ဒီး ဘဉ်ဟံးထိဉ်ဝဲမူဒါလၢအမ့ာ်– သုးရိဉ်မဲခိဉ်ကျၢ်(၁) (GSO-1) နှဉ်လိၤ. ဖဲ ၁၉၆၅ နံဉ်အတိ်ာ်ပူၤ နူးဝ့သုးပဒိဉ် အသုးတဖ်ဟဲထိဉ်ဒုးသုးက့(၇) ဒိဉ်ဒိဉ်မ့ာ်မ့ာ်အဂၤ ကတိ်ာ်အဝါ သုးခိဉ်ကျၢ်ကိ်ာ်ထူ(ကျော်မြသန်း) သုးခိဉ်ဒိဉ်တ်မျ်ဘီ. ပဒိဉ်ဘးသ့ဉ်စ့ဉ် ဒီးပဒိဉ်ရိစနံဉ် ဟဲလူးဃုထံဉ်လိာ်သး ဒီးသုးခိဉ်ကျၢ်ဘိဉ်မ့ာလၢ အမ့ာ်ဝဲ ကိ်ာ်သူလှၤ မ့ာ်ထိဉ်သုးကျိုခိဉ် လၢကဟ့ဉ်ကျွာ်ဟ့ဉ်ဖးအီၤ ဒ်သိးဆၢထၢဉ်ဖံးမၤ တ်ဆူညါခိကသုအဂိ်ာ် လၢ သုးက့(၇) သူမွဲနံးဝဲၤလိာ်ဖဲမဲ်လၢကဝီၤ နှဉ်လိၤ. ဖဲနှဉ် သုးခိဉ်ဒိဉ်တ်မျ်ဘီ ရဲဉ်ကျဲးဟ့ဉ်လီၤဝဲသုးမ့ာ်ဆု်တ်မၤလိ ဖဲသုးက့(၇) ဝဲၤလိာ်ခိဉ်သ့ဉ် (၂)လါနှဉ်လိၤ.

လၢတ်ဃူတ်ဖိး ကအိဉ်အါထိဉ်အဂိ်ာ် ဖဲ ၁၉၆၇ နံဉ်အတိ်ာ်ပူၤနှဉ် ကိ်ာ်ခိဉ်မါဘးဇာ်ကွဲးပာ်လီၤက့ၤ တ်ပၢ်ဆၢကျဲသနူလၢအမ့ာ် "ကလုာ်ဂ့ာ်ဝိဒီးဒဉ်မိဉ်ခြဉ်စံဉ်ဂ့ာ်ဝိ" ကျဲသနူ လၢအကိးဝဲ ခ့ာ်အဲန်ယျာ်ကရၢစိ (KNUF) ဒီးကျဲးစၢးကျဲးဘဉ်က့ၤတ်ဃူတ်ဖိး ဒီးသုးခိဉ်ကျၢ်ဘိဉ် မ့ာလၢအတိခိဉ်ရိုးမဲ (KNLC)လၢမ့ာ်ထိဉ်ကိ်ာ်သူလှၤ တပၤနှဉ်လိၤ. သုးခိဉ်ဒိဉ် တ်မျ်ဘီမၤစၢၤဆိဉ်ထွဲ ကိ်ာ်ခိဉ် မါဘးဇာ် အတ်တိခိဉ်ရိုးမဲ လၢအမ့ာ် တ်ဟ်လီၤက့ၤ ခ့ာ်အဲန်ယျာ်ကရၢစိ(KNUF) အကျဲသနူနှဉ်လိၤ. ဖဲ ၁၉၆၈ နံဉ် ကိ်ာ်ခိဉ်မါဘးဇာ်သူဉ် ထိဉ်ဆိလီၤက့ၤ(KNUF)ဒီး ကျဲးစၢးမၤဘဉ်လိ်ာ်ဘဉ်စးက့ၤတ်ဃူတ်ဖိးဒီး သုးခိဉ်ကျၢ်ဘိဉ်မ့ား အဃိ ဒီးန့်ဘဉ်က့ၤတ်ဃူတ်ဖိးဒီးသုးခိဉ် ကျၢ်ဘိဉ်မ့ားက့ၤဟ်ဖွိဉ် မၤသကိးက့ၤတ်ာ်ဒီးကိ်ာ်ခိဉ် မါဘးဇာ်လၢ (KNUF) အပူၤဒီး ကဲထိဉ်ဝဲကရၢခိဉ်(၂)တကတိ်ာ်ဃီ(GOC) တဂၤနှဉ်လိၤ. သုးခိဉ်ဒိဉ်တ်မျ်ဘီ ဃုဟးထိဉ်လၢဟံတံဉ်ဝဲၤလိာ်ခိဉ်သ့ဉ်အပူၤ. ဟဲက့ၤမၤသကိးက့ၤတ်ာ် ဒီးကိ်ာ်ခိဉ်မါဘးဇာ် ဒီး သုးခိဉ်ကျၢ်ဘိဉ်မ့ား နှဉ်လိၤ. ဒီးဘဉ်တ်ဟ့ဉ်အီၤ မူဒါလၢသုးရိ်ာ်မဲခိဉ်ကျၢ်(၂) (VCS) နှဉ်လိၤ.

ဖဲ ၁၉၆၈ နံဉ်ဘူးကလၢ်ဒ်နှဉ် (KNUP)ဘဉ်တ်တိခိဉ်ရိ်ာ်မဲအီၤ လၢသုးခိဉ်ကျၢ်ကိ်ာ်ထူ ဒီး အခိဉ်အနှ်လၢမ့ာ်ဝဲ ဖုစကီၤလၢ်တိ. သုးခိဉ်ကျၢ်မ့ားမိဉ်. ဖုတ်အာ်ဉ် ဒီး ခိဉ်နှ်အဂၤတနိၤဒီးလၢ(KNUF)တပၤ ကိ်ာ်ခိဉ်မါဘးဇာ်. သုးခိဉ်ဒိဉ်တ်မျ်ဘီ. ပဒိဉ် သါအိဉ်. ဒီးခိဉ်နှ်အဂၤတနိၤ မၤဝဲတ်ထံဉ်လိာ်အိဉ်သကိး လၢတ်ကမၤက့ၤတ်ဃူတ်ဖိးအဂိ်ာ် ဖဲနှ်ယိၤထဉ် နှဉ်လိၤ. လၢတ်အိဉ်ဖြိဉ်ပူၤ တ်ဖှဉ်ဆၢအိဉ်ထိဉ်အဃိ ဆဲသုးခိဉ်ကျၢ်ဒီး သုးခိဉ်ဒိဉ်စိမ့မိဉ် အလိာ်အလၢထိဉ် ဆူသုးခိဉ်ကျၢ်ဒီး သုးခိဉ်တ်မျ်ဘီဘဉ်တ်သုးထိဉ် အလိာ်အလၢဆူ သုးခိဉ်ဒိဉ်ဖိ(Major) ဒီးကဲထိဉ်ဝဲ (Office Command-OC)နှဉ်လိၤ.

၁၉၅၀ နံဉ်တုၤ ၁၉၅၄ နံဉ်နှဉ် အဝဲဘဉ်ဟံးန့်မူဒါဖဲတီအူကိ်ာ်ရူာ်. သုးက့(၂) ဒ်သုးခိဉ်ဒိဉ်တဂၤအသိး. ဘဉ်ရူလိာ်မၤသကိးတ် ဒီးသိဉ်မှံးလၢအမ့ာ်ဝဲ (ဗကပ) ဒီးတရူးဝါတဖဉ် ဒ်တ်ဆဲးကျိုးမူဒါခိဉ်တဂၤအသိးနှဉ်လိၤ. ဖဲ ၁၉၅၄–၁၉၅၉ နံဉ်နှဉ် တ်ဟ့ဉ်အီၤ မူဒါလၢသုးက့သုး ဂ့ာ်ဝိခိဉ်(BM)ဒီး ဖဲ ၁၉၅၉ နံဉ်နှဉ် တ်သုးထိဉ် အလိာ်အလၢဆူသုးခိဉ်ဒိဉ်စိဒီး ဘဉ်ဟံးမူဒါ ဒ်သုးက့ခိဉ်တဂၤအသိး တကတိ်ာ်ဃိဒ်ကိ်ာ်ရူာ်ခိဉ်တဂၤအသိး နှဉ်လိၤ.

သုးခိဉ်ကျၢ်တ်မျ်ဘီဒီးကညီထံရူာ်ကိ်ာ်သဲး–

ဖဲအဝဲ ကဲမ့ာ်ထိဉ် ကိ်ာ်သူလှၤ သုးက့(၂)အသုးက့ခိဉ် ဒီးတိအူကိ်ာ်ရူာ်ခိဉ်ဆၢကတိ်ာ်, ၁၉၆၂ နံဉ် တ်လိၤဖးအိဉ် ထိဉ်အဆိကတ်ာ်တဘျိ လၢက

▶ ကဘျုဃၤ(၀) "BGF ဒီးပယီၤသုးခိဉ်နၢ်ဒိဉ်ထိတဖဉ်" တ၀်ဖိဝ်ထွဲ

ကိဉ်ကိဉ်မိဉ် ဒီး သုးတြိၤ ၂၂ အခိဉ် တဖဉ်ဒီး BGF ခိဉ်နၢ်ဒိဉ်ထိတဖဉ် မၤဝဲ တ၀်အိဉ်ဖြဉ် ဖဲခီတိဉ် သုးဟိဉ် ကဝီၤ(၁), နိ၌ဂ်ၢ်(၁၀၁၁)သုးရျဉ် တ၀်လိ၊် ဖဲမ့ၢ်ထူဉ် ၁၂ နာ်ရံဉ် တုၤလ၊ မ့ၢ်ဟါလိၤ ၃ နာ်ရံဉ် အဆ၊ ကတိ၊်နှဉ်လိၤ.

ပှၤလ၊အလဲၤထိဉ် တ၀်တ၊ာ်ပိဉ်တဲသကိၤ ကညီသုးခိၤကိ၊်ဆ၊လိ၊်ခၢဉ်သး တ၀်ပ၊ဆှ၊ရဲဉ်ကျဲၤဒီး တ၀်ကွ၊်ထွဲ တ၀်သိတ၀်သိပှၤဘာ်မူ ဘဉ်ဒါ တကၤလ၊အမ့၊် သုးခိဉ်ဒိဉ်ဖိ နဲၤမိၤစိဉ် စံးဝဲ " ဘဉ်ထွဲဒီး BGF ဒိတဖု တိဉ်ထိဉ်လံာ်ဟးထိဉ် တ၀်ဂ့၊်အံၤ ဖဲမဟါတ၀်တ၊ာ်ပိဉ်တဲသကိၤအပူၤနှဉ် ကဟံးဝဲတ၀်ဆ၊က တိ၊်လ၊ ၂ လါ အတိ၊်ပူၤဒီး ကဆိ ကတိ၊်ဃာ်ဝဲ တစိ၊်တလိ၊်အဂိ၊် ခံ ခီခံကပၤ မၤနှ၊်ဝဲ တ၀်သးလိၤပလိာ်လိ၊. သုးမ့၊်ဒိဉ် တကပၤ ဆဲးဟ့ဉ်ဝဲ တ၀်ဆိဉ်သန်းဆူ BGF ခိဉ်နၢ်ဒိဉ် ထိတဖဉ်လ၊ အမ့၊် နဲဉ်ရျိဉ်ခိဉ်ကျ၊်၊ သုးခိဉ်ဒိဉ်စိ စီၤဒ္ဉာ်သူၤ ဒီး သုးခိဉ် အဂၤ ၂ ဂၤ ဒ်သိးက တိဉ်ထိဉ် လံာ်ဟးထိဉ်ကွံာ်လ၊မူဒါ အဂိ၊်ဒီး သုးဒီတကရူ၊် တိဉ်ထိဉ်ဝဲ လံာ်ဟးထိဉ်အံၤအဖိခိဉ် ဒ်သိး ကကှၤ ဆိကမိဉ်ကဒါအဂိ၊် ဟ့ဉ်တ၀်ဆ၊က တိ၊် ၂ လါလိၤ. တ၀်အိဉ်သးအံၤ တ၀်ဘဉ်လံာ်ဖိးဒ့အိဉ်နှဉ်တဲ့တသ့ဒဲးဘဉ်" အဂ့၊်နှဉ် အဝဲစံးဝဲနှဉ်လိၤ.

ခီဖျိလ၊ တ၀်ဟ့ဉ်ဝဲတ၀်ဆိဉ်သနံးဆူ ခိဉ်နၢ်တဖဉ်လ၊အမ့၊် သုးခိဉ်ဒိဉ်စိ စီၤဒ္ဉာ်သူၤ ဒီး သုးခိဉ် ၂ ဂၤလ၊ကဟးထိဉ်အဃိ ဒိတကရူ၊် ဘဉ်တိဉ် ထိဉ်ဝဲလံာ်ဟးထိဉ်လိၤဒီး တ၀်ဖ့ဉ် ဆ၊မ့၊်ဆဲးဟဲအိဉ်ထိဉ်ဝဲ ဒ်အံၤနှဉ် BGF ခဲလ၊ာ်ကဟးထိဉ်ဝဲ ဒီး ကကှၤအိဉ်ဆ၊ထိဉ်ဝဲ ဒ်ကရ၊ မိ၊်ပှ၊်လ၊အမ့၊် ဘူးဒးတ၊ာ်ဘါ တ၊ာ်ဂုၤထိဉ်ပသိထိဉ် ကညီသုးမ့၊်ဒိဉ်-DKBA အသိးအိဉ် ဝဲအဂ့၊်နှဉ် BGF သုးခိဉ်တဂၤ ပဲာ်ထံနီၤဖးစံးဝဲနှဉ်လိၤ.

ခီဖျိလ၊ ကညီကိ၊်စဲဉ်ပူၤ ရှဉ်ကိဉ်ကိၤဟ့ာ်သိ တ၀်တိာ်ကျဲၤဃုာ်ဒီး ကဉ်စံဉ်နိဉ် တ၀်တၤကျိဉ်တၤစ့ လ၊ အတဖိးသဲစးတဖဉ်ဒီး မ့၊်ကျိၤဝဲၤ ကွာ် တ၀်ဖံးတ၀်မ၊ လ၊အတဖိး သဲစးတဖဉ် အတ၀်ပဉ်ဃုာ်ပဉ်ဂိ၊် အဃိ ဖဲအပူၤကွံာ် လါဒဉ်စ့ဘာဉ် ထိဉ်သိအကတိ၊် သုးခိၤကိ၊်ဆ၊ အနဲဉ်ရျဲဉ်ခိဉ်ကျ၊်၊ သုးခိဉ်ဒိဉ်စိ စီၤဒ္ဉာ်သူၤ. သုးဟိဉ်ကဝီၤ(၃)အခိဉ် သုးခိဉ်ဒိဉ်ဖိ စီၤမိဉ်သိၤ ဒီး သုးဟိဉ် ကဝီၤ(၂)အခိဉ် သုးခိဉ်ဒိဉ်ဖိ စီၤတ့ၤဝ့တဖဉ် အံၤ ဒ်သိးကတိဉ်ထိဉ် လံာ်ဟးထိဉ် အဂိ၊် ပယီၤသုးမ့၊်ဒိဉ် တဖဉ်ဟ့ဉ် အဝဲသ့ဉ်တ၀်ဆိဉ်သနံး နှဉ်လိၤ. ခီဖျိလ၊တ၀်ဟ့ဉ်တ၀်ဆိဉ် သနံးအဃိ ဖဲအပူၤကွံာ် လါဃနူၤ အါရံၤ (၈)သိအနံၤနှဉ် သုးခိဉ်ဒိဉ်ဖိ စီၤမိဉ်သိၤ တိဉ်ထိဉ်ဝဲလံာ်ဟးထိဉ် ကွံာ်လ၊ မူဒါနှဉ်လိၤ.

BGF ဒီး ကိ၊်ပယီၤသုးမ့၊်ဒိဉ် တဖဉ်အဘၢဉ်စၢၤ တ၀်ဖ့ဉ်ဆ၊ဟဲ အိဉ်ထိဉ်တဖဉ် ဒ်သိးကဘဉ်လိာ်ဖိး ဒ့ကှၤအဂိ၊် မၤဝဲဒဉ်တ၀်ထိဉ်ဃူထိဉ် ဖိးအဂ့၊်နှဉ် သုးမ့၊်ဒိဉ်တ၀်ဘိးဘဉ် ရၤလီၤတ၊ာ်စိဉ် လ၊အမ့၊်အတိကရူ၊် ပှၤဟၤလိ၊်ဆူဉ်နီၤ သုးခိဉ်ကျ၊် စိဉ်မ့ထိ စံးဘဉ်ပှၤမၤတ၊ာ်ကစိဉ်ဖိတဖဉ် နှဉ်လိၤ.

ကညီကိ၊်စဲဉ် သုးခိၤကိ၊်ဆ၊ BGF အံၤ ဘဉ်တ၀်ဒုးအိဉ်ထိဉ်အီၤလ၊ ဘူးဒးတ၀်ဘါတ၀်ဂုၤထိဉ်ပသိထိဉ် ကညီသုးမ့၊်ဒိဉ်-DKBA သုးရျဉ် ၁၂ ရျဉ် ဒီး ကညီတ၀်မ့၊်တ၀်ခူဉ် ကရူ၊်-KPF သုးရျဉ်(၁)ရျဉ် ဖဲ ၂၀၁၀ နံဉ်အခါနှဉ်လိၤ. တကိ၊်ခါခဲအံၤ သုးနီဉ်ဂ်ၢ်အိဉ်ဝဲ ၇,၀၀၀ ဘျဉ်အဂ့၊်နှဉ် တ၀်တယးဃာ်ဝဲနှဉ်လိၤ.

▶ ကဘျုဃၤ(၀) "ဒ်သိးကိ၊်ပူၤတ၀်ခုးတ၊ာ်ဃဉ်ကပတုဉ်ကွံဉ်အဂိ၊်" တ၀်ဖိဝ်ထွဲ

အါရံၤ ၂၇ သိအနံၤ မၤဝဲဟ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ်သး ဖဲက္ဘဟ်ထံကိ၊်, Shibuya ဝ့ာ်ဘိမ့ာ်စ၊ဖြိဉ်ကရ၊ (UN) ရူအမဲာ်ညါအဂ့၊်နှဉ် ပှၤတီခိဉ်ရိဉ်မဲတ၀်တဖဉ် စံးဘဉ်ခ့ဉ်အဲးစံဉ်နှဉ်လိၤ.

တကိ၊်ခါ တ၀်ကဲထိဉ်သးလ၊ ကညီ ကိ၊်စဲဉ်အပူၤ ပယီၤသုးမ့၊်ဒိဉ် အံၤလုာ်သ့ဉ်ခါပ တ၀်ဝဲထံကိ၊်ဒိဘ့ဉ် တ၀်ပတုာ်တ၀်ခး-NCA တ၀်သိဉ် တ၀်သိတဖဉ်အယိ ထိဒါပဲာ်အ၊ပဲာ်သိဝဲ တဲာ်တဲာ်ဖျုဖျုအမဲာ်ညါ လ၊ ကလုာ်ဘျာ် ဟိဉ်ကဝီၤတဖဉ်အပူၤ ပယီၤသုးမ့၊်ဒိဉ်လုာ်သုဉ်ခါပတာ်ဝဲ သုးကွိ၊်မ့ာ် တဖဉ်အံၤ ဒ်သိး ကဟံးနှ၊်ဂ့၊်ဝိလ၊ အဆိအချုအဂိ၊် ဘဉ်ပာ်ဖျါထိဉ် သးဖဲ (UN)ရူမဲာ်ညါလိၤ" အဂ့၊်နှဉ် စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

တ၀်ပာ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ်သးလ၊ ဘျိဝဲအံၤအပူၤ Overseas Karen Organization-OKO (Japan), Kachin National Organization- KNO(Japan), Arakan National Democratic Party- ANDP (Japan) ကလုာ်ဘျာ် ကရူ၊်ကရ၊ ၃ ဘျာ်အံၤ ဟံဖြိဉ်ထိဉ် သးမဲာ်တ၀်ပာ်ဖျါထိဉ် တ၀်ဘဉ်သးဒီး ကိးသတြိဃုထိဉ်ဝဲ တ၀်ဂ့၊် (၉)ထံဉ်အဂ့၊်နှဉ် သ့ဉ်ညါဘဉ်နှဉ်လိၤ.

တ၀်ဂ့၊်(၉)ထံဉ် လ၊အဃုထိဉ် နှဉ်မ့၊်ဝဲ ပတုာ်ကွံာ်ထံလိ၊်ကိ၊်ပူၤ တ၀်ဒုးတ၀်ယာ် လ၊အဆိအချ့၊ လုာ်သ့ဉ် ခါ ပတာ်ဝဲ(NCA)တ၀်သိဉ် တ၀်သိဒီး ထုးကွံာ်ပယီၤသုးကလ၊ၤ လ၊အအိဉ် လ၊ကညီကိ၊်စဲဉ်အပူၤ တဖဉ်အံၤ IC ကဟံးနှ၊်ဂ့၊်ဝိလ၊ အဆိအချအဂိ၊် ဘဉ်ပာ်ဖျါထိဉ် သးဖဲ (UN)ရူမဲာ်ညါလိၤ" အဂ့၊်နှဉ် စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

အဝဲစံးဝဲလ၊ "အခိဉ်သ့ဉ်နှဉ် ကညီကိ၊်စဲဉ်ဃုာ်ဒီး လ၊ကလုာ်ဘျာ် ကိ၊်စဲဉ်တဖဉ်အပူၤ ပယီၤသုးအံၤ လဲၤတလ၊ဝဲဟိဉ်ကဝီၤဒီး မၤသံမၤဝိ ဝဲကလုာ်ဘျာ်တဖဉ်, မၤတရိတပါဝဲ ပိာ်မှဉ်ပိာ်မ၊ၤ, ဘဉ်ဃု်မှဲပၤဖျိုး, တ၀်မၤသံလိၤတူာ်ကလုာ် တဖဉ်, တ၀်မၤကမဉ်သုးကွိ၊်မ့ာ် တဖဉ်အံၤ ပှၤလ၊အမူအ၁အိဉ် သုးခိဉ်ကျ၊် စိရိုး မ့အီၤလဲၤဒီး သုးခိဉ်သုးနှ၊် တဖဉ်အံၤ IC ကဟံးနှ၊်ဂ့၊်ဝိလ၊ အဆိအချအဂိ၊် ဘဉ်ပာ်ဖျါထိဉ် သးဖဲ (UN)ရူမဲာ်ညါလိၤ" အဂ့၊်နှဉ် စံးဝဲနှဉ်လိၤ.

▶ ကဘျုဃၤ(၀) "ကညီကိ၊်စဲဉ်ပူၤ" တ၀်ဖိဝ်ထွဲ

နီၤဖးလိၤဝဲ တ၀်ဆ၊ကတိ၊် ဆဲးနှ၊်ဝဲ ကသံဉ်ဒီး ကိတိာ်ဝဲၤကျိၤအဖိလာ်ပှၤမၤတ၊ာ်ဖိတဖဉ် ဆဲးကသံဉ် ဒိသဒၢ မ့၊်ဝံၤနှဉ် ကဆဲးဆဲးနှ၊်ဝဲ ကမျ၊်တဖဉ်အဂိ၊် ကဟံးထိဉ်ဖိဉ် ထိဉ်ဝဲဒ်တ၊ာ်ရဲဉ်တ၊ာ်ကျဲၤအိဉ်ဝဲ တဆိဘဉ်တဆိအဂ့၊်နှဉ် ကိ၊်စဲဉ် တ၀်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချဲဝဲၤကျိၤ ပှၤဘာ်မူ ဘဉ်ဒါတဖဉ် စံးဘဉ်ခ့ဉ်အဲးစံဉ်နှဉ်လိၤ.

ကိ၊်စဲဉ် ကမျ၊်တ၀်ဆါဟံဉ်ဝဲၤ ကျိၤခိဉ် ဒိဉ်ကထၢဉ် ကွီၤစွၤမ့ဉ် စံးဝဲလ၊ "ပှၤမၤတ၊ာ်ဖိလ၊အအိဉ်လ၊ တ၀်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ ဒီး တ၀်ဂဲၤလိာ်ကွဲကိတိာ်ဝဲၤကျိၤ အဖိလာ်တဖဉ် ပှၤပူထိဉ်လိထိဉ်တ၀် လ၊အဆိအချ့၊ ထူးသံကွံာ် ၂၀၀၈ တ၀်သူဉ် ထိဉ်ဆိလီၤဒီး သုးမ့၊်ဒိဉ်တဖဉ် ကဟံးထိဉ်ကွံာ်လ၊ ဘျိဉ်ဒိဉ်ပူၤ, သုးခိဉ် သုးန၊်တဖဉ်အံၤ (ICJ,ICC)တဖဉ် ကဟံး နှ၊်ဂ့၊်ဝိလ၊အဆိအချ့၊ အကိ၊်ဒီး တ၀်သူဉ်ထိဉ်ဖဲဒဂျာ်လ၊အ မ့၊်အတိတဖဉ် ဟ်ဃုာ်ဝဲနှဉ်လိၤ.

▶ ကဘျုဃၤ(၅) တ၀်ဖိဝ်ထွဲ

ဖဲ ၂၀၀၄ နံဉ် ကညီဒိကလုာ်စ၊ဖြိဉ်ကရ၊ခိကရဲး (၁၃)ဘျိတဘျိန္ဉာ် တ၀်ဃုထ၊ထိဉ်ကဒီးအီၤလ၊ကရ၊ခိဉ်(၂)တုၤလ၊ ၂၀၀၈ နံဉ်နှဉ်လိၤ. တကတိ၊်ဃိလ၊သိဉ် မှဲၤကရ၊တပၤဘဉ်ဟံးထိဉ်ဃုာ်အမူဒါလ၊မ့၊်ဝဲ (DAB) ဒီး (NCUB) ကရ၊ခိဉ်နှဉ်လိၤ. ဖဲ ၂၀၀၈ နံဉ် လါမှၤ (၂၅)သိနှဉ် အဝဲဘဉ်ဟံးထိဉ်ပတြိၤကဒီး မူဒါ လ၊ အမ့၊်ဝဲ (KNU)ကရ၊ခိဉ်(ကိ၊်ခိဉ်) ဃုလါ, မ့၊်လ၊ ကိ၊် ခိဉ်ပဒိဉ်ဘးသ့ဉ်စုဉ် စူးကွံာ်အသး လ၊သးပှာ်တ၀်ဆါအယိလိၤ. တုၤဃီးလ၊ ၂၀၀၈ နံဉ် လါအီးကထိဘ၊ဉ် တ၀်မၤဝဲခ့ဉ်အဲန်ယူဉ်ခီကရဲး(၁၄)ဘျိတဘျိန္ဉာ် တ၀်ဃုထ၊ထိဉ်ကှၤအီၤလ၊(KNU)ကရ၊ခိဉ်(ကိ၊်ခိဉ်)နှဉ်လိၤ. တကတိ၊်ဃိ အဝဲဘဉ်ဟံးဃုာ်မူဒါ လ၊အမ့၊်ဝဲ ကိ၊်သူလှၤ တ၊ာ်ဒိသဒၢဝဲၤကျိၤခိဉ် နှဉ်လိၤ.

ဟံးမူဒါ ဒ်ကိ၊်ခိဉ်တဂၤအသိး လွံ၊်နံဉ်ဝံၤအလိ၊်ခံ, ဖဲ ၂၀၁၂ နံဉ်, လါဒံဉ်စဲဘၢဉ် တ၀်မၤခ့ဉ်အဲန်ယူဉ်ခီကရဲး (၁၅)ဘျိတဘျိအခါနှဉ်, မ့၊်လ၊မ့ံၤတုာ်ပှာ်တိၤ ဒီး အနှိ၊်ခီ တ၀်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ တလ၊ပဲာ်လ၊ၤဘဉ်အဃိ, အဝဲဃုအိဉ် ဘံုးကှၤလ၊တ၀်မၤမူဒါအပူၤနှဉ်လိၤ. လ၊ တ၀်နှဉ်အဃိ ဖဲခီကရဲးတ၀်အိဉ်ဖြိဉ်ဘျိဝဲနှဉ် တ၀်အိဉ်ဖြိဉ် တူၢ်လိာ်ပာ်ဝနိဉ်ကှၤအီၤလ၊ အမ့၊် "ခ့ဉ်အဲန်ယူဉ် လိ၊် ခၢဉ်သးပှၤဒီး တ၀်ယူးယိဉ်" တကၤအသိးနှဉ်လိၤ. ခ့ဉ် အဲန်ယူဉ်ခီကရဲး(၁၅)ဘျိတဘျိဝံၤအလိ၊်ခံ ဖဲ ၂၀၁၃ နံဉ်နှဉ် အိဉ်ဘံုးကှၤဝဲ လ၊တ၀်ပ၊်ဆ၊တ၀်မၤမူဒါပူၤနှဉ် လိၤ. လ၊ခံတနံဉ် ဖဲ ၂၀၁၄ နံဉ် လါယူး(၂၆)သိနှဉ်, ဟ်တ့ာ်ကွံာ်ဝဲ ကညီ တ၀်ပ၊်ဆ၊လ၊အအဲာ်ဘဉ်ဝဲ ဒီးအတံၤသကိးသိဉ်ဒူခိဉ်နၢ် လ၊အမၤသကိးတ့ာ်တ၀် တဖဉ် ဒီး အိဉ်ဘံုးမံမ့ာ်ကှၤဝဲ လ၊ခရံဉ်ပူၤ ဖဲအသးအိဉ် (၉၂) နံဉ်အခါနှဉ်လိၤ.

သုးခိဉ်ကျ၊်တ၀်မူ၊်ဘီဒီးကညီတ၀်ပ၊်ဆ၊တ၀်လဲၤခီဖျိအတ၀်ထူ၊်ဘဉ်ခိဉ်ဘဉ်တဖဉ်–

လ၊တ၀်မၤတ့ာ်ကညီတ၀်ပ၊်ဆ၊ တ၀်ဖံးတ၀်မၤ အတ၀်လဲၤခီဖျိ (၆၃)နံဉ်အတိ၊်ပူၤ တ၀်ဂ့၊်လ၊အမၤဘဉ်ဒိ အသးဒိဉ်ဒိဉ်မ့၊်မ့၊် တုၤလ၊ အပ၊ၤကှၤအမဲာ်ထံ တနှ၊်ဘဉ် အိဉ်ဝဲခံဘျိလိၤ. တ၊ာတဘျိနှဉ်မ့၊်ဝဲ – ဖဲ အဝဲကဲမ့၊်ထိဉ် ကိ၊်သူလှၤ သုးက္(၂)ခိဉ် ဒီးတကတိ၊်ဃိ မ့၊်စ့ာ်ကီး တိအူကိ၊်ရူဉ်ခိဉ် ဆ၊ကတိ၊်အခါ, ဖဲ ၁၉၆၃ နံဉ် လါအုဖြဉ် (၂၀)သိတ၊်မၤဝဲ "ကဆီဝါခီကရဲး" နှဉ် တ၀်သးတလိ၊ပလိာ်အိဉ်ထိဉ်ခံဖြိ "တ၀်ပ၊်ဆ၊ အကျဲသနူ ခံဘိတဘိ" တ၀်ဂ့၊်အဖိခိဉ်, ခိဉ်နှ၊်လိ၊ဖးကွံာ်ဝဲ ခံဖု ဒီး ကိ၊်ခိဉ် စီၤဟ့ာ်ထ၊ဉ်သ့ဉ်မူ, ဟးထိဉ်ကွံာ်လ၊တ၀်အိဉ်ဖြိဉ်ပူၤအခါ နှဉ်လိၤ. ဖဲနှဉ်အသးဘဉ်ဒိဒိဉ်ခိဉ် မ့၊်မ့၊် တုၤခ့ာ်လံာ် အဝဲဂဲၤဆ၊ထ၊ဉ် ကတိၤတ၊် လ၊ တ၀်မဲာ်ထံမဲာ်နိလ၊တ၀်အိဉ်ဖြိဉ်အပူၤနှဉ်လိၤ. တ၀်အိဉ် ဖြိဉ်ဝံၤအလိ၊်ခံ တယံာ်ဘဉ် ကိ၊်ကစ၊် စီၤဟ၊ထ၊ဉ်သ့ဉ်မူ, ဆဲးကျိးလိာ်သး ဒီးပယီၤသုး., ဒီးကှၤလိၤမၤဝဲ တ၀်မ့ာ်တ၀်ခ့ာ်ဒီး(မဆလ)နှးဥ့ သုးပဒိဉ်နှဉ်လိၤ.

လ၊တ၀်မၤကညီ တ၀်ပ၊်ဆ၊ တ၀်ဖံးတ၀်မၤ အတ၀် လဲၤခီဖျိ (၆၃)နံဉ်အတိ၊်ပူၤ တ၀်ဂ့၊်လ၊အမၤဘဉ်ဒိ အသးဒိဉ်ဒိဉ်မ့၊်မ့၊် တုၤလ၊ အပ၊ၤကှၤ အမဲာ်ထံ တနှ၊်ဘဉ် ခံဘျိတဘျိနှဉ်မ့၊်ဝဲ– ဖဲအကဲ ခ့ာ်အဲန်ယူဉ်ကရ၊ခိဉ် (ကိ၊်ခိဉ်)ဆ၊ကတိ၊်အခါ, ခ့ာ်အဲန်ယူဉ်ခၢဉ်စး လ၊ တ၀်ပျဲလီၤအဝဲသ့ဉ် ကဘဉ်လဲၤထံာ်လိာ်သး ဒီးပယီၤခိဉ် နှ၊်လ၊ တ၀်တဲသကိး တ၀်ပတုာ်တ၀်ဆဲးတ၀်ခး /တ၀် မ့ာ်တ၀်ခူဉ် အဂ့၊်တဖဉ်နှဉ်, ဆဲးလီၤဝဲစုမ့၊်ကျ၊်တ၀်ပနှဉ် ဒီး ပယီၤပဒိဉ် လ၊အတအိဉ်ဒိးတ၀်တ၊ာ်ပိဉ်, တအိဉ်ဒိး တ၀်ဒိးနှ၊်ဘဉ် တ၀်ကလုာ်လ၊လိ၊်ခၢဉ်သး(ကိ၊်ခိဉ်)အ အိဉ်ဘဉ်အယိ နှဉ်လိၤ.

စးထိဉ်ဖဲ ၂၀၁၁ နံဉ်, တ၀်ထံဉ်လိာ်သဘျ ဒီးပယီၤပဒိဉ် အိဉ်ထိဉ်ဝဲ (၃)ဘျိဝံၤအလိ၊်ခံ, လိ၊်ခၢဉ်သး ဃုထ၊ထိဉ်ခၢဉ် စးတဖုလ၊ကဘဉ်လဲၤထံဉ်လိာ်သး ဒီးပယီၤပဒိဉ်အခၢဉ် စးလ၊အဖိးသဲစးနှဉ်လိၤ. ခ့ဉ်အဲန် ယူဉ်ဃုထ၊ထိဉ်ဝဲ သုးရိ၊်မဲခိဉ်(၁)သုးခိဉ်ကျ၊် မူးတူစ့ဖိ ဒီး ပခိဉ်ဒ့ဘုး ထိလ၊ကတိခိဉ်ရိ၊်မဲ တ၀်လဲၤတဘျိအံၤ လိၤ. ခ့ဉ်အဲန်ယူဉ် ပ၊ဆ့၊တ၀်ကမံးတံာ် ကွဲးလီၤဟာ်ဝဲ တ၀်ရဲဉ်တ၀်ကျဲၤလ၊ တ၀်ကဘဉ်ထံဉ်လိာ်ခံးကတိၤ တ၀် အကျဲပတိ၊်လီၤတံာ် လီၤဆဲးလ၊တ၀်ကဘဉ်မၤပိာ်ထွဲ အိၤအဂိ၊်နှဉ်လိၤ. တ၀်လဲၤထံဉ်လိာ်သးတဘျိအံၤ တ၀် တနဲဉ်လီၤအဝဲသ့ဉ် လ၊ကဘဉ်မၤတ၊ာ်အ၊ာ်လီၤဆဲးစုမ့၊် ကျ၊် တ၀်ပနိဉ်ဒိးပယီၤပဒိဉ်နိတမံၤဘဉ်နှဉ်လိၤ. ထဲဒဉ် တ၀်ကဘဉ်လဲၤဟ်ဖျါတ၀်ဂ့၊်တဖဉ် ဒီးတ၀်တူၢ်လိာ်အိဉ် ထဲလဲဉ် တ၀်ကဘဉ်ဟဲကှၤဟ်ဖျါထိဉ် ကဒါ ဆူလိ၊်ခၢဉ်သးနှဉ်လိၤ.

ဘဉ်ဆဉ် ခၢဉ်စး လ၊အလဲၤတ၀်တဖဉ် ဖဲထံဉ် လိာ်သး ဒီး ပယီၤပဒိဉ်ခိဉ်နှ၊်ဖဲ (၁၂/၁/၂၀၁၂)လ၊ တနံၤဃီအတိ၊်ပူၤနှဉ် မၤဝဲတ၊ာ်အ၊ာ်လီၤတ၊ာ်ဆဲးစုမ့၊် တ၀်ပနိဉ် ဒီးပယီၤပဒိဉ်အခၢဉ်စးနှဉ်လိၤ. တုၤအဝဲ နှ၊်ဟူကှၤတ၀် အဂ့၊်အံၤနှဉ် အသးဘဉ်ဒိ ဒိဉ်ဒိဉ် ကလံာ်, မ့၊်လ၊ခၢဉ်စး တဖဉ်အံၤတခိကနှာ်လူပါဉ်မၤ ထွဲဝဲ ဒ်ကရ၊မိ၊်ပှ၊်တ၀်နဲဉ်လိၤအသိးဘဉ်, ဒီးလုာ်သ့ဉ် ခါပတာ်လဲၤတလ၊ ကွံာ်လိ၊်ခၢဉ်သးအတ၊ာ်နဲဉ်လီၤ အယိနှဉ်လိၤ. စးထိဉ် ဖဲနှဉ် ဒ်အဝဲမ့၊်ခ့ဉ်အဲန်ယူဉ် ကရ၊ခိဉ်(ကိ၊်ခိဉ်)မူဒါအိဉ်လ၊ အဖိခိဉ်ခဲလ၊ာ် တကၤ အသိး, အဝဲဒီးန့ာ်ဘဉ်တ၀်ဆိဉ် သန်းဒီးတ၀်ကိ၊်တ၊ာ်ဂိၤ ဘဉ်အီၤတုၤဒဉ်လဲာ်တကတိၤ လ၊ၤတ၊ာ်ဘဉ်, ဒီးကသံဉ် ကသီလ၊ ကဘဉ်အိ ဝဲတဖဉ် တအိဝဲဒဉ်လ၊ၤဘဉ်. ဖဲခၢဉ်စးတဖုအံၤလဲၤမၤဝဲတ၀်အ၊ာ်လီၤတ၊ာ်ဆဲးစုမ့၊်

BGF သုးဟိၣ်ကဝီၤ–၄ အခိၣ် သုးခိၣ်မိၣ်သိၤဟးထိၣ်ကွံၥ်လၢမူဒါ,တၢ်ဟ့ၣ် စ့ၢ်ကီးတၢ်ဆိၣ်သနံးလၢ နဲၣ်ရွၣ်ခိၣ်ကျၢၢ်သုးခိၣ်ခူၣ်သူၤ ကဟးထိၣ် အဂီၢ်

လါယနူးအါရံး ၉ သိ. ၂၀၂၁ နံ့. နုဝ့ၣ်ဒ့ၣ်

ကညီကိၢ်စဲၣ်, သုးခိးကိၢ်ဆ၊-BGF သုးဟိၣ်ကဝီၤ ၄ အခိၣ်ဒိး ၁၀၂၂ သုးရ့ၣ်ခိၣ် သုးခိၣ်ခိၣ်ဖိ စီၤမိၣ်သိၤ တိၣ်ထိၣ်ဝဲလံၥ်ဟးထိၣ်လ၊ မူးဒါပူၤအဂီၢ် အဂ့ၢ် နှ၌ BGF ပှၤဘၣ်မူဘ ဉ်ဒါလ၊တအဲၣ်ဒိး ဟ်ဖျါ အမံၤတဂၤ စံးဝဲအသိးသ့ၣ် ညါဘၣ်နှ၌လီၤ.

ဖဲတနံးညါအံၤ လါယနူးအါရံး ၉ သိ ဂီၤခိနှ၌ ဘၣ်ထွဲဒိး တၢ်ကစိၣ် ဟူထိၣ်သါလီၤလ၊ ကညီကိၢ်စဲၣ်, သုးခိးကိၢ်ဆ၊-BGF သုးဟိၣ်ကဝီၤ ၄ အခိၣ်ဒိး ၁၀၂၂ သုးရ့ၣ်ခိၣ် သုးခိၣ်ခိၣ်ဖိ စီၤမိၣ်သိၤ တိၣ်ထိၣ်လံၥ်ဟးထိၣ်ကွံၥ်လ၊ မူဒါ ဆူမ့ၢ်ထိၣ် ကလံးထံးသုးဝဲးလိၢ်ခိၣ်သ့ၣ် ကိၢ်ခိ ဝဲးဒး:အအိၣ်လီၤ.” အဂ့ၢ်နှ၌ BGF သုးခိၣ်တ၊ ဟ်၊ၢ်ဟ်ကျၢၤ စံးဝဲနှ၌လီၤ.

ပယီးသုးမ့ၢ်ဒိၣ်တကပၤ ဟ့ၣ် တၢ်ဆိၣ်သန်းဆူ သုးခိးကိၢ်ဆ၊ သုးခိၣ်ခိၣ်ဖိ စီၤမိၣ်သိၤ အမဲာ်ညါ ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ဆိၣ်သန်းလ၊ ကညီကိၢ်ခါခဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆ၊ ကတိၣ်ဆိၣ်သနံးလ၊ ယဉ်ဒိၣ်ဝဲ ဘၣ်ယိၣ်လ၊ ထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သး ကဂၢ်ကျၢးအဂီၢ် အရ့ဒိၣ်ဝဲလီၤ. ခဲအံးဖိၣ်စုကဝဲးကရ့ၢ်ဖိ ကဒဲ ကဒဲ အဘၣ်စၢၤ တၢ်ဖ့ၣ်ဆ၊ဟဲအိၣ် ထိၣ်ဒိး: ဘၣ်ယိၣ်လ၊ ထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲး တဂၢၢ် တကျၢးကဟဲကဲထိၣ်လီၤ.” အဂ့ၢ်နှ၌ မ့ၣ်ဝဝဲတံၣ်ကမျၢ်ဖိ အူမ့ၣ်စိၣ် စံးဝဲနှ၌လီၤ.

ကညီကိၢ်စဲၣ်, သုးခိးကိၢ်ဆ၊ BGF အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်အိၤလ၊ ဘူးဒးတၢ်ဘါတၢ်ဂုၤထိၣ်ပသိထိၣ် ကညီသုးမ့ၢ်ခိၣ်-DKBA သုးရ့ၣ် ၁၂ ရ့ၣ်ဒိး ကညီတၢ်မ့ၣ်တၢ်ခုၣ် ကရ့ၢ် (KPF)အသုးရ့ၣ် ၁ ရ့ၣ် ဖဲအပူၤကွံၥ် ၂၀၁၀ နံ့. လါအိကူးအခါနှ၌လီၤ. တကိၢ်ခါဆ၊ကတိၢ်ခဲအံၤ အသုး နိၣ်ဂ်ၢ်အိၣ်ဝဲ ၃,၀၀၀ ဘျံၣ် အဂ့ၢ်နှ၌ သ့ၣ်ညါဘၣ်နှ၌လီၤ.

ကိၢ်စၣ်ပဒိၣ်ကရ့ၢ်အသိကဒုးအိၣ်ထိၣ်ပၣ်ဃုၥ်ဒီးပှၤသ့ပှၤဘၣ်ဒီး ဘျိၣ်ဒိၣ် ခၢၣ်စးတဖၣ်

လါယနူးအါရံး ၇ သိ. ၂၀၂၁ သိ .စီးထိလ့

ကညီကိၢ်စဲၣ် ပဒိၣ်ကရ့ၢ်အသိအံၤ တိၥ်ဟ်ဝဲဒၣ်လ၊ကဒုးအိၣ်ထိၣ်ပၣ်ဃုၥ်ဒီး ပှၤသ့ပှၤဘၣ်ဖိတဖၣ်ဒီး ဘျိၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ် အဂ့ၢ်နှ၌ တကိၢ်ခါကိတိၥ်ခိၣ်ကျၢ် နါခ့ၤထွမ့ၣ် စံးဝဲနှ၌လီၤ.

ဖဲအပူၤကွံၥ် ၂၀၂၀ တၢ်ဃုထ၊ ဖးဒိၣ်အခါ ဒိကလုၥ်ဒံၣ်မိၣ်ခြွၣ်စံၣ် ကရ၊(အဲၣ်အဲလ်ဒံၣ်)ပၣ်တံၣ် လ၊ အမၤန၊ၤတၢ်လ၊ထံကိၢ်ဒိတဘ့ၣ် အပူၤအံၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအိၣ်လ၊ ကဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲပဒိၣ်အသီ နှ၌လီၤ. ဖဲနှ၌ ကညီကိၢ်စဲၣ် ပဒိၣ်ကရ့ၢ် စ့ၢ်ကီး NLD လ၊အမ ၤန၊ၤတၢ်အါက တၢ်ၢ် လ၊ကိၢ်စဲၣ်အပူၤအံၤ ရဲၣ်ကျဲၤဝဲ လ၊ကဒုး အိၣ်ထိၣ်ကိၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်ကရ့ၢ်အသိအဂ့ၢ်နှ၌ တကိၢ်အဂိၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတအိၣ် ဘၣ်အဂ့ၢ်နှ၌ စံးဝဲနှ၌လီၤ.

“ပဒိၣ်ကရ့ၢ်အံၤ ကဒုးအိၣ်ဝဲ ထဲပှၤမၤ ထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲးဖိနှ၌တသ့ ဘၣ်. ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်နှ၌ တၢ်သ့ၣ်ထိၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. လိၣ်ဘၣ်ဝဲပှၤသ့ပှၤဘၣ်တဖၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပှၤသ့ပှၤဘၣ်ဖိဒုၤ ထ၊နှ၌လီၤ လ၊ပဒိၣ်ကရ့ၢ်ပူၤ သ့ဝဲလီၤ. အဒိ လ၊ ပဒိၣ်ကရ့ၢ်အပူၤ ဒ်သိး လိမ့ၣ်အူအသိး: ပှၤသ့ပှၤဘၣ်ဖိတဖၣ်လိၣ်ဝဲလီၤမီၤ. တၢ်လိၢ်လ၊ အလိၣ်ဘၣ်ဝဲပှၤသ့ ပှၤဘၣ်တဖၣ်နှ၌ ကတူၢ်လိၣ်ဝဲဒၣ် ပှၤသ့ပှၤဘၣ်ဖိတဖၣ်လီၤမီၤနီၤ. မ့မ့ၢ် လ၊ထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲး ဒီးပှၤဟ့ၢ်ဝိတၢ်မၤတဖၣ်နှ၌ ပှၤမၤထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲးဖိတဖၣ် ဟံးထိၣ်ဖိၣ်ဝဲသ့လီၤ.” အဂ့ၢ်နှ၌ ကိတိၥ်ခိၣ်ကျၢ် နါခ့ၤထွမ့ၣ် စံးဝဲနှ၌လီၤ.

လ၊နှ၌အမဲာ်ညါ တၢ်ကစိၣ်ဟူထိၣ်သါလီၤဝဲလ၊ တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤအိၤ လ၊ကိၢ်စ၊ဖွိၣ်အပတိၢ် မူဒါတဖၣ် အဖိခိၣ် စံးဝဲလ၊ကဟံးထိၣ်ဖိၣ်ထိၣ် မူဒါလ၊ကိၢ်စ၊ဖွိၣ်အပတိၢ်အဂိၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတအိၣ် ဘၣ်အဂ့ၢ်နှ၌ စံးဝဲနှ၌လီၤ.

“မ့ၢ်ဟ့ၣ် လ၊ကိၢ်ခိၣ်အပတိၢ် သနာ်က့ တလဲၤဘၣ်. အဲၣ်ဒိးမၤယဲ လ၊ကစၢ်ကိၢ်စဲၣ်အပူၤလီၤ. အဖဲအံၤ ဘၣ်မနုၤအယိဘၣ်စံးဝဲ တၢ်ကတိၤအံၤလဲၣ်နှ၌ လ၊ညါအပူၤကွံၥ်နှ၌ တၢ်မာဝဲကတိၢ်ဘၣ်စၢၤ တၢ်ဃုထ၊ အခါ ထံကိၢ်ပှၤဟ့ၣ်ကျဲာ်ထိၣ်ဖိ တဲယ၊လ၊ မ၊စ၊တၢ်လ၊အ့ၣ်ယဉ်ဝ တဲၣ်ကိၢ်ခိ ပကိကိၢ်ခိတကပၤမီၤ. နှာ်လီၤဒိးဃုထ၊သး လ၊နှ၌တကပၤ မီၤနီၤ. တိအူစ့ၢ်ကိးမ့ၢ်တၢ်လိၢ် လ၊ ကညီတဖၣ်အိၣ်အါမးမီၤနီၤ ဖဲနှ၌အခါ ကပျဲလီၤယ၊ လ၊တိအူလီၤ. ဖဲနှ၌အဖံတဲလ၊ ယအဲၣ်ဒိး တပြၢ်သး လ၊ကညီကိၢ်စဲၣ်ပူၤလီၤ” အဂ့ၢ်နှ၌ အဝဲစံးဝဲနှ၌လီၤ.

တကိၢ်ခါ ကိၢ်စဲၣ်ကိတိၥ်ခိၣ်ကျၢ် နါခ့ၤထွမ့ၣ်အံၤ ဖဲအပူၤကွံၥ် ၂၀၂၀ တၢ်ဃုထ၊ဖးဒိၣ်အခါ မၤနၤ တၢ်ဃုထ၊ဖဲ ကိၢ်စဲၣ်ဘျိၣ်ဒိၣ် ဖ့ၣ်အၣ်ကိၢ်ဆဉ် နီၣ်ဂ်ၢ် ၁ တၢ်ဖးဟိၣ် ကဝီၤ ဒီး မ့ၢ်ပှၤ လ၊တၢ်မ့ၢ်အါက တၢ်လ၊ ကဆဲးဟံဝဲမူဒါဒ်ကိၢ်စဲၣ် ကိတိၥ်ခိၣ် ကျၢ်တဂၤအသိးနှ၌ လီၤ.

ကညီကိၢ်စဲၣ်အံၤ ခီဖျိလ၊ကိၢ် ဆဉ်အိၣ်ဝဲ ၇ ဘ့ၣ်အယိ ကိၢ်စဲၣ် ဘျိၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စး အိၣ်ဝဲ ၁၄ ဂၤဒိး သ့ၣ်ဂ် ဃူဖိးဒိး:တၢ်ဂုၤထိၣ်ပသိထိၣ် ဟ့ၣ်တံၣ် ၂ ဂၤ. ကညီကမျၢ်ဟ့ၣ်တံၣ် ၁ ဂၤဒိး: မိၣ်ဃူဖိးပၣ်တံၣ် မိၣ်က လုၥ်ဆူၣ် ဂ့ၢ်ဝိခၢၣ်စး ၁ ဂၤနှ၌လီၤ.

ဒိတၢ်ဂဲၤကလံၥ်အံၤဒ်သိးဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်ကသ့ၣ်ညါဝဲအဂိၢ် ကဝုၥ်ကျဲးစၢးဝဲအဂ့ၢ်ကညီကိတိၥ်ခိၣ်ကျၢ်စံးဝဲ

လါယနူးအါရံး ၂၇ သိ. ၂၀၂၁ နံ့. စီးဂျါ

ကညီ ဒိတၢ်ဂဲၤကလံၥ်အံၤ ကညီကိၢ်စဲၣ်တကးဘၣ် အမဲာ်ညါ ဒ်သိး တၢ်ကသ့ၣ်ညါဟ်ပနိၣ်အိၤ တုၤ လ၊ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်အဂိၢ် ကဂ့ၢ်ကျဲး စၢးဝဲအဂ့ၢ်နှ၌ ကညီကိၢ်စဲၣ် ကိတိၥ်ခိၣ်ကျၢ် နါခ့ၤထွမ့ၣ် စံးလီၤဝဲဖမဟါ(လါယနူးအါရံး ၂၆ သိ) အနံးနှ၌လီၤ.

ဒ်သိး တၢ်ကဆ့ၢ်နှာ်လီၤ ကညီလုၢ်လ၊် ဒိတၢ်ဂဲၤကလံၥ်အံၤ ဆူ (UNESCO) တၢ်ဟ်ပနိၣ်စရီပူၤအဂိၢ် တၢ်မာဝဲတၢ်ဒုးနဲၣ်ထိၣ်တၢ်ဂဲၤကလံၥ် တၢ်ရဲၣ်တၢ် တၢ်ကျဲၤဖဲဖ့ၣ်အၣ်ဝ့ၢ်, ဖ့ၣ်အၣ်ဖ့ၣ်စိမိၤကွီအပူၤ အကတိၢ် ကိတိၥ်ခိၣ်ကျၢ် ထ၊နှာ်စံးလီၤဝဲဖဲ တၢ်အိးထိၣ်မူးအပူၤနှ၌လီၤ.

ကိတိၥ်ခိၣ်ကျၢ် နါခ့ၤထွမ့ၣ်စံးဝဲလ၊ “အစိၤဘၣ်အစိၤအနံၣ် တဖၣ်အနံၣ် ဒိတၢ်ဂဲၤကလံၥ်အံၤ ပရဲၣ်သဲကတိၤဟၤဃာ်ဝဲဒီး တစိၤအံၤပမၤဖျါထိၣ်ဝဲအံၤ ထဲကညီကိၢ်စဲၣ်တခါစိၤတကးဘၣ်, ထံကိၢ် ဒိတဘ့ၣ်တကးဘၣ် တုၤလ၊ဟိၣ်ခိၣ် ဒိဘ့ၣ်ကသ့ၣ်ညါဟ်ပနိၣ်ဝဲအဂိၢ် ပဂ့ၢ်ကျဲးစၢးဝဲလီၤ” အဂ့ၢ်နှ၌ စံးဝဲနှ၌လီၤ.

ဒ်သိးဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်ကသ့ၣ်ညါဟ်ပနိၣ်ဝဲအဂိၢ် ဒိသရ၇်လ၊အဘ့ၣ် ထွဲလ၊အဂ့ၢ်ကျဲးစၢးဝဲတဖၣ်, ပှၤဂဲၤကလံၥ်ဖိဒီး ပှၤဘၣ်မူဘ့ၣ်ဒါတဖၣ်, တၢ်ကစၢ၊ကရိလ၊အဆိၣ် ကိၢ်စဲၣ် သ၊ဂၤ ဟ်ဖွိၣ်ခဲလ၊ဂ် ၁၇ ဂၤ ဘ့ၣ် တၢ်ဃုထ၊ထိၣ်ဝဲနှ၌လီၤ. ဖဲနှ၌အကျါ NLD ၁၃ ဂၤ, ကိၢ်စ၊ဖွိၣ် လးဖး(နီမ့ၢ်), မါတလ့ (လွန်းရာချိတ်)တဖၣ် တၢ်ဃုထ၊ထိၣ်လိၢ်ခဲကတၢ်အကျါ ဟ်ဃုာ်ဝဲ လ၊စရီပူၤသ၊ခါနှ၌လီၤ.

လ၊တၢ်ဃုထ၊ထိၣ် လိၢ်ခံကတၢ်သ၊ခါအကျါ ထဲတခါစိးလီၤ တၢ်ကဆဲးဃုထ၊ဝဲ လ၊ကိၢ်စ၊ဖွိၣ် ကိၢ်ပယီးထံကိၢ်ခၢၣ်စးဖဲ ၂၀၂၁ နံ့. လါမးရူးဒိး ဖဲနှ၌တဆိတၢ် ကဆ့ၢ်နှာ်လီၤဝဲဆူ ယူးနံာ်စကိၤကရ့ၢ်အအိၣ်ဖဲ ၂၀၂၁ နံ့. လါယူးအကတိၢ်လိၤအဂ့ၢ်နှ၌ သ့ၣ်ညါဘၣ်လ၊ ဒိတၢ်ဂဲၤကလံၥ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အအိၣ်နှ၌လီၤ.

BGF ဒီးပယီၤသုးခိဉ်နၢ်ဒိဉ်ထိတဖဉ်တ၀်ထံဉ်လိဉ်တဲသကိုးတ၀်အစၢလိၤတံ၀်လိၤဆဲးတထိဉ်ဝဲ

လါယနူးအါရံး ၁၆ သိ, ၂၀၂၁ နံ့ဉ်, ခှဉ်အဲးစံဉ်

ဘဉ်ထွဲဒီး ကညီကိ၀်စဲဉ် သုးခိး ကိ၀်ဆ၊(BGF)သုးဒီတဖု တိဉ်ထိဉ် လံဉ်ဟးထိဉ်တ၀်ဂ့်အံၤနှဉ် ဖဲမဟါ(လါယနူးအါရံး ၁၅ သိ)အနံၤ ကိ၀်ပယီၤသုးမ့၀်ဒိဉ် ခိဉ်နၢ်ဒိဉ် ထိတဖဉ်ဒီး BGF ခိဉ်နၢ်တဖဉ် မၤဝဲ တ၀်တၢဉ်ပိဉ်တဲသကိုး ဖဲခီတိဉ် (မ့ဉ်ကွံဉ်ဂူဉ်) BGF သုးဟိဉ်ကဝိၤ(၁), နိဉ်ဂံး(၁၀၁၁)သုးရ့ဉ်ဒီး ဒီးနၢ်ဝဲ တ၀်ဘဉ်လိဉ်ဖိးဒ့အိဉ်ဝဲတနီၤ ဘဉ်ဆဉ် တ၀်အ စၢလၢအလိၤ တံ၀်လိၤဆဲး ဟဲဖျါထိဉ်တအိဉ်ဝဲဒီးဘဉ် အဂ့ၢ်နှဉ် သ့ဉ်ညါဘဉ်နှဉ်လိၤ.

ဖဲလါယနူးအါရံး ၁၄ သိအနံၤ ဘဉ်ထွဲဒီး BGF သုးကရူ၊် သုးရ့ဉ်ခိဉ် ၁၃ ဂၤ ဒီး သုးခိဉ်သုးနၢ်(၇၇)ဂၤ တိဉ်ထိဉ်လံဉ်ဟးထိဉ်ဆူ မ့၀်ထိဉ်ကလံးထံးသုး ဝဲလိ၀်ခိဉ်သ့ဉ်ရူတ၀် ဂ့ၢ်အံၤ ဖဲမဟါ(လါယနူးအါရံး ၁၅ သိ)အနံၤနှဉ် ပယီၤသုးမ့၀်ဒိဉ်တက ဟၤ နိဉ်ဂံး(၄) သုးခိဉ်ကျ၊်စိ အိဉ်စိ, ကမျ၊်သုးဒီးသုးခိးကိ၀်ဆ၊ ပှၤနဲဉ်တ၀်ခိဉ် သုးခိဉ်ကျ၊် အိဉ်ပဉ်အူ, မ့၀် ထိဉ်ကလံးထံးကိ၀်ခိ သုးဝဲလိ၀်ခိဉ်သ့ဉ် ကိ၀်ခိခိဉ် သုးခိဉ်ကျ၊်ဖိ

ကွ၀်ဆူလံ၁်ကဘျံးပၤ (၆) ▶▶▶

ဒ်သိးကိ၀်ပူၤတ၀်ဒုးတ၀်ယၤကပတုဉ်ကွံဉ်အဂီ၀် ကလုဉ်ဒူဉ်ကရူ၀်ကရၢလၢအတုၤအိဉ်ယပဉ် ကိ၀် တဖဉ်မၤဝဲတ၀်ပ၁်ဖျါထိဉ်တ၀်ဘဉ်သး

လါယနူးအါရံး ၂၉ သိ, ၂၀၂၁ နံ့ဉ်

ဒ်သိး ကိ၀်ပယီၤပူၤ တ၀်ဒုးတ၀် ယာ်ကပတုဉ်ကွံဉ်အဂီ၀်ဒီး သုးကလၢ လၢအအိဉ်ဆီလိၤသးလၢ ကလုဉ်ဒူဉ်ဟိဉ်ကဝိၤအပူၤ တဖဉ်အံၤ ဒ်သိး တ၀်ကထုးကွံဉ်ဝဲအဂီ၀် ကညီ, ရၢဉ်ခၢဉ်, ကဒူဉ် ဒီး ယီၤဒိဉ် ကလုဉ်ဒူဉ် ကရူ၀်ကရၢ လၢအတုၤအိဉ် ယပဉ်ကိ၀်တဖဉ် ဖဲလါယနူး

ကွ၀်ဆူလံ၁်ကဘျံးပၤ (၆) ▶▶▶

ကညီကိ၀်စဲဉ်ပူၤတ၀်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချဒီးတ၀်ဂဲၤလိ၁်ကွဲကိတိ၁်ဝဲၤကျိၤပှၤမၤတ၀်ဖိတဖဉ်အဂီ၀် တ၀်စးထိဉ်ဆဲးဝဲ Covid-19 ကသံဉ်ဒီသဒၢလံ

လါယနူးအါရံး ၂၈ သိ, ၂၀၂၁ နံ့ဉ်, စီးမ့ဉ်အူသဉ်

ကညီကိ၀်စဲဉ် တ၀်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချဒီး တ၀်ဂဲၤလိ၁်ကွဲကိတိ၁် ဝဲၤကျိၤ အဖိလ၁် ဝဲၤကျိၤစုဉ်စုဉ်ပှၤမၤတ၀်ဖိတဖဉ်အံၤ ဖဲလါယနူးအါရံး ၂၇ သိအနံၤနှဉ် တၢ်တဘျိတ၀်စးထိဉ်ဆဲးနှ်ဝဲ Covid-19 ကသံဉ်ဒီသဒၢလံ အဂ့ၢ်နှဉ် သ့ဉ်ညါဘဉ်လၢ ကိ၀်စဲဉ် ကမျ၊် တ၀်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချဝဲၤကျိၤ ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါအအိဉ်နှဉ်လိၤ.

ကိ၀်ဆဉ် ၇ ဘှဉ်အပူၤ တ၀်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ ဒီးတ၀်ဂဲၤလိ၁်ကွဲဝဲၤကျိၤ ပှၤမၤတ၀်ဖိတဖဉ်အံၤ ကမျ၊် တ၀်ဆါဟံဉ် လၢအဘဉ်ထွဲတဖဉ် တ၀်

ကွ၀်ဆူလံ၁်ကဘျံးပၤ (၆) ▶▶▶

အိဉ်တမုၤဒံးယံ၁်ဒံးထၢရ၀်လီၤခိဉ်သူတဘံဉ်ချၢ

ကညီဖိလၢဟိဉ်ခိဉ်ချၢ
ပတုဉ်ကွံဉ်စၢၤတ၀်ဖ့ဉ်ဆၢ
စီၤခဲအံၤတမ့၀်ဒုးယ၁်
မ့၀်စီ၀်နီၤခိဉ်အခွဲးယ၁်

နမ့၀်ဆၢထံဉ် ကိ၀်သူလ့ၤ
ထူဂူ၊်ဆဲးလၤ ဘဉ်ပှဲ၀်က့ၤ
ကိ၀်သူလ့ၤ နဆၢက့ၤအိဉ်
ဝှဲ၀်ဒီးစီၤ ဘဉ်က့ၤအိဉ်ဖိုဉ်

ပှၤထံဝ့ၤ ပှၤထံဘဉ်မ့ၤ
ပှၤကိ၀်ဂ့ၤ ပှၤကိ၀်ဘဉ်မ့ၤ
ပှၤဂ့၀်ဝိ လဲၤတ၀်ဘဏ္ဍာဆို
မ့၀်ခိဉ်နၢ်သူဉ်ဂ့ၤသးပျိ

ခ့ခါဖိသဉ် ဖဲသးစ၀်
အိဉ်မူတီလိၤ မၤလိၤနၢ်
လိဉ်ဘီဘိ ဖံးဘဏ္ဍာညဉ်ဘဏ္ဍာ
ကိၤသူဉ်ကိၤသးတ၀်ဘဉ်ဆ့

တ၀်တၢဂျိဉ်တၢစ့ တ၀်မၤ
ပဒုဉ်ဟးဆုံး လ၀်ကိးဂၤ
တ၀်မူၤတ၀်ဘိုး ဆဲးကံဉ်ကွိ
တ၀်သံဖိကွိၤ ကဘျးထိ

ဂုဉ်ကျဲးစၢး ဖံးလိမၤဒိ
ခီဖျိတ၀်ကူဉ်သ့ ဒိဉ်စိ
ကူဉ်သ့ပီညါတမၤလိ
ကဲပှၤဂ့၀်ကိၤဝံၤလိၤဒိ

မ့၀်နၤတ၀်ခံးယံ၁်ဘဉ်ဆဉ်
မ့၀်တ၀်ကပီၤ ကထံဉ်ဘဉ်
လါတသံ မ့၀်တအုဉ်ဘဉ်
ကညီဖိ ကျဲးစၢးနဲဒဉ်

အိဉ်ဆိးလၢထံယံ၁်ကိ၀်ယံၤ
မဲ၁်ဆုးလၢဖိၤမိဉ်သိဉ်မ့ၤ
"အိဉ်တမုံၤဒံးယံ၁်ဒံးထၢ,
ဂ့၀်လီၤခိဉ်သူတဘံဉ်ချၢ"

လၢတ၀်အဲဉ်ကကွ၀်ကဘီ
စီၤကိ၀်ဖျါစ့ (တီနိ၀်ဖိ)
လါသလ့ၤ.ဂ့. ၂၀၂၁

တ၀်ကွဲမ့၁်

ပကွဲမ့၁်ဘဉ်ပှၤဖးလံ၁်ဖိ ကိးဂၤလၢအသးမ့၀်အိဉ်ကွဲးထိဉ်တ၀်ကစိဉ်၊ တ၀်ကွဲးထိရီၤဒီး ထါအကလုဉ်ကလုဉ် မ့၀်ဂ့ၤ ဆ့ၢဘဉ်ဆူ ကညီတ၀်ကစိဉ် ဝဲၤလိ၀်ခိဉ်သ့ဉ် သ့ဝဲန္ဉဉ်လိၤ. ဘဉ်ဃး ပတ၀်ကစိဉ်၊ တ၀်ကွဲး သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ သုမ့၀်အဲဉ်ဒီး ဟ့ဉ်ထိဉ် တ၀်ဟ့ဉ်ကူဉ် ဟ့ဉ်ဖးဒီး အဲဉ်ဒီးဆ့ၢထိဉ် သုတ၀်ကွဲး သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ် ဆ့ၢအီၤဆူ kicnews@yahoo.com မ့တမ့၀် လၢလီတဲစိ 087 198 2417 အံၤ သ့ဝဲန္ဉဉ်လိၤ။ ပတူ၀်လိ၁်မ့၁် ပှၤဖးလံ၁်ဖိ အတ၀်ကွဲးတဖဉ် ထိဘိန္ဉဉ်လိၤ.

ကဒသာဥ္ ကိုင်းသင်ဝိးလာ

စဝ်ယင့်သာအဲဆိုင်

ထိုင့်ခွိက် ၂၀၂၀ ကိုင်း၊ လာနိုဝ်ဝေန်ဖိုင်ဖိုင် ခွဲဒုးအိုဝ် ထိုဟုာင်းခါန်းဟုာင်းလွဝ်ဆျောဟ် လွဝ်ဆံင်းစွး ဓးထာ်ဝေ့ ဖွံ့ဂမွိုင်ဲ အးအးလ့်။ ထွာ့နူးဒျေထိုဟုာင်းခါန်းဟုာင်းအုံကျံင်ကှ် ဖွံ့တုံကိုဝ်းတုံကိုဝ်း သာကျောဟ် ကျေဝ် အုံလောတ်သာသီးလုံကာ သာထင်းသူးလောတ်သာ၊ လဝ်ဝီးလဝ်လာ ခွဲင်ဝီးခွဲင်လာလောတ်သာ၊ လဝ်ဆာ့ထလောတ်သာသယ် အးဒုဝ်တာ၊ ထံင်ထာင် ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ ဓေယိုဝ်သိုဝ် အေလေဝ် ယုဂ်ယာန်းထာင် ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်အုံလေင်းလုံဟုဝ်ခိုဝ်း မုံသျော်ယာ့ကားသာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာဆေဝ်းဟုးကှ် အုံသူးဓးလုံယုံသာဟုံင် လုံအုံသီးလဝ်ထ ခွဲင်ထသယ် လုံစံင်းကှ်ဒွဝ် လင်ဟုံကားသာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာ တုံယှာ်းယှာ်းလ့်။

ဟုံင်ခွိက် လုံယိုဂ်လုံမဝ်-ဧာ်ဓးခွဲ၊ ဖွံ့တုံဝါန့်.ကိုဝ်ဖွံ့းဒျေကိုဝ်ဖွံ့းဒျေ ဆုံမုံရဲ့းထင်းထာင် ခါန်းခေါဟ်ခါန်းကား (ဟုံဒျောဟ်)ဟုံငခေဝ်ကုံဆာ၊သယ်လုံစွင် ဟုာဟုာဒျေအုံပါတီ၊ ဟုာဟုာဒျေအုံရွဲာ စာင်းဝီကုံက္ဍဝ့်ဝေ့ဒုးဂမွိုင်းသယ်ဂ့်လ့်။

ထံင် ဆုံစာင်းဝီကုံဆုံကွာဂ့် ကာင်းလင်သာလုံသျော်ဓး ဖွံ့ဩသယ် ပါဝေ့ဒုးလ့်။ သာဓင်းမွဲာအုံဟျော်၊ သာယှာ်မွဲာအုံဟျော် ဆုံဟှယ့်ဉုံထင်းကျောဝ်းထ သာက်ဉီက်ဉှာသာ ဓေဖွံ့အင်းမိုင့်လဝ်သိုဝ် စာင်းလဝ်စာင်းခွဲင် ထဝေ့တာ၊ ဓးဖွံ့ကာ-မုက်သီးမုံအုံ၊ ဓးဖွံ့ကာ-ဆးသီး မုံအုံဝေ့လ့်။ ကုံယာဲဟုံသီးမ ကားသျော်ဖုံအုံသီး ကဲ လာ-ကာင့်သီး အေဓးထာ်ထင်း ဖွံ့ဆိုဒ်ဖွံ့ဆ၊ ဖွံ့ဒုအုံရွဲာ ဖွံ့ဒုအုံခေါဟ် အုံကာ-ဂ့် ဓးယုံသာ မုက်အေးလ့်။

ယုံဆံင့်ကားလုံမုက်ဓး ဆုံခွဲင်အုံလုံဖွံ့း ဝိုံဃုံလေဝ် ဆုံလင်-ဆုံဉာတုံဝါန့်သယ်ဂ့် ဓးဟှိင့်မိင်ကိုဝ်စံင်းဒျေလ့်။ "ဖွံ့အုံရွဲာယိုဝ် မာဖုံဂမွိုင်-မုံကျောဝ်-ဂ့်လဲ၊ ဖွံ့အုံရွဲာယိုဝ် ထောဟ်ဃုံင်သာ ဒျေကောဝ်ကြာင်ကျောဝ်-ဟုး--"

ဓးဆာင့်သာ ဒျေဆုံအင်းစာသယ်လုံစံင်းယိုဝ် ဆုံဥုးစိုဝ်လုံဓးဥုံင်ဓးသီးမွဲာဆေဝ်၊ ဆုံတုင်-ဆိုင့် လုံဓးဥုံင် ဓးသီးမွဲာဆေဝ်၊ ဒျေအးဟုာဟုင်-ဖုံလင့်လင်သာ ထုံ-ကုဂ်ထုံ-ဆာ့လင်သာ လုံကဲမဝ့်မှ်ဓးသီး မွဲာဆေဝ်၊ အင်းဃျူဒျော်ယာ့ကျောဝ်-ထ ထွီဟုာင်-ခါန်-ဟုာင်-အုံဒေ ထာဝ်အုံမံ အုံဆုဂ်အုံထေဝ်- လုံယှိဝ်ဓးသီးမွဲာဆေဝ်၊ ဆိုဒ်လုံဆိုဒ် အုံကျးအုံကာင်းအုံကံင်း ဈူးနုံးဈူးကာင်း သယ်ကှ် ဥုးစိုဝ်လုံလုဂ်ဓးသီး မွဲာကဲဆေဝ်-လ့်။ အေမွဲာ အေဝျော်ယာ့သီးဝေ့လဝ့်စာ်ဖိုဝ် မုံကားသီးဝေ့သာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာ ထွီဆာလ့်။

ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ အုံလူးအုံဝိုံကှ် ထောဟ် ယုံင် ဒျေအုံဟှူဟှာဝျော်ကာင်မိင်အေးလ့်။ လုံခေါဝ်လာ အွာဟုံဒျောဟ်စူးဖိုင်ခွဲ ဖွံ့အုံခေါဟ်အုံကာ-သယ် အင်းကိင်ကျောဝ်-ထဝေ့အုံခေါဟ်ကျံင် မူ-ဆာ့လုံကီယိုဝ် ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ် လုံဆိုဒ်လဝ့်သီးလုံကာ ခါန်-ဖောဟ်ဆာ-သယ်လုဂ်ခွဲ စာသိုင့်ကျိုင်ကျုဝ်(ခံစား)ဓး မဝ့်မှ်လ့်။ အုံကှ် မွဲာဖွံ့ဒုအုံရွဲာ ဖွံ့အုံခေါဟ်အုံကာ-သယ် အုံဂုကှ် အုံတာလဝ့်မွဲာယာ- --။ စင်စိုဝ် ဖိုယာ-လဝ်ကြောင်ဆုံ "ဖွံ့အုံရွဲာသယ် မာဖုံကှ်ကျောဝ်-လဲ --"ကှ် စုံလင်သာ အေထံဟ်စိုဝ် မုံကား သာဒူးဆုံ ဒျေဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ အုံခေါဟ်အုံကာ- အုံဝီးလာဒူးဆုံလ့်။

ဓးဟုံင်ဒုဝ် ဒျေဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီမဝ့်မှ် ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်ထာခေါဟ်၊ ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်အုံလေင်း၊ ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ် လုံယိုဂ်လုံဆိုဒ် အုံကျးအုံကာင်းအုံကံင်း ဈူးနုံးဈူးကာင်း သယ်ကှ် ဥုးစိုဝ်လုံလုဂ်ဓးသီး မွဲာကဲဆေဝ်-လ့်။ အေမွဲာ အေဝျော်ယာ့သီးဝေ့လဝ့်စာ်ဖိုဝ် မုံကားသီးဝေ့သာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာ ထွီဆာလ့်။

လုံကိုင်းလုံစွင် ထံင်ထာင်ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ ဓေယိုဝ်သိုဝ် ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်လုံဟုာကှ် အုံယှာထုဂ် မုံလေဝ်ဝေ့ မူးကီ စုံးဖျောဟ်စုံးထဝ့်ကှ်လ့်။ ထံင် မူးကီ စုံးဖိုင်ကှ် မွဲာလာ-ကာင့် လေဝ်ပါမုဂ်တာ-လဝ့်သီး အေဝျော်ယာ့ကံင်သိုဝ်ဘုံ ဖွံ့ကုံယိုင့်ကှ် ဟုံမုံဓးလဝ်ဝေ့လုံ သုံးအုံဘုံလ့်။ ထံင်ဖွံ့ဆုံကံင်ဆုံသိုဝ်မ ဝျော်ယာ့ကံင်လိုင်အေး ဖွံ့လုံဟုာကှ် သီ့ထွိုင့် အင်းကိင်ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ အုံခေါဟ်အုံကာ-သယ် အုံသာမိုင့် အေအုံဥုဝ်သီးအိုဝ် မွဲာမုံလဝ်ဟုံ ဓေဝျော်လဲ--။ စုံခွီစုံထာ် ဓးကးထာင်သာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာ လုံစွင်ဥုဝ်လ့်။

ထံင်ထာင် ဖွံ့ကိုင်းသာထာ် ၂၇ဝ်ဝ ကိုင်းပါင်၊ ဓ၃ ကိုင်းထင်းဓါ ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ လုံဟုဝ်ကှ် ဓး ကးသာတယ် ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာ အုံစွးထုဂ်လ့်။ ဆုံလုံဟုဝ်ကှ် ဖွံ့ဆိုဒ်ဂမွိုင်-သယ် လုဂ်ဆိင့်လုဂ်ခွဲ (ဓင်းဓင်းယှာ-ယှာ-) ကြျဉ်မုံဓးလေဝ်ယုဂ်ယာန်း ဖွံ့အုံလေင်းကှ် လေဝ်အုံယှာလ့်။ လုံကောဝ်ကြင် ကိုင်းထင်းသင့်လုံကာခွဲ သာဓင်းသယ် သျော်ယာ့အင်းဟု လာ-ကာင့် ကောဝ်ကြင်ကိုင်းထင်းသင့်သီး ဓးထာင် လာထာင့်ခုဂ်ဖောဟ် မိုယောတ်ထင်းလုံဟုဝ် ကေမူးကာကှ် ဖွံ့ဩာဓင်းသယ် အုံယူ-ယိင်လ့်။ သျော်ယာ့အင်းဟု ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်အေးလ့်။

အေဟုံင်ဒုဝ် ယုဂ်ယာန်းထာင် ဖွံ့ဆိုဒ်အုံလေင်-ခွဲသီး ဖွံ့အုံ ယှာခိုဝ်းဟုာလ့်။ ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ ဒျေဖွံ့အုံလေင်းယိုဝ် ဟုံင်ခေဝ်ဖဖွဲ့ ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ် ဖဝ်-ခုဂ်လဲကှ် ဖွံ့ဂမွိုင်-သယ် လုံသျော်ယာ့ဓးလုံစွင် ယိုယင့်သာဓးထာင် ဖွံ့အုံခေါဟ်အုံကာ-သီးမွဲာဆေဝ်--၊ ယုံကးသာဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာသီး မွဲာဆေဝ်-လ့်။

စဝ်ယင့်သာအဲဆိုင်

မွဲာအုံသွတ်အုံဆေဝ်-ဟုး--။ အေမွဲာသျော်ယာ့လင်သာ၊ စုံလင်သာ၊ သွတ်အုံလဝ့်ကှ် မုံကားသာဝေ့ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာကှ်လ့်။

ဓးလဲစာ်ခိုဝ် လုံ ၂၀၂၀ လာနိုဝ်ဝေန်ဖိုင် ဆုံမုံရဲ့-ထင်း ဂမွိုင်-ဟုယ်လင်ဟုံင်ခေဝ်ကုံဆာ-သယ်ခွဲ လဝ်ဆာ့ခွဲင်ဆာ့ထ ဖွံ့ဒုအုံခေါဟ်အုံကာ-သယ်သီးမွဲာဆေဝ်-၊ ပါပေဝ့်စာ်ပေဝ့်ဝယ် ဖွံ့ဒုအုံရွဲာသယ်သီးမွဲာဆေဝ်-၊ မာဃို့ ထသာ ဒျေဆိုဒ်ဃှာ-ဃုံင်ကုံယိုင့် ဒျေဆိုဒ်ဃှာ-ဃုံင်အုံ ယံင့်သယ်သီးမွဲာဆေဝ်- --။ ထံင်လုံအုံခီယာ့ ဓးဟှယ့် ထာင်ယုဂ်ယာန်းထာင်ဒုးဆုံ ဖွံ့ဆိုဒ်အုံလေင်-လုံဟှဝ်ခိုဝ်း မုံသျော်ယာ့ကားသာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာဆေဝ်-ဟုးကှ် အုံသူးဓးလုံယုံသာဟုံင် လုံအုံသီးလဝ်ထ ခွဲင်ထသယ် လုံစံင်းကှ်ဒွဝ် လင်ဟုံကားသာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာ တုံယှာ-ယှာ-လ့်။

ဟုံင်ခွိက် လုံယိုဂ်လုံမဝ်-ဧာ်ဓးခွဲ၊ ဖွံ့တုံဝါန့်.ကိုဝ်ဖွံ့းဒျေကိုဝ်ဖွံ့းဒျေ ဆုံမုံရဲ့-ထင်းထာင် ခါန်-ခေါဟ်ခါန်-ကာ- (ဟုံဧျောဟ်)ဟုံငခေဝ်ကုံဆာ-သယ်လုံဧွင် ဟုာဟုာဒျေအုံပါတီ၊ ဟုာဟုာဒျေအုံရွဲာ စာင်းဝီကုံက္ဍဝ့်ဝေ့ဒုးဂမွိုင်-သယ်ဂ့်လ့်။

လုံဖိုင့်ဒုးအိုဝ် အင်းကိင်ထင်း ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ အုံခေါဟ်အုံကာ-သယ် ဆုံမူးလာ- ဆုံပုံယောတ်သယ် လုံဖြး ဖွံ့ဩသယ်အုံခွဲယိုဝ် သျော်ယာ့သီးဝေ့ မိက်လုဂ် အေးလ့်။ လုံသျော်ယာ့ဓး ဓေမုံသျော်ယာ့သိုဝ် လံင်အင်းဃျူ သျော်ယာ့သီး ကဲအေးလ့်။ အေမွဲာ ဓးလံင်အင်းဃျူ သျော်ယာ့ ဆိုဒ်ဆဆုံဖာ်ဆုံမာကှ် ဖုံလင့် အုံခွဲအေး။ အေမွဲာလံင်မာစိုဝ် ဆိုဒ်ဃှာ-ဃုံင်ကုံလုံ့ကှ် ထုံ့ဟျောဝ် မာ-လ့်။ စင်စိုဝ်ကှ် လုံဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့် ဆုံပုံယောတ်ကှ် ဒျေမူ-ဆာ့လုံကီယိုဝ် ဖွံ့ဩသယ်ဟုယ်ထင်းဟုယ်လင် ဆုံမာကှ် စာင်းသာယာင်ဝေ့တာ၊ ဓး ကးသာဝေ့ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာကှ်လ့်။

ဓေမုံကျော်- ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီသိုဝ် အုံခေါဟ်အုံကာ-သယ် ကျေစိုဒ်ထဆုံကှ် မွဲာအုံခုံအေးလ့်။ လုံဆိုဒ်ဃှာ-ဃုံင်ကှာမဲယာ့ ဓေလဝ်လင်သာ လုံဖွံ့ဒု မုံစုင်းသိုဝ် ဆိုဒ်လုံဆိုဒ်ဝေ့ ကြျိဒ်ဓးအုံ အုံလိုဒ်-လုံလာ ဆုံဖွဟ်ဆုံဖွာ့(ဂုကှ်အင်ဂီ)သယ်လုံဖြး ဓေမုံအုံချဂ်ပါင် ယိုင်ဃျိသိုဝ် မာကျောဝ်-ထသီးဝေ့ အုံလင်- စုံဝီစုံဝါထ သီးဝေ့ ဖွံ့ဆုံဖာ်ဆုံမာသယ်အးအးလ့်။

အေကျောဝ်-ထဝယ် ဖွံ့ကိုင်းထင်းသင့်မူးကီ ကာင် ကီစာ်စိုဝ် ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်ယိုဝ် ထွီခါန်-ဖိုင်မွဲာအုံဟျော်၊ ကောဝ်ကြင်ဖိုင်မွဲာအုံဟျောဝ် လုံကီမူးခိုဝ်း ဓးဒုဂ်တ္ဘ့ လင်မိင်လင်မာ-လာ-ကာင့်သီး လုံဥပဒေဖိုင် ပါဟုင်-ထ အုံမူးကီအေအုံဥုံကှ် မွဲာဆိုဒ်ဖောဟ်လုံဆိုဒ် မေင်စိင်-မုံအုံထင်းဝေ့ ထွီဆာလ့်။ အေဟုံင်ဒုဝ် လင်မာ-ယင့်အေးလ့်။ ဓေကှ်သိုဝ် ဖွံ့အုံခေါဟ်အုံကာ-သယ် ပုံယောတ်ထ လာ-ကာင့်သီး မူးဆာ့လုံကီယိုဝ် ဖွံ့ဆိုဒ်ဖောဟ်သယ် ဓးဆာင့်သာ ဒျေထွီဟုာင်-ခါန်-ဟုာင်-ပါတီဆုံမာကှ် ကာင်းသီးဝေ့ ကိုင်းသင့်ဆုံပုံ ယောတ်လိုင်အေးလ့်။ စင်စိုဝ် ကဲထင်းခွိက်အုံယေင့်၊ ကဲထင်းခွိက်အုံဝဝ်သယ် လုဂ်ခွါလ့်။ အေအုံသာ ဓေကှ်သိုဝ် မုံဓးကးသာ ဒျေကိုင်းသင့်ဝီးလာကှ် အုံသာ့ ဖွံ့ယောဝ်-ထွိ့ ဆိုဒ်ဆ လုံစံင်းကှ်လ့်။

ပုံပါသွတ်ယောဝ်- အုံလုံမိင်ကှ်ဒုဝ် လုံဆုံမုံရဲ့-ထင်း ဟုံငခေဝ်ကုံဆာ-သယ်ခွဲ ဖိုင်သာကာင် ဟုံင်းဃုံင်ကာင် သယ် ဆေဝ်လင်ထ ပါတီအုံလေင်-၊ ကာ-လံင် ဆာင် ကယ်လံင် ကွာလင်ထ ပါတီအုံကာင်းသယ် ပါပုဂ်စီးဈူး မာသာလ့်။ မွဲာအဲဦုံဝ်တုံယှာ- ကွာလင်ထဟှး၊ မွဲာပါကုံလဝ် ကွာလင်ထဟှးကှ် လဝ်ဓးအေးလ့်။

အုံလုံမိင်ကှ်ဒုဝ် သိုဝ်ထင်းကံဝ်ထင်းဖွံ့ကုံယိုင့်ဟုံင် ဓါင်ဓံင်စိုင်ထုင်းထင်းထာင် ခေါဟ်ဃဲုလံင် ဒျေဖျင့်ဝဝ်

ဟိုစဉ်တုန်းခါ၊ ပိုးဖလုံးစာ (၁၄)

မန်းဒိုး

အခုလမှာ ဆက်လက်တင်ပြမယ့်အကြောင်း အရာတွေကတော့ ကိုလိုနီခေတ်လယ် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူတွေရဲ့ နေ့စဉ်ဘဝထဲက အကြောင်းခြင်း ရာတွေကို ဖွဲ့ဆိုးတွေ ဘယ်လိုပြောသလဲ ဆိုတာ တွေ့ဖြစ်ပါတယ်။ ဗြိတိသျှအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိ တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ C. H. Duffin က အင်္ဂလိပ် စကားကနေ ကရင်လို တိုက်ရိုက်ပြန်ဆိုထား တာဖြစ်လို့ ပြေပြေပြစ်ပြစ်မရှိတာတွေ၊ ယနေ့ အများက လက်ခံထားတဲ့စာလုံးပေါင်းနဲ့ ကွဲပြား တာတွေ အနည်းအပါးတွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယနေ့အချိန်မှာ မတွေ့ရတော့တဲ့ ဝေါဟာရတွေ၊ အသုံးအနှုန်းတွေကို အများအပြားတွေ့ရတာ ကြောင့် သူ့ရဲ့ဆောင်ရွက်ချက်ဟာ ကျွန်တော်တို့ အတွက် အကျိုးများနေဆဲပဲဖြစ်ပါတယ်။ သူ ရေး သားခဲ့တာ ဝါကျပေါင်း ၉၀၀ နီးပါး ရှိပေမယ့် အဲဒီအထဲက အနည်းစုကိုသာ ပြန်လည်တင်ပြလိုက် ပါတယ်။ မလိုအပ်ဘူးလို့ ထင်ရတဲ့ မူရင်းအင်္ဂလိပ် ဝါကျတွေကိုလည်း ချန်လှပ်ထားခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံပြည်သူတို့ရဲ့ ယေဘုယျ အခြေ အနေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ နဲ့ ကရင် တို့နဲ့ပတ်သက်သမျှဆိုပြီး အုပ်စု သုံးခုခွဲပြီး ကောက်နုတ်တင်ပြလိုက်ပါတယ်။

ဝါကျများ

ပြည်သူတို့၏ ယေဘုယျအခြေအနေ၊

၁။ I hear that Henzada is a very nice place; I have been there once on a visit.
ယနိဂၢ် လၢ်ကထး မွဲအလးမုမေးလီၢ်. ယလ့ၢ ဂးကွၢ ထီးနီၤကကူၤလီၢ်. ဟသ်ံဘမြို့က အတော်သာယာတယ်လို့ ကြားတယ်၊ ငါ အဲဒီကို တခါအလည်ရောက်ဖူးတယ်။

၂။ **လၢဝံးဖၣ်အနံ့ဉၢၣ်ဆံၢ်အိ်ၢ် ဂ့ၤ်ခီၤလၢနပွၤ် လၢစ့ၢ် ပူၢ်ထီၢ်နီၤ ဘိၣ်ယီၢ်နဘၢဖ့ၤလၢ်စ့ၢ်ပူၢ်လဲလီၢ်.** ဒီမြို့မှာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ် သုံးဆယ်က ၆၀၀၀ နဲ့ ဝယ်ရတဲ့မြေကို အခု ၆၀၀၀၀ ပေးရမယ်။ (ကတ္တား)

၃။ As the Burmans say, "The man who has got much money, money regathers there."
ဘဲၤပှဒီၣ်ဂိၣ်စံးဝ့ၢ်အဝိး ပှလၢအစ့ၢ်အီၤအၤနီၤ စ့ၢ်ထဲၣ်အီၤကီၤ့ ထီးနီၤလီၢ်. မြန်မာတွေပြောလေ့ ရှိတဲ့အတိုင်းပေါ့ 'အသပြာ ရှိရာ အသပြာ လာတယ်'။

၄။ **လၢခီၤလၢဘ့ၢ်အခးနီၤ ဆၤအခ့ၢ်အရ့ၢ်အလံ့ၢ် အၤဖိးဘိး ခးဒီၣ်ဂိၣ်ယီၣ်အ့ၤ.** အိန္ဒိယမှာ အစေ အပါးတွေရဲ့လုပ်ခတွေက မြန်မာပြည်မှာ လောက် မများဘူး။

၅။ **နနှၤ်ထ့ၣ်နဘး ဘီၤမုလၢအထ့ၣ်လၢကျိ့ၣ်အလိ့ၣ်ဇၤ.** ဘုရားပေါ်တက်လာတဲ့ကျားကို မင်းသတိရ သေးလား။
ဒီၣ်ဂိဖိၤဝံၤစံးဝ့ၢ် လဘၤန့ဘၤ ဆၤကကဲၤထ့ၣ် လမံၤ့မံၤ့လီၢ်. ကြမ္မာဆိုးတစ်ခုခု ကျကောင်း ကျမယ်လို့ မြန်မာတွေပြောတယ်။

၆။ **လၢခီၤလၢဘွၤ်အလၤ်ၣ်အလါလခီၢ် ယဉ့ၤယၢအ့ၤ. လါနၢ် အ့ၤမွဲဒီၣ်ဂိၣ်အလၤ်ၣ်အလါလခီၢ် ပှလၢအဘၤဆၤစၤၣ်ဘံၢ်နီၤဝိး အဘူးၤအထံး မွဲမိထဲၣ် ဆိၤအစွ့ လၢတဝ့ၢ်ဖၣ်နီၤ် တဝ့ၢ်ဖိၤအဂူၢၢ်ထိးအ့ၤ.** အင်္ဂလိပ်ထုံးစံ ဘယ်လိုရှိတယ်ဆိုတာတော့ မသိဘူး။ ဗမာထုံးစံအရ ဆိုရင်တော့ ကြိုး ပေးခံရတဲ့လူတစ်ယောက်ရဲ့ အလောင်းကို သူ့ဆွေမျိုးတွေက ရွာကို ပြန်ယူသွားချင် ပေ မယ့် တခြားရွာသားတွေက လက်မခံကြ ဘူး။

၇။ The Railway which goes to Henzada being new slopes a great deal.
လဲၤ့မ့ၤလၢအလုၤ်လၢ ၢ်ကထးၣန မွဲအဘ့ၤ်အကျိ့ၣ် ဒံၤ့ခံၢ် နးၤလ့ၤလီၢ်. ဟသ်ံတကိုသွားတဲ့ ရထား လမ်းက အသစ်ဆိုတော့ အတော်စောင်း တယ်။

၈။ **လချူး အဝ့ၢ်လုၤဖျဲၤဖျဲၤဉ့ၤဒံးဘၤနီၤ် ကဘၤဖီၤ့ခွံၤ့ နံၢ်နံ့လီၢ်.** ရထားမြန်မြန်ခုတ်နိုင်ဖို့ နှစ်နှစ် ကြာဦးမယ်။

၉။ **ဆၤမံၤ့ဝံၤလဖၤအဖံးနီၤ် ယံးၤယါနအ့ၤ့ဆၢန့ စုၤ ပွဘးလဲၤ.** ကျွဲနွားသားရေတွေကို ဘယ်နှစ် ကျပ်နဲ့ ရောင်းလို့ရတတ်သလဲ။

၁၀။ I hear that in Tharrawaddy and Henzada more than 300 men have died of diarrhoea and plague.
ယနိဂၢ် လၢဘရုၤဝဒၢ ဒဲဝံးၢ်ကထးနီၤ် ပှဘၤဂူးလုၤ ဒဲဆၤဆၢပလံးအကျိ့ၣ် ဝံၤ့ဝ့ၢ်ဘ့ၢ်ယၤအဘျဲၤလီၢ်. သာယာဝတီနဲ့ ဟသ်ံတမှာ ဝမ်း ရောဂါနဲ့ ပလိပ်ရောဂါကြောင့် လူ ၃၀၀ ကျော် သေသွားပြီလို့ ကြားတယ်။

အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ

၁။ When I was up there if I wanted a fowl they would not give me one. They said there were none, but I saw them running about the village. I paid whatever price they asked. I caught one Thugyi and put him in the sun for four hours, after that I got everything.
ထီးပအီၤထီၣ်နီၤအခ့ၢ အ့ၤယမိဘၤယဘးဆၢ့ကဘံၤ့ တၤ အဝ့ၢ်ဝံၤဖ့ၤလ့ၢ်ယၤ့အ့ၤ. တၤ စံးဝ့ၢ်အီၤအ့ၤ. လါနၢ် ယဒၤဘၤ စဲၤ့ဝံၣ်ဝ့ၣ်လၤတဝ့ၢ် အဖၤ့လီၢ်. ယဖ့ၤလ့ၢ်အပွၤ် ထီၣ်ဒၤအဝ့ၢ်ဝံၤ အ့ၤ့ကံၣ်ယၤ့လီၢ်. ယဖီၤ့ထၢ ၁ကံၣ်လဂၤ ဒဲစၤ့ထၢအဝ့ၢ် လၤဆၤခီ ကျၤ့ လံနၤ့ရံၤ့အထးဖၤ့လီၢ်. ကျပ်အဲဒီအထက်ပိုင်းမှာ ရှိနေတုန်းက ကြက်တစ်ကောင်လောက်လိုချင်ရင် သူတို့ က မပေးဘူး။ ကြက်တစ်ကောင်မှမရှိဘူး တဲ့၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒါတွေ ရွာထဲမှာ လျှောက်သွား နေတာကျပ်တွေ့သားပဲ။ သူတို့ ဘယ် လောက်ဈေးပဲ တောင်းတောင်း ပေးတာပဲ။ ကျပ် သူကြီးကိုဖမ်းပြီး နေပူထဲမှာ လေး နာရီလောက် ကြိုးနဲ့ချည်ထားတယ်၊ နောက် ပိုင်းမှာ အရာခပ်သိမ်း ကျပ်ရလာတယ်။

ယအီၤထီးနီၤ် လၢယဲဘံၤ့အထးဖၤ့ ဒဲယဒုးနုၤ ပှ(၃၆၅)ဂၤ လါနၢ် အၤနဲၢ်(၂၀၀) စဲၤ့ဖျိးခွံၤဝ့ၢ်ဒၤလီၢ်. ကျပ် အဲဒီမှာ ငါးလကြာခဲ့တာ လူ ၃၆၅ ယောက် စာရင်းသွင်းနိုင်ခဲ့ပေမယ့် ပြန်ထွက်ပြေးတာ ၂၀၀ ကျော်တယ်။

I gave one man some money to get me recruits but he ran away and I never saw him again.
ယဖ့ၤလၢ်ပှကဂၤ စုၤကနုၤနှ လၤအကကိးနှယၤ့ ပှအဘ့ၤလဖၤလါနၢ် အဝ့ၢ်စဲၤ့ဖျိၤခွံၤအကျိ့ၣ် ယဒၤထဲၣ်အဝ့ၢ် နးကူၤအ့ၤ. တပ်သားသစ်ခေါ်ပေးဖို့ ငါ လူတစ်ယောက်ကို ပိုက်ဆန်တစ်ချို့ ပေး လိုက်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူထွက်ပြေးသွားတာ တစ်ခါမှ ပြန်မတွေ့ရတော့ဘူး။

ယလီၤဘၤပှဒီၤဝံၤဘဲၢ်နီၤလါနၢ် အဝ့ၢ်ဝံၤ နဲၤယၤ့ အ့ၤ. အ့ၤမွဲလၤခဲၢ် လၤလၤဟူၢဘံၤ့ ထီးပှအဝ့ၢ်ဝံၤ အၤဒၤဆၤ စဲၤ့ဖျိၤခွံၤအခၢ အဝ့ၢ်ဝံၤ ဒၤနှယဆၤချဲၤ့ နီၤ မွဲအတီးလီၢ်. တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ငါ ပြောပေမယ့် ငါ့ကိုမယုံကြဘူး၊ ဒါပေမယ့် ခြောက်လကြာပြီး နောက်ပိုင်း တပ်သားသစ် အများစုလည်း ထွက်ပြေးရော ငါပြောတာ မှန်ကြောင်း သူတို့ သိလာကြတယ်။

When I got a man and sent him in 3 or 4 days journey, I gave him 6 annas a day.
ထီးယမၤနှပှကဂၤ ဒဲဒိ့စိၤအဝ့ၢ် လၤဘၤ့ဝ့ၤလံဝ့ အဖၤ့တၤ ယဖ့ၤလ့ၢ်အဝ့ၢ် ပူၢဘွဲ့ လၤကနံၤ့အဂၤ လီၢ်. ငါ လူတစ်ယောက်ရလာပြီး ၃– ၄ ရက် ခရီးလွှတ်လိုက်ပြီဆိုရင် ငါ သူ့ကို တစ်နေ့ ၆ ပဲနှုန်း ပေးတယ်။

၂။ What district does it belong to?
မွဲဝံးပလၢဖၤ့လဲၤ. ဘယ်ခရိုင်ထဲမှာလဲ။(ပၤ့ဆိုတဲ့စကားလုံးရဲ့ စာလုံးပေါင်းရော၊ အသံ ထွက်ကိုပါ သတိပြုမိစေချင်ပါတယ်။ ယနေ့အချိန်မှာ ပၤ့ လို့ ရေးပါတယ်။ ခရစ်ယာန်ကျမ်းစာမှာ ပါတဲ့အတိုင်းပေါ့။)

၃။ **အဝ့ၢ်ဂဲၢ်ခူဉူၢ လၤယလးခဲၢ် ဒဲဒိၤယခီၤ့ပွံၤလီၢ်.** သူ ငါ့နောက်ကနေ တိတ်တိတ်ကလေးလာပြီး ခေါင်းကိုရိုက်တယ်။

၄။ I charge him with stealing.(Active voice)
ယအီၤက့ၤဆၤမၤ လၤအဝ့ၢ်အ့ၤ်ဂူၢဆၤလီၢ်. ကျပ်သူ့ကိုခိုးမှုနဲ့ တရားစွဲတင်ထားတယ်။

He is charged with stealing.(Passive voice)
အဝ့ၢ်ဘၤဆၤအီၤက့ၤဝ့ၢ်ဆၤမၤ လၤအအ့ၤ်ဂူၢဆၤလီၢ်. သူ ခိုးမှုနဲ့ တရားစွဲခံရတယ်။

၅။ **အ့ၤမွဲဒၤ ပှဖျိၤ့, ဒီၣ်ဂိၤ ဒဲဘဲ့အဂံၤ့နီၤ် ပနုၤဘုၤ့လီၢ်.** အဲဒါက ကရင်၊ ဗမာ သို့မဟုတ် ရှမ်း အိမ်သာ ဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ငါတို့ဝင်ရဲတာပေါ့။

၆။ Men who are not ill have to give six week notice before they can get leave.
လချူးနှဘၤဒံးဘၤ ဆၤအီၤပွံး, ပှရှၤဝံၤ လၤအလဆၢဘၤနီၤ် ကဘၤဖ့ၤလ့ၢ်ဆၤဒုးဒ့ၤဃၢ လၤပူၢန္ဒံၤအထးဖၤ့ဉ့ၤလီၢ်. မကျန်းမာတဲ့လူ မဟုတ်ရင် ခွင့်ရဖို့အတွက် သီတင်းခြောက်ပတ် ကြိုတင်အကြောင်းကြားရမယ်။ (ကရင် ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်ကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြန် ရေးကြည့်မယ်ဆိုရင်– **ပှရှၤဝံၤ လၤအလဆၢ ဘၤနီၤ် ဘဲၢ်ကနှဘၤဆၤအီၤပွံးအဂၤ ကဘၤဖ့ၤ လ့ၢ်ဆၤဒုးဒ့ၤဃၢဆိၤ ပူၢန္ဒံၤလီၢ်.**)

၇။ **ပှတဝ့ၢ်ဖိၤ ထၤ့ဘူးထၤ့ၢ်ထံးထီးအလူၤအကျိ့ၣ် ပလံးဖိၤကဂၤ အ့ၤဖီၤ့နှတဝ့ၢ်ဖိၤကဂၤတၤ, အဝ့ၢ် အဘူးၤအထံး မ့ၤလဲၤ့ဝ့ၢ်နးလ့ၤ ထီးအလူၤလီၢ်.** ရွာသားအားလုံးက ဆွေမျိုးတော်ကြတယ်၊ အဲဒီတော့ ပုလိပ်သားတယောက်က ရွာထဲက တယောက်ယောက်ကို ဖမ်းလိုက်တယ် ဆိုရင် သူ့ဆွေမျိုးအကုန်လုံးက အဲဒီပုလိပ် သားကို အကြီးအကျယ် မုန်းကြရော။

All the villagers were friends and spies of the dacoits.
တဝ့ၢ်ဖိၤကိးဂၤဒ့ၤ မွဲထမျၤအထံးၤအဒိး ဒဲ အပှယီဉၢ်ဆၤလီၢ်. ရွာသားအားလုံးဟာ ဓါးပြတွေရဲ့ အပေါင်းအသင်းတွေ၊ သူလျှိုတွေချည်းပဲ။

အဝ့ၢ်ဝံၤအ့ၤလမၤဘၤဘဲၢ်နီၤအဒိးတၤ, ထမျၤလဖၤ ကျီၤ့ဝံၢ်ခွံၤအဝ့ၢ်ဝံၤထီးအလူၤလီၢ်. သူတို့ ဒီလိုမှ မလုပ်ရင်လဲ ဓားပြတွေက သူတို့ကို အကုန် ခုတ်သတ်မှာ။

ထမျၤလဖၤ အဆၤယၢ်ဘးအီၤအ့ၤ. ဓါးပြတွေက အကြင်နာတရားမရှိဘူး။

ကကူၤ ထီးယထီၢ်လၤတဝ့ၢ် လၤထမျၤလဖၤစဲၤ့ခွံၤ့

ဘီၤ့နီၤ် ယဒၤပှမုၤယဲဂၤလၤအဘၤဆၤမၤဝံၢ်ဝ့ၢ်လၤ ထမျၤဝံၤ လဖၤလီၢ်. တစ်ခါက ရွာတစ်ရွာမှာ ဓားပြတွေ ပြန်ထွက်သွားပြီးနောက်ပိုင်း ကျုပ်တို့ရောက်သွားတော့ ဓားပြတွေ သတ် ထားခဲ့တဲ့ မိန်းမ ငါးယောက်ကို တွေ့ရ တယ်။

အဝ့ၢ်ဝံၤ ဘၤဆၤမၤဝံၢ် လၤဆၤဆူးထုၤ့လၤမ့ၤလီၢ်. သူတို့တွေ မီးရှို့အသတ်ခံရတာ။

၈။ In your place of work are men who wish to work as apprentices received?
လၤနဆၤမၤလးနီၤ် ပှအ့ၤမိမၤဗျိုၤအဘးဆၤမၤနီၤ် အဝ့ၢ်ဝံၤ ဘၤကထီးဆၤ့ဇၤ. မင်းတို့ဌာနမှာ အလုပ်သင်လုပ်ချင်တဲ့ လူတွေကို လက်ခံ သလား။

မွဲ ယဆၤမၤအလးနီၤ် ပှမၤဗျိုၤဆၤဖိၤဝံၤ အီၤအၤဂၤလီၢ်. အေး ငါ့ရုံးမှာ အလုပ်သင်အများကြီး ရှိတယ်။

ယဖုဒ့ၣ် အကကူၤလ့ၤမၤဆၤ လၤပှဒီၤအဆၤမၤဖၤ့ မၤဗျိုၤဝ့ၢ် လဃံးဘၤ မွဲလၤအဆၤမၤဂ့ၤအကျိ့ၣ် ပှလၤအဖၢခိဝံၤ ဖ့ၤလ့ၢ်အလံ့ၣ်လီၢ်. တခါက ငါ့ညီ အစိုးရအလုပ်မှာ အလုပ်သင်သွားလုပ် တာ အလုပ်လုပ်တာကောင်းလို့ မကြာ ခင်မှာပဲ သူ့အထက်လူကြီးတွေက လစာပေး တယ်။

၉။ **ယဒၤဘၤလၤလံးပရၢ့ဖၤ့ ပှရှၤ့ဉပၣ်ဖိၤဝံၤတဲၣ်ဝဲၤ အဘး လၤဆၤဒုးဉုးအဂၤလီၤ.** ဂျပန်တွေ စစ်ပြင် နေတဲ့အကြောင်း ငါ သတင်းစာတွေ ထဲမှာ တွေ့တယ်။

When the Russians see that England & Japan are in earnest they will retreat (draw-back).
ထီးရူရှၢဖိၤဝံၤ ဒၤဘၤလၤအဲ့ကလံး ဒဲဉပၣ်မၤရှါမၢ ဝ့ၢ်တၤ အဝ့ၢ်ဝံၤကထုးထဲၣ်အဘးလီၢ်. အင်္ဂလန်နဲ့ ဂျပန်က တကယ်လုပ်တော့မှာကိုသိရင် ရုရှ တွေ ဆုတ်သွားလိမ့်မယ်။

၁၀။ **လၤဝံးဖၤ့ယီၤ ဒီၣ်ဂိၤအၤဂၤ ထၤဆၤဘဲၢ်နီၤဝိးတၤ အကျိၤစ့ၤလူၤဝ့ၢ် ဒဲလၤခဲၢ် အဝ့ၢ်ဝံၤအ့ၤဆၤ လအီၤ ဘၤအကျိ့ၣ် ဘၤအ့ၤ်ဂူၢဆၤ ဒဲမၤဆၤအဂူၢဂၤလဂ့ၤ ဘၤလီၢ်.** ဒီမြို့မှာ ဗမာအတော်များများက အဲဒီလိုလောင်းကစားလုပ်ကြတာ၊ သူတို့ဋ္ဌေ တွေလဲကုန်ရော စားစရာမရှိတော့ သူတို့ ခိုးကြ၊ တခြားမကောင်းမှုတွေ လုပ်ကြရ တယ်။

၁၁။ **အဝ့ၢ်နှဘၤခီၤဖး လၤအဖိၤ့နှ အဝ့ၢ်အဂၤနီၤ်ဇၤ.**

စာမျက်နှာ (၁၇) သို့ ▶▶▶

ငြိမ်းချမ်းရေး စိတ်မအေးစရာ

S. မင်းခိုက်သူ

ကမ္ဘာဦးလူသားတို့သည် အသိတရားခေါင်းပါးလှသောကြောင့် အနိုင်အထက်ပြုကျင့်ကြလျက် နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။ ကျောက်ခေတ်၊ ကြေးခေတ်၊ သံခေတ်ကို ဖြတ်ကျော်လာခဲ့ကြပြီး တဖြည်းဖြည်းဖြင့် ယဉ်ကျေးလာကြသည်။ အသိတရား အနည်းငယ်ရှိလာသည့်အခါ အစုအဖွဲ့ဖြင့် နေထိုင်လာခဲ့ကြသလို မိမိတို့ လူမျိုးတူရာဖြင့်လည်း နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။ ဩဇာအာဏာ ထူထောင်လာကြပြီး ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးလာသည်။ မိမိတို့အုပ်ချုပ်သော နိုင်ငံများလည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ယဉ်ကျေးသည့် လူဘောင်လောကသို့ တဖြည်းဖြည်းရောက်လာပြီး လူ့အဆင့်အတန်းသည်လည်း မြင့်မားလာခဲ့လေသည်။

ထိုသို့ယဉ်ကျေးသည့် လူအဆင့်အတန်းသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသော်လည်း လူသား၏ပင်ကိုယ်မူလစရိုက်အရ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန်မာန စသော စိတ်ယုတ်မာမှုများကြောင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်ဖွဲ့ နှင့်တစ်ဖွဲ့၊ တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ နယ်ချဲ့ကာ တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်လာခဲ့ကြသည်။ ညှင်းပမ်းနှိပ်စက်ကြပြီး မတရားပြုကျင့်ကြသည်။ လူသားအချင်းချင်း ကြင်နာသနားမှု ကင်းမဲ့လျက် ယုတ်မာရိုင်းစိုင်းသော ကျွန်ပြုမှုစနစ်သည်ပင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ တစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ နယ်ချဲ့ကာ စားခွက်(စခွက်)များ လုကြရင်းဖြင့် ပထမကမ္ဘာစစ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တို့သည်လည်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရလေသည်။ လူသားတို့၏ဘဝသည် တည်ငြိမ်အေးချမ်းစွာ မနေကြရပဲ ထိတ်လန့်လျက် နေထိုင်လာခဲ့ကြရသည်။

ပထမကမ္ဘာစစ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော်လည်း ယင်းစစ်ပွဲကြီးများ၏ သောင်းကြမ်းမှုများကို ငြိမ်းချမ်းအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အမေရိကန်ကျူးကျော်သော ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲ၊ တောင်မြောက် ကိုးရီးယားစစ်ပွဲ၊ တရုတ်ပြည်တွင်းစစ်ပွဲ၊ ဆိုဗီယက် ပြိုကွဲမှုစစ်ပွဲ၊ မကြာခင်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော အင်ဒိုနီးရှားစစ်ပွဲ (တီမောနိုင်ငံပေါ်လာ)၊ အာရှနွေဦးစစ်ပွဲ၊ မျက်မှောက်ခေတ် အကြမ်းဖက် စစ်ပွဲ စသည့် စစ်ပွဲပေါင်း များစွာတို့သည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး အားလုံးချုပ်ငြိမ်းအောင်ကြိုးပမ်းကြ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုပင် ရရှိခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းစစ်ပွဲပေါင်း မည်မျှပင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြသော်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးသည် အားလုံးနီးပါး ရရှိသွားကြလေသည်။

စင်စစ် မည်သည့်လူမျိုးမဆို ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုချင်ကြသည်။ တည်ငြိမ်အေးချမ်းစွာဖြင့် နေထိုင်လိုကြသည်။ စစ်ဖြစ်ပွားခြင်းကို မလိုချင်ကြချေ။ ထိုအခါ လူတိုင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလို့ပြောလိုက်သည်နှင့် စစ်ဖြစ်သည့်ဒေသကို သွား၍သတိရကြပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးလား၊ ပြည်ပငြိမ်းချမ်းရေးလား ပြေးမြင်မိကြလိမ့်မည်။ အထူးသဖြင့် လူတိုင်းက မိမိနိုင်ငံရှိ ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကိုသာ မြင်မိကြပေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ ပြည်ပက စစ်ဖြစ်နေပါလျှင်လည်း မိမိနှင့် အလှမ်းဝေးနေ၍ စိတ်ဝင်စားမှု နည်းလေသည်။ ပြည်တွင်းစစ်ကသာ မိမိတို့နှင့်နီးလျက်ပင် ရှိနေသောကြောင့် စိတ်ဝင်စားကြသည်။ ထိုအထဲတွင် စစ်ဖြစ်နေသည့် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်ဒေသများကို ပိုမိုစိတ်ဝင်စားကြပေလိမ့်မည်။ ပြည်မကြီးတွင် စစ်ဖြစ်ပွားလေ့ မရှိချေ။

ပြည်တွင်းဖြစ်စေ၊ ပြည်ပဖြစ်စေ ငြိမ်ချမ်းရေးမရှိဘဲ စစ်ဖြစ်နေလျှင် ဒေသခံပြည်သူများသည် အမြဲဆင်းရဲစွာ နေကြရသည်။ တည်ငြိမ်အေးချမ်းစွာဖြင့် မနေကြရချေ။ ငိုကြွေးကြိုက်၊ ပြေးကြလွှားကြနှင့်ပင် မိမိတို့အသက်က ဘယ်အချိန်တွင် ထွက်မည်နည်းဟု အမြဲစိုးရိမ်နေကြရလေသည်။ စစ်ကို မကြာခဏ ရှောင်ရတိမ်းရသောအခါ နေထိုင်ရသည့် ဘဝသည်လည်း တည်မြဲခြင်းမရှိသလို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည်လည်း စဉ်းစားလို့မရဘဲ ပို၍ပင် အလှမ်းဝေးနေပါလိမ့်မည်။ သို့တွက်ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ လွန်စွာအရေးကြီးလှပေသည်။ ငြိမ်းချမ်းမှု မရှိလို့မဖြစ်ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ မိမိတို့အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်ကြသော ပြည်တွင်းစစ်ပွဲများသည် ရှေးကအကြိမ်ပေါင်းများစွာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပြုလုပ်လာခဲ့ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ရတော့မလိုလိုနှင့် လည်ပင်းရှည်ထွက်လျက် မျှော်လင့်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ငြိမ်းချမ်းရေးမှာ နဂိုးချုပ်လျက် အပြီးတိုင် အဘယ့်ကြောင့် မရရှိနိုင်ကြသနည်း။ ပြည်ပနိုင်ငံများတွင်လည်း ပြည်တွင်းစစ်တွေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် အချိန်ကာလတစ်ခုတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိသွားကြလေသည်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များသည်ပင် နည်းသွားသည် မရှိဘဲ တိုး၍ ပေါ်ပေါက်လာလျက်ပင်ရှိသည်။ လက်နက်ကိုင် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို ရှာဖွေသင့်ပေသည်။ ခေတ်အဆက်ဆက် လက်နက်ကိုင်များ အဘယ့်ကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသနည်း။ အကြောင်းရှိလို့ အကျိုးတရား ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသည်။

ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြသော ပြည်တွင်းစစ်များကို အတုယူပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မပြုလုပ် မဆောင်ရွက်နိုင်ကြတော့ဘူးလား။ မေးရမလိုဖြစ်နေသည်။ လွတ်လပ်ရေးမရခင်ကပင် လက်နက်ကိုင် (ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်) စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အဆက်မပြတ် လက်နက်ကိုင်များ ပေါ်ပေါက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလည်း ကြိုးပမ်းကြသည်။ သို့သော် ယနေ့အထိ ငြိမ်းချမ်းရေးမှာ မရရှိဘဲ ဖြစ်နေသည်ကို အားလုံးအသိပင်ဖြစ်သည်။ ယခုဆိုလျှင် နှစ်ပေါင်း ခုနစ်ဆယ်ကျော်ပင် ရှိခဲ့ပြီး ဖြစ်၍ ဆုံးရှုံးမှုများမှာလည်း များစွာရှိခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဤမျှလောက် ပြည်တွင်းစစ် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး ဆိုလျှင် ငြိမ်းချမ်းရေးမှာ ရသင့်ပြီဖြစ်သည်။ တကယ့်ကို ငြိမ်းချမ်းရေးကို ကြိုးပမ်းသင့်ပေသည်။

ဗြိတိသျှနန်းရင်းဝန် ဝင်စတန်ချာချီက "စစ်ပွဲဆိုတာ အချိန်တစ်ခုမှာ အနိုင်အရှုံး ပေါ်ရမယ်။ အနိုင်အရှုံး မပေါ်ဘဲ ကာလရှည်ကြာစစ်ပွဲတွေ ဖြစ်နေခဲ့ရင် ဒါဟာ စစ်ပွဲနဲ့ လုပ်စားတာပဲ" ဟု ပြောခဲ့သည်ကို ဖတ်ဖူး မှတ်သားဘူးပါသည်။

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ၁၃၂၄ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း (၁)ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သော ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့၌ ကရင်အမျိုးသားများအတွက် သဝဏ်လွှာတစ်စောင် ပေးပို့ခဲ့ဘူးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသဝဏ်လွှာပါ အချို့ကို အနည်းငယ် တင်ပြချင်ပါသည်။

'အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲကြီး အတွက် ပင်လုံစာချုပ်ကြီးကို ချုပ်ဆိုခဲ့တဲ့အချိန်မှာ ပြီးခဲ့တဲ့ တိုက်ပွဲများက သီးပွင့်လာခဲ့ကြတဲ့ မြန်မာ၊ ရှမ်း၊ ကရင်၊ ကချင်၊ ကယား၊ ချင်း၊ ရခိုင်၊ မွန် စတဲ့ တမျိုးသားလုံးအတွက် ညီညွတ်ရေးအုန်းမြစ်ကို "တန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်" အခြေခံပေါ်မှာ ချမှတ်နိုင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနောက်ပိုင်း မကြာမီမှာဘဲ ဒီညီညွတ်ရေး အခြေခံဟာ တဖြေးဖြေး ပြိုကွဲလာတာ ဆရာဝန်းနည်းစွာ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲများက မွေးဖွားပေးခဲ့တဲ့ "တန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်" အခြေခံတွေဟာလည်း တဖြေးဖြေး ပြိုကွဲပျက်စီးလာခဲ့တယ်'ဟု ရေးသားပြောဆိုခဲ့လေသည်။

ထိုစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းစစ်သည် ယခုကဲ့သို့ပင် တဖက်နှင့်တဖက် တိုက်ခိုက်နေကြတုန်းပင်ရှိသေးသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုမှာ တစ်ချက်တစ်ချက် ပေါ်လာလိုက် ပျောက်သွားလိုက်နှင့် မျက်လှည့်ပြသလိုပင် လေ့လာတွေ့ရှိဘူးပါသည်။ ယခုအခါတွင်လည်း စစ်က ရပ်စဲခြင်း မရှိသေးဘဲ မကြာခဏဖြစ်ပွားလျက် တွေ့ရလေသည်။

စစ်ဖြစ်သည့်ဒေသများသည် တိုင်းရင်းသားဒေသများမှာပင် ဖြစ်ကြသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်၌ ပြည်မ၊ ပြည်တွင်းတွင် စစ်ဒဏ်တစ်ခါမှ မခံရဘူးချေ။ ဆင်းရဲသော တောတောင်ရှိ တိုင်းရင်းသားဒေသများသာ စစ်ဖြစ်နေသဖြင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ စာနာထောက်ထားပြီး စစ်ကိုရပ်စဲလျက် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖော်ဆောင်ရန်လိုအပ်နေပြီ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားများ၏ လိုလားချက်နှင့် ပြည်တွင်းအစိုးရတို့၏ လိုလားချက်များကို တဖက်နှင့်တဖက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြပြီး အညီအမျှ အပေးအယူ ပြုလုပ်နိုင်ရပါမည်။ သို့မှသာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရှိစေမည်ဖြစ်သည်။

မိမိတို့နိုင်ငံသည် တစ်အုထုံဆင်း တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကို မောင်နှမအဖြစ် ကြွေးကြော်ခဲ့သည်မှာလည်း လွတ်လပ်ရေးမရခင် ကတည်းက ပင်ဖြစ်သည်။ "တရားမျှတ လွတ်လပ်ခြင်းနဲ့မသွေ ဒို့ပြည်၊ဒို့မြေ၊ များသူခပ်သိမ်း ငြိမ်းချမ်းစေဖို့ ခွင့်တူညီမျှ ဝါဒဖြူစင်တဲ့မြေ ဒို့ပြည်၊ ဒို့မြေ" ဆိုပြီးလည်း နိုင်ငံတော်သီချင်း၌ပင် လွတ်လပ်ရေးရကတည်းက သီဆိုလာခဲ့ကြသည်။ သို့တွက်ကြောင့် တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကိုမောင်နှမ အချင်းချင်း ဖြစ်၍ ရေရှည်မှာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်နိုင်ရန် ငြိမ်းချမ်း ရေးနှင့်အတူ ခွင့်တူညီမျှ ရရှိဖို့အတွက် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်များကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကြပြီး ခွဲဝေကျင့်သုံးနိုင်ရန် အချိန်ရောက်သင့်ပါပြီ။ အာဃာတ အမုန်းတရားတွေ မထားသင့်ကြတော့ပေ။

ဦးသိန်းစိန်အစိုးရ လက်ထက် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ (၁၅)ရက်နေ့တွင် အစိုးရ၊ တပ်မတော်၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာ အသိသက်သေများက တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးစာချုပ် (NCA)ကို အသီးသီးလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို လက်မှတ်ထိုး စတင်လုပ်ဆောင်လာနိုင်ခဲ့ကြသဖြင့် ပြည်သူအားလုံးက အလွန်ဝမ်းသာကြရသည်။ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ပိုမို၍ ဝမ်းသာကြရလေသည်။

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ (၁၀)ဖွဲ့လောက် လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ပါတီ အစိုးရ လက်ထက်တွင်လည်း အချို့ လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ကြသည်။ နောင်လည်း ဆက်လက်ပြီး လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရပါစေဟု အမြဲဆုတောင်းခဲ့လေသည်။ သို့သော် ယင်းကဲ့သို့ မဖြစ်လာဘဲ စစ်ပွဲက မကြာခဏပင် ပြန်လည်ဖြစ်ပွားလာခဲ့၍ လွန်စွာ စိတ်မကောင်းဖြစ်ရပါသည်။ NCA စာချုပ်သည်လည်း ပျက်ကုန်ပြီလော တွေးမိလေသည်။

လက်မှတ်ရေးထိုးကြရာတွင် သက်သေအဖြစ် အရပ်ဖက်၊ စစ်ဖက်၊ နိုင်ငံတကာ အသိသက်သေများ စသည့်လူပုဂ္ဂိုလ်များစွာ ပါဝင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်း သက်သေများသည် ယခုအခါ ကရင်ပြည်နယ်ဒေသတွင် စစ်ပြန်လည်ဖြစ်ပွားနေသည်ကို မသိကြလို့ပေလော။ မေးရမလို ဖြစ်နေသည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် စစ်မဖြစ်ရေး (သို့မဟုတ်) စစ်ဖြစ်လာလျှင် ပြောဆို ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းမှုရှိအောင် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပေသည်။ မပြောရဲ မဆိုရဲဘဲ နေကြမည်ဆိုလျှင် ပြည်သူလူထုများသည် ပိုမိုထိခိုက်လျက် ဆင်းရဲမှုများစွာ ရောက်ရှိသွားပါလိမ့်မည်။

ထို့အပြင် ဘာသာရေး၊ သာသနာရေးဆိုင်ရာ အကြီးအကဲဖြစ်သော အရှင်မြတ်များတို့သည်လည်း ဘုရားရှင်၏ ထုံးနှုံးလုံးကိုမူလျက် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ပြောဆိုကြိုးပမ်းသင့်ပေသည်။

S. **မင်းခိုက်သူ** (P.T.N)

▶ စာမျက်နှာ (၁၁) "ကရင်ပြည်နယ် မဲစာရင်း"မှ အဆက်

ဘူး'ဟု ယနေ့ ဇန်နဝါရီ ၂၁ ရက်တွင် ပြောသည်။

တပ်မတော် သတင်းမှန်ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့၏ ဇန်နဝါရီ ၂၀ ရက်ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ်ခုနစ် မြို့နယ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် ထုတ်ပြန်ချက်အရ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသူ စုစုပေါင်း ၁,၂၃၆,၈၃၈ ဦးရှိပြီး စီစစ်ရာ မဲပေးခွင့်ရှိသူစာရင်းမှာ ၁,၁၉၂,၃၄၀ ဦးရှိပြီး မဲမသမာမှုပြုနိုင်သည့် ထပ်နေသည့်မဲစာရင်း ၁၃,၂၄၇ ဦးရှိကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ယခုလို ထုတ်ပြန်မှုအပေါ် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ မဲပေးခဲ့သည့် မဲဆန္ဒရှင်များက ဖြစ်စဉ်အမှန်ကို ခိုင်လုံသော အထောက်အထားများဖြင့် သိရှိခွင့်ရရှိရေးအတွက် တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်းများမှ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ရှင်းလင်းပေးရန် ပြည်နယ်အခြေစိုက် ကရင်အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီက ဇန်နဝါရီ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကြေငြာချက်ထုတ် တောင်းဆိုထားသည်။

'အရက တပ်မတော်က လည်း ဖြစ်နိုင်ခြေကို သူပြောတယ်။ ဒါတွေကို ရှင်းပြ၊ ထုတ်ပြေပေါ့။ အမှုဖြစ်လာရင်တော့ သူတို့ ချိတ်ပိတ်ထားတဲ့ မဲစာရင်းတွေ ချပြရင်တော့ ဒါအကောင်းဆုံးပေါ့'ဟု ကရင်အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ (၁) စောမြတ်ထွဋ်ဝင်း (ခ) ကို ဆွိက ပြောသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၂၀ ပါတီစုံ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်တွင် မဲပေးမှုရာခိုင်နှုန်းမှာ ၅၃.၅၀ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိကြောင်း ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်က ထုတ်ပြန်ထားသည်။

လီးထဲးရှါဘီး, ဖံၢဖံၢ ... (၇)

ဖျၢထိးထိး ဒဲ ဆၢဖိုးပံး

ဖံၢဖံၢမ့ိဳးမ့း

ဖိုးဖိုးတောကြောင် နဲ့ ကြက်ပေါက်ကလေး

ဖျၢထိးထိး ဒဲ ဆၢဖိုးပံး

လးကကူးဒးအိး, လးခိုးလီးလီးဘီးခိုးအလးကစီးနီ ဆၢ ထးၢဖိုးမိအီးနံၢဘံ့– အမိမိဒဲ အဖိုးမှး ဆၢဖိုးပံးဘီ. လးဂီးနးခုၤ (နးခုၤ)နီ ဆၢမိမိ လုးစဲ့ထ့ လီးပွါ(ယိပွါ)အ့ၤအဆၢတး, ဆၢဖိုးပံး ဝ့ၢ ဘးအီးခိးထးယဲ့လီၢ. မုဂၤလးကကူးမၤ မိမိနီ့ ဂဲၢထဲးထီး လးယဲ့လးဆးအီးဝံးလီၢ. ရှိၤလးအဝ့ၢဝံးအီ့ အဖးနီ့ ဖျၢထိးထိးဝံးအဂံးဒီ့ မအီးဇုး(ဆ့). အနးၢဆါ(အဝ့ၢ)နီ့ အဖိုးအီ့ အးလ့ၤတး ဘးလီးပွါဆးအ့ အးန့(နဲၢ့) ဆၢမိမိနီ့လဘံး.

အကန်းနီ့တး, ဖျၢထိးထိးလုးစဲ့ထ့လီးပွါအ့ ဆးတး လုးထီး လး ဆၢဖိုးပံးအယဲ့နဲးနီ့. အဝ့ၢဒးစိး ဆၢဖိုးပံး အီ့လးယဲ့ဖးး ကဘံ့လီၢတး ချဲးဒုးစိးဝ့ၢ.

ဖျၢ “ဒ့ လံးနး ဆၢဖိုးပံး, ယဲ့ထးၢဖျိုးယၢဃီး နအီ့ဒး နးကဂး လီၢဇးနဲၢ.”

ပံး “မွဲအ့ၤ ဖျၢဇးၤ, ယအီ့လးယမိမိန်ံၢဂးခီၢ. ဘဲၢယီးနီ့ အနးၢဆါ လုးစဲ့လၢလီးပွါအ့ၤယးၤဆးအ့ ဆးအီးဒံး.”

ဖျၢ “အီၢ, အီၢ. ဘးမုနးဂး နဝံးမံၢထခလဲးနဲၢ.”

ပံး “ပမံၢလးရှါခိုးလဘံး, ဖျၢ.”

ဖျၢ “နဝံးအမ့ခဲၢ့လုးဆဲးဖးထီၢဇး, လံးနး ဆၢဖိုးပံး.”

ပံး “ပမ့ခဲၢ့ဘုးလုးဒးဖံးလီၢ, ဖျၢဇးၤ.”

ဖျၢ “အးၤ, အးၤ. ကိးမုနးခိ ယကဂဲၢအီၤကွးနဝံးအီ.”

ပံး “ဂဲၢ ဖျၢဇးၤ, ဂဲၢ, ဂဲၢ.”

မုဂၤလုးဆၢမိပွါဂဲၢထဲ့ထီ့တး ဆၢဖိုးပံးဒးဘးဆးအ့ဆးအီး အးမံ့လ့ၤအကျိ့ အဝးပွံ့ဝ့ၢနၢိလးၤတး ဝးန့ခွံၤဖျၢထိးထိးအဂဲးနီ့. အ့အဆၢဘျဲးအ့ဂီ့ လုးစဲ့ကွးအခၢနီ့ဆ့ နှ့ထ့ဆးအဂဲးနီ့အ့ၤ. ထီ့(ထီး) အမိမိအီ့ကိးဆးလးရှါခိ့ ကကူးမၤ နှ့ထ့ထဲ့ ဖျၢထိးထိ့ နီ့. အမိမိနိဂၤဘး ဆၢဖိုးပံးလီးထဲ့

ဖိုးဖိုးတောကြောင် နဲ့ ကြက်ပေါက်ကလေး

ဟိုး တခါတုန်းက တောင်တန်းပေါ်တနေရာမှာ ကြက်သားအမိ နှစ်ကောင်– မေမေနဲ့သမီး ကြက်ပေါက်ကလေး ပိညောက်–တို့ ရှိကြသတဲ့။ မနက်စောစောမှာ ကြက်မကြီးက အစာရှာထွက်ပြီး၊ ပိညောက်က အိမ်စောင့်ကျန်ခဲ့တယ်။ ညနေစောင်းမှ မေမေက အစာတွေနဲ့ ပြန်လာတယ်။ သူတို့နေတဲ့ တောအုပ်ထဲမှာ အဖိုးတောကြောင်နဲ့ သူ့အိမ်ထောင်စုလည်း ရှိတယ်။ သူက သားသမီးတွေများတော့ ကြက်မေမေထက်ပိုပြီး အစာရှာရတာပေါ့။

တနေ့တော့ အဲဒီတောကြောင်ကြီးက တောထဲလှည့်လည် အစာရှာရင်း ပိညောက်တို့ အိမ်နားရောက်လာတယ်။ အိမ်ပေါ်က ကြက်ပေါက်ကလေး တကောင်ထဲရှိတာကို လှမ်းတွေ့လိုက်တော့ လှမ်းစကားပြောတယ်။

ကြောင် ‘မြေးမမ ပိညောက်ရေ၊ တအိမ်လုံးမှာ ညည်းတယောက်ထဲ နေတာလား။’

ပိ၊ ‘မဟုတ်ဘူး၊ အမေနဲ့နေတာ ဖိုးဖိုးရေ၊ အခုသူက သမီးအတွက် အစာရှာထွက်တယ်။ ညနေကျမှပြန်လာမှာ။’

ကြောင် ‘အော် အော်၊ ညညကျရင် ညည်းတို့ ဘယ်မှာ အိပ်သလဲ။

ပိ ‘အိပ်စင်ပေါ်မှာ အိပ်တာပေါ့ အဖိုးရဲ့။’

ကြောင် ‘မင်းတို့အမြီး ဘယ်လောက်ရှည်ရှည် တွဲလောင်းကျသလဲ မြေးမမ ပိညောက်ရဲ့။’

ပိ ‘မြေကြီးပေါ်အထိရောက်တာပေါ့ ဖိုးဖိုးရယ်။’

ကြောင် ‘အေး အေး၊ ညကျရင် ဖိုးဖိုး အိမ်လည်လာမယ်နော်။’

ပိ ‘လာပါ ဖိုးဖိုးရေ၊ လာပါ။’

ညနေ ကြက်မေမေ ပြန်လာတော့ အစာတွေ အမျိုးမျိုး တွေ့ရလို့ ပိညောက် အပျော်လွန်ပြီး ဆန်ခြံဝဲကကူးဗး ရှူးဆုး လှုးလဘံး.

မိမိ “ဝ့ ... ဖိုးမှုးဇးနှါ. အနီ့ မ(မွဲ)ကဂဲၢအဲ့ဝံၢအ့ ပးၤလီၢ. နလှုးကိး အီးကွးထိးထီ့နီ့ပဝ့ၤလဲ.”

ပံး “မွဲယဝ့ၤယၢဘိး, မိမိ. ယဘးမဲးဝဲးနီ့. ယဘးမဲးဝဲးနီ့. ပကစဲ့ဘီ, မိမိ.”

မိမိ “ဘဲၢယီး(ဘိုးယီး)နီ့, ဆးဂဲၢခံးလုးခီၢယူး. ပစဲ့ ရှူးလးၤအ့ၤ. ပကဘးအီးကှးဘျၢမၤ ပဘးလီၢ.”

တး, အဝ့ၢဝံးအယဲ့ဖးၤနီ့ ထံၢလုးကူးဖးဒိ့ အီးကဖျိုးဘိး, ထးၢဖိုးမိနံၢဂး လှုးနၤလုးအီးဂူၤအဘး လးဆးဖးၤဖးၤနီ့. ယဲၤအ့ၤ, ဆးခံးလုးပံးတး နါဂးၢဆး ကိးဆးလးဂံ့ခိုးလၤအိး. မဟးလဲ နဝံးဝ့ၤယၢမွဲအ့ၤဇး. အ့း, မွဲ. ဖျၢထိးထိ့နီ့လီၢ.

“ဒ့ လံးနး ဆၢဖိုးပံး, ဒ့ လံးနး ဆၢဖိုးပံး,”. ပှရှုဝဲ့ဒုၤ့ နးဂးအ့ၤ. ဘနီ့ဘိး ဂဲၢထ့လး ယဲ့ဖးၤ့ တး ကီးဆးဒီး.

“ဒ့ လံးနး ဆၢဖိုးပံး, ဒ့ လံးနး ဆၢဖိုးပံး,”. ပှရှုဝဲ့ဒုၤ့ နးဂးအ့ၤ.

“ဆၢဖိုးပံးဃီး အ့ၤလီၢယးၤယူး. စ့(စံး)ထးယးၤ ခီးနီ့ ဂဲၢ အီးကွးဘနီ့နဲၢ.” ထိးထီ့ လီးလၢဆး ဘနီ့ အလူဒီးဒီ. လီးလး ကချဲးဒုၤ့ထဲးအဝ့ၢနီ့ လဂ့ၤ, ထးၢဖိုးမိဝံးလးထံၢလုးကူးဖးၤ့နီ့ ဝးမဲး ဆးနးလးၤ့ ဘးဒုၤဒုၤ ဘုၤ့ဝါထးၢယၢအ့ၤ.

ဖျၢထိးထိ့လီ့ယိဆးလံၢလံၢတး, ဒးဝ့ၢလဘံး, ထံၢလုးကူး နီ့.“ထဲ့ဗျိး ကနးၤ့ဖးၤနဲၢ. လနဘးကယဲအန့ လဘံး.” ဖျၢထိးထိ့ စီးအဝးဘနီ့ဒး, အ့ၤထု့ယီးလၢ ဆးနီ့တး ထဲ့ဝ့ၢ. ထံၢလုးကူးယီး မဟၤ့မးလဲ စီးဘး အဝးဘနီ့ဒံး.

ဖျၢထိးထိ့ ခၢလၢဘးအ့ၤအ့ၤဒံးအ့ၤ, ဆၢဖိုးပံး လးဆးဖးၤ့ ဖးၤ့နီ မိနၤ့အ့ၤလၢ. ဘနီ့တး လီးအမိစိးစိး ဖိ.

ပံး “မိမိဇးၤ.. ယမိနၤ့အ့ၤ.”

မိမိ “နၤ့အ့ၤကဒ့း(လဂ့း). ဖျၢထိးထိ့ကနါဂၤ့ပၤ့း.”

ဆၢဖိုးပံး ခိၢ့ထးဒံးလါနၢ့ ဒံ့မိနၤ့အ့ၤလၢ့အဝး.

ပံး “မိမိဇးၤ.. ယကနၤ့အ့ၤ နၢ့ဒံ့ဖိုးကဖျိုးလီၢဘီ.”

မိမိ “နၢ့ဒံ့နီ့ဆ့ နၤ့အ့ၤကဒ့း. ဖျၢထိးထိ့ကနါဂၤ့ပၤ့း.”

ဆၢဖိုးပံး ခိၢ့ထးဒံးလါနၢ့ မိနၤ့အ့ၤ ဒံ့နးလၢ့ဒီး.

ပံး “မိမိဇးၤ.. ယကနၤ့အ့ၤ နၢ့ဘးချံၢဖိုးကဖျိုးလီၢဘီ.”

မိမိ “နၢ့ဘးချံၢဖိုးနီ့ဆ့ နၤ့အ့ၤကဒ့း. ဖျၢထိးထိ့ကနါဂၤ့ပၤ့း.”

ဆၢဖိုးပံး ခိၢ့ထးဒံးလါနၢ့ မိနၤ့အ့ၤ ဒံ့, ဒံ့ နးလၢ့ဒီး.

ပံး “မိမိဇးၤ.. ယကနၤ့အ့ၤ နၢ့ မးရဲနိးဆီၢ့ဖိုးလီၢဘီ.”

မိမိ “နၢ့မးရဲနိးဆီၢ့ကကဲ့ဖိုးမၤ နၤ့အ့ၤကဒ့း. ဖျၢထိးထိ့ကနါဂၤ့ ပၤ့း.”

အမိမိချဲ့ထုးဝါထၤ့ယၢဒံးးအ့ၤ, ဆၢဖိုးပံး နၤ့အ့ၤစဲ့လၢ့ရှုး “ထူ? . . .” ထံၢလုးကူးဖးၤ့ဘယါ, အလူအီးဘိး ဒိးလၢ့ဖိုးဘိး လၢပွံ့လုးယါ.

ဆးအလူနီ့ ဒိးဘုးထဲးဒး ဖျၢထိးထိ့ အနါနီ့ဘိး အဝ့ၢရှုးခဲ့ မးနီ့ဘိး အလးမိဂးခွံးမၤလီၢ. ထံၢလုးကူး နီ့ဆ့ ဘံးဖျိုးလုးထုးလ ဖံးခိ့ “ဘး” ကလး. အဝ့ၢနီ့ဆ့ စဲ့ရှိးအဝး တခးကဘးလဘံး. မစီးအဝး လးပှဒုး ဆးကဂးဂး ခးအနၢ့ဆါလးကျိုးဇ ဉးယၢအ့းနဲ့ဒ.

ဖိုးဖိုးတောကြောင်အကြောင်း မေ့သွားတယ်။ အစာဝအောင်စားပြီးတဲ့နောက် ပြေးလွှားကစားတုန်းမှာလည်း အဲဒီအကြောင်းကို သတိမရဘူး။ အိပ်တန်းပေါ်ကနေ သူ့မေမေ လှမ်းခေါ်တော့မှပဲ တောကြောင်ကြီးအကြောင်း ပြန်သတိရလာတယ်။ သူ့မေမေက ပိညောက်ကလေး ပြန်ပြောပြတာကိုလည်း ကြားရော အကြီးအကျယ် လန့်သွားတာပေါ့။

မေ ‘အောင်မယ်လေး သမီးရယ်၊ အဲဒီ တောကြောင်က တို့ကို ကိုက်စားဖို့လာမှာ၊ ဘာလို့ အလည်ခေါ်ရတာလဲ။’

ပိ ‘သမီး မသိလို့ပါအမေရယ်၊ ကြောက်လိုက်တာ၊ သမီး ကြောက်လိုက်တာ၊ ထွက်ပြေးကြမယ်လေ မေမေရဲ့။’

မေ ‘အခုတော့ မိုးတောင်ချုပ်လာပြီ။ ပြေးဖို့ အချိန်မရှိတော့ဘူး၊ ပုန်းနေဖို့ပဲ ရှိတော့တယ်။’

အဲဒါနဲ့ သူတို့အိမ်မှာ ဗူးသီးခြောက်ကြီးတလုံး ရှိတော့ သားအမိနှစ်ယောက် အဲဒီအထဲ ဝင်ပုန်းကြတာပေါ့။ မကြာခင်မှာပဲ မိုးစုပ်စုပ်ချုပ်သွားပြီး အိမ်အောက်ကနေ ခေါ်သံကြားရတယ်။ ဘယ်သူလဲဆိုတာ သိကြတယ်မဟုတ်လား၊ အေး ဟုတ်တယ်၊ တောကြောင်ကြီးပဲ။

‘ဟေး မြေးမမ ပိညောက်ရေ၊ ဟေး မြေးမမ ပိညောက်ရေ၊’

ဘယ်သူမှပြန်မထူးဘူး။ ဒီတော့ အိမ်ပေါ်တက်လာပြီး ခေါ်ပြန်တယ်။

‘ဟေး မြေးမမ ပိညောက်ရေ၊ ဟေး မြေးမမ ပိညောက်ရေ၊’

ဘယ်သူမှပြန်မထူးဘူး။

‘ပိညောက် ငါ့ကို ညာပြီ၊ လာလည်ပါ ပြောထားပြီးတော့။’

တောကြောင်ကြီးက အသံ ကျယ်လောင် ကျယ်လောင်နဲ့ ပြောတယ်။ သူ့ကိုပြန်ပြောဖို့ နေနေသာသာ၊ ဘူးသီးခြောက်ထဲက သားအမိတွေ ခမြာ ကြောက်လွန်းလို့ အသက်တောင် မရှူရဲသလောက်ပဲ။

ဖိုးဖိုးတောကြောင် အိမ်ထဲမှာ ဟိုဟိုဒီဒီ လျှောက်ကြည့်တော့ တွေ့သွားပါရော အဲဒီဘူးသီးခြောက်ကြီးကို။ သူက ‘ဒီအတိုင်းတော့ ဘယ်ပြန်နိုင်မလဲ၊ မရ ရတာပဲ ယူသွားတော့မယ်’လို့ တွေးပြီး အဲဒါကို ကောက်ထမ်းပြီး အိမ်ကိုပြန်တယ်။ တယ်လေးတဲ့ ဘူးသီးခြောက်ပဲလို့တော့ တွေးမိလိုက်သေးတယ်။

တောကြောင်ကြီး ခြေလှမ်းတောင်များများ မလှမ်းရသေးဘူး၊ အထဲက ပိညောက်တယောက် အီးပေါက်ချင်လာတယ်။ ဒါနဲ့ သူ့ အမေကို တိုးတိုးလေး ပြောတယ်။

ပိ ‘မေမေ. . သမီး အီအီးပေါက်ချင်တယ်’

မေ ‘မပေါက်နဲ့၊ ဖိုးဖိုး တောကြောင်ကြီး ကြားသွားလိမ့်မယ်။’

ပိညောက်ကလေး အောင့်ထားသေးပေမယ့် ပိုလို့တောင် အီးပေါက်ချင်လာတယ်။

ပိ ‘မေမေ.. သမီး နှမ်းစေ့လောက်လေးပဲ အီအီးပေါက်မယ်လေ။ ’

မေ ‘နှမ်းစေ့လောက်လည်း မပေါက်နဲ့၊ တောကြောင်ကြီး ကြားသွားလိမ့်မယ်။’

ပိညောက်ကလေး အောင့်ထားပေမယ့် ပိုပြီး၊ ပိုပြီး အီးပေါက်ချင်လာတယ်။

ပိ ‘မေမေ.. သမီး မုန်ညင်းစေ့လောက်လေးပဲ အီအီးပေါက်မယ်လေ။ ’

မေ ‘မုန်ညင်းစေ့လောက်လည်း မပေါက်နဲ့၊ တောကြောင်ကြီး ကြားသွားလိမ့်မယ်။’

ပိညောက်ကလေး အောင့်ထားပေမယ့် ပိုပြီး၊ ပိုပြီး . . ပို ပိုပြီး အီးပေါက်ချင်လာတယ်။

ပိ ‘မေမေ.. သမီး ပိုးမွှားကောင်ဦးမှင် လောက်လေးပဲ အီအီး ပေါက်မယ်လေ’

တစ်ဘက် စာမျက်နှာသို့ ▸

Delta Pwo Karen Folk Tale

▶ စာမျက်နှာ (၁၅) "ဟိုစဉ်တုန်းခါ"မှ အဆက်

သူ့ကိုဖမ်းတဲ့အတွက် သူ ဆုရသလား။
မွဲ, အဝ့ၢ်အလး ဘၤဆၤဒုးထဲ့ထီၢ်လီၢ်.
အေး၊ သူ ရာထူးတိုးပေးခံရတယ်။

၁၂။ Government will give work to the people who have got nothing.
ပှလၢအဆၤလအီၤဘၤဉ်လဖၣ ပှဒိၤဉ်ကဖ့ၤလၢ့ အဆၤမးလီၢ်. ဘာမှမရှိတဲ့ ငမွဲတွေကို အစိုးရက အလုပ်ပေးလိမ့်မယ်။

၁၃။ **ဖျိလးခွဲးအဝ့ၢ်ဒၤ လၢဆၤထီးအဘးဆံး.**
သူ့ကို အာမခံနဲ့ လွှတ်ပေးလိုက်။

၁၄။ **အဝ့ၢ်အခံးအဂၤ့ ဘဲၵၢ်ၤလဲာ.**
သူ့ ရုပ်လက္ခဏာက ဘယ်လိုလဲ။
အဝ့ၢ် အဂ့ၤထီၢ်, အဃၤဘွး,အမ့ၤခွး, အနိးဆီၢ့ အီၤကဆံးဆံး, အယီးအီၤလၢအခ့ၤနံၢ်ခီၢလူၤ, အခ့ၤအစ့ၤခါ, အနါအၤ့ ဒဲအမ့ၤသဘျီၤ ကခီၢလီၢ်.
သူက အရပ်မြင့်၊ အသားဖြူ၊ မျက်နှာဝိုင်းပြီး နှုတ်ခမ်းမွေးသဲ့သဲ့နဲ့၊ ခြေထောက် နှစ်ဘက်လုံး ထိုးကွင်းမင်ကြောင်တွေနဲ့၊ ဘယ်ခြေဆွံ့ပြီး နားပင်းတယ်။ ပြီးတော့ မျက်စိတစ်ဖက်ကန်းနေတယ်။
ဘဲၵၢဆၤအမူး ပျုဂုၤဘၤစဲၤအကျိ့ အ့ၤမးလိၤ အဝ့ၢ်ဒၤဆံး. အမှုကရှင်းနေတာပဲ၊ တရားစွဲတင်လိုက်။

၁၅။ Ten days ago I heard that a Forest Officer had been captured by Chins.
ဆံၵၢ်ၤဖီၢ်ခွဲးနီၤ ယၢ်ဂၤၡၢ်ဒုးတီၤအယ့ၤပဲၵၢ့ ဘၤဆၤဖီၢ်ၡၢ်ၤ လၢစ့ၢ်လဖၣလီၢ်. လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်ရက်က သစ်တောအရာရှိ တစ်ယောက်ကို ချင်းတွေ ဖမ်းသွားတယ်လို့ ငါကြားတယ်။

ကရင်တို့နဲ့ပတ်သက်သမျှ

၁။ **လၢဒိၣ်ပဝဲ့အဖၣ်နီၤ မိထံးအီၤအၢန့ၢ်ဒံး ဖါထံးလီၢ်.**
ပုသိမ်မြို့မှာ ပိုးကရင်က စကောကရင်ထက် ပိုများတယ်။

၂။ I think that a Pwo-Karen teacher who lives there will question you and talk to you, after which the Commissioner will look over your papers.
ယဆီၢ်မီၤ့ မိထံးဆရာ လၢအအီၤထီးနီၤ့ ကအ့စ့ နၤ ဒဲကချဲ့ဒုၤနၤဂီၢ် စးခီၢဝဲလဖၣနီၤ့ ပှဒိၤဖးဒိၤ ကယိထဲ့ၤလီၢ်. ငါထင်တာက အဲဒီမှာနေတဲ့ ပိုးကရင်ဆရာတစ်ယောက်က မင်းကို မေးမြန်း ဆွေးနွေးမယ်၊ အဲဒီနောက်မှာ ကော်မရှင်နာမင်းကြီးက မင်းရဲ့စာရွက်စာတမ်းတွေကို ပြန်ကြည့်လိမ့်မယ်။

၃။ **နဆီၢ်မီၤ့ ပှဒိၤဝဲလဖၣနၤ့ဘၤပှဖျိ့ လၢဒုးဖိၤလဖၣ အဂး ဘၤကဉ့ၤဖၣ.** အစိုးရက ပိုးကရင်တွေကို စစ်သားစုဆောင်းလို့ ရမယ်လို့ မင်းထင်သလား။

အဝ့ၢ်ဝဲ့ အီၤမွဲနၤ့လနံၤ့ နးနံၤ့ဒီးစဲ့ထ့ၤ့ခွဲးလီၢ်. သူတို့ဟာတစ်ရက်ပဲနေပြီး နောက်နေ့ ထွက်ပြေးကြတယ်။

၄။ **ယကိးအမံ့လၢဖျိ့လခီၢ ဘၤအ့ၤ.** အဲဒါကို ငါ ကရင်လို့ မခေါ်တတ်ဘူး။
Cannot the Karens name flowers? The Burmans name all flowers.
ပှဖျိ့ရှိကိးဖီၢအမံ့လဖၣ ၃ၤအ့ၤဇ၊. ဒီ့ဂိးဖိၤဝဲ့ ကိးဖီၢလဖၣအမံ့ ၃ၤထီးအလူၤလီၢ်. ကရင်တွေက ပန်းတွေကို နာမည်မခေါ်တတ်ဘူးလား။ ဗမာတွေက ပန်းအားလုံးကို နာမည်ပေးထားတယ်။ (ယနေ့ ကရင်တွေက ပိုဆိုးနေပါပြီ။)

၅။ **လၢယလ့ၢဆၤအဘိ့ဘး ယဘးန့ၤပှဖျိ့အလ၊် နးနးလ့ၤ.** ငါခရီးထွက်တုန်းမှာ ပိုးကရင်စကားတွေ အတော်များများ မေ့ကုန်တယ်။

၆။ Yesterday the gentleman for whom you got a teacher came to me and told me that his teacher could not tell him the meaning of words.
– လၢမ့ဂၤနံၤ့ ကဆါလဂၤ့ လၢနမၤနယူးဆရာလဂၤ့ လၢအဂးနီၤ့ ဂဲၤလၢယအီၤ ဒဲလီၢ်ဘၤယၤ့လၢ အဆရာနီၤ့ လီၢ်ဘၤအဆၤချဲ့းလဖၣ အခီၢပယီၢ ဘၤအ့ၤ. မနေ့တုန်းက မင်း ဆရာတစ်ယောက် ရှာပေးထားတဲ့ လူကြီးမင်း ငါ့ဆီကိုလာပြီး သူ့ရဲ့ဆရာက စကားလုံးတွေရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို မပြောပြတတ်ဘူးလို့ ပြောတယ်။

I will ask the teachers who teach in the Sgau schools whether they have time to teach in the morning.
ယကအ့စ့ဆရာဝဲ့ လၢအဒုးနဲၤ့ဆၤ လၢဖါထံး အဆၤမးလိၤအလးနီၤ့ လၢအဝ့ၢ်ဝဲ့ဒုးနဲၤ့လဂီၤ လခီၢ် ချုဖၣ. စကောကရင်ကျောင်းတွေက ဆရာတွေကို ကျွန်တော်မေးကြည့်လိုက်ပါ့မယ်၊ သူတို့ မနက်ပိုင်းမှာ သင်ပေးချိန် ရမလားလို့။

အ့ၤအဝ့ၢ်နၤလ့ၣ်ဘၤထီးအလူၤနီၤ့ အတွးအီၤအ့ၤ. သူ အရာအားလုံးကို နားမလည်လည်းပဲ ကိစ္စမရှိဘူး။

၇။ **လၢလချုးယဒိးအ့စ့ဘၤယဘးလၢ ဖါထံးလခီၢ် ယလ့ၢလၢဖါထံးအတဝ့် လၢလဆံးနံၤ့အထးဖၣ့ လီၢ်.** ငါ့ရဲ့ စကောကရင်ဘာသာ စာမေးပွဲ မတိုင်ခင် ငါ စကောကရင်ရွာ တစ်ရွာကို သွားပြီး ၁၀ ရက်နေခဲ့တယ်။

၈။ **ပှဖျိးဝဲ့လဖၣ လၢအအီၤလၢဘၤယဝါဒံၢ ဒဲထီ့ဂူး အဘိ့ဆၤ့အခိၤလီ့ခိၤနီၤ့ မွဲဖါထံးလီၢ်.**
သာယာဝတီနဲ့ တောင်ငူ(Taungoo) ကြား တောင်ပေါ်မှာနေတဲ့ ကရင်တွေဟာ စကော ကရင်တွေဖြစ်တယ်။

၉။ **ပှဖျိးဝဲ့လဖၣ ဝဲ့ကျဲးဆ၊ ဂုးဘၤစဲၤလီၢ်.**
ကရင်တွေက သီချင်းဆို သိပ်ကောင်းကြတယ်။

ဒီလတော့ ဒီမျှပါပဲ။ လာမယ့်လမှာ ဒီဆောင်းပါးအတွဲကို အဆုံးသတ်ပါတော့မယ်။

မိမိရဲ့စာပေအရေးကိုလည်း မျက်ခြေမပြတ်ဘဲ ကပ်ဘေးကာလကြီးကို အောင်မြင်စွာ ကျော်ဖြတ်နိုင်ကြပါစေ။

မန်းဒိုး
၀၉၇၉၁၇၃၆၃၂
samd381@gmail.com

▶ စာမျက်နှာ (၁၁) "ပြည်နယ်အစိုးရသစ်"မှ အဆက်

သစ်တွင် တတ်သိပညာရှင်များ ခေါ်ယူ ဖွဲ့စည်းသွားရန် ရှိကြောင်း ပြီးခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလ အတွင်းက ပြောကြားထားသည်။

'ဥပမာ–အဖီးတို့ထဲမှာ လျှပ်စစ်တို့လိုမျိုး ပညာရှင်လိုကို လိုအပ်တယ်၊ ကိုယ်က ဆန္ဒပဲရှိတာ ဖြစ်အောင်လုပ်ဖို့ နည်းပညာကျွမ်းကျင်တဲ့သူ လိုအပ်တာပေါ့' နော်၊ နည်းပညာ လိုအပ်တဲ့နေရာတိုင်းကိုတော့ နည်းပညာရှင်တွေကို ခန့်မယ်ပေါ့နော်'ဟု ဝန်ကြီးချုပ်က ပြောခဲ့သည်။

ထို့အတွက် ပြည်နယ်လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးနေရာ အပြောင်းအလဲရှိမည်ဟု ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် နီးစပ်သည့် အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ခန့်မှန်းပြောဆိုမှုများ ရှိနေသည့်အပြင် ပြည်နယ်စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီး စောမြင့်ဦးသည်လည်း ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်ထောင်စုကြံခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ ကိုယ်စားပြု ဖာပွန်မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်လွှတ်တော်အမှတ်(၁)တွင် ပြန် အနိုင်ရထားသည်။

သို့သော် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးနေရာ ဆက်တာဝန်ပေးမပေးကိုမူ သီးခြားအတည်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်သည် အစိုးရဖွဲ့နိုင်သည်အထိ အနိုင်ရထားပြီး ဖြစ်ကာ ပြည်နယ်အစိုးရသစ်ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းသွားမည်ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်ဝန်ကြီးနေရာအချို့ အပြောင်းအလဲ ရှိနိုင်သော်လည်း လက်ရှိဝန်ကြီးချုပ်ကသာ အစိုးရသစ်တွင် ဆက် တာဝန်ထမ်းဆောင်သွားရန် အလားအလာ ရှိကြောင်း သိရသည်။

▶ တစ်ဘက် စာမျက်နှာမှအဆက်

စဲ့ဘၤ ယဲ့ယဲ့အုၤဒီၤ. လ့ၤဘၤစုးထဲးလ၊ ဝဲ့ဖျာ ကဖျၢတး လ့ၤထံ?ဖါ ဘျံးဒၤအာဒးလ့ၤယါ. အမ့ၤဝဒၤ့(မ့ၤတဒၤ့) ဖီးဝ့ၢ်ယူး.

တး . . ကလး, ဖျၢထီးထီ့ ထဲ့လၢယဲ့ ဥ်ၢဂီ့ၤ(ဝီး) ဝဲ့ဂီ့ၤ. ဖိၤဘဝဲ့ လၢအအီၤခိၤအဝ့ၢ်ကဂဲၢထဲ့ ကဒီ့နီၤ ဒၤစိ့ၤအဝ့ၢ်လ၊ လ့ၤဖ့ဖ့နီၤတး ဆၤမ့ၤအဘး ကိးရှိလ့ၢ ဆ၊ ကဒီ့ကဒီ့.

||:x̲ x x̲ x x̲ x x̲ x | x̲.x̲ x x̲ x x̲ x :||

" ဖါဂဲၢထဲ့နၣ ဆၤဂီ့ၤဂီ့ၤ, အ့ လၢဖုဒ့ၣ လၢဝဲစီ့ၤ," ဘနီၤ. အ့ပီၢလိး(အ့ဂူၤ)ဘဲ့ဘဲ့ဆ၊. ဖျၢထီးထီ့ အမ့ၤ ဘဒၤ့ဖိၤ အဥၢ်လ့ၢ ဂီ့ၤဂီ့နီၤ စီၤဝ့ၢ်လ၊ ဆၤအ့ၤဘိး.

ထီးထီ့နီၤဆ့ ကိးထဲ့ဆ၊ လၢဆၤဘးမဲၤခဲၢ်ကံး.

||:x̲.x̲ x x̲ x x̲ x | x̲x̲x̲³⁻ x̲x̲x̲³⁻ x 0:||

"အီၤကစုၤဘဲၤ(ဘီၤ)ဖိၤဝဲၤဇး ဒူးလၢမိ ကနါဂ၊ ပ၊ဒ့."

ဖိၤဘဝဲ့ နါဂ၊အန့ၢ်ဆါကဆိၤဇ၊. ဘ့ဲၤထ့ဘဒၤအ ဖါဂဲၢထဲ့နၣ ဆၤဂီ့ၤဂီ့နီၤ ဥူးလ့ၢဒီၤလ့ၤဘနီၤလီၢ်. ထီးထီ့နီၤဆ့ အ့ဂူၤကိးဆၤ၂ ထဲ့ အီၤကစုၤဘဲၤ ဖိၤဝဲၤဇး . . . နီၤဒၤလီၢ်. ဖိၤဘဝဲ့ အလူ, ထီးထီ့ အလူဝဲ့ ဘဲၤဘူၤ ဆးပၤ(စးပၤ)အဘး မၤလီၢ်.

ဆၤမးအဘးဘနီၤတး, ဒူးလၢမိလ၊ရှိၤဖး့ နါဂ၊ ချူၤန့ဝ့ၢ်ကထုၤလီၢ်. အဝ့ၢ်ဝဲ့ထီးလူၤ ဂဲၢယူးစီး ဝူၢဝူၢတး ဆုးလ့ၤ(ဆီးလ့ၤ)လ၊ ဖျၢထီးထီ့ အမ့ၤဘဒၤ့လီ့နီၤ. ဂီ့တး ဒဲၤလ့ၤ အဒဲၤဝဲ့.

ရီၤ ရီၤ ရီၤ ရီၤ ရီၤ ရီၤ ရီၤ ရီၤ . . .

'ပိုးမွှားကောင်ဦးမှင် တခြမ်းစာတောင် မပေါက်နဲ့၊ တောကြောင်ကြီး ကြားသွားလိမ့်မယ်။'

အမေ့စကားတောင် မဆုံးတတ်သေးဘူး၊ အောင့်ထားလို့မရတော့တဲ့ ပိညောက်ကလေး အီးထွက်သွားလိုက်တာ 'ထိန်း . . .'တဲ့၊ ဘူးသီးခြောက်ထဲမှာဆိုတော့ လိုဏ်သံပေါက်ပြီး မြည်လိုက်တာမှ မိုးခြိမ်းသလိုပဲဟေ့။

ဖိုးဖိုးတောကြောင်ရဲ့နှားနား ကပ်မြည်တာဆိုတော့ သူလန့်လိုက်တာ လိပ်ပြာလွှင့်မတတ်ပဲ၊ ဘူးသီးခြောက်လည်း 'ဘုံး'ကနဲ မြေကြီးပေါ် လွှင့်ကျ၊ သူလည်း ခြေဦးတည့်ရာ ဒုန်းစိုင်းပြေးတော့တာပေါ့။ မုဆိုးတယောက်ယောက်က သူ့ကို သေနတ်နဲ့ပစ်လိုက်တယ် လို့များ တွေးမလား မသိဘူးနော်။

သိပ်ဝေးဝေး မပြေးလိုက်ရပါဘူး၊ သစ်ငုတ်တိုတစ်ခုကို ဝင်တိုက်မိပြီး ပက်လက်လန်လဲသွားပါရော။ သူ့နဖူးလည်း ကွဲသွားပြီ။

ဒါ..နဲ့– တောကြောင်ကြီး သွေးရဲရဲ သံရဲရဲနဲ့ အိမ်ကိုပြန်တယ်။ သူပြန်အလာကိုစောင့်နေတဲ့ကလေးတွေက သူ့ကို လရောင်အောက်မှာ လှမ်းလည်း မြင်လိုက်ရော အသီးသီး ဝမ်းသာအားရ အော်ကြ ဟစ်ကြတယ်။

'နီရဲရဲလေး အဖေယူလာ၊ တို့မောင်နှမတွေ စားဖို့ရာ' တဲ့။

ထပ်တလဲလဲ သူ့ထက်ငါ အလုအယက် ဆိုကြတယ်။ တောကြောင်ကြီးနဖူးကွဲပြီး သွေးတရဲရဲဖြစ်နေတာကို စားစရာအောက်မေ့နေတာကိုး။

တောကြောင်ကြီးကလည်း စိုးရိမ်တကြီး ပြန်အော်တယ်။

အနီ့အလးခဲ့ လီၢ်ဖိၤဝဲ့ ဂဲၢဖးလ့ၢ.

ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ . . .

လီၢ်ဖိၤဝဲ့နီၤ့ ဝ့အ့ၤ့ခွဲ. ဖူထိးထီ့ ထ၊ဂ့ၤဃၢတး, အီၤထးမွဲနၤ အပွဲ့၊ ဘွး... ကွး ဖိၤဒၤလီၢ်.

အနီ့ ရှိထုၤယူး လံၤဖိၤဝဲ့ဇး.

xxx

ရှိအယီၤနီၤ့ မွဲဒ၊ ပှဖျိ့ရှိအနၢ့်ဆါဒ၊ဝ့ၢ်အရှိဘနီၤ့ ဘၤလီၤကၤလီၢ်. ဘၤမနီၤ့လဲၤနီၤ့ ပဒ၊ဘ၊ ရှိလ့ၢ်ဂီ အယီၤ ဝဲ့လနၤ့နၤ့ အကျိ့ၤနီၤ့လီၢ်. ရှိအဂူၤဂၤဝဲ့ စးထ့ဖီးလ၊ဆံးလဲၤနီၤ့ ပလဝ့ၤယ၊ ဘၤလါနၢ, ဖံၤပူ လၢအမွဲပှအီၤဖျဲ့ ၁၉၁၅ နဲ့ အရှိယီၤနီၤ့ဘိး မွဲလ၊ ဆၤဘ၊ဒ့ဒီးဆိုးနၤ့လ၊ အမိဖါအဆိုးအိၤအကျိ့ အဘး အီၤဝ့ၢ် အရှၤထူၤ အနဲ့ ၁၀၀ ဘျဲ့ယူးလီၢ်. မွဲလ၊ဆၤဂဲၢထဲ့ ဖိ့ဂုးထၤနၣ ယဲ့ပွယီၤ ယူးအကျိ့ လ၊ယဆၤဆီၢ်မီ့နီၤ့ဘိး ကဲၤထ့ ပှဖျိ့လ၊ ထံၢထၢကျိ့အ ရှိဒ၊ဝ့ၢ်ဝ့ယူၤလီၢ်.

ဆၤလ၊ မးရဲ (မြန်မာအသံ = မားရိုက် / IPA-`ma: `raɪʔ) နီၤ ပဝ့ၤယၢဒ၊ လ၊အမွဲဆၤဖိၤပါကမံ့ ဘနီၤလီၢ်. အ့ၤမွဲ နဝံၤဝ့ၤယၢ ထံၢကျးတး အ့ၤယၢဘ၊လ၊ နဝံၤကလီၤအ့ၤယၤ၂ နီၤလီၢ်.

ဖံၢဖံၢမ့ဲ့မူး

'တိတ်တိတ်နေကွယ်၊ ကလေးတို့ရယ်၊ ယင်မဲကြီးတွေ ကြားသွားမယ်။'

ကလေးတွေက သူတားတာကို ဘယ်ကြားလိမ့်မလဲ။ 'နီရဲရဲလေး အဖေယူလာ...' ကိုပဲ စီစီညံနေအောင် ဆက်ဆိုကြတယ်။ တောကြောင်ကြီးကလည်း 'တိတ်တိတ်နေပါ ကလေးတို့ရယ်...' ကို အလုအယက်ပြန်အော်တယ်။ ကလေးတွေ အသံရော၊ တောကြောင်ကြီးရဲ့ အသံရော၊ ရောရှုပ်ဆူညံနေတာပဲ။

အဲဒါနဲ့ပဲ တောထဲက ယင်မမဲရိုင်းကြီးတွေ ကြားသွားပါလေရော။ သူတို့တွေအားလုံး တဝီဝီနဲ့ ပျံလာပြီး၊ တောကြောင်ကြီးရဲ့ နဖူးပေါ် နားကြတယ်။ ပြီးတော့ ဥတွေ အုချတယ်။

ရုန် ရုန် ရုန် ရုန် ရုန် ရုန် ရုန် ရုန် . . .

အဲဒီနောက် လောက်ကောင်လေးတွေ ပေါက်လာတယ်။

ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ ရာ . . .

အဲဒီလောက်ကောင်လေးတွေက တောကြောင်ကြီး တကိုယ်လုံးကို ဝိုင်းစားပစ်လိုက်ကြတာ အရိုးချည်းပဲ အဖွေးသား ကျန်တော့သတဲ့ကွယ်။

အဲဒါ ပုံပြင်ဆုံးပြီ မြေးလေးတို့ရေ့။

xxx

ဒီပုံပြင်က ကရင်တွေရဲ့ မူပိုင်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရမှာ ခက်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီလိုပုံပြင်ဆင်တူယိုးမှားတွေတချို့ တွေ့ရလို့ပါ။ တခြား ပုံပြင်တွေ ဘယ်တုန်းက စပေါ်တယ်ဆိုတာ မသိပေမယ့် ၁၉၁၅ ခုနှစ်ဖွား ဖီပုရဲ့ ဒီပုံပြင်ကတော့ သူ့မိဘတွေ လက်ထက်က လက်ဆင့်ကမ်းရလာတာဖြစ်လို့ အနည်းဆုံး သက်တမ်းနှစ် ၁၀၀ ကျော် နေပါပြီ။ ဒါလောက်ကြာအောင် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်တာဖြစ်လို့ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဖွံ့ဖြိုး တို့ရဲ့ မူပိုင် ဖြစ်နိုင်လောက်ပြီ ထင်ပါရဲ့နော်။

ဖီဖီမြောင်းမြ

ထမင်းကျွေးတဲ့ ကျွန်းမြေကို ရှင်သန်ခွင့်ပေးပါ

နန်းဝေဖြိုးဇာ

'လှေကြီးတွေ အများကြီး သဲလာစုပ်တဲ့အချိန်မှာ သူတို့လှေတွေကို လေးငွေ့နဲ့ သွားဝိုင်းပစ်တော့ သဲစုပ်တာတွေ ခဏရပ်သွားတာရှိခဲ့တယ်'ဆိုပြီး ပြောနေတဲ့သူကတော့ နေလောင်ထားတဲ့ အသားအရေနဲ့ သွက်သွက်လက်လက် ပြောတတ်သူ အသက် ၇၀ကျော်အရွယ် ဒေါ်တင်ဝင်းပါ။

ဒေါ်တင်ဝင်းတို့နေထိုင်တဲ့ ဖားအံမြို့ အနောက်တောင်ဘက်ခြမ်း သံလွင်မြစ်အလယ်က တရုတ်လှကျွန်းရွာလေးဟာ ကျွန်းအနီးအနားတစ်ဝိုက် သဲ၊ ကျောက်တွေ စုပ်ယူ၊ ထုတ်လုပ်နေတဲ့ လှေကြီးတွေ နေ့စဉ်လိုလို လာနေတာကြောင့် ကျွန်းကမ်းပါးတွေ ပြိုကျလာခဲ့တဲ့အတွက် ကျွန်းမြေကို ကာကွယ်ချင်စိတ်နဲ့ သဲကျောက် စုပ်ထုတ်တာ ရပ်တန့်သွားလေမလားဆိုပြီး ညအချိန် ရွာသားတွေ စုပြီး လှေကြီးတွေကို လေးငွပစ် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ဖူးတဲ့အကြောင်း ပြန်လည်ပြောပြနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

တရုတ်လှ၊ ကော့လှိုက်၊ ဝင်းကျန် အပိုင်းသုံးပိုင်းအဖြစ် တည်ရှိနေခဲ့တဲ့ ဒီကျွန်းပတ်ပတ်လည်မှာ မြစ်သံလွင်ထဲက သဲ၊ ကျောက်ထုတ်ယူတဲ့ လုပ်ငန်းဟာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုမက ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သလို ဆန်စပါးနဲ့ ကိုင်းသီးနှံတွေ အဓိကထား စိုက်ပျိုးနေရတဲ့ ကျွန်းမြေတွေကလည်း ကမ်းပါးတွေ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပြိုကျမှု ပိုများလာတဲ့အတွက် သဲ၊ကျောက် စုပ်တာကို မကျေနပ်လို့ ဒေသခံတွေက လေးခွနဲ့သွားပစ်ရတာဖြစ်တယ်လို့လည်း သူမက ဆိုပါတယ်။

ကျွန်းပေါ် ကိုင်းမြေတွေ ရေထဲမျှောပါမသွားဖို့အတွက် ဒေါ်တင်ဝင်းတို့ ကျွန်းသူကျွန်းသားတွေက ရှေ့တန်းတိုက်ပွဲဝင်နေကြသလို သဲ၊ ကျောက်ထုတ်ယူတာကို ရပ်တန့်ပေးဖို့ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရရုံးကိုလည်း မကြာခဏ သွားရောက်ပြီး အသနားခံစာတင်ခဲ့ကြသလို ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့ကလည်း ဖားအံမြို့ စုပေါင်းရုံးမှာသွားရောက်ပြီး ကန့်ကွက်စာကို ထပ်မံ တင်ခဲ့ကြပါတယ်။

'သဲ၊ကျောက်ထုတ်တာကို မကျေနပ်လို့ တစ်ရွာလုံး လှေတွေစုပြီး အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားမခွဲဘဲ လှေကိုယ်စီမောင်းပြီး သဲ၊ကျောက် စုပ်နေတဲ့လှေတွေကို လေးငွေ့နဲ့ သွားပစ်တယ်။ ဒေသခံ(ရွာသား)တွေပဲ သွားတယ်။ ဘယ်အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ရှိသူမှ မလိုက်ပေးဘူး'လို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဒီကျွန်းလေးမှာ ရာအိမ်မှူး တာဝန်ယူခဲ့ဖူးသူ ဒေါ်တင်ဝင်းက ဆက်ပြောပြပါတယ်။

လူနေအိမ်နဲ့ အဆောက်အဦး ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းတွေအတွက် မဖြစ်မနေ အသုံးပြုနေရတဲ့ သဲနဲ့ ကျောက်စရစ်တွေကို ကျွန်းရဲ့အပေါ်ဘက် သို့မဟုတ် အောက်ဖက်တွေမှာ လှည့်ပတ် စုပ်ထုတ်နေကြတာကြောင့် ဒီကျွန်းကြီးဟာ အခုဆိုရင် သုံးပုံနှစ်ပုံလောက် ပြိုကျပျက်စီးပြီး ရေထဲပါသွားခဲ့ရတယ်လို့လည်း ရွာသူရွာသားတွေက ပြောဆိုကြပါတယ်။

သဲ၊ ကျောက် ထုတ်ယူနေတာ ရပ်တန့်လိုက်ရင် ကျွန်းကမ်းပါး ပြိုတာ နည်းသွားနိုင်တဲ့အတွက် ကျောက်ထုတ်တာတွေ ရပ်စေဖို့ကို ရွာသူရွာသားတွေဟာ သူတို့လုပ်နိုင်တဲ့ အတိုင်းအတာလေးနဲ့ နည်းလမ်းပေါင်းစုံ တိုက်ပွဲဝင် တောင်းဆိုခဲ့ပေမယ့်လည်း ယခုအချိန်ထိတိုင် တိုးတက်မှု မရှိသေးသလို ကျွန်းကာကွယ်ရေး တိုက်ပွဲကလည်း မအောင်မြင်သေးဘူးလို့ပဲ ဆိုရပါမယ်။

တရုတ်လှကျွန်းဟာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်က ဗိုလ်ချုပ်တင်ဦးရဲ့ ရုဟတ်ယာဉ်ပျက်ကျခဲ့တဲ့နေရာလည်း ဖြစ်ပြီး ကျွန်းသူကျွန်းသားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ ဘိုးဘွားလက်ထက်ကတည်းက နှစ်ပေါင်းရာနဲ့ချီ နေထိုင်လာခဲ့ကြသလို ယခင်က လူဦးရေဘယ်လောက်များပြားပါစေ၊ လွတ်လပ်ပျော်ရွှင်စွာ စိုးရိမ်မှုကင်းကင်းနဲ့ လုပ်ကိုင်စားသောက်လို့ကောင်းတဲ့ ကျွန်းတစ်ကျွန်း ဖြစ်တယ်လို့လည်း ဆိုကြပါတယ်။

ကျွန်းပေါ်နေထိုင်သူတွေက ကြက်၊ ဝက်၊ ဆိတ်၊ နွား စတဲ့ အိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန်တွေကို တနိုင်တပိုင် မွေးမြူကြပေမယ့် ရာသီအလိုက် ကိုင်းသီးနှံတွေဖြစ်တဲ့ မြေပဲ၊ နှမ်း၊ ပြောင်းဖူးတို့ကို စီးပွားဖြစ်အဓိကထား စိုက်ပျိုးကြသလို ဘူး၊ သခွား၊ ဖရုံ၊ ဇီယာရွက်(ပူစီနံ)၊ ငှက်ပျောတို့ကိုလည်း စိုက်ကြပါတယ်။ မိုးစပါး စိုက်ပျိုးရာသီ ပြီးဆုံးတဲ့အခါ ကိုင်းစိုက်ပျိုးကြပြီး အနီးဆုံး ဖားအံမြို့ပေါ်ကို ဈေးကွက်တင် ရောင်းချကာ မိသားစု ဝင်ငွေရှာကြပါတယ်။ ကျွန်းထွက်သီးနှံတွေကို ဝမ်းရေးအတွက် ရောင်းချသလို ကုသိုလ်ရေးအားဖြင့် မိမိတို့ရဲ့ ကိုင်းထွက် သီးနှံတွေကို သက်သတ်လွတ် သာသနာ့နယ်မြေတွေဖြစ်တဲ့ ကျောက်ကလပ်၊ သာမည၊ မြိုင်ကြီးငူနဲ့ အလံတရာ စတဲ့နေရာတွေမှာ သွားရောက်လှူဒါန်းလေ့ရှိကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ရောင်းချ၊ လှူဒါန်းရတဲ့ သီးနှံတွေဖြစ်ထွန်းတဲ့ ကျွန်းမြေက သဘာဝအလျောက် ပြိုကျပျက်စီးမှုထက် လုပ်ငန်းရှင်များရဲ့ စီးပွားဖြစ်သဲ၊ကျောက် ထုတ်လုပ်မှုတွေကြောင့် စိုက်ပျိုးမြေတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးပျောက်လာရတဲ့အထိဖြစ်လာပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်းပေါ်နေလူငယ်အများအပြားက နီးစပ်ရာမြို့တွေနဲ့ အိမ်နီးချင်း ထိုင်းနိုင်ငံတွေမှာ သွားရောက် အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြရတာတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။

ဒီကျွန်းကြီးဟာ ဖားအံသံလွင်တံတားနဲ့လည်း နီးကပ်သလို တရုတ်လှရွာနဲ့နီးတဲ့ဘက်ခြမ်း ကျွန်းအပိုင်းကို တရုတ်လှ (ကော့ကဒက်)ကျွန်း၊ ကော့လှိုက်ရွာနဲ့နီးတဲ့ကျွန်းအပိုင်းကို ကော့လှိုက်ကျွန်းနဲ့ ဝင်းကျန်ရွာနဲ့နီးတဲ့ကျွန်းအပိုင်းကို ဝင်းကျန်ကျွန်းဆိုပြီး တည်ရှိနေတဲ့အပြင် ကျွန်းပေါ်မှာ ကရင်၊ ပအိုဝ်း၊ ဗမာ၊ မွန်လူမျိုး ဒေသခံတွေဟာ အတူတကွ စုပေါင်း နေထိုင်ကြပါတယ်။

စစ်အစိုးရလက်ထက်ကတည်းက စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်တွေဟာ ကျွန်းအနီးမှာ လှေကြီးတွေနဲ့ သဲ၊ကျောက်ထုတ်ယူခဲ့ရာကနေ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်သာ ကြာမြင့်သွားခဲ့ပေမယ့် လုပ်ငန်းရှင်တွေ သာပြောင်းပြီး သဲ၊ကျောက်ထုတ်ယူတာတွေကတော့ ယခုအချိန်ထိ မရပ်တန့်နေသေးပါဘူး။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းငယ် စစ်အစိုးရ အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလက သဲ၊ကျောက် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို ဒေသခံတွေ ကန့်ကွက်လို့မရခဲ့ပေမယ့်လည်း လက်ရှိ အရပ်သားအစိုးရလက်ထက်မှာ ဒေသခံတွေရဲ့ ကန့်ကွက်မှုကို လက်ခံပေးနိုင်မယ်လို့လည်း ရွာသူရွာသားတွေက မျှော်လင့်ထားကြပါတယ်။

မိုးတွင်း ရေကြီးကမ်းပြိုမှု ဖြစ်ပွားသော်လည်း သဘာဝအရ ကျွန်းကမ်းပါး ကိုင်းမြေပြိုကျမှုမှာ ဆိုးဆိုး၀ါး၀ါး မရှိကြောင်း၊ လုပ်ငန်းရှင်တွေက စက်ပစ္စည်း အစုံအလင်နဲ့ လှေအစီးပေါင်းများစွာ မြစ်ထဲမှာ လာရောက်စုပ်ယူထုတ်လုပ်တာကြောင့် ကမ်းပြိုကျပျက်စီးမှုက ပိုမိုများပြားလာတော့ ဒီကိစ္စကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ဖို့ မြို့နယ်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနဲ့ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ထံ ကန့်ကွက်စာ၊ မေတ္တာရပ်ခံစာတွေ မကြာခဏ တင်ပြပေမယ့် ယခုအချိန်ထိ ထူးခြားချက် တစ်စုံတစ်ရာ မရှိသေးဘူးလို့ ကျွန်းသူကျွန်းသား ကိုင်းတောင်သူတွေက ပြောဆိုပါတယ်။

အဲဒီကျွန်းကမ်းပါး ပြိုတဲ့ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်လို့ လက်ရှိ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် နန်းခင်ထွေးမြင့်က ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ ကေအိုင်စီနဲ့ သီးသန့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းမှာ အခုလို မှတ်ချက်ပြု ပြောဆိုလိုက်ပါတယ်။

'သတ်မှတ်ထားတာထက် ပိုထုတ်တယ်။ ၁၀ ကျင်းပြောပြီးတော့ အကျင်း ၂၀ ကတော့ လူတိုင်းပဲ။ ကျောက်ကော၊ သဲကော အကုန်လုံးပဲ။ ကိုယ်တို့မှ သွားမကြည့်နိုင်ဘဲကိုး၊ လူတိုင်းပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကလေ ဟိုး ရေလယ်ခေါင် သွားမစုပ်တော့ဘူး။ ဒီကမ်းနား လွယ်လွယ်ကူကူပဲ စုပ်တာ။ ဘီလူးခေါင်းကလေ ဒီလိုစုပ်တဲ့ဟာလေ။ သူတို့ခပ်တဲ့ဟာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ဒီလိုစုပ်လိုက်တော့ ကမ်းက ပါသွားတာပေါ့'လို့ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် နန်းခင်ထွေးမြင့်က ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။

ဒီလုပ်ငန်းကို ပြည်နယ်အဆင့် ခွင့်ပြုထားချက်နဲ့ ရေအရင်းအမြစ်ဌာနရဲ့ သတ်မှတ်ပေးထားတဲ့ လုပ်ကွက်အတွင်း ဆောင်ရွက်ရတာဖြစ်ပြီး ရေပိုင်ဘယ်လောက်အတွင်းမှာ စုပ်ယူစေကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူတွေက သွားရောက် စစ်ဆေးတော့မယ်ဆိုရင် ကြိုတင် သိရှိနေကြတဲ့အတွက် ညဘက်မှသာ အဲဒီလုပ်ငန်းလေ့တွေက ညဘက်မှာ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့စုပ်ယူကြသလို ဒါကို လိုက်လံစစ်ဆေးသွားဖို့ ရဲတပ်ဖွဲ့မှာ စစ်ဆေးရေး မော်တော်ဘုတ် မရှိသေးဘူးလို့လည်း ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က ပြောပါတယ်။

ကျွန်းပေါ်မှာ ငယ်စဉ်ကတည်းက နေထိုင်ခဲ့တဲ့ အသက် ၆၁ နှစ်အရွယ် ဦးကျော်မြင့်က 'ဒီလောက် နှစ်ပေါင်းကြာကြာ လာထုတ်တော့ ကျွန်းက ဘယ်ခံနိုင်တော့မလဲ။ နွေဘက်တူးရင် မိုးတွင်းဘက်ရောက်တော့ ပြိုတော့တာပဲ။ နှစ်ပေါင်း ဒီလောက်ကြာ တူးတာ ကျွန်းက ပြိုမှာပေါ့။ တစ်နှစ် နည်းနည်းပြိုတာ အခုဆိုရင် ဒီကျွန်းကြီးဟာ ၃ပုံကို ၂ ပုံလောက်က ပြိုသွားပြီ။ ဒီကျွန်းမှာ မှီခိုလုပ်ကိုင်စားသောက်တဲ့လူတွေကတော့ ကိုင်းလယ်မရှိရင် ဘာတွေလုပ်ကိုင်စားသောက်ရ တော့မလဲပေါ့'လို့ ပြောပါတယ်။

ကျွန်းကမ်းပါးပြိုကျလို့ စိုက်ခင်းမြေတွေ၊ နေအိမ်ခြံမြေတွေ ဆုံးရှုံးသွားတဲ့အပြင် ၂၀၁၈ ခုနှစ်က မြစ်ရေကြီးမှုနဲ့ ကမ်းပါးပြိုကျမှု ပေါင်းစပ်ဒဏ်ကြောင့် ကျွန်းပေါ်မှာ တည်ထားကိုးကွယ်တဲ့ ရွာဦးစေတီဟာ ကမ်းပါးပြိုလို့ မြစ်ရေထဲတိမ်းစောင်းကျသွားတဲ့အတွက် သာသနာ့အဆောက်အဦးတွေကိုလည်း နေရာပြောင်းရွှေ့ထားရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အချို့ရွာသူရွာသားတွေဟာ လုပ်စားကိုင်စားဖို့နဲ့ နေထိုင်ဖို့မြေ မရှိတော့တဲ့အတွက် နီးစပ်ရာ ကျေးရွာတွေမှာ မိသားစုအလိုက် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ကြရပါတယ်။

ဒီလိုပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရာမှာ ငွေကြေး တတ်နိုင်တဲ့သူတွေက ကျွန်းတစ်ဖက်ကမ်းက နီးစပ်ရာ ရွာတွေမှာ ခြံမြေဝယ်ပြီး ပြန်လည်အခြေချနိုင်ကြပေမယ့်လည်း ငွေကြေးမရှိတဲ့ မိသားစုတွေကတော့ သူတို့နဲ့နီးစပ်ရာ ဆွေမျိုး၊ အသိမိတ်ဆွေတွေရဲ့ ခြံတွေထဲမှာ ယာယီ ခိုနားခွင့်တောင်းပြီးတော့ တဲအိမ်ဆောက်ပြီး နေနေကြရပါတယ်။

ကျွန်းကနေ မြစ်အရှေ့ဖက်ကမ်းကို စက်လှေ၊ လက်လှော်လှေတွေနဲ့ ကူးသန်းသွားလာနေရတဲ့ ကိုင်းတောင်သူတွေဟာ သူတို့အရေးပေါ်ကိစ္စရှိလို့ သွားလာရင် မိုးတွင်းပိုင်းမှာ ရေကြောင်းလမ်းအန္တရာယ်ရှိပါတယ်။ ကျွန်းပေါ်နေထိုင်ကြသူတွေဟာ အမျိုးသမီးတွေ မီးဖွားဖို့ကအစ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ သွားလာမှုတွေ အဆင်ပြေ လွယ်ကူစေဖို့အတွက် ဖြစ်နိုင်ရင် တံတားလေးတစ်စင်း တည်ဆောက်ပေးတာမျိုး လိုလားနေကြပါတယ်။

ပြီးတော့ ကမ်းပြိုလို့ ကိုင်းမြေဆုံးရှုံးခဲ့ရတဲ့ ကျွန်းသူကျွန်းသားတွေဟာ ကျွန်းရဲ့ အချို့နေရာတွေမှာ မြေနုကျွန်း ပြန်ပေါ်လာတဲ့အခါ ဒီမြေကို ထပ်မံ ဝယ်ယူလုပ်ကိုင်ကြရပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ ရွာတည်နေထိုင်လာခဲ့တဲ့ ကျွန်းဖြစ်တဲ့အတွက် စိုက်ပျိုးမြေတွေဟာ မြေစာရင်းဌာနထံမှာ နှစ်စဉ် အခွန်ဆောင်ပေးနေတယ်လို့ ကျွန်းဒေသခံတွေက ပြောပါတယ်။

သဲ၊ကျောက်စုပ်ယူမှုကို လုပ်ငန်းရှင်တွေ အနေနဲ့ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ၏ လုပ်ငန်းလိုင်စင်ချပေးတဲ့အပေါ် ထုတ်လုပ်နေကြပေမယ့်လည်း သက်ဆိုင်ရာ အနေနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ကျွန်းနေ ပြည်သူတွေအတွက် စဉ်းစားပေးသင့်ကြောင်းလည်း ကိုင်းမြေ ၄ ဧကကျော် ကမ်းပါးပြိုတဲ့အထဲပါသွားတဲ့ ဦးရွှေဝင်းက ပြောပါတယ်။

ဒင်းက 'သူတို့ သဲ၊ကျောက်တွေစုပ်တာ ကျနော်တို့ ပေးနားချင်ပြီ။ သူတို့ သဲ၊ကျောက် စုပ်လာတာ နှစ်ပေါင်းလည်း ကြာပြီ။ ကနေ့အချိန်ထိ ဆက်လုပ်တုန်းပဲ။ လူထုတွေက နားဖို့ပြောလည်း သူတို့ မနားပေးတဲ့အပြင် လှေတောင် ထပ်များလာတယ်။ အစိုးရထံကို လုပ်ငန်းရှင်တွေက တင်ပြတာ လှေ ၃ စီးပဲ။ ၃ စီးကိုဗန်းပြပြီး အခုဟာ တစ်ခါစုပ်ရင် ၁၀ စီးလောက် ရှိတယ်'လို့ ပြောပါတယ်။

မြစ် သဲ၊ကျောက် ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် လုပ်ခွင့်လိုင်စင်ကို ဖားအံခရိုင်၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနက ထုတ်ပေးခဲ့တာဖြစ်သလို အချို့လုပ်ငန်းရှင်တွေကလည်း အခြားပြည်နယ်မှ လုပ်ငန်းရှင်များဖြစ်ပြီး ကရင်ပြည်နယ်ရေပိုင်နက်ကနေ ထုတ်ယူလိုက်တဲ့ သဲ၊ကျောက်တွေကို အခြားပြည်နယ် သယ်ဆောင်သွားတာဖြစ်ကြောင်းလည်း ဒေသခံတွေက ပြောဆိုချက် အပေါ် ပြည်နယ်ရဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ သစ်တော၊ သတ္တုနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနပြည်သာက ရှင်းပြပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး ဝန်ကြီးက 'မြစ် သဲ၊ ကျောက်လိုင်စင်ထုတ်တဲ့ကိစ္စက ထွေအုပ်က ကိုင်တာ ဖြစ်တယ်။ လုပ်မယ့် လိုင်စင်ကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဆီမှာလျှောက်ပြီး သဘောထားမှတ်ချက်တောင်းရတာ ဖြစ်တာပေါ့နော်။ ပြီးတော့မှ ထွေအုပ်ဘက်က အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေးမှာ ခွင့်ပြုချက်တောင်းပြီး ခွင့်ပြုမှ လိုင်စင်ပြန်ချပေးလို့

တစ်ဘက် စာမျက်နှာသို့ ▸

လက်နက် – လူ – ရည်ရွယ်ချက် တို့ရဲ့ အဆက်အစပ်

မောင်ကျော်စွာ

'ပြည်တွင်းစစ်' – 'လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး' – 'လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ' စတဲ့ စကားလုံးတွေဟာ ကျနော်တို့ တိုင်းပြည်မှာ လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းကစပြီး ယနေ့ကာလအထိ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ တွေ့ရ၊ ကြားရ၊ ဖတ်ရတဲ့ စကားလုံးတွေပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီစကားလုံးတွေနဲ့ တွဲလျက် မခွဲမခွာ ကြားရ၊ ဖတ်ရတာတွေက 'စစ်ဘေးဒုက္ခသည်' သို့မဟုတ် 'စစ်ပြေးဒုက္ခသည်'၊ 'ပြည်တွင်းစစ် ရပ်စဲရေး'နဲ့ 'ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး' ဆိုတဲ့စကားလုံးတွေ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

အခုတော့ 'စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူ' သို့မဟုတ် 'တိုက်ပွဲရှောင်ပြည်သူ' လို့ နာမည်လှလှလေး ပြောင်းသုံးနေကြပေမယ့် ကြုံရသူတွေရဲ့ လက်တွေ့ ဘဝကတော့ မလှပ၊ မချို့မြပါဘူး။ စစ်မက်ဘေးကနေ ယာယီလွတ်ဖို့ မိမိအိုးအိမ်ရပ်ရွာနဲ့ အသက်မွေးလုပ်ငန်းတွေဖြစ်တဲ့ လယ်ယာလုပ်ငန်း စတာတွေကို ပစ်ထားခဲ့ကြရပြီး လွတ်ရာကို ပြေးကြလွှားကြရတာ မဟုတ်ပါလား။ စစ်မက်ဘေးကို ဘယ်ဒေသက ပြည်သူမဆို မကြုံလို၊ မတွေ့လို၊ မဖိတ်ခေါ်လိုပေမယ့် စစ်မက်ဘေးကတော့ ပြည်သူတွေဆီကို မဖိတ်ဘဲလာတဲ့ဧည့်သည်လို အဖော်တွေ အပေါင်းတွေနဲ့အတူ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်လာတတ်စမြဲပါ။

ဒီဆောင်းပါးမှာ ကျနော် တင်ပြချင်တာ 'ပြည်တွင်းစစ်' – 'လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး' – 'လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ' ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေထဲက 'လက်နက် – လူ – ရည်ရွယ်ချက်'တို့ရဲ့ အဆက်အစပ်' အကြောင်းပါ။ 'လက်နက်' အကြောင်းဆိုလို့ အဲဒီလက်နက်တွေရဲ့ အမျိုးအစား၊ ဖျက်အား ပြင်းအား ထိရောက်မှုစွမ်းပကားတွေနဲ့ ဈေးနှုန်းတွေ အကြောင်း မဟုတ်ပါဘူး။ ကျနော်ခြင်တာကို တင်ပြပါ့မယ်။

ပထမဆုံးအချက်က လက်နက်ဆိုတာဟာ သက်မဲ့ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုပါ။ သူ့ဟာသူ ဘယ်လို အစွမ်းသတ္တိတွေ ပါရှိနေပါစေ။ သူ့ကို တစ်စုံတစ်ဦးက ကိုင်တွယ်အသုံးမပြုမချင်း သူ့အစွမ်းသတ္တိတွေကို ထုတ်ဖော်ပြသလို့ မရပါဘူး။ ဒီတော့ ဒီအခြေအနေကနေ အခုလို ကောက်ချက်ချနိုင်ပါတယ်။ လက်နက်ဆိုတာ ကိုင်တွယ်အသုံးပြုသူ (လူ) ရှိရမယ်။ အဲဒီလူ သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ရာ အရေအတွက် ပမာဏရှိတဲ့ လူစုလူဝေးရဲ့ သဘောထားနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်အပေါ် မူတည်ပြီး အဲဒီလက်နက်ကို အသုံးပြုပုံ ခြားနားသွားတယ်ဆိုတဲ့ ကောက်ချက်ပါပဲ။

အဓိကလိုက် မုဆိုးတစ်ဦးရဲ့ လက်ထဲက တူမီးသေနတ် သို့မဟုတ် ပွိုင့်တူးတူး သေနတ်တစ်လက်ဟာ သူလိုချင်တဲ့သားကောင် ပစ်ဖို့ပဲပေါ့။ များပြားဂိုဏ်းတစ်ခုရဲ့လက်ထဲက သေနတ် (အနိမ့်ဆုံး လုပ်သေနတ်ပဲဖြစ်ပါစေ) ဟာ အများ ပြည်သူရဲ့ ငွေကြေးဥစ္စာကို လုယက်ဖို့ပေါ့။ အစိုးရစစ်တပ်ရဲ့ တပ်စိတ် – တပ်စု – တပ်ခွဲ – တပ်ရင်း – တပ်မ – တပ်မတော်ရဲ့ လက်ထဲမှာ ကိုင်ထားတဲ့ သေနတ်တွေကတော့ သူ့ကို ပုန်ကန်ခြားနားသူတွေကို တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းဖို့ ဖြစ်မှာပါ့။ ထိုနည်းတူ ပြောက်ကြားတပ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ရဲ့ လက်ထဲက သေနတ်တွေကလည်း အုပ်စိုးသူကို ခုခံတော်လှန်ဖို့ပဲ ဖြစ်မှာပေါ့။

ဒီယေဘုယျလက်တွေ့ထဲကနေ ကြည့်ရင် လက်နက်ဆိုတာဟာ အမျိုးအစားအရေအတွက်နဲ့ စွမ်းပကားတွေ ခြားနားတာထက် ကိုင်ဆောင်သူတွေရဲ့ သဘောထားနဲ့ အသုံးပြုတဲ့ရည်ရွယ်ချက်က အဆုံးအဖြတ်ကျတာကို တွေ့ရမှာပါ။ အနိုင်ကျင့်ဖိနှိပ်ကျူးကျော်ဖို့ သုံးနေတာလား သို့တည်းမဟုတ် အနိုင်ကျင့် ဖိနှိပ်ကျူးကျော်မှုကို ခုခံဖို့အတွက် သုံးနေတာလား ဆိုတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကပဲ သက်ဆိုင်ရာသုံးစွဲနေသူတွေရဲ့ အနေအထားက 'ဘာလဲ – ဘယ်လဲ' ဆိုတဲ့အချက်ကို အဆုံးအဖြတ် ပေးသွားပါတယ်။ ဒီအချက်က လက်နက်နဲ့ပတ်သက်လို့ မြင်ရတဲ့ ဒုတိယအချက်ပါ။

တတိယအချက်ကတော့ အဲဒီလက်နက် ကိုင်ဆောင်ထားသူတွေကို စုဖွဲ့အသုံးပြုပုံပါ။ အမိန့်ဆိုတာဟာ လက်နက်ကိုင်ထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတိုင်း မဖြစ်မနေ အသုံးပြုရတဲ့ စည်းစနစ်တစ်ခုပါ။ ဒီစနစ်က မီးခလုတ်ကို 'ချောက်ခနဲ' ဖွင့်လိုက်တာနဲ့ 'ဖျတ်ခနဲ' မီးလင်းလာရသလို 'အမိန့်နဲ့လှုပ်ရှားမှု'ရဲ့ ဆက်သွယ်ချက်က မြန်ဆန်တိကျ ထိရောက်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုမှ မဟုတ်ဘဲ တစ်စုံတစ်ရာ နှောင့်နှေးကြွံကြာနေရင်တော့ အဲဒီအဖွဲ့ (ဝါ) အဲဒီတပ်ဖွဲ့ဟာ ရင်ဆိုင် တိုက်ပွဲတစ်ခုမှာ အနိုင်ရဖို့ မလွယ်ကူပါဘူး။ ဒါဟာ သာမန် တပ်စိတ်ကလေး ကနေ တပ်မတော်ကြီးအထိ ဒီအနှစ်သာရ အတိုင်း လှုပ်ရှားနေတာပါ။

ဒါကြောင့် အဆင့်ဆင့် အမိန့်ပေးညွှန်ကြားမှုနဲ့ အမိန့်နာခံ အကောင်ထည်ဖော်မှု ဆိုတဲ့ 'အမိန့်နဲ့ လှုပ်ရှားမှု' ဆိုတာ ဘယ်လိုတပ်ဖွဲ့၊ ဘယ်လိုစစ်တပ်မှာမဆို အမြဲမပြတ် တည်ရှိနေတဲ့ စနစ်ယန္တရား တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ တပ်စိတ် တစ်စိတ် သို့မဟုတ် တပ်မကြီးတစ်ခုဟာ လူတစ်ယောက် အသက်ရှူသွင်း/ ရှူထုတ်သလို၊ လူတစ်ယောက် ဘယ်ခြေလှမ်းပြီး ညာခြေလှမ်းသလို မြန်ဆန်တိကျ ထိရောက်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုမျိုးနဲ့ လှုပ်ရှားကြတာပါ။

ဒီလို အကြောင်းအချက်နဲ့ စုဖွဲ့မှုစနစ်က တပ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် စစ်တပ်တစ်တပ်မှာ ထိပ်ဆုံးက ဦးစီးနေသူ၊ ကွပ်ကဲနေသူ တစ်ဦးတစ်ယောက် သို့မဟုတ် တစ်စုတစ်ဖွဲ့ဟာ အာဏာအထက်ဆုံး ဖြစ်လာပါတယ်။ သူ့စကား သူ့အမိန့်ဟာ သေဆိုသေ၊ ရှင်ဆိုရှင်ဖြစ်လာပါတယ်။ 'ရေပါဖို့ အဓိက' ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒါဟာ လက်နက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး မြင်ရတဲ့ စတုတ္ထအချက်ပါ။

ကျနော်တို့မြန်မာပြည်မှာ ပြည်တွင်းစစ် စတင်ကတည်းကနေ ဒီကနေ့အထိ စစ်တပ်မျိုးစုံကို ပြည်သူတွေ နဖူးတွေ့ ဒူးတွေ့ ကြုံခဲ့တွေ့ခဲ့ကြရပါတယ်။ အကြီးဆုံးကြုံရတဲ့ စစ်တပ်ကတော့ ဒီကနေ့ အစိုးရစစ်တပ်ပါပဲ။ ဒါ့အပြင် အစိုးရစစ်တပ်ကို ခုခံတိုက်ခိုက်ကြတဲ့ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း မျိုးစုံရဲ့ စစ်တပ်မျိုးစုံကိုလည်း လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူများ ကြုံခဲ့ကြရပါတယ်။

တိုင်းပြည်နဲ့လူထုအတွက် အမှန်တကယ် အကျိုးပြုတဲ့ တပ်မတော်တစ်ရပ် လိုအပ်တာကိုတော့ ဘယ်သူမှ ငြင်းပယ်ကြလိမ့်မယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ မယူဆပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တကယ့်လက်တွေ့မှာ တိုင်းပြည်နဲ့လူထုကို အမှန်တကယ် အကျိုးပြုသလား ဆိုတဲ့အချက်က အရေးကြီးဆုံးနဲ့ အဆုံးအဖြတ် အကျဆုံးပါပဲ။

ပြည်သူတွေဟာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်ကစလို့ အပေါ်ယံနာမည်မျိုးစုံယူထားတဲ့ စစ်အုပ်စိုးမှုကို ခံလာရတာဟာ ဒီကနေ့ကာလအထိပါပဲ။ ဘယ်လိုမှ မဖုံးနိုင်မကွယ်နိုင်တဲ့ လက်တွေ့အကျိုးဆက်ကတော့ စစ်တပ်ကိုချုပ်ကိုင်ထားတဲ့ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေ ကျိကျိတက် ချမ်းသာကြွယ်ဝလာတဲ့အချက်နဲ့ တိုင်းပြည်နဲ့ပြည်သူလူထုဟာ နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှာ ဆင်းရဲမွဲတေပြီး ခေတ်နောက်ကျ ကျန်ခဲ့ရတဲ့အဖြစ်ပါပဲ။

အဲဒီသမိုင်းလက်တွေ့ကနေ ရရှိတဲ့ကောက်ချက်ကတော့ စစ်တပ်တစ်တပ်ဟာ လူတစ်ဦး တစ်ယောက် (ဝါ) လူတစ်စုရဲ့ခါးပိုက်ဆောင် သို့မဟုတ် တစ်လက်ကိုင်တပ်အဖြစ် သက်ဆင်း ကျရောက်သွားပြီဆိုရင်တော့ တိုင်းပြည်နဲ့ လူထုဟာ မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ ထိခိုက်နစ်နာမှု ဆိုးကျိုးတွေကို ခါးစည်းရင်စည်းခံရတော့တာပဲ ဆိုတဲ့အချက်ပါပဲ။

ဒါကြောင့် ကျနော်တို့ဟာ သမိုင်းဖြတ်သန်းမှုမှာ ဘယ်လို မွန်မြတ်မှန်ကန်တဲ့ ဦးတည်ချက်အတွက် ရည်ရွယ်ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ တပ်ဖွဲ့၊ တပ်မတော်ပဲ ဖြစ်ပါစေ လူတစ်ဦးတစ်ယောက် (ဝါ) လူတစ်စုရဲ့ အသုံးတော်ခံဘဝ ကျရောက်သွားပြီဆိုရင် တပ်တစ်ခုလုံးရဲ့ဂုဏ်သိက္ခာကို အကြီးအကျယ်ထိခိုက်နစ်နာစေတော့တာပါပဲ။

အလားတူပါပဲ။ မူဝါဒလမ်းစဉ် အောင်မြင်ရေးအတွက်၊ အမျိုးသားဖိနှိပ်ခံရမှုကနေ ကင်းဝေးပြီး တန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်အတွက် ရည်ရွယ်ဖွဲ့စည်းလှုပ်ရှားနေကြတဲ့ တပ်ဖွဲ့တွေမှာလည်း လက်တွေ့ပြုမူ လှုပ်ရှားနေတာတွေဟာ မိမိတို့ ရပ်တည် ကိုယ်စားပြုရာ ပြည်သူတွေရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ဖောက်ဖျက်ပြီး သို့တည်းမဟုတ် ကင်းကွာပြီး သို့တည်းမဟုတ် မူလရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ သွေဖီပြီး မိမိ တစ်ဦးချင်းအကျိုးစီးပွား – မိမိ မိသားစု အကျိုးစီးပွား – မိမိ ဂိုဏ်းအုပ်စု အကျိုးစီးပွား သက်သက်အတွက် ဆောင်ရွက်နေရတဲ့ဘဝကို သက်ဆင်းကျရောက်နေပြီလားဆိုတာကို အလေးအနက် ပြန်လည်ဆန်းစစ်ကြဖို့ လိုအပ်ပြီဆိုတဲ့အကြောင်း တင်ပြအပ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ 'လက်နက်+တပ်'ကို ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်သူတိုင်းရဲ့ အတွေးအခေါ် – ရပ်တည်ချက် – သဘောထား နဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေက သိပ်ကို အရေးကြီးပါတယ်။ 'လက်နက်+တပ်'ကိုင်ထားသူရဲ့ အတွေးအခေါ် – ရပ်တည်ချက် – သဘောထွေး ပြောင်းလဲသွားပြီဆိုရင် မူလရည်ရွယ်ချက်တွေကနေ သွေဖီခြားနားသွားပြီဆိုရင် အမျိုးသားပြည်သူတချိန်က အကျိုးပြုခဲ့တဲ့၊ ကာကွယ်ခဲ့တဲ့ တပ်ဟာ အမျိုးသားပြည်သူကို ဖိနှိပ်တဲ့၊ အနိုင်ကျင့်တဲ့ တပ်အဖြစ် မလွဲမသွေ ကူးပြောင်းရောက်ရှိသွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မောင်ကျော်စွာ

▶ တစ်ဘက် စာမျက်နှာမှအဆက်

ရတာပေါ့။ ပြီးလို့ရှိရင် အခွန်ရုံးမှာလည်း ပြန်ထပ်လျှောက်ဖို့ လိုသေးတယ်'လို့ ပြောပါတယ်။

ယင်းသို့ ကမ်းပါးပြိုကျရခြင်းမှာ သဘာဝရေစီးကြောင်းကြောင့်နဲ့ လူတွေရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းနှစ်ခု ရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အခု ပျက်စီးမှုတွေက သဘာဝကြောင့် ဆိုတာထက် လူလုပ်လို့ ပျက်စီးတဲ့ အခြေအနေက ပိုများနေတယ်လို့ တောင်သူတွေရဲ့ ပြောဆို ချက်အပေါ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ကလည်း အလားတူ မှတ်ချက်ပြုပါသေးတယ်။

'လူလုပ်လို့ဖြစ်တာကလေ ဒီဘက်က အော်လိုက်၊ ဟိုဘက်ရောက်သွားလိုက်။ သူတို့ကို ပြောထားပြီး၊ မြေပေးထားပြီး စုပ်လို့ရတယ်။ ဒီနေရာတွေက သဲများတဲ့နေရာ ရေအရင်းမြစ်ကိုတိုင်ပြီး ပြောထားပြီး။ အခု တို့မြေလိုမျိုး လမ်းတွေဆိုတော့ တိုင်ပါစိုက်ထားပေးတယ်။ ဒီလူတွေကလေ လည်တယ်။ ညဆိုရင်လေ ခိုးစုပ်ကြတယ်။ ဘယ်လောက်တောင် သူတို့က ရဲလာလဲဆိုရင်၊ ကမ်းနဲ့ ဘယ်လောက်ကပ်လဲဆိုရင် စုပ်တဲ့စက်သံကလေ ကမ်းပေါ်ကလူ အိပ်လို့တောင်မရဘူး။ ဒီလို ခေါ်ပြီးတော့ လှမ်းအော်ပြီး စကားပြောလို့ရတယ်။ ခဲနဲ့ပေါက်လို့ရတယ်။ အဲ့လိုပဲ ကမ်းမှာ ကပ်စုပ်ကြတာ။ ရဲဖုန်းနံပါတ်ပေးပြီး ဆက်လို့ပြောလိုက်တော့ တစ်ပတ် ဆယ်ရက်လောက် တစ်လလောက် အသံတိတ်သွားပြန်ရော'လို့ ပြောပါတယ်။

ဒေသခံတွေအနေနဲ့ သဲ၊ကျောက် လာရောက် စုပ်ယူသူတွေရဲ့ လေ့ပေါ်မှာ သွားရောက်တွေ့ဆုံပြီး စကားပြောဆိုတဲ့အခါ သူတို့ရဲ့ ထုတ်လုပ်ခွင့် လိုင်စင်တွေဟာ မြန်မာစာနဲ့ ရေးသားထားတာ မဟုတ်ဘဲ အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ ရေးထားတာဖြစ်တဲ့ အတွက် လိုင်စင်ချပေးထားတဲ့ စာရွက်စာတမ်း ဟုတ်မဟုတ်ကို ဒေသခံတွေက မသိရတာတွေလည်း ရှိနေပါတယ်။

ဦးရွှေဝင်းက 'ပြောချင်တာက ကျနော်တို့ဟာ မြန်မာပြည်မှာနေတဲ့ တိုင်းရင်းလူမျိုးတွေဖြစ်တယ်။ မြန်မာစာကို သုံးတယ်။ လိုင်စင်ချရင် အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ ရေးတော့ ကျနော်တို့တောင်သူတွေက အင်္ဂလိပ်စာတတ်တာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ပြီးတော့ လိုင်စင်ချတာက ကျနော်တို့ ကျွန်းပေါ်မှာနေထိုင်တဲ့ တောင်သူတွေက မသိတော့ ကန့်ကွက်လို့မရဘူး။ လိုင်စင်ချပြီးတဲ့ အချိန်မှသိရတော့ ကန့်ကွက်လို့လည်းမရတော့ သူတို့ စုပ်ချင်တိုင်းစုပ်ပေါ့။ ဌာနဆိုင်ရာသွားတော့ သူတို့လုပ်ပေးမယ်လို့ ပြောတာပဲ။ ဘယ်တော့လဲ မသိဘူးပေါ့'လို့လည်း ထပ်ပြောပါတယ်။

သံလွင်မြစ်ရေပြင်အောက်က သဲ၊ကျောက်ကျင်းပေါင်း ရာနဲ့ချီကို နှစ်ပေါင်းများစွာ စုပ်ယူခဲ့ကြပေမယ့် အပြင်ပန်းကြည့်ရင် ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ လူသားတွေရဲ့ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးကို မထိခိုက်နိုင်ဘူးလို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။ သို့ပေမယ့် တကယ့် တကယ်မှာတော့ လက်လှော်လှေ၊ စက်လှေလေးတွေနဲ့သာ သွားလာရင်း စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြီး ရှင်သန်နေကြရတဲ့ ကျွန်းပေါ်က ကိုင်းသမားတွေကတော့ ကိုင်းတောထဲမှာလောက် မြို့ပေါ်နေရာက မအပ်စပ်ဘူးဆိုတာ လက်တွေ့ဘဝ အခြေအနေရယ်မို့ ကိုင်းမြေပျောက်တဲ့ ကိုင်းတောင်သူတွေရဲ့ ဘဝဒုက္ခက အလွန်ကြီးမားလှပါတယ်။

'အရင်ကဆို ရေစီးကြောင်းက ကျဉ်းကျဉ်းလေး။ ကျွန်းကမ်းပါးတွေ ပြို ပြိုကျတာနဲ့ပဲ မြစ်ပြင်က အကျယ်ကြီးဖြစ်သွားပြီ။ ကျွန်းက ကျဉ်း ကျဉ်းသွားတယ်။ အဲဒါကိုတိုင်ကြားတဲ့အခါ ဘာပြောလဲဆိုတော့ ရေကြောင်းဖော်ပေးနေတာတဲ့။ ရေကြောင်းဖော်တယ်ဆိုပေမယ့် ကျနော်တို့ကျတော့ ကိုင်းမြေဆုံးရှုံးနေစနစ်နာနေရတာ ဘယ်သူမှ မကူညီဖြေရှင်းပေးကြပါလားဗျာ'လို့ ကော့လှိုက်ကျွန်းနေကိုင်းတောင်သူတစ်ဦးက ရင်ဖွင့် ငြီးတွားလိုက်ပါတယ်။

နန်းဝေဖြိုးဇာ

နယ်ပယ် အသီးသီးမှ ကရင် ခေါင်းဆောင်များ၏ ကရင့် နှစ်သစ် နှုတ်ခွန်းဆက် စကား

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ကရင်နှစ် ၂၇၆၀ ခုနှစ်၊ ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့ အထိမ်းအမှတ်အတွက် နယ်ပယ်အသီးသီးမှ ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်အချို့၏ နှစ်သစ်နှုတ်ခွန်းဆက်စကားကို စုစည်းဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ပဒိုစောဒေးဗစ်သကဘော
(ဒုဥက္ကဋ္ဌဟောင်း၊ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး)

ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက်တော့ ကျနော်တို့ ဆန္ဒရှိတယ်ပေါ့။ ဒါပေမယ့်လို့ တစ်ဖက်ကတော့ တစ်ချို့ နေရာတွေမှာ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်ပြီ။ အဲဒီကိစ္စအတွက်ကို အများကြီးတော့ စိုးရိမ်စရာရှိတယ်။ သို့သော်သူတို့ ဘေးကင်း ရန်ရှင်းဖို့အတွက်ပေါ့ဗျာ။ နတ်ကောင်း၊ နတ်မြတ်၊ ဘုရားသခင်အနေနဲ့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးဖို့ ကျနော်တို့အမြဲတမ်း ဆုတောင်းပါတယ်။ သူတို့အနေနဲ့ ဘေးကင်းရာဘေးလွတ်ရာကို ရောက်ရှိဖို့ဆုတောင်းတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ တကယ်တမ်းငြိမ်းချမ်းရေးဘက်ကို ဦးတည်နိုင်ဖို့လည်း ဆုတောင်းပါတယ်။

ဒေါက်တာ စင်သီယာမောင်
(မယ်တော်ဆေးခန်း တည်ထောင်သူ)

နှစ်သစ်ကူးအခါသမယမှာ ကျမတို့ ကရင်တွေ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံမှာနေထိုင်နေကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေ အားလုံး နှစ်သစ်ကူးတိုင်းမှာ ကိုယ့်ရဲ့ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ၊ ကိုယ့်ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ဖို့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဖို့၊ ပြီးတော့ စည်းစည်းလုံးလုံးနဲ့ ချစ်ချစ်ခင်ခင်နဲ့ ပြည်ထောင်စုတစ်ခု တည်ဆောက်ဖို့အတွက်ကို ကိုယ့်ရဲ့ ကျရာ ကဏ္ဍကနေ ပါဝင်ပြီးတော့ အကောင်းဆုံး ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေလို့ အားပေးပါတယ်။

ပဒိုစောတာဒိုမူး
(အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်၊ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး)

ကျနော်တို့ ကရင်အမျိုးသားတွေအားလုံး ကရင်နှစ်သစ်ကူးကနေတဆင့် ကျနော်တို့အားလုံး ကျန်းမာ ရွှင်လန်းစွာနဲ့ ဒီနှစ်သစ် အခင်းအကျင်းထဲမှာ တည်ငြိမ်မှုအေးချမ်းမှုဆိုတဲ့ အရာသာတွေကို ခံစားနိုင်ဖို့အတွက် အဝူတကွ ခံစားနိုင်ဖို့အတွက်ကို ကျနော်တို့ နှုတ်ခွန်းဆက်ချင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ ကျနော်တို့ နိုင်ငံအတွက် အားလုံးပါဝင်ပြီးတော့ သူ့ထောင့်၊ ကိုယ့်ထောင့်ကနေ ပါဝင်ကြမှသာလျှင် ကျနော်တို့လိုချင်တဲ့ တည်ငြိမ်အေးချမ်းတဲ့ နိုင်ငံကို ရှေးရှုနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

ပဒိုနော်စီဖိုးရာစိန်
(ဒုဥက္ကဋ္ဌဟောင်း၊ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး)

ယခု ကျရောက်မယ့် ကရင်နှစ်သစ်ကူး ၂၇၆၀ နှစ်ပြည့်မှာ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ၊ နယ်စပ်ဒေသမှာ အားလုံးနေထိုင်တဲ့ ကရင်အမျိုးသားများကို နှုတ်ခွန်းဆက်သပါတယ်။ ဒီနှစ် ကရင်နှစ်သစ်ကူးမှာ ကျမတို့ ကရင်အမျိုးသားတွေကို ကောင်းမွန်တဲ့ နှစ်သစ်၊ ပြည့်စုံစေသော ကောင်ချီးမင်္ဂလာတွေကို သယ်ဆောင်လာပါစေလို့ ဆုမွန်ကောင်း တောင်းပေးပါတယ်။

ကျမတို့ ကရင်အမျိုးသားအားလုံးဟာ နောင်လာမယ့် နှစ်သစ်အတွက် ရှေ့ဆက်ပြီး လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်တွေအတွက် အဝူတကွ အားလုံးအင်အားအသစ်တွေနဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သွားနိုင်ဖို့ရန်နဲ့ ကျမတို့ကရင် တစ်မျိုးသားလုံးရဲ့ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ဆီရောက်အောင် အဝူတကွ လက်တွဲ လုပ်ဆောင်သွားနိုင်ရန်အတွက် ကျမမျှော်လင့်မိပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက ယခု ကျရောက်မည့်နှစ်သစ်မှာ ကျမတို့ ကရင်အချင်းချင်း ဘာသာရေး ကွဲပြားမှု၊ လက်နက်ကိုင် ကွဲပြားမှု ဒါတွေကို လုံးဝမထားတော့ဘဲ အဝူတကွ ညီညွတ်စွာ ကရင်အချင်းချင်း လက်တွဲ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အတွက် ကျမနေနဲ့နှုတ်ခွန်းဆက်ပြောကြားလိုပါတယ်။

ဝိုလ်ချုပ်ကြီး စောကျော်နီ
(စစ်ဦးစီးချုပ်၊ ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်)

ဒီနှစ်သစ်ကူးနေ့ အခါသမယမှာ ရပ်ဝေး၊ ရပ်နီးမှာရှိတဲ့ ကျနော်တို့ ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးကို ဆုမွန်ကောင်း တောင်းပေးချင်တာက ဒီနှစ်သစ်အခါသမယမှာ စိတ်၏ ကျန်းမာခြင်း၊ ကိုယ်၏ ကျန်းမာရေးခြင်းတွေ သယ်ဆောင်လာပြီးတော့ အစာရေစာ ဖူလုံမှုရှိပြီး ရောဂါဘယဘေးမှ ကင်းဝေးကြပါစေ။

လက်ရှိက ကျနော်တို့တွေဟာ တော်လှန်နေဆဲကာလအတွင်းမှာပဲ ရှိနေသေးတဲ့အတွက် ကျနော်တို့ စည်းလုံးညီညွတ်ဖို့လိုတယ်။ ကျနော်တို့စည်းလုံးညီညွတ်မှသာလျှင် ကျနော်တို့ အမျိုးသားရေးမျှော်မှန်းချက်ကို ရောက်ရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ လိုလားတောင်းတချက်တွေကို ဒီလိုပဲ လက်ဖြန့်တောင်းလို့ မရဘူး။ ကျနော်တို့ တိုက်ယူရမယ်။ နည်းလမ်းပေါင်းစုံ ကျနော်တို့ တိုက်ယူရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် ကျနော်တို့ ကရင်အမျိုးသားထုတွေအားလုံး စည်းလုံးညီညွတ်ဖို့ အချိန်တန်ပါပြီ။ ကျနော်တို့အဝူတကွ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရမယ်။ လူမျိုးတိုင်းမှာ အခွင့်အရေးကိုယ်စီရှိကြတဲ့အတွက် ကျနော်တို့ကရင်လူမျိုးသည်လည်းပဲ အခွင့်အရေးရရှိဖို့အတွက် ကျနော်တို့ ကိုယ်တိုင်ကပဲ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနှစ်သစ်ကူးနေ့ အခါသမယမှာ ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတွေအားလုံး ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း နေထိုင်နိုင်ပြီးတော့ အားလုံးပြန်လည် ညှိနှိုင်းပေါင်းစည်းဖို့အတွက် မျှော်လင့်ပါတယ်။

စောချစ်ခင်
(လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ကရင်ပြည်နယ်)

ကျနော်တို့ ကရင်အမျိုးသားတွေ အထွဋ်မြတ်ထားတဲ့ ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့မှာ ကျနော်တို့ ကရင်ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ ကရင်တိုင်းရင်းသား မိသားစုများအပါအဝင် ပြည်နယ်သူ ပြည်နယ်သားများအားလုံး ကိုယ်၏ကျန်းမာခြင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းနဲ့အတူ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာအဖြာဖြာဖြင့် ဆုတောင်းပေးပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အခုလက်ရှိ ကျနော်တို့ အားလုံး ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရတဲ့ ကိုဗစ်ရောဂါကိုလည်း အားလုံး ကင်းဝေးကြပါစေလို့ ဆုတောင်းပေးပါတယ်။ ပြီးတော့ ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ တိုင်းရင်းသားပြည်သူ အားလုံးဟာ ကျနော်တို့ မိသားစုတွေပဲဆိုတော့ ကျနော်တို့ ကရင်မိသားစုများအားလုံး ကရင်ပြည်နယ် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မိသားစုအားလုံး လက်တွဲညီညီနဲ့ ကျနော်တို့ ကရင်ပြည်နယ်တိုးတက်ဖို့ အရေးကို ဝိုင်းဝန်းကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးပါလို့လည်း မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်လို့လည်း ပြောကြားချင်ပါတယ်။

ဂျိမိုးမြတ်မြတ်သူ
(ကရင်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး)

ကရင်သက္ကရာဇ် ၂၇၆၀ ခုနှစ်၊ ခရစ်နှစ် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့မှာ ကျရောက်မယ့် ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်အခါသမယမှာ ရပ်နီးရပ်ဝေးသာမက ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှာ ရောက်ရှိပျံ့နှံ့နေထိုင်နေကြတဲ့ ကျမတို့ ကရင်အမျိုးသားအားလုံး စည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့်အတူ ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှု၊ ငြိမ်းချမ်းပျော်ရွှင်မှုတွေ ရရှိခံစားရပါစေလို့ ဆုတောင်းပေးလိုက်ပါတယ်။ ကျမအနေနဲ့ဦးစွာပြောချင်တာက ယနေ့ခေတ်ကာလ ရောက်ရှိလာတဲ့အခါမှာ ကျမတို့ကရင်အမျိုးသားတွေရဲ့ ဘဝတွေ တိုးတက်မြင့်မားလာရေးအတွက် ကရင်ညီအစ်ကို မောင်နှမများအားလုံး တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အပြန်အလှန် နားလည် ဖေးမမှုတွေနဲ့အတူ စည်းလုံးညီညွတ်စွာနဲ့ နေထိုင်သွားကြဖို့ လိုအပ်လာပြီဖြစ်ပါတယ်။

ကျမတို့ဘိုးဘွားတွေရဲ့ ဆိုရိုးစကားရှိခဲ့သလိုပဲ ခလောက်လန်းဖပေါ်အိုင်သီ 'နွားကွဲရင် ကျားဆွဲတယ်'၊ ပအန်ဟိုလန်းအွီ 'အဝူစားရင် မြိန်တယ်'၊ ပမိုးဟိုလန်းလော 'အဝူခြံတော့ နွေးတယ်' ဆိုးရိုးစကားတွေ ရှိခဲ့တဲ့အတိုင်း ကျမတို့တွေ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး စိတ်ဝမ်းမကွဲဘဲ၊ ချစ်ခင်ရင်းနှီး နေသွားကြရမယ့်အပြင် စည်းလုံးညီညွတ်စွာနဲ့ ကရင်အမျိုးသား ဘဝတိုးတက်မြင့်မားရေးကို ရှေးရှုပြီး လုပ်ဆောင်သွားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကနေ့ ကျမတို့တွေ လိုလားတောင့်တတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ရှိဖို့အတွက်ကို အားလုံးပဲအဝူတကွ လက်တွဲလုပ်ဆောင်သွားဖို့လိုအပ်သလို ကျမတို့ ကရင်အမျိုးသားတွေအနေနဲ့လည်း မိမိတို့ရဲ့ ရိုးရာအမွေအနှစ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရင်း မိမိတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးကို အမိအရဆုပ်ကိုင်ရင်းနဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်စွာနဲ့ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်ကြပါစို့။

တစ်ဘက် စာမျက်နှာသို့ ▸

ကရင်အမျိုးသားဒေါင်းဆောင်
စောဘဉီးကြီး
ရုပ်ထု ဖြုတ်ချထားမှုအပေါ်

– သူတို့အမြင် –

မန်းကျော်ငြိမ်း
(အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊
ကရင်အမျိုးသားပါတီ – KNP)

ဒီကိစ္စတွေက လုပ်လည်းလုပ်ထားပြီးသားပဲလေ။ ရွာကလည်း လုပ်ထားပြီးသား။ အခုလို ဖိအားပေးပြီး လုပ်ခိုင်းတယ်ဆိုတဲ့ပုံစံက မဖြစ်သင့်ဘူးလေ။ မဖြစ်သင့်ဘူးဆိုတာက တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးလည်း လိုချင်တယ်။ တိုင်းရင်းသား ရင်ကြားစေ့ရေး ဖော်ဆောင်တဲ့နေရာမှာ ဒါတွေကိုတော့ ရှောင်ကျဉ်သင့်တာပေါ့ဗျာ။ ဒါကို ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း လုပ်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဒီလောက်ကြီးလည်း ဖြစ်လာစရာမရှိဘူး။ နောက်တစ်ချက်က ဒီရုပ်ထုက လုပ်ထားပြီးပြီ ဆိုရင်လည်း ဒါကိုတခြားနည်းလမ်းနဲ့ပေါ့၊ ပြောလို့ဆိုလို့လည်းရတဲ့ကိစ္စကို အတင်းဖိအားပေး လုပ်ခိုင်းတဲ့ကိစ္စက အားလုံးရဲ့ စိတ်ထဲမှာ လူမျိုးတစ်မျိုးကို သွားပြီးထိခိုက်တဲ့ သဘောဖြစ်နေတာပေါ့။ အဲဒါလေးကိုတော့ ရှောင်ကျဉ် သင့်တယ်လို့ မြင်တယ်လေ။

အစိုးရအဖွဲ့အနေနဲ့ကလည်း ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်လေ ဒီကိစ္စကို သတိထားကိုင်တွယ်သင့်တာပေါ့။ သေချာမေးမြန်း သဘောထားတွေ ယူပြီးတော့မှပဲ လုပ်တာ ပိုကောင်းတာပေါ့။ ဖိအားပေးပြီး လုပ်တာကတော့ မလုပ်သင့်ဘူးလေ။ ဥပဒေကြောင်းအရ တကယ်လို့ မသင့်တော်သေးဘူးဆိုရင်လည်း မသင့်တော်သေးဘူးစတဲ့ ဥပဒေကြောင်းအရ ဘယ်လိုလုပ်သင့်တယ် စသဖြင့် ဒါလေးတော့ လုပ်ဖို့ကောင်းတာပေါ့။

နောက်ပြီး ကရင်မိဘပြည်သူ လူငယ်တွေ အနေနဲ့ကလည်း ဒါက ကျနော်တို့အမျိုးသားရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ စိတ်ဆွေးသလိုဖြစ်တဲ့ ကိစ္စမျိုးတွေဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ သတိထားကြဖို့လိုတာပေါ့။ ဒါတွေက ဆွေးသလိုဖြစ်လာတော့ ကိုယ့်ဘက်ကလည်း သတိထားပြီးဆင်ခြင်ဖို့တော့ လိုကြမယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။

နော်အုန်းလှ
(အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ ညီညွတ်သော
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဒီမိုကရေစီပါတီ – UNDP)

လက်ရှိမှာတော့ နိုင်ငံရေးအရ ရခိုင်ကတော့ တိုက်ရင်းဆွေးနွေးတော့ အဆင်ပြေတယ်လေ။ ကရင်ဘက်မှာတော့ သူတို့ဘက်က တိုက်ပွဲဖြစ်အောင် ဖန်တီးထားတယ်။ ဒီဘက်ကျတော့ မဆီမဆိုင်ဘဲ လုပ်တဲ့ ကိစ္စတွေ။ အဲဒီတော့ ဒီဘက်ကလူတွေကို လာခြောက်တယ်။ စောဘဉီးကြီးက KNU ခေါင်းဆောင်၊ ကရင်ခေါင်းဆောင်လို့ သတ်မှတ်ထားပြီးသားဖြစ်တယ်။ ကရင်လူထုက သတ်မှတ်တဲ့ကိစ္စမှာ သူတို့က ဒါမလုပ်နဲ့ဆိုတော့။ တစ်နိုင်ငံလုံး ကြည့်မယ်ဆိုရင်လည်း ရုပ်ထုတွေအများကြီး ထုထားပြီးပြီလေ။ အစိုးရက ကိုယ်တိုင်ပါဝင်လုပ်ခဲ့တာတွေ အများကြီးပဲ။

ဥပဒေကလည်း ခွင့်ပြုထားပြီးသား၊ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးထဲမှာလည်း နေ့ထူးနေ့မြတ်တွေ၊ ကိုယ့်ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုလေ့တွေ ထိန်းသိမ်းကြပါပြောတယ်။ ဒီကိစ္စမှာလည်း ကရင်သစ္စာဖောက်တွေပါတယ်လို့ပဲ ကျမမြင်တယ်။ ဒီလိုဖြစ်နေသမျှတော့ တော်လှန်ရေးက နှစ် ၇၀ ကျော်ကြာလည်း ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အားလုံးနဲ့ဆိုင်တဲ့ကိစ္စဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ဖမ်းချင်ရင် ဖမ်းလေ။ ဒီကိစ္စကလည်း နိုင်ငံရေး စစ်ရေးအရပေါ်လာတာလို့ ကျမကတော့မြင်တယ်။

နောက်ပြီး ရောဂါကပ်ဘေးကာလမို့ ဘယ်မှသွားလာလို့မရတဲ့အခါကျတော့ ဒါကိုလုပ်လိုက်တာလို့လည်း ကျမမြင်တယ်။ ရန်ကုန်မှာဆို ကော်ခို စောဘဉီးကြီး ရုပ်ထုကို အိမ်တွေမှာ၊ အခမ်းအနားတွေ နှစ်သစ်ကူးတွေမှာကျမတို့ ထုတ်ပြကြတယ်။ ဒါကနေရာ မရွေးဘူး။ ဟိုမှာက သူ့နေရာမွေးရပ်ဇာတိမှာ။ အစိုးရက ဒါကိုဖြုတ်ခိုင်းတယ်ဆိုတာ ကျမအနေနဲ့ ဒါမတရားလုပ်တာလို့ ကျမမြင်တယ်။ ဒေသခံတွေကိုယ်တိုင်ကလည်း ဒါဟာငါတို့ရဲ့အခွင့်အရေး၊ ငါ့တို့ရဲ့ ရပိုင်ခွင့် ဆိုတာကိုလည်း သိထားသင့်တယ်လို့ ကျမမြင်တယ်။

မန်းသန်းဝင်းဦး
(အတွင်းရေးမှူး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
ကရင်စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ)

ကျနော်တို့သိရသလောက် ဒီရုပ်ထုအတွက် သက်ဆိုင်ရာကို တင်ပြထားခြင်း မရှိဘူးလို့ ကြားသိရတယ်။ အဲဒီတစ်ခုပေါ့နော်။ ဒါကလည်း အစိုးရ ဘက်ပိုင်းအနေနဲ့ပြန်ပြီး ကြည့်သင့်တဲ့အရာပေါ့။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်တွေတုန်းကလည်း ကရင်ပြည်နယ်ထဲလည်းဖြစ်၊ ကေအန်ယူထိန်းချုပ်နယ်မြေလည်းဖြစ်တဲ့ ဘုရားသုံးဆူမှာ ကော်ခိုစောဘဉီးကြီး ရုပ်ထုကို နယ်မြေခံစစ်တပ်က လက်မခံတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီမှာထားလို့ မရဘူးပေါ့။

နောက်ပြီး ကော်ခိုစောဘဉီးကြီးကို မြင်တဲ့အမြင်နဲ့ပတ်သက်လို့ သူတို့ပုံဖော်တာက တော်လှန်ပုန်ကန်သူတောင် မဟုတ်ဘဲနဲ့ နိုင်ငံတော်အဆင့်လိုဖြစ်နေတာပေါ့ ဒီဟာက။ ဒီနေရာမှာ သူတို့သဘောထားကိုလည်း သိဖို့လိုတယ်။ သူတို့ဘယ်လောက်ထိ သဘောထားသလဲပေါ့။ အဲဒီအမြင်အပေါ် သူတို့ဘယ်လောက်ထိ ပြင်းထန်သလဲ၊ နောက်ပြီး စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအောက်မှာ နေရတဲ့ ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတွေက တဖက်က ပြင်းထန်မယ်၊ ဒီဘက်ကလည်း ပြင်းထန်မယ်ဆိုရင်တော့ ဘာတွေ အကျိုးကျေးဇူးရှိလာမလဲ စဉ်းစားရမှာပေါ့။

တဖက်က တော်လှန်ပုန်ကန်သူအဖြစ် ပုံဖော်ထားပေမယ့်လည်း ကျနော်တို့ဘက်မှာက ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးအတွက် အသက်စွန့်ပြီး မူလေးချက်ကို ပေးသွားခဲ့တယ်။ တဖက်မှာ ဆန့်ကျင်သူဖြစ်ပေမယ့် ဒီဘက်မှာ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားတာပေါ့။ ဒီလိုအခြေအနေမှာလည်း လက်ရှိ ကရင်ရေးရာဝန်ကြီးတွေက ဒါကို ကောင်းကောင်းလေး ဆွေးနွေး အဖြေရှာသင့်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တွံတေးသိန်းတန် ရုပ်ထုဆိုဗျာ တွံတေးမြို့အဝင်ဝမှာကို အကြီးကြီး စပါယ်ရှယ်ဆောက်ထားတာ။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ကလည်း ခေါင်းဆောင်ရဲ့ မွေးဖွားရာဇာတိဖြစ်တယ်၊ နောက်ပြီး ဟိုးတောရွာလေးမှာ သူနေခဲ့တဲ့ရွာလေးမှာ ကရင်လူထုအတွက် အသက်ပေးသွားတဲ့ခေါင်းဆောင်အတွက် ဒါလေးကိုထားတာက မြန်မာနိုင်ငံလုံးခြုံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လိုတွေ ထိခိုက်သလဲဆိုတာ မေးခွန်းထုတ်ရမလိုဖြစ်နေပြီ။

တဖက်မှာလည်း ကေအန်ယူထိန်းချုပ်နယ်မြေမှာတောင် သူတို့ဒါကို မထားတော့ဘဲ ဆုတ်သွားရသလဲပေါ့။ ကျနော်တို့အတွက်စဉ်းစားစရာ တစ်ခုပေါ့။ ဒီလိုကိစ္စမျိုးတွေကိုလည်း ကျနော်တို့ဘက်မှာတော့ သတိထားပြီးဆောင်ရွက်သင့်တယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆောင်ရွက်မယ်ဆိုလည်း ဥပဒေအရဖြစ်ဖို့တော့လိုတယ်။ စာနဲ့ပေနဲ့ တင်သင့်လည်း တင်ပေါ့။ ရရင်လည်းရ၊ မရရင်လည်း မရဘူးပေါ့။ လက်ရှိအရွေးခံရတဲ့ ကရင်ရေးရာ ဝန်ကြီးတွေကလည်း ဒါကိုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါတယ်။

နော်ဆဲဆဲ
(ဗဟိုကော်မတီအဖွဲ့ဝင်၊
ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး – KWO)

ကျမအမြင်ကတော့ ကျမတို့သမိုင်းကို တဖြည်းဖြည်းနဲ့ဖျောက်နေတဲ့ ရန်သူရဲ့ ဗျူဟာတစ်ခုလို့ပဲ ကျမမြင်တယ်။ ကျမတို့လူငယ်တွေ အနေနဲ့ကလည်း ဒီအပေါ်မှာအများကြီး စိတ်မသက်မသာဖြစ်ရတယ်။ သဘောမကျဘူး ဆိုရင်လည်း အစကတည်းက အပြတ်အသတ်ပြောပေါ့နော်။ အခုက လုပ်ပြီးမှ ပြန်ဖြုတ်ခိုင်းတာတော့ မသင့်တော်ဘူးပေါ့။ အခုက ရန်ကုန်မြို့တော်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ နေပြည်တော်မှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကျမတို့ကရင်လူမျိုးတွေ နေထိုင်တဲ့ ကရင်ဒေသဖြစ်သလို ခေါင်းဆောင်ကြီးရဲ့ သူ့မွေးရပ်မြေလည်းဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ဘာမှပိတ်ပင်တားဆီးတာမျိုး မရှိဘဲနဲ့ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အခွင့်အရေးကတော့ ရှိသင့်တယ်။

ကျမတို့ဘယ်လောက်ပဲ အခွင့်အရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ လွတ်လပ်မှုတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ ပြောနေပါစေ တဖက်က မလိုလားတဲ့ နိုင်ငံရေးစိတ်ဆန္ဒကြောင့် လိုက်ဖျက်ဆီးနေမှာပဲ။ ဒီလိုမျိုးလိုက်လုပ်နေသရွေ့လည်း ကရင်လူထုက ငြိမ်ခံနေမှာ မဟုတ်ဘဲ တနည်းမဟုတ်တနည်း တုန့်ပြန်မှုတွေရှိလာမှာပဲ။ တရားမျှတမှုအတွက် ပြန်ပြီး လုပ်ဆောင်ကြမှာပဲ။ ပြည်ထောင်စုလို့ ဘယ်လိုပဲခေါ်ခေါ် ကျမတို့အပါအဝင် အခြားတိုင်းရင်းသားတွေကို အဲဒီလိုသတ်မှတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အာဏာတည်မြဲရေးအတွက်ကို မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒကိုပဲ ဆက်ကျင့်သုံးသွားမယ်ဆိုလည်း ပဋိပက္ခတွေကို ဖြေလျှော့နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဒီလိုဖြစ်စဉ်တွေကလည်း ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်ကို အထောက်အကူပြုနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ နောက်ပြီး တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အခွင့်အရေးတွေ မညှိမှုမှုတွေ ဖိနှိပ်မှုတွေ ဆက်ပြီး ပြုလုပ်နေတာဟာလည်း စစ်ပွဲကိုဖိတ်ခေါ်ရာရောက်ပါတယ်။ နောက်ပြီး ကရင်လူထုကလည်း ကိုယ့်အခွင့်အရေးအတွက် လုပ်ဆောင်တဲ့နေရာမှာ အားလုံး ညီညွတ်ဖို့နဲ့ အသံတစ်သံတည်း ထွက်ဖို့လည်း လိုအပ်တယ်လို့ ကျမမြင်တယ်။

စောထွန်းထွန်း
(ဒါရိုက်တာ၊ Youth Circle)

ကရင်လူမျိုးတစ်မျိုးလုံးနဲ့ဆိုင်တဲ့ အသိအမှတ်ပြုထားတဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ရဲ့ ရုပ်ထုကို ဖယ်ရှားဖို့ ဘယ်ကပဲ ဖိအားပေးပေး ဒါကတော့ လုံးဝ မလုပ်သင့်တဲ့ကိစ္စလို့ ကျနော်မြင်တယ်။ ဒီတိုင်းပြည်မှာ ကရင်လူမျိုးတစ်မျိုးလုံးကိုလည်း အသိအမှတ်မပြုဘူးဆိုတဲ့ဟာမျိုးကို ဖော်ဆောင်နေသလိုမျိုး လုပ်တဲ့အတွက်လည်း ကျနော်အနေနဲ့ လုံးဝကို ကန့်ကွက်ရွတ်ချပါတယ်။

လက်ရှိအစိုးရအနေနဲ့ကလည်း ဒီလို အခြေအနေအပေါ်မှာ အရေးပေါ်တုန့်ပြန်ပြီးတော့မှ ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကိစ္စ ဖြေရှင်းဖို့ကိုလည်း လုပ်ဆောင်ဖို့လိုအပ်တယ်လို့ တောင်းဆိုချင်တယ်။ နောက်ပြီး ကျနော်တို့စဉ်းစားရမှာတစ်ခုက ကရင်ပြည်နယ် မူတြော်ခရိုင်မှာ အောက်ခြေတိုက်ပွဲဖြစ်နေတယ်ဆိုတော့ ဒါကိုကရင်တစ်မျိုးသားလုံးကလည်း စိတ်ဝင်စားတယ်။ တပ်မတော်ဘက်က ဘာတွေ လုပ်မလဲပေါ့နော်။ ကရင်ပြည်နယ်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အချို့သောကိစ္စတွေဖြစ်တဲ့ မြဝတီကာစီနိုကိစ္စတွေ၊ BGF အရာရှိတွေ ဌာနေပြန်ပို့တဲ့ကိစ္စတွေ ဖြစ်နေသလိုပဲ အခုဧရာဝတီတိုင်း ဘဲဂရက်မှာဖြစ်လာတဲ့ ကော်ခိုစောဘဉီးကြီးရုပ်ထုကို ဖယ်ရှားခိုင်းတယ်ဆိုတာက ဆက်စပ်မှုလည်း ရှိတယ်။

နောက်ကွယ်ကနေ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနဲ့ လုပ်ဆောင်နေတယ်ဆိုတာကိုတော့ ကျနော်တို့ ကရင်အမျိုးသား၊ ကရင်လူငယ်တွေ သုံးသပ်နားလည်ဖို့တော့ လိုအပ်တယ်။ အာဏာရှင်နဲ့ တပ်မတော်က ဒီလိုကိစ္စတွေကို ဒီလိုပဲ လုပ်လေ့လုပ်ထရှိတယ်ဆိုတာကို ကျနော်တို့သိထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။

▶ တစ်ဘက် စာမျက်နှာမှအဆက်

နော်စူစဲန်နာလှလှစိုး
(ကရင်ရေးရာဝန်ကြီးလောင်း၊
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး)

ကရင်သက္ကရာဇ် ၂၇၆၀ ခုနှစ် ၊ ပြာသိုလဆန်း ၁ ရက်နေ့မှာ ကျရောက်မယ့် ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့မှာ ကျမတို့ ကရင်လူမျိုးတွေ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေ အားလုံး၊ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားအားလုံး စစ်ဘေး စစ်ဒဏ်ကနေ ကင်းဝေးပြီး ရေရှည်တည်တံ့တဲ့ ထာဝရ ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိကြပါစေ။

ကျမတို့အနေနဲ့ ဒီကိုဗစ်ကပ်ကို အောင်မြင်စွာ ကျော်လွှားပြီးတော့ နောက်လာမယ့်နှစ်တွေမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် တွေ့ဆုံရင်းနှီးခွင့်ရမယ့် ပွဲတော်မျိုးတွေ လုပ်နိုင်ဖို့အတွက်လည်း ဆုတောင်းပါတယ်။ ကျမတို့နိုင်ငံမှာ ဖြစ်နေတဲ့ ပဋိပက္ခတွေပေါ့၊ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခသော်လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေး၊ လူမျိုးရေးအရသော်လည်းကောင်း ခွဲခြားမှုတွေ ပပျောက်ပြီးတော့ တန်းတူညီမျှတဲ့ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုဆီကို အောင်မြင်စွာ လျှောက်လှမ်းနိုင်ဖို့ကိုလည်း ကျမအနေနဲ့ ဆန္ဒပြုအပ်ပါတယ်။

ကရင့်တော်လှန်ရေးနေ့ကို နေရာပြောင်း၍ မကျင်းပနိုင်ကြောင်း KNLA တပ်မဟာ(၅) ထုတ်ပြန်

ဧနှစ်ဝါရီ ၂၅ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
နန်းဝေဖြိုးဇော

KNU တပ်မဟာ(၅) ဖာပွန်မြို့နယ် ကွမ်းပင်ဝကျေးရွာအုပ်စုထီးလော်သေထ ကျေးရွာ၌ ၇၂ နှစ်မြောက် ကရင့်တော်လှန်ရေးနေ့ ကျင်းပမည့်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ နေရာပြောင်းရွှေ့ကျင်းပမည်မဟုတ်ကြောင်း KNLA တပ်မဟာ(၅) ဘက်မှ ဧနှစ်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် အကြောင်းပြန်ထားသည်ဟု သိရသည်။

အဆိုပါကျေးရွာ၌ ကရင့်တော်လှန်ရေးနေ့ ကျင်းပမည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကျင်းပခွင့်မပြုဘဲ KNLA တပ်မဟာ(၅) ဌာနချုပ်၊ ဒေးပူနို့တွင်သာ ကျင်းပရန် အရှေ့တောင်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်မှ ဧနှစ်ဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဖားအံမြို့ရှိ KNU တပ်မဟာများ ဆက်ဆံရေးရုံးမှတစ်ဆင့် စာပို့ အကြောင်းကြားခြင်း ရှိသည့်အပေါ် KNLA တပ်မဟာ(၅)ဘက်က ပြန်လည်အကြောင်းပြန်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၇၂ နှစ်မြောက် ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့ ကျင်းပမည့် ထီးလော်သေထကျေးရွာတွင် KNU တပ်မဟာ(၅) အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ ထီးသဘလူထ ကျေးရွာတွင် တည်ရှိပြီး မြန်မာအစိုးရဘက်မှ အပြည့်အစုံ အုပ်ချုပ်သည့်ဒေသမဟုတ်သလို KNU အုပ်ချုပ်သည့် နယ်မြေတွင်သာ ကျင်းပခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် တပ်မတော်ဘက်မှ စောဒကတက်၍ မရကြောင်း KNLA တပ်မဟာ(၅)ဘက်က ပြောဆိုသည်။

KNLA တပ်မဟာ(၅) ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ပဒိုမန်းမန်းမန်းက 'တပ်မတော်ဘက် နေရာတကာ ကန့်ကွက်တာက သိပ်ပြီး ပြောစရာမရှိဘူး။ ရိုးတောင်ရိုးနေပြီလို့ ထင်ပါတယ်။ အဲလောက်ပဲ မှတ်ချက်ပေးချင်တယ်။ အဓိကက နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းနဲ့ နိုင်ငံရေးဆန္ဒရှိဖို့ပဲ လိုအပ်တယ်။ အင်အားသုံးပြီး လိုက်ကန့်ကွက်မယ်၊ ဆောင်ရွက်မယ် ဆိုရင်တော့ ကျနော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာ၊ ပြည်တွင်းစစ်ပြဿနာက ဘယ်တော့မှ ပြီးမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကို သူတို့ဘက်က နားလည်သဘော ပေါက်ဖို့ လိုလိမ့်မယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ပြောသည်။

ယခု တော်လှန်ရေးနေ့ ကျင်းပသည့်နေရာသည် မိမိတို့အုပ်ချုပ်သည့် ဒေသကျေးရွာအတွင်းသာ ဖြစ်သည့်အတွက် မြန်မာအစိုးရအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ တပ်မတော်တပ်ဖွဲ့ဝင်များအတွက် သော်လည်းကောင်း တစုံတရာ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့် အခြေအနေ မရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ထီးလော်သေထကျေးရွာ၌သာ ကျင်းပမည်ဖြစ်သည့်အပြင် ကိုဗစ်ကာလ ဖြစ်သည့်အတွက် တော်လှန်ရေးနေ့ ကျင်းပသည့်နေရာတွင် ဒေသခံမှလွဲ၍ ပြင်ပလူများကို လာရောက်ခွင့်ပြုမည် မဟုတ်ကြောင်းလည်း တပ်မဟာ(၅)၏ ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ပါရှိသည်။

အဆိုပါကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းမှာ နယ်မြေအုပ်ချုပ်မှု တိကျသတ် မှတ်ထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် ဖြစ်လာသည့် ပြဿနာဟု ယူဆကြောင်း တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေး လေ့လာသုံးသပ်သူ နိုင်ဇာဦးမွန်က ယခုလို မှတ်ချက်ပြုပြောသည်။

၎င်းက 'ကျနော်သုံးသပ်မိတာက တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ နယ်မြေတိတိကျကျ သတ်မှတ်ထားတာမရှိတဲ့ အပေါ်မှာတော့ KNU ဘက်က ကြည့်ရင် KNU နယ်မြေလို့ ပြောသလို တပ်မတော်ဘက်က ကြည့်ရင် တစ်နိုင်ငံလုံးက သူတို့ရဲ့ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်နယ်မြေနဲ့ ပုံစံနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် မတူတဲ့အခါမှာ ဒီကိစ္စမျိုးမှာ ကျနော်ထင်တယ် ပြီးခဲ့တဲ့မွန်မာလည်း ဖြစ်တာရှိတယ်။ ဒါက အပစ်ခတ်ရပ်ထားတဲ့အဖွဲ့မှာ စိုးရိမ်ရတဲ့ အချက်တစ်ချက်လို့ ကျနော်က သုံးသပ်မိတယ်'ဟု နိုင်ဇာဦးမွန်က ကေအိုင်စီသို့ပြောသည်။

ထီးလော်သေထ ကျေးရွာတွင် ၇၂ နှစ်မြောက် ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့ အခမ်းအနားကျင်းပရန်အတွက် အစီအစဉ်များစတင်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်သည့် အပြင် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲအတွက် အားကစားပွဲတော်များလည်း စတင်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ကာ ကရင်တော်လှန်ရေးနေ့ အခမ်းအနားကို ယခင်နှစ်များနည်းတူ စစ်ရေးပြ အစီအစဉ်များဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

စစ်ရေးပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားလာမည်ကို စိုးရိမ်သည့် ဘီးလင်းဒေသခံ တစ်ထောင်ကျော် ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံ ဆန္ဒထုတ်ဖော်

ဧနှစ်ဝါရီ ၂၇ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စဖန်းရှောင်း

ဒေသတွင်း စစ်ရေးပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလာမည်ကို စိုးရိမ်မှုများဖြစ်ပေါ်နေသည့် ဘီးလင်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ဒေသခံ တစ်ထောင်ကျော်မှ ယနေ့ဧနှစ်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းက ကြွေးကြော်သံများဖြင့် စီတန်းလှည့်လည်ပြီး ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသည်ဟု သိရသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလဆန်းပိုင်းက KNU – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး တပ်မတော်(၁)နယ်မြေများအတွင်း အစိုးရတပ်မတော် နှင့် KNU တို့အကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် တင်းမာမှုများမှ တစ်ဆင့် နောက်ဆက်တွဲဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အခြေအနေများကြောင့် ယခုလို ဆန္ဒထုတ်ဖော်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဆန္ဒထုတ်ဖော်သူများက ပြောဆိုသည်။

ဆန္ဒထုတ်ဖော်ရာတွင် ပါဝင်သည့် ဒေသခံဖြစ်သူ စောအယ်ဒိုက 'ဒီဇင်ဘာလကနေစပြီး ဒီဒေသမှာ စစ်ဖြစ်ဖို့အလားအလာတွေ တွေ့နေရတယ်။ ဒေသခံတွေကလည်း အဲဒီအပေါ်မှာ ညဘက် အိပ်မရဲဘူး၊ ရှောင်ပြေးနေရတယ်။ ဒီအခြေအနေတွေအပေါ်မှာ ပြည်သူတွေက စစ်ဖြစ်မှာကို စိုးရိမ်နေကြတယ်။ ဒီလိုစိုးရိမ်ကြောက်လန့်မှုတွေ မဖြစ်အောင် အထက်က နှစ်ဖက်လူကြီးတွေ ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းပေးကြဖို့ နောက်ပြီး ကျနော်တို့ငြိမ်းချမ်းမှုကို လိုချင်လို့ အခုလို ဆန္ဒထုတ်ဖော်တာဖြစ်တယ်'ဟု ပြောသည်။

ယနေ့ပြုလုပ်သည့် ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုတွင် KNU – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဘီးလင်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေသောင်းဆိပ် ကျေးရွာအုပ်စုမှ ၄ ရွာ၊ ပျဉ်းမပင်ဆိပ်ကျေးရွာအုပ်စုမှ ၆ ရွာ၊ မင်းဇောကျေးရွာအုပ်စုမှ ၂ ရွာ၊ စုစုပေါင်း ၁၂ ရွာမှ ဒေသခံ ၁,၄၀၀ ကျော် ပါဝင်သည်ဟုလည်း ဦးဆောင်သူများထံမှ သိရသည်။

ထိုသို့ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ရာတွင် NCA စာချုပ်ပါ အချက်များအား အကောင်အထည်ဖော်ရေး အပါအဝင် အောက်ခြေတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ပဋိပက္ခများအား အစိုးရမှ ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းရေး၊ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေး နည်းဖြင့် ဖြေရှင်းရေး ဒေသတွင်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ၊ ကျေးရွာအတွင်း တပ်စွဲထားသည့် တပ်စခန်းများအား အလိုမရှိ စသည့် အချက် ၆ ချက်ဖြင့် ကြွေးကြော်သံများဖြင့် စီတန်းလှည့်လည်ပြီး ဆန္ဒ ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသည်ဟုလည်း သိရသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့က KNLA တပ်မဟာ(၁) နယ်မြေ KNDO တပ်ရင်းမှူး တစ်ဦးမှ ကျသောင်းဆိပ်ရွာဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းတွင် တပ်စွဲထားသည့် မြန်မာ့တပ်မတော် တပ်စခန်းတစ်ခုအား ဒီဇင်ဘာလကုန်တွင် ဆုတ်ပေးရန် အကြောင်းကြားမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီးနောက် ဧနှစ်ဝါရီ ၂ ရက်နေ့တွင် နှစ်ဖက် ပစ်ခတ်မှု အနည်းငယ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။

အဆိုပါ အခြေအနေများကြောင့် သွားလာ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုများ ရှိခဲ့သလို စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုများကြောင့် မိမိတို့နေအိမ်တွင် ညမအိပ်ရဲဘဲ တောထဲပြေးလွှားပုန်းရှောင်နေရသည့် အခြေ အနေများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ဟုလည်း ဒေသခံများ၏ ပြောပြချက်များအရ သိရသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဧနှစ်ဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့ကလည်း ဘီးလင်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ တာအူခီးကျေးရွာအပါအဝင် ကျေးရွာပေါင်း ၂၀ ကျော်၊ ဒေသခံစုစုပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်မှ ယနေ့ပြုလုပ်သည့် ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုနှင့် အလားတူ ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

▶ ကျော်ဖုံး "ကျိုင်းမြစ်ကူးတံတား"မှ အဆက်

ဒါရိုက်တာ ဦးမင်းဟိန်းက ပြောသည်။

အဆိုပါ ကျိုင်းမြစ်ကူး တံတားသစ်ကို ယခင်တံတားဟောင်း ဘေးကပ်လျက်တွင် တည်ဆောက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ တံတားတည်ဆောက်မှုကို JICA အစီအစဉ်ဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ODA ချေးငွေကိုယူပြီး ဂျပန်နိုင်ငံ Hazama Ando Corporation နှင့် P.S. Mitsubishi Construction Com.Ltd. တို့မှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ကာ မြန်မာကုမ္ပဏီများဖြစ်သော ရွှေတောင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကုမ္ပဏီ၊ May Modern ကုမ္ပဏီ နှင့် UTra ကုမ္ပဏီတို့မှ Sub ကန်ထရိုက်ယူကာ တည်ဆောက်နေခြင်းဖြစ်သည်။

ယခင် ကျိုင်းမြစ်ကူးတံတားဟောင်းမှာ ၁၉၉၉ ခုနှစ် မေလ ၂ ရက်နေ့ကတည်းက တည်ဆောက် အသုံးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ယခုဆိုလျှင် နှစ်ပေါင်း ၂၂ နှစ်ခန့်ကြာမြင့်ပြီးဖြစ်၍ တံတားခံနိုင်ဝန်မှာ လျော့ကျလာခြင်းကြောင့် ခရီးသည်တင်ယာဉ်နှင့် အိမ်စီးကားများ ဖြတ်သန်းသွားလာမှုသာ ခွင့်ပြုပြီး ကုန်စည် စီးဆင်းမှုအတွက် ကျိုင်းမြစ်ဖြတ်ကူးပွန်တွန်းတံတားမှာသာ ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့် ပြုထားရသည်။

လက်ရှိ တည်ဆောက်နေသည့် ကျိုင်းမြစ်ကူး တံတားသစ်သည် သံကူကွန်ကရစ်ကြိုးဆိုင်းတံတားဖြစ်ပြီး တံတားအရှည်မှာ ၅၈၀ မီတာနှင့် အကျယ် ၂၂.၆၉ မီတာရှိကာ တန်ချိန် ၆၀ ထိ ခွင့်ပြု ခံနိုင်ဝန်ရှိသည်။ အဆိုပါ တံတားကြီး ပြီးမြောက်ခဲ့ပါက ဒေသတွင်း သွားလာမှုနှင့် ကုန်စည်စီးဆင်းမှုအတွက် ပိုမိုလွယ်ကူမြန်ဆန်လာမည် ဖြစ်ကြောင်း ခရီးသွားပြည်သူများက သုံးသပ်ထားကြသည်။

▶ ကျော်ဖုံး "ကရင်ပြည်နယ်"မှ အဆက်

လိုက် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြည်နယ်ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန တာဝန်ရှိသူက ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ပြည်နယ် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာန ဦးစီးမှူး ဒေါက်တာကျော်စွာမြင့်က 'ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန အောက်မှာရှိတဲ့ ဝန်ထမ်းအားလုံး ပါတယ်။ ရက်တွေခွဲပြီး ထိုးမယ်။ ဖားအံဆေးရုံကြီးက လူတွေ ဒီနေ့ ကာကွယ်ဆေး စထိုးတယ်ပေါ့နော်။ ဆေးရုံပေါ်မှာပဲ နှစ်နေရာခွဲပြီးတော့ ထိုးကြတယ်။ မနက် ညနေ ခွဲပြီးထိုးတယ်။ အားလုံး ထိုးနိုင်ဖို့ အစဉ်လိုက်သွားနေတယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ယနေ့ ပြောသည်။

ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်၌ လူဦးရေ ၂,၅၀၀ ခန့်ကို COVID-19 ကာကွယ်ဆေး ထိုးနှံပေးမည်ဖြစ်ပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်၊ တပ်မတော်သား လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကို ဧနှစ်ဝါရီလ ၂၉–၃၀ ရက်နေ့တွင် ကာကွယ်ဆေး ထိုးနှံပေးမည်ဟု ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ဧနှစ်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့ ထုတ်ပြန်ချက်အရ သိရသည်။

'ကျနော်တို့အဖွဲ့တွေကို စာရင်းယူထားပြီးပေါ့နော်။ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေ ထိုးနှံပြီးရင် ကျနော်တို့ စေတနာ့ဝန်ထမ်းတွေကို ထိုးပေးမယ်လို့ သိထားတယ်။ ရက်တော့အတိအကျ မသိသေးဘူးပေါ့နော်။ ကျနော်တို့မှာ ရောဂါကူးစက်ပျံနှံမှု ပိုဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတော့ ထိုးပြီးရင်လည်း ကျန်းမာရေးညွှန်ကြားချက် အရပဲ ဆောင်ရွက်ရမယ်ပေါ့နော်။ ကိုယ့်ကြောင့်လည်း ရောဂါတွေ မကူးစေချင်ဘူးလေ'ဟု ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့မှ စောကျော်လင်းခိုင်က ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် ကိုဗစ်ရောဂါ ကူးစက်ခံခဲ့ရသူ ၁,၇၇၀ ဦး ရှိပြီး ရောဂါကြောင့် သေဆုံးသူ ၂၇ ဦးရှိကြောင်း ပြည်နယ်ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၏ ထုတ်ပြန်ချက်မှတ်တမ်းများအရ သိရသည်။

အသိပေးခြင်း

ကရင်သတင်းစဉ် လစဉ်ထုတ် ဂျာနယ်ဝယ်ယူ အားပေးသူများအနေဖြင့် ဂျာနယ်ဖိုးငွေများကိုယခုဖော်ပြပါဘဏ်စာရင်းသို့တိုက်ရိုက်ငွေလွှဲနိုင်ပါကြောင်း အသိပေးအပ်ပါသည်။

Account Name	- The Karen News
Bank Name	- AYA Bank
Bank account	- 0 1482 2401 0002 436
Branch	- Hpa-an branch

ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ် ခလယ်ရွာတွင် ရန်ကုန်မှ ပြန်လာသူ (၂) ဦးထံ ကိုဗစ်ပိုးတွေ့

ဧနှစ်၀ါရီ ၂၂ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စောမြတ်ဦးသာ

ကရင်ပြည်နယ်၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ် ခလယ်ရွာ Quarantine စခန်း၀င်နေသူ ရန်ကုန်ပြန် ဒေသခံ ၂ ဦးထံမှ COVID-19 ပိုးတွေ့ရှိသည်ဟု မြို့နယ်ဆေးရုံ တာ၀န်ရှိသူက ဧနှစ်၀ါရီ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ကေအိုင်စီသို့ အတည်ပြု ပြောသည်။

ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးမှ ဧနှစ်၀ါရီ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ် ခလယ်ရွာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသူ ကျား ၁ ဦး မ ၁ ဦးတို့မှာ ကျေးရွာ Quarantine စခန်းတွင် ၁၂ ရက်ကြာနေထိုင်ခဲ့ပြီး ဧနှစ်၀ါရီ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ၎င်းတို့ကို နှာခေါင်းအာခေါင်တို့ဖတ် Swab ယူ ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးချက်အရ ကိုဗစ်ပိုး တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး တာ၀န်ရှိသူများထံမှ သိရသည်။

ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ်ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန ဒေါက်တာကျော်ဇင်ထွန်းက '၁၉ ရက်နေ့က ကျနော်တို့ တို့ဖတ်ယူထားတယ်။ အဲကနေပြီးတော့ လူနာ ၂ ယောက် positive ထွက်တယ်။ ဒီနေ့မှ သိတာပါ။ ရန်ကုန် ပြန်တွေပါ။ ခလယ်တံခွန်တိုင် ဆေးရုံမှာ ကုသမှု ခံယူထားတယ်။ စမ်းသပ်တာတွေ စစ်ဆေးတာတွေ လုပ်မယ်။ လူနာကို ကြည့်ပြီးမှပဲ ဒီမှာထားလို့ရရင် ထားမယ်။ လိုအပ်ရင်တော့ ပြည်နယ်နဲ့ ချိတ်ဆက်ပြီး ဆောင်ရွက်မယ်'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကိုဗစ်ရောဂါပိုး တွေ့ရှိသည့် လူနာ ၂ ဦးနေထိုင်သည့် ခလယ်ရွာ Quarantine စခန်းတွင် အခြားနေရပ်ပြန် ၁ ဦးပါသီးခြားအခန်းဖြင့် နေထိုင်ကြပြီး ပိုးတွေ့သည့် လူနာ ၂ ဦးကို လက်ရှိ ခလယ်တံခွန်တိုင် ပြည်သူ့ဆေးရုံတွင် ဆေးကုသမှု ခံယူထားကြောင်း ကျေးရွာတာ၀န်ရှိသူထံမှ သိရသည်။

ခလယ်ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး မန်းဆန်းညွန့်မောင်က '၁၀ ရက်နေ့မှာ ရန်ကုန်ကနေပြီး တော့ ရွာကိုပြန်ရောက်လာတော့ Q စခန်းမှာ တန်းသွားထားတာပေါ့နော်။ သူတို့က ၁၂ ရက်လောက်နေပြီးမှ Q ကနေထွက်ဖို့ ၂ ရက်အလိုမှာ positive အဖြေထွက်တယ်ပေါ့နော်။ ကျား ၁ ဦး၊ မ ၁ ဦး ပါ။ လူနာတွေက ကျန်းကျန်းမာမာပါပဲ'ဟု ကေအိုင်စီသို့ပြောသည်။

လက်ရှိအချိန်ထိ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုဗစ်ရောဂါပိုးတွေ့ရှိသူ တစ်သိန်းကျော်တွင် သေဆုံးသူ ၃,၀၀၀ ကျော်ရှိပြီး ကရင်ပြည်နယ်အနေဖြင့် ကိုဗစ်ရောဂါဖြင့် ၂၄ ဦးသေဆုံးခဲ့ရကာ လူပေါင်း ၁,၇၀၀ ဦးကျော် ကူးစက်ခံခဲ့ရသည်ဟု ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ မှတ်တမ်းအရ သိရသည်။

ပြည်နယ်ရှိ သစ်တောနယ်မြေအတွင်း သဘာ၀ခရီးသွားလုပ်ငန်း (၄)ခုစီစဉ်ဆောင်ရွက်နေ

ဧနှစ်၀ါရီ ၁၂ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
နန်းဝေဖြိုးဇာ

ကရင်ပြည်နယ် အတွင်းရှိ သစ်တောမြေတွင် ဝင်ရောက်လည်ပတ် အပန်းဖြေနိုင်ရန်အတွက် သဘာ၀အခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ၄ ခု စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားခြင်းရှိသည်ဟု ကရင်ပြည်နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနထံမှ သိရသည်။

သစ်တောနယ်မြေ အတွင်း ရေတံခွန်၊ စိမ့်စမ်းရှိသည့်နေရာတွင် တောလမ်းအတိုင်း အလွယ်တကူ သွားလာလည်ပတ် ကြည့်ရှုနိုင်ရန်အတွက် ကုမ္ပဏီများက ဂေဟစနစ် မပျက်စီးစေဘဲ လုပ်ပိုင်ခွင့် လျှောက်ကာ ခရီးသွားလုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်နေခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ကရင်ပြည်နယ် သစ်တောဦးစီးဌာန ညွန်ကြားရေးမှူး ဦးခင်မောင်ထွေးက 'ဒီသစ်တောကြိုးဝိုင်း ကြိုးပြင် ကာကွယ်တာ သဘာ၀ ထိန်းသိမ်းရေးတွေကိုလိုင်စင်ချတာက ပြည်ထောင်စုက ကိုင်တယ်။ ပြည်နယ်က မပါဘူးပေါ့။ ပြည်နယ်မှာ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖော်ဆောင်တဲ့ နေရာက အများကြီးရှိတာပေါ့။ သံလွင်မြစ် အထက်ပိုင်းမှာလည်း ကုမ္ပဏီတစ်ခုက လုပ်တာရှိတယ်။ ပြီးတော့ ထုံးကျောက်တောင်တွေအခြေခံပြီး လုပ်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒါတွေက သစ်တော မြေထဲမှာ မဟုတ်ဘူးပေါ့'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

မြဝတီမြို့နယ်နှင့် ကော့ကရိတ်မြို့နယ် ၂ ခုတွင် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေပြီးဖြစ်ကာ သွားလာလည်ပတ်သူများလည်း ရှိနေပြီဖြစ်သလို သံတောင်ကြီးရှိ လုပ်ငန်း ၂ ခုတွင် လုပ်ကိုင်သည့် ကုမ္ပဏီဘက်မှ ယခုအချိန်ထိ လုပ်ငန်း မစနိုင်သေးကြောင်းလည်း ကရင်ပြည်နယ် သစ်တော ဦးစီးဌာနညွန်ကြားရေးမှူး ဦးခင်မောင်ထွေး၏ ပြောဆိုချက်အရ သိရသည်။

သဘာ၀အခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ထားသည့် နေရာ ၄ ခုမှာ မြဝတီမြို့နယ် လေးကေကော်မြို့သစ် အနီးရှိ မဲကနယ် တိုးချဲ့ကြိုးဝိုင်းတွင် ၃၀ ဧက၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ် လိပ်ကော်တောင် ကြိုးပြင် ကာကွယ်တောရှိ တောနော် သဘာ၀ ရေတံခွန်စခန်းတွင် ရွှေမြစ်သောင်ရင်းကုမ္ပဏီမှ ၉၅ ဧက၊ သံတောင်ကြီးမြို့နယ် သံတောင်ကြိုးဝိုင်း အကွက်အမှတ်(၄) တွင် ကောင်းမြန်မာအောင် ကုမ္ပဏီမှ ၁၉.၄၅ ဧကနှင့် သံတောင်ကြိုးဝိုင်း အကွက်အမှတ်(၅) တွင် ဧကမ္ဘာကုမ္ပဏီမှ (၇)ဧက ကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် ရှိသည်ဟု သစ်တောဦးစီးဌာနထံမှ သိရသည်။

မဲကနယ် တိုးချဲ့ကြိုးဝိုင်းတွင် လေးကပေါ် သဘာ၀တောထိန်း CF သဘာ၀ အခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သည့် တာ၀န်ရှိသူ စောဌေးမြင့်အောင်က 'အစုဖွဲ့ပိုင်သစ်တောထဲမှာ ၂၈၆ ဧက လျှောက်ထားတာပေါ့နော်။ အဲဒါက သစ်တောထဲမှာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ဖို့ သစ်တောဌာနက နှစ် ၃၀ ခွင့်ပြုပေးထားတယ်။ အဲဒီအထဲမှာမှ သဘာ၀ အခြေပြု ခရီးသွားလုပ်ငန်းလုပ်ဖို့ ၃၀ ဧကကို လုပ်မယ်ဆိုတော့ ခွင့်ပြုချက် ပြန်ထပ်တင်ရတာပေါ့။ အခုမှ တင်တုန်းက ဘယ်နှနှစ်ကျမလဲ မသိဘူးပေါ့။ လက်ရှိအချိန်မှာ ချောင်းမှာ သဘာ၀အတိုင်း တဲလေးတွေ ဆောက်ထားတော့ လာလည်ပတ်တဲ့လူ အနည်းငယ်တော့ရှိပြီ။ ကိုဗစ်ကာလဆိုတော့ မများဘူးပေါ့'ဟု ကေအိုင်စီသို့ ပြောသည်။

ကရင်ပြည်နယ်တွင် သစ်တောဧရိယာ စုစုပေါင်းဧက ၂၄ သိန်းကျော်ရှိပြီး အများစုသည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် ထိန်းချုပ်သည့် နယ်မြေထဲတွင် ရှိကာ အချို့နေရာတွင် ကေအဲန်ယူ–ကရင် အမျိုးသား အစည်းအရုံး သစ်တောဌာနမှ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ထားသည်ဟု သိရသည်။

ထိုင်းသို့ ပြောင်းဆန်များ အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ဖြင့် တင်ပို့နိုင်ရေး စတင်စုဆောင်းနေ

ဧနှစ်၀ါရီ ၁၅ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
နေနော်

ထိုင်းသို့ မြန်မာပြောင်းဆန်များ အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ဖြင့် တင်ပို့နိုင်ရေး ဒေသအသီးသီးမှ ပြောင်းဆန် စတင်စုဆောင်းနေပြီဖြစ်ကြောင်း မြ၀တီရှိ ပြောင်းကုန်သည်များက ပြောသည်။

'လာမယ့် ဖေဖော်၀ါရီ ၁ ရက်နေ့ကစပြီး ထိုင်းကို ပြောင်းဆန်တင်ပို့ဖို့ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်က ပြောင်းဆန်တွေကို မြ၀တီနယ်စပ်မှာ ၀ယ်ယူစုဆောင်းမှုတွေ ပြုလုပ်နေပါတယ်။ ဒီကာလအတွင်းမှာတော့ ကိုဗစ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြည်တွင်း ကုန်သွယ်သွားလာမှုမှာ စစ်ဆေးကန့်သတ်မှုတွေရှိနေတော့ ယခင် တစ်ရက်နဲ့ ရောက်မယ့်ခရီးက ၃ ရက်လောက် ကြန့်ကြာမှုတွေတော့ ရှိနေတာပေါ့။ လတ်တလောမှာတော့ ရှမ်းပြည်နယ်ဘက်က ထွက်တဲ့ ပြောင်းဆန်တွေ တက်လာတာများတယ်'ဟု ကုန်သည်တဦးဖြစ်သူ ကိုအောင်မြင့်ထွန်းက ပြောသည်။

ထို့အပြင် ထိုင်းဘက်သို့ ပြောင်းဆန်တင်ပို့ရာတွင် ကိုဗစ်ကာလ စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်များကြောင့် ကုန်စည်ဖလှယ်ရာတွင် အချိန်ကာလ အခက်အခဲများရှိနေကြောင်း ပြောင်းလုပ်ငန်းရှင် ကိုအောင်မြင့်ထွန်းက ဆက်ပြောသည်။

'ယခင်နှစ်တွေကတော့ ပြောင်းဆန်လာတင်တဲ့ ထိုင်းကုန်ကားတွေ မြန်မာဘက်ခြမ်းမှာ ညအိပ်ခွင့် ရှိတဲ့အတွက် ပြောင်းဆန် တင်တဲ့နေရာမှာ အချိန် အများကြီးရတာပေါ့။ ဒီနှစ်မှာတော့ ညအိပ်ခွင့်မပေးဘူး ညနေ ၆ နာရီ တံတား ပိတ်ချိန်အမှီ တင်ရတဲ့အတွက် အခက်အခဲတော့ရှိတာပေါ့။ ဒါ့အပြင် လက်ရှိ ကုန်သွယ်မှုပြုနေတဲ့ ထိုင်း–မြန်မာ အမှတ် –၂ တံတားမှာ ကားကြပ်တဲ့ပြဿနာက ရှိနေတော့ ပြောင်းဆန်သယ်ဖို့ ထိုင်းဘက်ကနေ၀င်လာတဲ့ ကားတွေ အချိန်နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုတွေ ရှိနိုင်တယ်'ဟု ၎င်းက သုံးသပ်သည်။

မြန်မာ့ လယ်ယာထွက်ကုန် ပြောင်းဆန်များကို ယခင် တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ခဲ့ရာ ၂၀၁၉–၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစ၍ တရုတ်နိုင်ငံက အခွန်နှုန်း မြှင့်တားခြင်းကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ယခုလို အလုံးအရင်းဖြင့် တင်ပို့နေကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ကုန်သည်များ ထံမှ သိရသည်။

ထိုသို့ ထိုင်းနိုင်ငံဘက်သို့ တင်ပို့ရာတွင် နှစ်နိုင်ငံ သဘောတူညီချက်အရ ဖေဖော်၀ါရီ ၁ ရက်မှသြဂုတ် ၃၁ ရက် နေ့ထိ အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်နှင့် တင်ပို့ခွင့်ရသော်လည်း စက်တင်ဘာ ၁ ရက်နေ့မှ ဧနှစ်၀ါရီ ၃၁ ရက်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ပြောင်းထွက်ချိန်နှင့် တိုက်ဆိုင်နေ၍ ထိုင်းအစိုးရက အခွန်နှုန်းကို ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော် တိုးမြှင့်ထားခြင်းကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံဘက်သို့ တင်ပို့နိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း သိရသည်။

လက်ရှိ မြ၀တီနယ်စပ် ကုန်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း မှတဆင့် ထိုင်းဘက်သို့ ပို့ကုန်အနေဖြင့် ပြောင်းဆန်များကို အများဆုံး တင်ပို့နိုင်သလို မြေပဲ၊ ငရုပ်၊ ကြက်သွန် အစရှိသည့် မြန်မာ့လယ်ယာထွက်ကုန်များကို အလုံးအရင်းဖြင့် တင်ပို့လျက် ရှိသည်။

ယင်းကဲ့သို့ မြန်မာ့လယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းများကို ထိုင်းဘက်သို့ တင်ပို့ရာတွင် ထိုင်းကငင်းတို့၏ တောင်သူများ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်သည့် အနေဖြင့် အခွန်နှုန်းထား ပြောင်းလဲကောက်ခံခြင်းများ ရှိသော်လည်း ထိုင်းကုန်ပစ္စည်းပေါင်း များစွာတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ နေ့စဉ် ကားအစီးရေ ၅၀၀ ကျော် တင်သွင်းနေသော်လည်း မြန်မာဘက်ခြမ်းက မည်သည့်ကုန်ပစ္စည်းကိုမျှ အခွန်နှုန်း တိုးမြှင့်တင်ထားခြင်း မရှိကြောင်း သိရသည်။

ကရင့်တော်လှန်ရေးနေ့ကို နေရာပြောင်း၍ မကျင်းပနိုင်ကြောင်း KNLA တပ်မဟာ (၅) ထုတ်ပြန်

စာမျက်နှာ (၂၂) သို့ ▸▸▸

ဂျိုင်းမြစ်ကူးတံတား တည်ဆောက်နေမှု (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့် ပြီးစီးဟုဆို

ဧန်နဝါရီ ၂၅ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
နေနော်

ထိုင်း–မြန်မာ နယ်စပ် အဓိက ကုန်သွယ်မှုပြုရာ လမ်းကြောင်းပေါ်ရှိ ကရင်ပြည်နယ် ကော့ကရိတ်–ကျဲဒိုး ဂျိုင်းမြစ်ကူးတံတားသစ် တည်ဆောက်နေမှုမှာ ယခုဆိုလျှင် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ပြီးစီးနေပြီးဖြစ်ကြောင်း တံတားတည်ဆောက်ရေး ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သည့် ရွှေတောင်ကုမ္ပဏီမှ ပရောဂျက်ဒါရိုက်တာ ဦးမင်းဟိန်းက ပြောသည်။

'တံတား တည်ဆောက်မှုကို ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလ ၃ ရက်နေ့က စတင်ခဲ့တာဖြစ်ပြီး အခုဆိုရင် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ပြီးစီးကာ လာမည့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လမှာ အပြီးသတ်နိုင်ရန် လျာထားတယ်'ဟု ရွှေတောင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကုမ္ပဏီ၏ ပရောဂျက်

စာမျက်နှာ (၂၂) သို့ ▸▸▸

ကရင်ပြည်နယ် ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန ဝန်ထမ်းများ COVID-19 ကာကွယ်ဆေး စတင်ထိုးနှံ

ဧန်နဝါရီ ၂၇ ရက်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
စောမြတ်ဦးသာ

ကရင်ပြည်နယ် ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန အောက် ဦးစီးဌာနအသီးသီးရှိ ဝန်ထမ်းများကို ဧန်နဝါရီ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် အဖြစ် COVID-19 ကာကွယ်ဆေး စတင်ထိုးနှံပေးနေပြီဟု ပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာ ရေးဦးစီးဌာန တာဝန်ရှိသူထံမှ သိရသည်။

မြို့နယ် ၇ မြို့နယ်ရှိ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ဆေးရုံများတွင် အချိန်ခွဲကာ ဆေးထိုးနှံပေးပြီး ၎င်း ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ဝန်ထမ်းများ ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးပါက ပြည်သူများအားလုံး ဆက်လက် ဆေးထိုးနိုင်ရန် အစီအစဉ် အ

စာမျက်နှာ (၂၂) သို့ ▸▸▸

စစ်ရေးပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားလာမည်ကို စိုးရိမ်သည့် ဘီးလင်းဒေသခံ တစ်ထောင်ကျော် ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံ ဆန္ဒထုတ်ဖော်

စာမျက်နှာ (၂၂) သို့ ▸▸▸

ဝေလို့ ကြွေလို့

နှစ်ကူးမှာ မပျော်နိုင်ရာဘူး...
ကော်သူးလေ မြောက်ဘက်က
သက်ကြီးရွယ်အိုတွေ ငိုကြွေးသံ
ကလေးသူငယ်တွေ ပြေးလွှားသံ
ဒဏ်ရာရသူတွေ ဝမ်းနည်းသံ
လူသားဆန်ဆန်
ရင်ကို ဖွင့်လိုက်
ခံစားကြည့်လိုက်
ကိုယ်ချင်းစာကြည့်လိုက်...

စစ်ကိုမုန်းတယ်
လက်ဝါးချင်းရိုက် အာဏာရှင်မှန်သမျှကို မုန်းတယ်
ဒေသခံတွေ မီးမလှုံရဲတဲ့ ကာလမှာ
နှစ်သစ်ဆိုတာ...
ယမ်းငွေ့တွေ ဝေတဲ့ ရာသီလားလို့...
တကယ်တော့...
နှစ်သစ်ဆိုတာ အသစ်သစ်တွေရဲ့ စာမျက်နှာ
ကောက်သစ်ဦးရဲ့ အချိန်အခါ
နေ့တစ်နေ့ရဲ့ ကြီးမားတဲ့ သမိုင်းအစဉ်အလာ
လက်တွေ့မှာ နေ့ နဲ့ ည မသဲကွဲတဲ့ ရာသီစာ...။

နှစ်သစ်ရဲ့ အတိမ်အနက်က
အိမ်ဦးနတ်ကို ကိုယ့်အဖေကလွဲပြီး
တခြားလူနေရာ မပေးချင်လို့...
သေချာတယ်
ဒီနေ့...
ရင်းလိုက်ရတဲ့ သူတွေအတွက်
မတန်မှန်း သိရက်နဲ့
ဘာအတွက်လဲ...
ဘာကြောင့်လဲ...
သမိုင်းစာမျက်နှာ ရှိတဲ့သူ ရှိသလို
သမားရိုးကျ ဆန်တဲ့ သူတွေအဖို့
တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးက စကားလုံးနဲ့
သာယာနေတုန်း....။

ဌာနေ လူမျိုးတွေရဲ့ ဘဝကို စာနာဖို့ နေနေသာသာ
မနေ့က ညစာနဲ့...
ဒီနေ့ မနက်စာ...
မနည်းရုန်းကန်ရရှာတဲ့ မဟာလူမျိုးတို့ရဲ့ ဆည်းဆာ
ရိုးမမှာ ရွှက်ကြွေပေမယ့်
နေပြည်တော်က မေမေ့သားတွေ
ခွက်ချင်းထိလို့ ပြုံးပျော်နိုင်သေး...
မေ့ဆေးထိုးခံထားရတဲ့ လူသားတစ်ချို့
အရောင်ဆိုးခံလိုက်ရတဲ့ သင်တိုင်းတချို့
အရောင်အသွေးတွေ ကွဲကွဲသွားတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၂၀ နိုဝင်ဘာရဲ့ ပဲ့တင်သံက
သွေးရှိသူတိုင်း စားမြုံ့ပြန်လိမ့်မယ်
ခြောက်သွေ့ရာသီရဲ့ နိဂုံးမှာ
အစာငတ်နေတဲ့ သတ္တဝါ တစ်ကောင်လို
မျှော်တလင့်လင့်နဲ့...
အမေကယ်မလား...
ငတေ ကယ်မလား...
လက်ရှိ ရိုးမ မှာတော့ ဝေလို့ ကြွေလို့....။

အမျိုးသား သစ္စာဖြင့်
စောယောင့်သာအဲဆန်
၁၉.၁.၂၀၂၁